

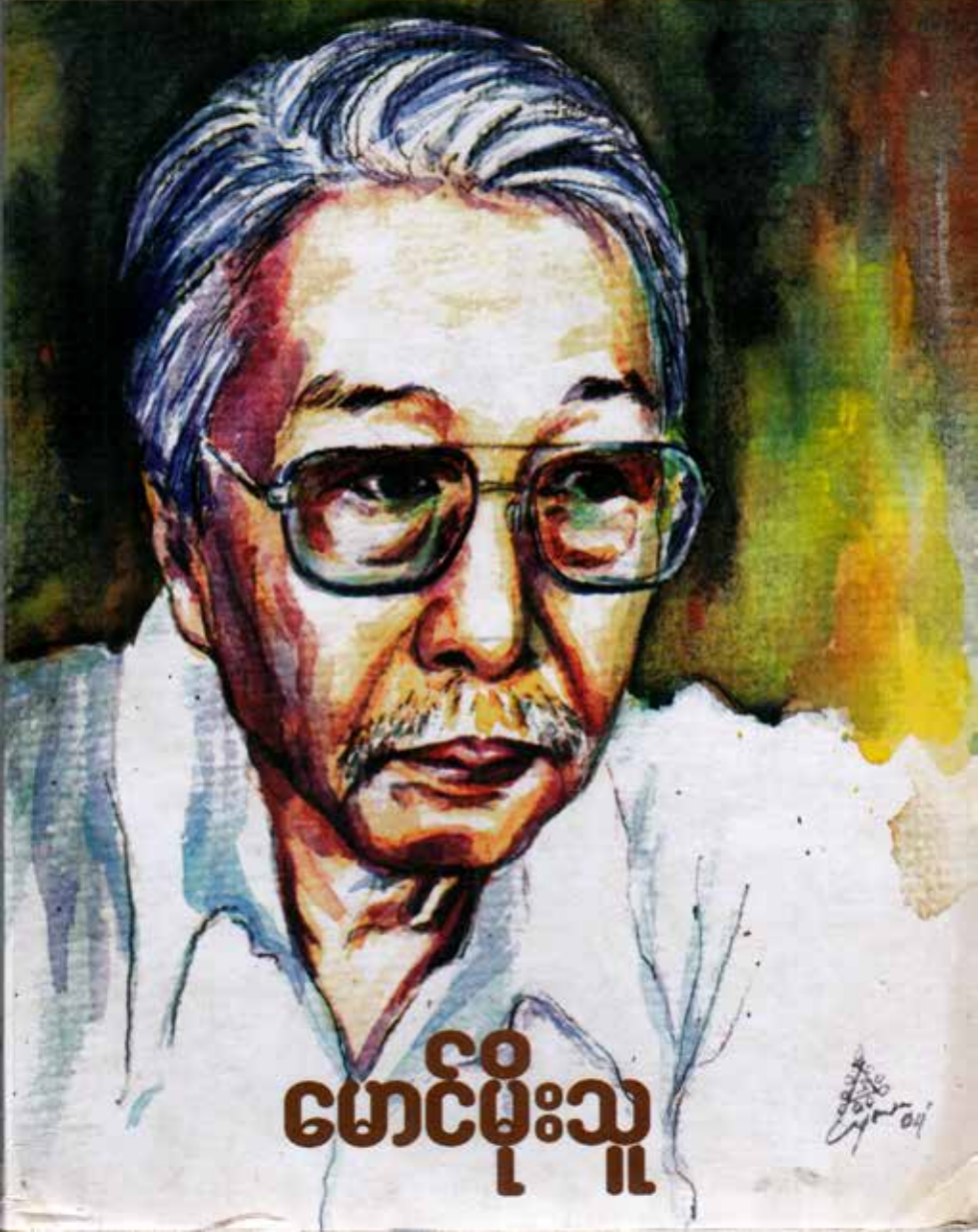
Samanj HERAT  
AMANC



VR

URUZGAN

# ၂၀၀၀ ခေတ်မီ ကမ္ဘာ့ကြည့် ကြည့်မှင်



၂၀၀၀  
ဟောင်ပိုးသူ

*Handwritten signature and date: 2004*

ဒို့တ ဝန်အရေးသုံးပါး

ပြည်ထောင်စုပဋိက္ခရေး	ဒို့အရေး
တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှု ပဋိက္ခရေး	ဒို့အရေး
အချစ်အခြာ အာဏာ တည်တံ့ ခိုင်မြဲရေး	ဒို့အရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

ပြည်ပအားကိုးပုဆိန်ရိုး အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။  
 နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော်တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးသူများအားဆန့်ကျင်ကြ။  
 နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံ များအား ဆန့်ကျင်ကြ။  
 ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ခြေမှန်ကြ။

နိုင်ငံရေးဦးစည်ဇွန်(၄)ရပ်

- နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်ရေး ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး
- အမျိုးသားပြန်လည် စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
- နိုင်ငံပာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေအသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ် တစ်ရပ်တည်ဆောက်ရေး

စီးပွားရေးဦးစည်ဇွန်(၄)ရပ်

- စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် အောင် တည်ဆောက်ရေး
- ရွေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ ဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- နိုင်ငံတော် စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသား ပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင် ရှိရေး

လူမှုရေးဦးစည်ဇွန်(၄)ရပ်

- တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြင်မှားရေး
- အမျိုးဂုဏ်၊ ဓာတ်ဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး
- မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး
- တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး

သီဟရတနာစာအုပ် - (၆၈)



မောင်မိုးသူ

ကလျာမဂ္ဂဇင်းပါ ဆောင်းပါးများအား စုစည်းထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်သည်။

၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ

စာမူစွန့်ပြုချက်အမှတ်	-	၁၂၆၅/၂၀၀၃ (၁၂)
ချက်နာပုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်	-	၁၁၂/၂၀၀၄ (၂)

ထိုင်ခုံတန်း	■	ပထမအကြိမ်
		၂၀၀၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ
		သီဟရတနာစာပေ
အုပ်စု	■	(၁၀၀၀)
ထုတ်ဝေသူ	■	ဦးသိမ်းစိုး
		(မြ-၀၃၉၈၂)
		(သီဟရတနာစာပေ)
		အမှတ် (၁၀၀-D) အင်းယားလမ်း။
		ကမာရွတ်မြို့နယ်။
ချက်နာပုံးနှင့်	■	ဒေါ်ခင်အေးမြင့်
အတွင်းထိုင်ခုံ		(ရာပြည့်အောင်ဆက်)
		၁၉၉၊ လမ်း-၅၀၊ ပုဇွန်တောင်။
ထွက်ဝေသူ	■	GLORY
ချက်နာပုံးပန်းချီ	■	လင်းဝဏ္ဏ
စာအုပ်ချုပ်	■	ကိုမြင့်
စာနိမ့်	■	

1200

**သီဟရတနာစာပေတိုက်မှထုတ်ဝေပြီးစာအုပ်များ**

- ၁။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ သုမ
- ၂။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ ရင်မှတစ်စွက်
- ၃။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ ဝေဇ္ဇာ
- ၄။ ဂျာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင်၏ သု
- ၅။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ နတ်ရွေးငယ်ရွှေစာ
- ၆။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ ကမ္ဘာပြေဝယ်
- ၇။ ဂျာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင်၏ အိမ်ကြီးမာယာ
- ၈။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ စိတ်
- ၉။ ဆောင်းဝင်းလတ်၏ လွမ်းလောက်ပေသည်
- ၁၀။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ သူလိုမိန်းမ
- ၁၁။ မောင်သိန်းတန်၏ သည်အရွယ်
- ၁၂။ လေသူရဲတစ်ဦး(ဦးလှဝင်း)၏ သေခြင်းနှင့် အားမာန်
- ၁၃။ ပါရဂူ၏ ဘုရားကျောင်း ကြိုက်လှည်းသမား
- ၁၄။ ခေါက်တာခင်လေးမြင့်၏ ကျွန်ုပ်၏သတ္တိ
- ၁၅။ လေသူရဲတစ်ဦး(ဦးလှဝင်း)၏ မှန်တိုင်း
- ၁၆။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ ရွှေလင်းယုန်
- ၁၇။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ ပုဂ္ဂလပညတ်
- ၁၈။ မြတ်ဆွေ၏ စာရေးဆရာတို့၏ အနီးအဝေးပုံရိပ်များ
- ၁၉။ မင်းဆွေ၏ နာမည်
- ၂၀။ မိချမ်းဝေ၏ အလွမ်းပင်ဆင့် ကျွမ်းရင်နှင့်
- ၂၁။ ဦးလှဝင်း၏ ရဟန္တာအစ ကောဏ္ဍည
- ၂၂။ လူထုစိန်ဝင်း၏ ပထမအမျိုးသမီးလမ်းထွင်သူများ
- ၂၃။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ ရဲဘော်မောင်မတ်တစ်
- ၂၄။ မင်းခိုင်ဦး၏ ပန်းတိုသည်လည်း ရန်ချင်းပြိုင်မည်နိုင်
- ၂၅။ ဇော်နောင်၏ အာရုံမျက်လုံးများဖြင့် အနောက်ကမ္ဘာကိုကြည့်ရှုခြင်း
- ၂၆။ ဟိန်းလတ်၏ သိတိတ်ကြောင်းဖြစ်တည်မှုသစ် ပဉ္စလက်သရုပ်မှန် နှင့် စာပေအနုပညာရေးရာ
- ၂၇။ ဂျာနယ်ကျော်မိသားစု၏ ဂျာနယ်ကျော်စီးဆင်းမှု
- ၂၈။ ရွှေခေါင်း၏ အေဗရာဟမ်လင်ကွန်း
- ၂၉။ ဒဂုန်တာရာ၏ ဝေ
- ၃၀။ နတ်ရွယ်၏ ရင်သွေးနှင့် ဝိုရေးဦးယား ဝတ္ထုတိုများ
- ၃၁။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ သုခပအနုပညာရှင်
- ၃၂။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ အဖြူ
- ၃၃။ ချစ်ဦးညို၏ လက်ကိုင်ပုံချစ်သူ
- ၃၄။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ တွေးတစ်စုံစိတ်
- ၃၅။ မန္တလေးကလောင်စုံ၏ မဆုံးဖြတ်ကြသူများ
- ၃၆။ လူထုဒေါ်အမာ၏ ငွေနှင့်လက်နက်
- ၃၇။ ဒဂုန်တာရာ၏မြိုင်
- ၃၈။ ရွှေခေါင်း၏ ရိတ်စမ်းယား ဝတ္ထုတိုများ
- ၃၉။ မိချမ်းဝေ၏ လှိုင်းနှစ်ထပ်ပင်လယ်
- ၄၀။ လူထုစိန်ဝင်း၏ အရှေ့တိုမျှော်၍ အနောက်ကိုကြည့်ခြင်း
- ၄၁။ မြသန်းတင်၏ ကံကောင်း
- ၄၂။ ချစ်ဦးညို၏ သုဝဏ္ဏဘုမ္မိဝေဒနာ
- ၄၃။ မင်းသုဝက်၏ ပန်းနှင့်ပင်စည်
- ၄၄။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ မှန်း၍မဟု
- ၄၅။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ သွေး
- ၄၆။ ဟိန်းလတ်၏ကမ္ဘာကျော်စာရေးဆရာများနှင့် သူတို့၏စာများ

- ၄၇။ အောင်လေး၏ အေးမြမြပေးလို့
- ၄၈။ မောင်စံသ၏ ကမ္ဘာထိပ်တန်းနိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံရေးစီးပွားရေး မြင်ကွင်းကျယ်လှေလာချက်
- ၄၉။ ဆောင်းဝင်းလတ်၏ မီးပြတိုက်
- ၅၀။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ သူလိုလူ
- ၅၁။ ဒေါက်တာခင်လေးမြင့်၏ LET US SPEAK FRENCH
- ၅၂။ လူထုဒေါ်အမာ၏ မြန်မာပြည်တွင် စစ်ဆေးခဲ့သော အမှုအခင်းများ
- ၅၃။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ မြန်မာ့ဆေးပညာ
- ၅၄။ ကျော်ဝင်း၏ လူများ ဖြစ်ရပ်များ တွေ့ချက်များ(နိုင်ငံတကာတိုင်ဒီယာမိတ်ဆက်)
- ၅၅။ ချစ်ဦးညို၏ အချစ်ဖြင့်လောင်ကျွမ်းတောက်ပသူများ
- ၅၆။ ရွှေဘိုမိမိကြီး၏ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်ကျော် အနာဂါရိကဓမ္မပါလ
- ၅၇။ ဝသုန်၏ သားကလေးအမည်မသိနှင့် ဝတ္ထုတိုများ
- ၅၈။ ချစ်ဦးညို၏ ချစ်သူသုန္ဒရီ
- ၅၉။ ပြသန်းတင့်၏ အညာတရုတ်ပုံလွှာများ
- ၆၀။ တက်တိုး၏ မေတ္တာမွန် (Silas Marner)
- ၆၁။ မောင်ပေါ်ထွန်း၏ အကြီးအကဲ (The Haj-Leon Uris)
- ၆၂။ ချစ်ဦးညို၏ ပန်းမုန်ဝေ
- ၆၃။ ကြည့်ဦး၏ လွမ်းပင်တိုင်စံနှင့် နန်းဘုံသီဟာဠ
- ၆၄။ စံတင့်ထွန်း(လှကွန်)၏ ရွှေမည်း၊ တိုယိုတာဇီးနိုနှင့် အီကွေတာယဉ်ကျေးမှု
- ၆၅။ ဝဂုန်တာရာ၏ စန္ဒရာဆရာ (သို့) မဟာအချစ်
- ၆၆။ အောင်ပွင့်ဦး၏ ပညတ်ချက်အမှတ် (၁၁) သင့်အားမမမေမိစေရ (Jeffrey Archer-The Eleventh Commandment)
- ၆၇။ ချစ်ဦးညို၏ သစ္စကပရိုဗ်နှင့် ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတ

**မာတိကာ**

- ၁။ ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင် ၉
- ၂။ ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင် ၁၆
- ၁။ ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင် ၂၃
- ၄။ အသက်ရှည်နေကြပြီ ၂၈
- ၅။ ၆၅ ကျော်ရင်ဘာလုပ်ကြမလဲ ၃၈
- ၆။ ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင် ၄၅
- ၇။ နိုးထလာသော အာရှအမျိုးသမီးများ ၅၃
- ၈။ မိုးထိအောင်လှေကားထောင် တီထွင်ဆန်းသစ်ကြသူများ ၆၄
- ၉။ ဆိုက်ဘာအာရှ ၇၈
- ၁၀။ မျှော်လင့်ချက်ရွှေရောင်စပါး ၈၄
- ၁၁။ ပူနွေးလာသော ကမ္ဘာမြေကြီး ၉၄
- ၁၂။ နည်းပညာ၊ စီးပွားရေးနှင့် နည်းပညာတိုးတက်မှု ၁၀၂
- ၁၃။ အာရှ အိုင်တီပညာရှင် အကျပ်အတည်း ၁၁၃

**ဆက်လက်ထုတ်ဝေမည့် စာအုပ်များ**

- ၆၉။ လူထုဒေါ်အမာ၏ သက်တန်ရောင်
- ၇၀။ မောင်သန်းဆွေ(ထားဝယ်)၏ အိမ်ရွှေစံလှိုင်မင်းမှသည်ရွှေနီလီယံမောင်လတ်သို့
- ၇၁။ ချစ်ဦးညို၏ လက်ရွှေစင်ဝတ္ထုတိုများ
- ၇၂။ ညီဝေမင်း၏ နှလုံးသားပဲ့ဒေဝီ (သို့) အလစ်စတက်နှင့် သမိုင်းနောက်ခံ
- ၇၃။ ဝဂုန်တာရာ၏ စိမ်းမြေရာ
- ၇၄။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ လက်ရွှေစင် ဝတ္ထုတိုများ
- ၇၅။ ချစ်ဦးညို၏ မိမိနှင့် အဝိဉာဏကများ
- ၇၆။ ဇိုလ်အေးမောင်၏ မြားနက်
- ၇၇။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ မာလာရီ
- ၇၈။ သန်းမြင့်အောင်၏ ဇိုခြင်း၊ ရယ်ခြင်း၊ နိုးခြင်း၊ ဝေးခြင်း၊ ... ဝတ္ထုတိုများ
- ၇၉။ ညေသူမြသန်း၏ ဆရာမြသန်းတင့်၊ ဒေါက်တာဘဦး၊ ကျော်မော့၏ အမှောင်ရိပ်ဝယ်နှင့် အခြားဖြစ်ရပ်များ
- ၈၀။ နတ်နွယ်၏ တက္ကသိုလ်နှင့် ပြင်ပကမ္ဘာ
- ၈၁။ ဒေါက်တာခင်လေးမြင့်၏ အိပ်မက်ဆန်သောတဝ
- ၈၂။ မိုးဟိန်း(သားဂျာနယ်ကျော်)၏ ဆင့်၍ ဆင့်၍ ဆက်၍ ဆက်၍
- ၈၃။ မင်းဆွေ၏ မိန်းမနှင့် ယောက်ျား
- ၈၄။ ပါရာဇီ နေ့ရွှေရာ
- ၈၅။ ထိလာစစ်သု၏ စီးဆင်းရစ်လေဦး ရောဝတီ
- ၈၆။ မောင်စံသ၏ နိုင်ငံတကာအတွေး၊ နိုင်ငံတကာအမြင်
- ၈၇။ ညီပုလေး၏ လိမ္မိုးကောင်း မင်ခြစ်မှတ်စုများ
- ၈၈။ ချစ်ဦးညို၏ တိုင်ထိပ်များမှ ရာဟုလာ

၁၄။ ဒစ်ဂျစ်တယ် သူရဲကောင်းများ	၁၂၀
၁၅။ အများစုအတွက် ဦးနှောက်အစာ	၁၂၈
၁၆။ အိုင်တီသူရဲကောင်းများ အမှတ် (၃)၄	၁၃၅
၁၇။ စာတောင်မှမဖတ်တတ်ဘဲ ဘယ့်နှယ့်လုပ် ကွန်ပျူတာသုံးမှာလဲ	၁၄၁
၁၈။ ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်	၁၄၅
၂၀။ ထိုးထွက်လာသော စီးပွားရေးအားမာန်ခေတ်နှင့် အမျိုးသမီးတွေ	၁၅၂
၂၁။ ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်	၁၅၉
၂၂။ သတင်းနည်းပညာတော်လှန်ရေးသမားကြီးများ	၁၆၅
၂၃။ သတင်းနည်းပညာတော်လှန်ရေးသမားကြီးများ	၁၇၁
၂၄။ နိမ့်ကျသူများအတွက် လက်ကမ်းခြင်း	၁၇၇
၂၅။ အာရှနွယ်ဖွားပညာရှင်များ မွေးရပ်မြေကို စွန့်ခွာသွား	၁၈၃
၂၆။ အာရှနွယ်ဖွားပညာရှင်များ မွေးရပ်မြေကို စွန့်ခွာသွား	၁၈၉
၂၇။ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာပြဿနာ	၁၉၃
၂၈။ ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်	၁၉၆
၂၉။ ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်	၂၀၃
၃၀။ ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်	၂၀၈
၃၁။ ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်	၂၁၃

## ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်

မောင်မိုးသူကိုယ်တိုင်က တော်တော်လည်း လျှာရှည်ပါတယ်။ စပ်စပ် စုစုလည်း လုပ်ပါတယ်။ ဆရာကလည်းလုပ်ချင်၊ ဖြစ်ချင်တာလည်း များပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ကိုယ့်ရှူးကိုယ်ပက်တာလည်း အကြိမ်ကြိမ်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မှတ်သလားဆိုတော့ မမှတ်ဘူး။ ထပ်ထပ်ပြီး လျှာရှည်ချင်တုန်းပဲ။ စပ်စုတုန်းပဲ။ ဆရာလုပ်ချင်တုန်းပဲ။

ကလျာမဂ္ဂဇင်းမှာ မောင်မိုးသူ မရေးဖြစ်တာကြာပေါ့။ လေးနှစ်လောက်များရှိမလားပါပဲ မောင်မိုးသူမရေးလည်း ကလျာက ဘာမှမဖြစ်တဲ့ အပြင် ပိုတောင် တိုးတက်လာသေး။ ဒါကို အငြိမ်မနေဘူး လျှာရှည်တယ်။ မမဝင်း (ကလျာ)ဆီကို ဖုန်းဆက်တယ်။ ကလျာမဖတ်ရတာကြာပြီ ပို့ပေးပါ။ နောက်ဆုံးထုတ် ကလျာတစ်အုပ်ထဲ ဖတ်ချင်တာမဟုတ်ဘူး လေးငါးခြောက်လစာ ဖတ်ချင်တာ ဖတ်ပြီးလျှင် ဘာများလိုနေသလဲ ပြောပြမယ်။ အကြံပေးမယ်။ အဲဒီလို ပြောပြဖို့ အကြံပေးဖို့ကိုလည်း ရက်ချိန်းပေးမယ်။ မမဝင်းတို့အိမ်မှာ ထမင်းစားမယ်။ မမစု (ခင်နှင်းယု)ကို ခေါ်ထား သုံးယောက်သား စကားပြောကြရအောင်။ ဘာဘာညာညာပေါ့လေ။ အဲဒီလို လျှာရှည်တာ၊ ပင်ကိုယ်က သဘောလည်းကောင်း၊ ကျွေးချင်မွေးချင်စိတ်ကများတဲ့ မမဝင်းက သိပ်ကောင်း

တာပေါ့ဆိုပြီး မဂ္ဂဇင်းတွေ တစ်ထပ်ကြီး အိမ်ပို့ခိုင်းလိုက်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ထမင်းစားချင်တဲ့နေ့ကို ချိန်းလိုက်ပါ။ အိမ်က ကလေးတစ်ယောက်ကို လိုက်ပို့ ခိုင်းထားခဲ့။ အပြန်သူက တာဝန်ယူမယ်တဲ့။ ထမင်းတော့ ခုထိ သွားမစားဖြစ် သေးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူ့ဆန်စားရဲမှ ဆိုသလို သူ့စာအုပ်တွေဖတ်ပြီးမှတော့ ပြောရတော့တာပေါ့။ စာပေအနုပညာနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကောင်းတယ် အတော် ပြည့်စုံနေပါပြီ။ နိုင်ငံတကာလည်း ခုလောက်ထည့် တော်ရောပေါ့ အဲ... မောင်မိုးသူရဲ့ အမြင်မှာတော့ ဒီနေ့တော့ ၂၀ ရာစုအကူး အဆမတန် ပြောမပြ လောက်နိုင်အောင် လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲနေတဲ့ နည်းပညာရပ်ဆိုင်ရာ ကမ္ဘာ့ ပြောင်းလဲမှုတွေကိုတော့ “ကလျာ”ရဲ့ ပရိသတ်ကို ပေးထိုက်တယ် ဘာဘာညာ ညာပေါ့။ ကဲဗျာ... မမဝင်းက ဟုတ်လိုက်တာ ကျေးဇူးပါပဲတဲ့။ ကိုမိုးသူပဲ နေပေးပါတဲ့။ ဒီလထဲမှာပဲ လစဉ် ရေးပေးပါတဲ့ မှတ်ကဏ္ဍ၊ ဒါကြောင့် ကိုယ့်ရှု ကိုယ်ပတ်တတ်ပါတယ်လို့ ပြောတာပေါ့။ ဒါနဲ့ ခေါင်းစီးတစ်ခု စဉ်းစားပြီးပေး လိုက်ပါတယ်။ “ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်” လို့ပါ။

ဟုတ်ကဲ့ မြို့မငြိမ်းရဲ့ သိချင်းစာသားပါပဲ။

ဘယ်လောက်များကောင်းလိုက်သလဲလို့နော် ဆရာငြိမ်းတို့ “တော် ချွတ်-ကောင်းချွတ်ကတော့ လွန်ပါရော” လို့ မြေလတ်လေနဲ့ ပြောလိုက်ချင်တော့ တာပါပဲ။ စ... ကးကြည့်ပါ ဆရာငြိမ်း အဲဒီသိချင်းကို ၁၉၅၂ ခုနှစ် ပြည်တော်သာ ညီလာခံအတွက် စပ်ဆိုခဲ့တဲ့သိချင်းပါ။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၄၈ နှစ်ကလေး ဘယ်လောက် များ ခေတ်မီလိုက်တဲ့ဆရာငြိမ်းပါလဲ။ ရာစုနှစ်တစ်ခုရဲ့ ထက်ဝက်လောက်စော ပြီးတိုးတက်ကြီးပွားချင်ရင် လူ့ချွန်လူကောင်းတွေမွေးကြဖို့ အဲဒီ လူ့ချွန်လူကောင်း လေးတွေဟာ “ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်” တတ်ကြဖို့ အမြင်က ရိုးရိုး မဟုတ်ဘူးနော် “ကမ္ဘာကြည့်” ကြည့်မြင်ရမှာပါ။ နွားခြေရာကွက်ထဲက ကြည့် မြင်ရမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ပြီးတော့ပြောပါသေးတယ်။ “လျှပ်စစ်အား အသုံးများတဲ့ အပြင် တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် ထက်အောက်မြေတခွင့် သစ်ပင်တွေ မြေတွင်း ဓာတ်တွေ ဖော်ယူနိုင်စွမ်းတတ်ကျွမ်းကျင်၊ ကမ္ဘာမြေ ပထဝီဝင်၊ ကမ္ဘာ့သမိုင်း ရာဇဝင်သုံးသပ်လေ့လာသင်၊ အကြံဉာဏ်ဝေဖန် မျှော်လို့မြင် ငါတို့ပြည်ထောင် စုတွင်၊ ကမ္ဘာ့ရေကြောင်း သင်္ဘောမောင်းနှင်၊ မြေပြင်လေပြင် နဲ့ စပ်စုံလင်၊

တို့လူ့ချွန်လူကောင်းအစုတွင် ပါဝင်တစ်ယောက် ဆို တစ်အားပင်... ”ပါတဲ့။ ဆရာငြိမ်းသိချင်း အစအဆုံးရေးပြရင်ပဲ ပြည့်စုံသွားပြီထင်ပါရဲ့။ ဘာပဲပြောပြော ကောင်းပါပြီလို့ အာမခံလိုက်ပြီ။ ခေါင်းစဉ်လည်း ပေးလိုက်ပြီ။ ဒေါ်ကလျာ မမဝင်းမသိရှာတဲ့ ကိစ္စက ကိုယ့်ဖာသာ လျှာရှည်မိ တာ မှန်ပေမယ့် မောင်မိုးသူတစ်ယောက် နိုင်ငံတကာ သတင်းတွေ၊ စာအုပ်တွေ ကို အများကြီး အများကြီးဖတ်နေရ၊ နားထောင်၊ ကြည့်မြင်နေရပေမယ့် ကိုယ် တိုင်က ပြည့်ပြည့်ဝဝ၊ ရှင်းရှင်းလင်း လင်း မလည်တာပါပဲခင်ဗျ။ ဟုတ်ကဲ့ အားလုံး ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ပဲ ဖတ်တာ၊ နားထောင်ကြည့်မြင်တာပါ။ အဲဒီအင်္ဂလိပ် စာကိုပဲ မောင်မိုးသူ ပြည့်ပြည့်ဝဝ နားမလည်တာပါပဲခင်ဗျ။ အဖြစ်မှန်က မောင်မိုးသူ သိခဲ့၊ နားလည်ခဲ့၊ ဖတ်ခဲ့၊ မှတ်ခဲ့တဲ့ အင်္ဂလိပ်စာတွေဟာ ပြတိုက်ထဲ က စာတွေလေ။ ဒီနေ့ခေတ် အင်္ဂလိပ်စာတွေ၊ ဝေါဟာရအသစ်တွေ မောင်မိုးသူ အိမ်မှာရှိသမျှ အဘိဓာန်တွေလည်းမပါဘူးခင်ဗျာ။ မပါဆို အဘိဓာန်တွေလည်း ဝမ်းတီး ဝမ်းတီးကဟာတွေကို ဝေါဟာရအသစ်တွေကလည်း အသစ်ခင်ဗျ။ ဥပမာတင်စားမှုတွေကလည်း အဆန်းတွေခင်ဗျ။ သုံးလေးလ အတွင်း ကြီးစား နေမအား ညမအား ဖတ်နေတဲ့အကြားက ရိပ်ဖမ်းသံဖမ်းတော့ သိသယောင် ဖြစ်လာပါတယ်။ ပြည့်ပြည့်ဝဝသိမှ နားလည်မှ ပြောပြမယ်ဆိုရင် ဒီနည်းပညာ အိုင်တီ (I.T) တို့၊ ဆိုင်ဘာ (Cyber) တို့၊ အင်တာနက်တို့ဆိုတာတွေ ကိုယ့်ဆီကို ရောက်မှ ကိုယ်တွေ့မြင်သိရမှဆိုတော့ ဘယ်လောက်ကြာမလဲ မသိသေးဘူး။ ပြောသင့်တာက အခုအချိန်ပြောကြရမှာ ဒီတော့ သိသလောက်၊ မြင်သလောက် ကြီးစားပြောပါမယ်။ သက်ဆိုင်ရာ အသိပညာရှင်၊ အတတ်ပညာရှင်များအတွက် မဟုတ်ဘဲ ကိုယ်လိုသူလို နားမလည်သူချင်း ဖတ်မိ သိမိသူက ရိပ်ဖမ်းသံဖမ်း သိသမျှ ပြန်ပြောပြတယ်လို့ ယူဆကြပါ။ တတ်ကျွမ်းတဲ့ ပညာရှင်များ ကိုယ် တိုင်လည်း ပြောကြ ရေးကြစေချင်ပါတယ်။ ဥပမာ ပြောရရင် မောင်စူးစမ်း (ဦးချမ်းအေး)က စီးပွားရေးပညာရပ်အမြင်တွေ ရေးနေတာမျိုးပေါ့။ သူ့အယူအဆ သူ့အမြင်ကို လက်ခံနိုင် လက်မခံနိုင်တာထား။ သူရေးတာ သူတင်ပြတာ ဖတ်ရတော့ သိရ၊ စဉ်းစားရ၊ ချင့်ချိန်ရ၊ တွေးတောရတာပေါ့။ သူကတော့ မောင်မိုးသူထက်လည်း ကြီးပါတယ်။ ဒီပညာရပ်ကို အစဉ်တစိုက်

လေ့လာနေတဲ့သူလည်းဖြစ်လို့ သူ့စာတွေကို အလေးအနက်ဖတ်ရ စဉ်းစားဖြစ်ရပါတယ်။ ကိုယ့်ထက်ငယ်ကြပေမယ့် အဆက်မပြတ် စာဖတ်အားကောင်းကြပြီး အတွေးအမြင်ကောင်း အရေးကောင်းကြတဲ့ မေမြင့်တို့၊ ကိုတာတို့ ရေးတာတွေဖတ်ပြီးတော့လည်း ကျေနပ်အားရချီးကျူးမိပါတယ်။ မောင်မိုးသူလဲ စေတနာကို အရင်းခံထားပြီး မမိမကမ်း လစဉ်မဟုတ်တောင်မှ တတ်နိုင်သမျှ ကြိုးစားရေးပါ့မယ်။

\*\*\* \*\*

၅-၄-၂၀၀၀ ရက်နေ့ မန္တလေးမြို့ M.C.E ကျောင်း စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပွဲမှာ ဦးချမ်းအေး (မောင်စူးစမ်း)က အရှိန် (Speed) ရဲ့ လျင်မြန်ခြင်းအကြောင်းကိုပြောပါတယ်။ ဟိုးအရင်ခေတ်တုန်းက အရှိန် (Speed) လျင်မြန်မှုနှုန်းဟာ အသံနဲ့ ချိန်ဆကြသတဲ့။ အသံက အတော်မြန်တာကိုး၊ နောက် အသံထက်မြန်တဲ့ အရှိန်တွေပေါ်လာတယ်။ ဂျက်ခေတ်ပေါ့၊ အသံထက်မြန်တဲ့နှုန်း ရောက်ခဲ့တာကိုး၊ အသံထက်လည်းမြန်တယ်။ ဂျက်ထက်လည်းမြန်တာအလင်းပဲ၊ ခုတော့ဖြင့် အလင်းထက်မြန်တဲ့ အတွေး (Thought) ခေတ်ရောက်နေပြီတဲ့။ အလင်းရဲ့ လျင်မြန်မှု နှုန်းထက်ပိုတယ်။ ခုတော့ခေတ်ကိုး၊ ဒီနေ့ ဂြိုဟ်တုခေတ်၊ ကွန်ယက်ခေတ်၊ အင်တာနက်ခေတ်မှာ ဘယ်နဲ့ဘယ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ခုပြောခုရောက်တော့တာကိုး။

ဒါကြောင့် ကမ္ဘာကြီးဟာ သေးသေး ကျဉ်းကျဉ်းလေး ဖြစ်သွားပြီ ဝလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်းတို့ ကမ္ဘာရွာတို့ စာလုံးတွေပေါ်လာနေကြတာပဲပေါ့။

နောက်ပြီး ဦးချမ်းကပြောသေးတယ်။

စာတတ်တယ်ဆိုတာ ဘာလဲ . . . ဆိုတာကို ဖွင့်ဆိုချက်တောင် ပြောင်းသွားပြီတဲ့။ ဒီနေ့ခေတ်မှာ စာတတ်တယ်ဆိုတာကို အချက်သုံးချက်နဲ့ တိုင်းရတော့မယ်တဲ့ အဲဒီသုံးချက်က (၁) အင်္ဂလိပ်စာ၊ (၂) ကွန်ပျူတာ၊ (၃) အင်တာနက် ပဲတဲ့။ အဲဒီသုံးချက် ပြည့်စုံမှ စာတတ်တာ ဖြစ်တော့မယ်ဆိုတာ ပါပဲ။

ဒီအချက်ကို အာရှတိုက်ကလူတွေ နဖူးတွေ၊ ဒူးတွေ၊ ရင်ဆိုင်နေကြရ၊ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့နေကြရတာ၊ ဒါကြောင့်လဲ အရှိန်အဟုန် အလွန်ပြင်းစွာ

ပြောင်းလဲနေတဲ့ ခေတ်ကြီးနဲ့အမီ ဘယ်လိုလိုက်ကြရမလဲဆိုပြီး ပြင်ဆင်မှုတွေ လုပ်ကြ၊ စီစဉ်မှုတွေလုပ်ကြ နေကြရပါတယ်။

ပြောင်းလဲပုံကလည်း သိပ်ကို ကွာဟသွားတာကိုး။

အထင်အရှားဆုံး ဥပမာပေးရရင် ကမ္ဘာပေါ်မှာ အချမ်းသာဆုံးဆိုတဲ့ လူဟာ အရင်အရင်ခေတ်တုန်းက ရေနံသူဌေး၊ စိန်သူဌေး၊ ကားသူဌေး၊ စက်မှုသူဌေးကြီးတွေ မဟုတ်လား၊ ဟော ခုတော့ အဲဒီသူဌေးတွေက သူဌေးဖြစ်ဖို့ အရေးလုပ်ခဲ့လိုက်ရတာ တချို့များဆိုရင် သက်တမ်းတစ်ဆယ်မကဘူး၊ သုံးလေးဆယ်လုပ်ပါမှ သူဌေးဘဝရောက်ကြတာ၊ ခုတော့ နှစ်တွေဘာမှမကြာလိုက်ခင်မှာပဲ ကမ္ဘာ့အချမ်းသာဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ “ဘီလ်ဂိတ်” တဲ့ ကွန်ပျူတာ သူဌေးလေ။ ဆိုလိုတာက ပစ္စည်းပစ္စယနဲ့ ချမ်းသာဖို့အရေးက လုပ်ရတာကြာတယ်၊ ဖြစ်ဖို့အချိန်တွေယူရတယ်။ အဲဒါ ပစ္စည်းခေတ်၊ စက်မှုခေတ်၊ ခုက နည်းပညာခေတ် နည်းပညာအရှိန် (Speed) က သိပ်မြန်တယ်လို့ ပြောခဲ့ပြီးပြီကော။

အမေရိကန်နိုင်ငံရဲ့ ကြီးပွားတိုးတက်မှုကို ဆီလီကန်ဘယ်လီ (နည်းပညာရပ်ဝန်း)က ဖန်တီးနေသလို ဂျပန်ရဲ့ တိုးတက်မှုကို နည်းပညာကပဲ ဦးဆောင်နေပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဒီနေ့ခေတ်ဟာ နည်းပညာခေတ်၊ ပညာခေတ်၊ ပညာကဦးဆောင်တဲ့ခေတ်လို့ သတ်မှတ်လာကြရတော့တာပေါ့။

အိန္ဒိယနိုင်ငံဟာ တိုင်းပြည်အလိုက် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု သိသိသာသာကြီး ထိုးထွက်နေခဲ့တဲ့ နိုင်ငံမဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါပေမယ့် ပညာရေး၊ နည်းပညာဖတ်မှာဖြင့် ထွန်းကားတိုးတက်မှု ကြီးမားမြင့်မားခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း အာရှတိုက် ဒီနေ့နည်းပညာခေတ်မှာ အိန္ဒိယသား နည်းပညာရှင်များဟာ အာရှ-အိန္ဒိယက နည်းပညာရှင်တွေ ရောင်းစားတဲ့ အဖြစ်မျိုးရောက်လာခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံတိုင်းလိုလိုမှာ ထင်ရှားအောင်မြင်နေကြတာ သာဓကကြီးတစ်ခုပါပဲ။ အဲဒီလို အောင်မြင်တဲ့ နည်းပညာရှင်တွေကပဲ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဟာ သိသိသာသာကြီး တိုးတက်ထိုးထွက်လာတာကို တွေ့ရပါတယ်။

ဒီနေ့ခေတ် နည်းပညာကို ဘယ်အချိန် ဘယ်အရွယ်က စနိုင်သလဲ ဆိုတာသိရလေအောင် ၅-၆-၂၀၀၀ နေ့ထုတ် တိုင်းမိ (Time) မဂ္ဂဇင်းမှာပါတဲ့

သတင်းတိုလေးတစ်ပုဒ်ကို ရေးပြချင်ပါတယ်။ သတင်းက-  
 အင်တာနက်ဆိုတာ ကလေးဆော့စရာပါ။  
 ကလေးတစ်ယောက်နဲ့ သူ့ရဲ့ ကွန်ယက် (Website) ပုံပြင်။  
 အာရှတိုက်ဟာ စွမ်းရည်ထက်တဲ့ နည်းပညာရှင်တွေ ဈေးကွက် အလှ  
 အယက်ဖြစ်စေတဲ့ အပျော့ထည် (Software) ဒီဇိုင်းထုတ်သူတွေ၊ အစီအစဉ်  
 (Program) ရေးဆွဲသူတွေ အများကြီး ထုတ်လုပ်နိုင်တယ်လို့ နာမည်ကြီးပါ  
 တယ်။ ဒါပေမယ့် အာရှတိုက်ရဲ့ နောက်ဆုံးပေါ် ကွန်ပျူတာမော်အောင်သူ  
 ကလေးဟာ အသက် ၃ နှစ်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။ သူ့နာမည်က အာဂျေပူရီ (Ajay  
 Puri) တဲ့ သူ့မိဘတွေက ရာဇီနဲ့ မန်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အာဂျေဟာ သူ့ဖခင်  
 အလုပ်လုပ်တဲ့ ဘန်ကောက်မှာ လိုက်နေပါတယ်။ သူ့အဖေက အိုင်တီ (I.T)  
 ရဲ့ မန်နေဂျာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့လည်း အာဂျေဟာ ပေါက်စလေးကပဲ အိမ်မှာ  
 ကွန်ပျူတာနဲ့ ရင်းနှီးလုပ်တတ်နေခဲ့ပါတယ်။ ၁၈လသားမှာ အဘိုးဆီကို  
 ကွန်ပျူတာနဲ့ အီး-မေးလ် (E-mail) ပို့လိုက်လို့ မိဘနှစ်ပါးတောင် အံ့ဩသွားခဲ့  
 ရပါတယ်။ ကလေးဟာ အဖေရဲ့ စက်တွေကို အကြောင်းပြု မကြွရိုဆော့  
 အိတ်ဆဲလ် (Microsoft Excel) တို့၊ Word တို့၊ Power Point တို့ အစရှိတဲ့  
 ကွန်ပျူတာနည်းပညာတွေနဲ့ ယဉ်ပါးလုပ်တတ်နေခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လဲ  
 သုံးနှစ်သား အာဂျေဟာ သူ့ဖာသာ ဒီဇိုင်းထုတ်၊ သူ့ဖာသာဆင်တဲ့ ကွန်ယက်  
 (Website) ကို ရေးဆွဲခဲ့ပါတယ်။ အမည်က WWW microsoft Kid Com  
 ပါတဲ့။ မကြွရိုဆော့ကုမ္ပဏီကြီးကလဲ သူတို့ မိသားစုအတွက် အပျော့ထည်  
 (software) များ လှူခဲ့ပါတယ်။ ဖခင်ဖြစ်သူ ရာဇီက သူတို့ကုမ္ပဏီအတွက်  
 သူ့သားကို ကြော်ငြာစီမံချက်မှာ သုံးမလားလို့ စဉ်းစားနေပါတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့  
 မတ်လတုန်းက အာဂျေဟာ သူ့ရဲ့ မွေးရပ်မြေ အိန္ဒိယကို သူ့ရဲ့ ကွန်ပျူတာ  
 စွမ်းရည်ပြသပြီး ရင်သပ်ရွှေမော ဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်။ ဟိုက်ဒရာဘတ်မှာ ပြန်  
 ရောက်နေတုန်း အိန္ဒိယနိုင်ငံကို အလည်ရောက်ရှိနေတဲ့ အမေရိကန်သမ္မတ  
 ကလင်တန်နဲ့ပဲ အာဂျေ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ ဒါနဲ့လဲ အာဂျေဟာ  
 မကျေနပ်သေးပါဘူး၊ မရောင့်ရဲသေးပါဘူး၊ ပိုပြီးကြီးမားတဲ့ ရည်မှန်းချက်ရှိနေ  
 ပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့်လဲ ဒီကလေးပေါက်စက အမေရိကန်သမ္မတ ကလင်

တန်ကို ပြောလိုက်တာပေါ့ “ကျွန်တော် ဘီလ်ဂိတ်နဲ့ တွေ့ချင်ပါတယ်” တဲ့။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်နိုင်ကြဖို့ပါ။

ကလျာ၊ ဩဂုတ်၊ ၂၀၀၀ ခုနှစ်





## ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်

ဒီလရေးချင်တာက 'လူသားမျိုး ဗီဇရဲ့ အခြေခံတည်ဆောက်မှု မြေပုံ' (Human Genome Map) ကို ရေးမှတ်ရေးဆွဲနိုင်ခဲ့ကြပြီလို့ ကမ္ဘာကို ကြေညာခဲ့တဲ့ သတင်းပါပဲ။ ဒီသတင်းကို အမေရိကန် သမ္မတကလင်တန်၊ အင်္ဂလိပ်ဝန်ကြီးချုပ် တိုနီဘလဲတို့ကိုယ်တိုင် ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှာ အထူးခြားဆုံး ဖြစ်ရပ်ကြီးပါပဲလို့ ပြောကြတယ်။ လူသား လူကမ္ဘာ ရောက်တာထက်လည်း ကြီးကျယ်ပါတယ်။ သိပ္ပံပညာရဲ့ အကြီးကျယ်ဆုံး ရှာဖွေတွေ့ရှိမှုပဲလို့ ဆိုကြပါတယ်။ ဒီတွေ့ရှိမှုကို အကြောင်းပြုပြီး လူသားတွေမှာ ယခုတိုင် ကုသမရနိုင်သေးတဲ့ ကင်ဆာရောဂါတို့၊ ကိုယ်ခံအင်အား ကျဆုံးမှုရောဂါတို့ကို ကုသဖို့ ဆေးဝါးများ ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားလာနိုင်တော့မယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ နိုင်ငံခြား သတင်းစာ၊ စာနယ်ဇင်းတွေအားလုံးမှာ အုတ်အော် သောင်းတင်းပါတာကို ဖတ်ရပါတယ်။ ဖတ်ကြည့်ပြီးတော့ ရေးမယ်ဆိုတော့မှ ခွကျတော့တာကိုး။ မောင်မိုးသူကိုယ်တိုင်က ရိပ်ဖမ်းသံဖမ်းနားလည်တာ တွေ့ရလို့ပါပဲ။ ဇီဝဗေဒ ပညာရပ်ဖြစ်ပြီး ခေတ်မီသိပ္ပံပညာ ဗဟုသုတ အားနည်းတာကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဆရာဝန်စာရေးဆရာများဖြစ်တဲ့ မဂျူးတို့၊ ဖေမြင့်တို့ ကိုတာတို့ ရေးကြရင် ပိုကောင်းမှာပဲလို့ တိုက်တွန်းရင်း မောင်မိုးသူကတော့

လက်ရွှေ့လိုက်ပါတယ်။

ရေးဖြစ်တာကတော့ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇွန်လ ၅ ရက်ထုတ် တိုင်းမ် မဂ္ဂဇင်းရဲ့ မျက်နှာဖုံးဆောင်းပါး DO IT YOURSELF COM အကြောင်းကို ခြုံငုံပြီး ရေးချင်တာပါ။ သဘောကတော့ အင်တာနက်ခေတ်မှာ ရုပ်ရှင်တို့၊ စာပေ၊ စာအုပ်တို့၊ ဝီဘီတို့ကို ဘယ်သူမဆို ကိုယ်တိုင်လုပ်လို့ရပြီ။ လုပ်နေကြပြီ ဝင်ငွေတွေလည်း ရနေကြပြီဆိုတဲ့ အကြောင်းပါပဲ။

'အင်တာနက်' ခေတ်ကြီးထဲမှာ အင်တာနက်ကတစ်ဆင့်၊ ကွန်ယက်ကတစ်ဆင့် ပေးပို့ဆက်သွယ်ရောင်းချဖြန့်ချိလို့ရပြီဆိုတော့ ဖန်တီးမှုများလည်း ကိုယ်ပိုင် ကွန်ပျူတာနဲ့တင်ပဲ စာအုပ်တွေရေးဖြန့်၊ တေးဂီတတွေ ဖန်တီး၊ ရုပ်ရှင် သတင်းကားတွေ၊ ဇာတ်လမ်းကားရော၊ ကာတွန်းကားပါ ဖန်တီးလုပ်ဆောင် ဖြန့်ချိ ဝင်ငွေရှာနိုင်လာကြတဲ့ သတင်းဆောင်းပါးပါပဲ။

တစ်ယောက်ချင်းရဲ့ အကြောင်း နည်းနည်းရေးရအောင်။

အသက် ၃၅ နှစ်ပဲ ရှိသေးတဲ့ ဝင်ကလာက လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၈လ ကတည်းကပဲ သူ့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင် ကွန်ယက် (website) ကို Doodie Com လို့ အမည်မှတ်ပုံ တင်ပြီး နေ့စဉ် ၁၀ စက္ကန့်စာ ကာတွန်းများ၊ အင်တာနက်က ဖြန့်ချိပါတယ်။ သူ့ရဲ့ ကာတွန်းတွေမှာ အသံမပါသေးပါဘူး။ သူ့ကာတွန်းရုပ်ကလည်း ထူးထူးခြားခြား ပြောင်မြောက်တယ်လို့ မဆိုနိုင်ပါဘူး။ သူ့ရဲ့ နည်းပညာကလည်း ကွန်ပျူတာထဲမှာ ကကြီးခွေးလောက်ရှိသေးတာပါ။ ဒီကြားထဲကပဲ ဝင်ကလာရဲ့ ဒုတိယကာတွန်းရုပ်ကလေးပေါင်း ၄၅၀ ဟာ ပရိသတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

သူ့ရဲ့ 'ဒုတိယ ဒေါ့ကွန်'ကို တစ်လအတွင်း ၉.၅ သန်း ဆက်သွယ်မှု ရခဲ့ပါတယ်။ ပြောရရင် (Entertain Don.Com) နဲ့ အပြိုင်လောက် ဖြစ်သွားပါတယ်။ အင်တာတီန့်ဒွန်ဒေါ့ကွန်ကို ကမ္ဘာကျော်ဝါနာဘရားသားကစီစဉ်တာပါ။

ဒါကြောင့်လည်း သူ့ကို 'အင်တာတီန့်ဒွန်-ဒေါ့ကွန်'က သူတို့တီထွင်တဲ့ ကာတွန်းဆွဲပေးဖို့ ငှားရမ်းစာချုပ်ချုပ်ဖို့ ကမ်းလှမ်းလာတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဝင်ကလာက 'ကျွန်တော် နေ့တိုင်း ဆွဲနေနိုင်သမျှ ထုတ်နေနိုင်သမျှ ကောင်းနေရင် ကြည့်တဲ့လူ ရှိနေမှာပါပဲ။ နာမည်ကြီး စတူဒီယိုတွေ

တ ထုတ်တာလည်း မကောင်းရင် လူကြည့်မှာ မဟုတ်ပါဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။

ခု ဖျော်ဖြေရေး မီဒီယာကြီး ကျယ်ပြန့်လွတ်လပ်တဲ့ခေတ် ရောက်လာ ပါပြီ။ ဟောလီးဝုဒ်မှ ရုပ်ရှင်ထုတ်နိုင်တဲ့ခေတ် မဟုတ်တော့ပါဘူး။ တော်ရုံ သင့်ရုံ ကွန်ပျူတာ လုပ်ရည်ကိုင်ရည် ကျွမ်းကျင်မှုရှိတယ်။ အချိန်ပေးနိုင်မယ်ဆို ရင် ဘယ်သူမဆို အနုပညာ ရုပ်ရှင်ပဲဖြစ်စေ၊ ကာတွန်းပဲဖြစ်စေ၊ စာအုပ်ပဲ ဖြစ်စေ၊ ထုတ်လုပ်ဖြန့်ချိနိုင်လာကြပြီဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်ကို ကုန်ကျစရိတ် နည်းနည်းလေးနဲ့ ကိုယ့်အနုပညာကို ဖန်တီးလာနိုင်ကြပါပြီ။ ဖြန့်ချိဖို့ဆိုတာ တလည်း အွန်လိုင်း On Line ပေါ် ကဖြန့်တာဆိုတော့ စရိတ်စက အလွန်နည်းပါ တယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးမှာ အုတ်အုတ်သည်းသည်း အပျော် တမ်းရော၊ ပညာရှင်တွေပါ မိမိတို့ရဲ့ခံစားမှု အနုပညာကို အင်တာနက်ပေါ်က တစ်ဆင့် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိလာနေကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလို လှုပ်ရှားမှုမှာ အမေရိကန်က အများဆုံး ဖြစ်ပါတယ်။

အပျော်တမ်း ဝါသနာရှင်တွေ ဒီလောကထဲ စုပြုံဝင်လာကြသလို နာမည်ကျော်တွေလည်း ဝင်လာကြတာပါပဲ။ သူတို့ထဲက မြန်မာစာဖတ်ပရိ သတ်၊ ရုပ်ရှင်ကြည့်ပရိသတ်သိပြီးဖြစ်တဲ့ နာမည်ကျော် စာရေးဆရာကြီး စတီဗီကင်းလည်း ပါပါတယ်။ ကင်းရဲ့ ကူဂျီဝတ္ထု ရုပ်ရှင်ဟာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ရုပ်ရှင်အဖြစ် (ဗီဒီယိုမဟုတ်) ရုံတင်ပြသခဲ့ရာ လူကြိုက်များလှပါတယ်။ ကင်း ဟာ ပရိသတ်ကို ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့စရာကောင်းတဲ့ 'ရသ'ကိုပေးတဲ့ အနု ပညာဆရာကြီးတစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ ကူဂျီဆိုတာ အိမ်မွေး အင်မတန် လိမ္မာတဲ့ ခွေးကြီးတစ်ကောင်၏ နာမည်ပါပဲ။ အဲဒီ ဧရာမ လိမ္မာတဲ့ ခွေးကြီးဟာ ယုန်ကို လိုက်ဖမ်းရင်း လင်းနို့အကိုက်ခံချပြီး ရူးသွားရာက လူတွေကို လိုက်ကိုက်တဲ့ကား ဖြစ်ပါတယ်။ အလွန် လူကြိုက်များခဲ့ပါတယ်။

သည်းစာရေးဆရာကြီး ကင်းရဲ့ စာအုပ်တွေဟာ ကမ္ဘာကျော်ဖြစ်ပြီး ရောင်းလည်း အလွန်ရောင်းရပါတယ်။ ခု အင်တာနက်ခေတ်ကြီးမှာ ကင်းဟာ သူ့ရဲ့ စာမျက်နှာအားဖြင့် ၆၆ မျက်နှာသာရှိတဲ့ ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်ကို ခေတ်ကြီးနဲ့ အမီ E-Book ဆိုပြီး အင်တာနက်က ဖြန့်ချိပါတယ်။ သိပ်လည်း များများစား မကြော်ငြာပါဘူး။ တော်ရုံ ဇာန်ရုံပါပဲ။ အဲဒါ သူ့အတွက် ဝင်ငွေအနည်းဆုံး

ဒေါ်လာ ၄၅၀,၀၀၀ ရသွားပါတယ်။ ကင်းအနေနဲ့ အဲဒီစာမူကို The New Yorker ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ Playboy ပဲဖြစ်ဖြစ် ပေးခဲ့ရင် ဒေါ်လာ ၁၀,၀၀၀ ပဲ ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကင်းက-

ကျွန်တော်တော့ အသက်ရှင်နေတဲ့အတွက် ဝမ်းသာနေပါတယ်။ အချိန်ကောင်းတွေကို တကယ်အသုံးချနေရလို့ပါပဲ" လို့ ပြောပါတယ်။

ဒီလို ပြောဆိုရတာကလည်း မနှစ်တုန်းက ကင်းဟာ မော်တော်ကား အတိုက်ခံချပြီး ကံကောင်းလို့ မသေခဲ့တာပါ။ ခုထိ ဆေးဝါး ကုသခံနေရတုန်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ နောက်လုပ်ချင်တဲ့ အလုပ်ကတော့ On Line ပေါ်ကနေ အခန်းဆက်ဝတ္ထုရှည်ရေးဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။

သူ့လိုပဲ တခြားတခြားသော စာရေးဆရာများဟာ အင်တာနက် ကွန်ယက်ပေါ်က စာပေတွေ ရေးသားနေကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

စက်မှုသိပ္ပံ အိုင်တီ (I.T) ခေတ်ကြီးက ဘယ်သူမဆို လူတိုင်းလူတိုင်း နည်းပညာ နည်းနည်းပါးပါးတတ်ရုံ၊ ငွေရေးကြေးရေး နည်းနည်းပါးပါးကုန်ရုံနဲ့ ကိုယ်တိုင် ရုပ်ရှင်ကားရိုက်တာ၊ ရုပ်သံကားရိုက်တာ၊ ဓာတ်ပြားအယ်လ်ဘမ် ထုတ်တာ၊ စာအုပ်ရေးတာ ထုတ်တာ ကုန်ကုန်ပြောရရင် ရေဒီယို ထုတ်လွှင့် တာတောင် လုပ်လို့ရနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဟိုးအရင်နှစ်တွေကလို အကုန်အကျ များ အနားမကပ်နိုင်တဲ့ ကိစ္စမျိုး မဟုတ်တော့ဘူး။ ဈေးပေါပေါနဲ့ပဲ အနုပညာ ကိုဖန်တီးနိုင်ကြပြီ။ နောက် On Line ပေါ်ကနေ ဖြန့်ကြဲဖို့ပဲ။ ဒါကြောင့် ဝါသနာ ရှင်တွေ၊ အပျော်တမ်းတွေ၊ ပညာရှင်တွေ လုပ်ကုန်ကြတာပေါ့။

အဲ ဟုတ်တော့ ဟုတ်ပါတယ်။ ဒီရောဂါကို အများဆုံး ထနေကြတာ တော့ အမေရိကန်နိုင်ငံပါပဲ။ စောစောက ရေးခဲ့ပြီးသလို နာမည်ကျော် စာရေး ဆရာကြီး စတီဗင်ကင်းကအစ လူမသိသူမသိ သာမန်ဝါသနာရှင်တွေ အထိ ပါပဲ။

ဒီလို ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်လုပ်၊ အနုပညာဖန်တီးမှုဟာ အမေရိကန်မှာ သာ မဟုတ်ပါဘူး အာရှမှာလည်း ရှိနေပါပြီ။ အဲဒီကအားဖြင့်တော့ဂျပန်ကပါပဲ။ ဂျပန်က လျှို့ဝှက်သည်းဖို့ စာရေးဆရာဖြစ်သူ ယူမိဟိတို့၊ အင်နိုတီ

တာကီမာရူ အဘီကိုနဲ့ ကီရိုဂျီကဆိုင်း တို့ဟာ စုပေါင်းပြီး အီနိုဗဲလ် (E-Novels), (W.W.W.e.novels.net) ဆိုတဲ့ နာမည်နဲ့ပါ။ သူတို့အဖွဲ့က ဂျွီဂျီဂျီကလည်း ဖွဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေနဲ့ စာရေးဆရာ ၁၃ ဦးရဲ့ စာပေပန်းခင်းသဘောမျိုးရေးတယ်။ စာအုပ်တွေရောင်းကြတယ်။ အီနိုဗဲလ်အဖွဲ့ဟာ တစ်လကို စာအုပ် ၅၀၀ လောက် ရောင်းနေပြီလို့ ပြောတယ်။ နောက်ဆိုင်ရင် ဂျပန်နိုင်ငံမှာ အွန်လိုင်းက စာအုပ်မှာတဲ့အလုပ်၊ ဝယ်တဲ့အလုပ် ပိုပြီး ထွန်းကားလာမယ်လို့ မျှော်လင့်ယုံကြည်နေကြတယ်။

လူကြိုက်များပြီးဖြစ်တဲ့ ပေါ်ပြူလာ စာရေးဆရာ မူရာကာဂီကလည်း နာမည်ကြီးဝတ္ထုကို အခန်းဆက် အွန်လိုင်းက ဖြန့်ချိပြီး သူ့ရဲ့အသင်းဝင် Member တွေကို ပေးပို့တယ်။ ဝတ္ထုတွေကို တေးဂီတနောက်ခံထည့်တယ်။ ရုပ်ပုံဓာတ်ပုံတွေထည့်တယ်။ နောက်ခံ အပြောပါတယ်။ ဗီဒီယို တင်စားရုပ်ပုံတွေထည့်တယ်။ အောင်မြင်ပါတယ်။ အဲ တချို့ကတော့ ခပ်ပြာပြာစာတွေ၊ အရုပ်တွေနဲ့ ဝတ္ထုမျိုးကလည်း တွင်ကျယ်နေဆဲပဲ။

တောင်ကိုရီးယားကလည်း အွန်လိုင်းရောဂါဖြစ်လာတာပဲ။ အသက် ၃၃နှစ်ပဲရှိသေးတဲ့ တက္ကသိုလ်က ဘွဲ့မရခင် ထွက်လာခဲ့ရတဲ့ ကင်မွန်းဂျောင်းဟာ ဝါသနာရှင် သူငယ်ချင်းတွေနဲ့စုပြီး ၁၉၉၉ ခုနှစ် ကာလကတည်းက သတင်းဌာနတစ်ခု တည်ထောင်တယ်။

အင်တာနက်ဟာ ဂီတလောကကိုလည်း လှုပ်လာစေပါတယ်။

အမေရိကားမှာရော၊ အာရှမှာပါ ဂီတထုတ်လွှင့်မှုတွေ အများအပြား အောင်မြင်လာနေကြပါပြီ။ အိန္ဒိယမှာလည်း လုပ်နေကြပြီပဲ။ အိန္ဒိယရဲ့ နာမည်ကြီး ပေါ့ပေါ့အဆိုတော် ရီမို၊ ဖာနန်ဒီ ဟာ သူ့သီချင်းကို အွန်လိုင်းက ထုတ်လွှင့်တာ ၁၆,၀၀၀ ရောင်းရပါသတဲ့။ ရီမိုက ဘယ်လိုပြောသလဲဆိုရင်-

“ခု အခါတော့ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ ခံစားမှုတစ်ခုရတယ်။ သီချင်းတစ်ပုဒ် စပ်ဖြစ်တယ်ဆိုရင် အယ်လ်ဘမ်တစ်ချပ်စာပြည့်အောင် စောင့်မနေတော့ဘူး။ တစ်ခါတည်း အွန်လိုင်းပေါ်က ဖြန့်လိုက်တော့တာပဲ” လို့ ဆိုပါတယ်။ အွန်လိုင်းပေါ်မှာ အနုပညာ လှုပ်ရှားမှုတွေကတော့ များမှ များပါပဲ။ ပြဿနာက လူသိဖို့ အောင်မြင်ဖို့ ကိုယ်ဖန်တီးတဲ့ အနုပညာဟာ

ပရိသတ်ထဲထိုးဖောက်ဝင်ရောက်ဖို့ပါပဲ။ ဒါကတော့ အနုပညာရဲ့ သဘောသဘာဝကိုက ဒါပဲမဟုတ်လား။ ပရိသတ် လက်ခံအောင်လုပ်နိုင်ရင် အောင်မြင်မှုရှိတာပဲ။ ဒါပါပဲ။ ဒီနေရာမှာ အရင်အရင်တုန်းက စာပေ၊ ဂီတ၊ ရုပ်ရှင် စတဲ့ အနုပညာနယ်မှာ ကြားခံ ငွေရှင်ကြေးရှင်ဖြစ်တဲ့ ထုတ်ဝေသူ ထုတ်လုပ်သူတွေက ရှိနေလေတော့ ကုန်ကျစရိတ်ကများလွန်းတော့ ဝင်တိုးချင်တဲ့ အနုပညာရှင်တိုင်း အလွယ်တကူ မတိုးနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ ခု အွန်လိုင်းခေတ်မှာတော့ စရိတ်စနာနည်းလာပြီး တော်ရုံတန်ရုံနဲ့ ဝင်တိုးလာနိုင်ကြတာပါ။

‘ရုပ်ရှင်’ အဲ . . . ရုပ်ရှင်ဆိုတာ အကျယ်ကြီးနော်။  
 သတင်းရုပ်ရှင်လည်း ရှိတယ်။  
 ဇာတ်လမ်းရုပ်ရှင်လည်း ရှိတယ်။  
 ကာတွန်းရုပ်ရှင်လည်း ရှိတယ်။  
 ဂီတသဘော MTV တွေလည်း ရှိတယ်။  
 ဗဟုသုတတွေလည်း ရှိတယ်။  
 အွန်လိုင်းဆိုတော့ တိုတိုပေါ့။

ရုပ်ရှင်ဘက်က အာရုံစူးစိုက်မှု ပိုများတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ရုပ်ရှင်ပွဲတော်တွေမှာ ကားတိုတွေ လက်ခံဆုပေးရွေးချယ် ဝယ်ယူတာတွေက ရှိတာကိုး။ တစ်ချိန်တည်းမှာ ရုပ်သံ ထုတ်လွှင့်တဲ့ ကုမ္ပဏီကြီးကလည်း အပိုင်းတို့၊ ကားတိုတွေ အများကြီးလိုနေတာ ဖြစ်လေတော့ လူကြိုက်နိုင်တဲ့ ‘အတို’ တွေမှန်သမျှ စွန့်ကြဲတဲ့အတွက် ဒီရုပ်ရှင်နယ်မှာ တိုးတဲ့လူ၊ ဝင်တဲ့လူတွေ ပိုများတာ တွေ့ရတယ်။ အောင်မြင်တဲ့ လူတွေအကြောင်း ရေးပြနေရင် ရှည်ကုန်လိမ့်မယ်။

ဘယ်လောက် စရိတ်စကကျဉ်းကျဉ်းနဲ့ လုပ်နိုင်သလဲဆိုတာတော့ သူ့ ဆောင်းပါးမှာပါတဲ့အတိုင်းရေးပြမယ်။

ရုပ်ရှင်ကပ်ကား ဖန်တီးဖို့ အဓိကလိုအပ်ချက် စက်မှုပစ္စည်းတွေက-  
 ၁။ ကင်မရာလိုမယ် မဟုတ်လား။ ကင်နွန်ကထုတ်တဲ့ ဒစ်ဂျစ်တယ်ကပ်ကော့ဒါ (Digital Cam Corder) ကင်မရာတစ်လုံးဟာ ဒေါ်လာ ၈၉၉ ကျပါတယ်။

- ၂။ အသံပိုင်းဆိုင်ရာမှာ မီဒီအင်တာဖေ့စ် (Midi Interface) တစ်လုံး လိုမယ်။ ဒါမှ အသံပေါင်းတာ၊ ပိုးတာ အထူးပြု လုပ်ချက်တွေ ထည့်တာ လုပ်နိုင်ပါမယ်။ ဈေးကတော့ ဒေါ်လာ ၃၉၉ ရှိပါတယ်။
- ၃။ အဓိက ကွန်ပျူတာတစ်လုံးလိုတယ်။ အားလုံးလုပ်နိုင်တဲ့ Apple IMAC DV တစ်လုံးဆိုရင် ရပါပြီ။ မီဒီယာအားလုံး လုပ်လို့ရအောင် ထည့်တွက်ထားတဲ့ စက်ပါ။ ၁၂၈ မီဂါ ဗိုက် မိမိုရီရှိတယ်။ နောက်ထပ် ထပ်ဆင့် အပျော့ထည့် Software တွေ၊ ပီစီ PC တွေ ပံ့ပိုးနိုင်တယ်။ ဈေးက ဒေါ်လာ ၁၄၉၉ ရှိပါတယ်။

ဒီတော့ အခြေခံအားဖြင့် ဒေါ်လာ ၉၀၀+၄၀၀+၁၅၀၀ ပဲဆိုတော့ ဒေါ်လာ ၂၈၀၀ လောက်နဲ့ ဗီဒီယိုကားများ ကိုယ်ပိုင်ရိုက်ကူး။ အွန်လိုင်းပေါ်က ထုတ်လုပ်နိုင်ပြီဆိုတဲ့ သဘောပေါ့။

ခေတ်ကြီးက သိပ်မြန်မြန် ပြေးနေတာနော်။  
ဒီဆောင်းပါးကို ဇွန် ၅ ရက် နေ့ထုတ် တိုင်းကယူတာ။  
အခုစာရေးနေတဲ့ ဇူလိုင်မှာ ဘာတွေ ပြောင်းနေပြီလဲ။  
စာဖတ်သူများ ဖတ်ရမည့် စက်တင်ဘာလဆန်းဆိုရင် ဘာတွေ  
အသစ်အဆန်းဖြစ်နေမယ်ဆိုတာ မပြောနိုင်ဘူး။  
ဘာပဲ ပြောပြော-

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်နိုင်ကြအောင်လို့ပါ။

ကလျာ၊ စက်တင်ဘာ၊ ၂၀၀၀



## ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်

အသစ်အာရှ- အာရှသစ်  
၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇူလိုင်၊ စက်တင်ဘာ ရက်စွဲနဲ့ Newsweek မဂ္ဂဇင်း က အထူးထုတ်စာစောင်တစ်ခု ထုတ်ပါတယ်။ မျက်နှာဖုံးက The New Asia အာရှသစ်လို့ ဖော်ပြပါတယ်။ အောက်ခေါင်းစဉ်မှာတော့ 'နယူးသော၊ အေးဆေး ယုံကြည်မှုအပြည့်ရှိသော မျိုးဆက်သစ်တွေက ငြိမ်သက်တဲ့ တော်လှန်ရေးကို ခေါင်းဆောင်နေပါတယ်' တဲ့။ နောက်ပြီး မျက်နှာဖုံးမှာပဲ ဖော်ပြထားတဲ့ ခေါင်း တွေကတော့ 'အမျိုးသမီး အားမာန်တိုးပွားလာခြင်း'၊ 'အင်တာနက် စီးပွားရေး ပေါက်ကွဲမှု၊ လူမှုပြောင်းလဲမှုအပေါ် လီကွမ်ယူ ရဲ့အမြင်' တို့ ပါပါတယ်။  
ပထမဆုံး နိဒါန်းအဖြစ်-  
'အာရှရဲ့ ကြီးမားတဲ့ ပေါက်ကွဲမှု' ဆိုတဲ့ ခေါင်းကြီးသဘောမျိုး ရေးတဲ့စာပါ။

စာထဲမှာက-  
တော်လှန်ရေးတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်မှု ကောက်ချက်ကို လွန်ခဲ့တဲ့ ၆၀ လောက်က အာရှတိုက်ရဲ့ နာမည်ကြီး၊ နာမည်ကျော် ဟိုင်းတက် (High-tech) အဆင့်မြင့်နည်းပညာလုပ်ငန်းရှင်နှစ်ဦး စီးပွားရေးဆွေးနွေးပွဲကလည်း ထုတ်နုတ်

အဓိပ္ပာယ်ဖော်ဆောင်လို့ ရပါတယ်။ ဂျပန်နိုင်ငံ၊ ဟီကာရီတီစူရှင် ဆယ်လူလာ ဖုန်းကုမ္ပဏီမှ တာဝန်ခံ အသက် ၃၅နှစ်အရွယ်၊ ယာဆုမစ်ဆူရှိုက်တာဟာ ၃၃ နှစ်အရွယ် ရစ်ချတ်လီနဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင်ခဲ့မှာ စာပွဲတစ်ပိုင်းတည်း ထိုင်နေပါတယ်။ ရစ်ချတ်လီကတော့ ဟောင်ကောင်ရဲ့အကြီးဆုံးလုပ်ငန်းရှင်ကြီး လီတာရှင်းရဲ့သားပါပဲ။ ရစ်ချတ်လီဟာ စတင်းဖို့ တက္ကသိုလ်ထွက်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး အင်တာနက်လုပ်ငန်းမှာတိုးချဲ့ လုပ်ကိုင်နေခဲ့တာ မြှုပ်နှံငွေ ဒေါ်လာ ၂ဘီလျှံ ခန့်ရှိနေပါပြီ။ အခုလည်း သူတို့နှစ်ဦးစီးပွားရေးပေါင်းစည်းမှုအတွက် စားပွဲမှာထိုင်ပြီး ဆွေးနွေးနေကြတာဖြစ်ပါတယ်။

ရစ်ချတ်လီရဲ့အဖွဲ့သားများက ဂျပန်လူမျိုးများဟာ လုပ်ငန်းတစ်ခု သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုတဲ့နေရာမှာ အခမ်းအနားနဲ့ ထုံးတမ်းစဉ်လာနဲ့လုပ် ဖို့မို့တယ်။ ဆာကေးနဲ့ ပန်းနဲ့ အရိုအသေပေးမှု၊ လေးစားမှုနဲ့ အစားအသောက် နဲ့ ဒီလိုအခမ်းအနားနဲ့လုပ်လေ့ရှိတာကို သိထားကြတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း လီရဲ့ အဖွဲ့သားများက ဟောင်ကောင်မှာရှိတဲ့ အကောင်းဆုံး ဂျပန်စားသောက် ဆိုင်မှာ ညစာကောင်းပေးညွှန်ပေးဆိုတာတွေ စီစဉ်ထားပါတယ်။ ညစာချိန် ရောက်လာတော့ လီက သူ့ရဲ့ဂျပန်မိတ်ဆွေ ရှိုက်တာကို 'ညစာသွားစာကြရ အောင်ပါ။ စီစဉ်ထားပြီးသားပါ။ ပြီးမှ အလုပ်ဆက်လုပ်ကြတာပေါ့'လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီတော့ ရှိုက်တာက 'ဟာ ညစာတွေ ဘာတွေလုပ်မနေပါနဲ့ ဆင်ဒဝစ်ပဲ စားလိုက်ကြ စို့လား'လို့ ပြောတယ်လေ။ လီကလည်း 'ကောင်းတာပေါ့ဗျာ'ဆိုပြီး သဘောတူ လိုက်ပါတယ်။ ဆင်ဒဝစ်ပဲစားပြီး ဒေါ်လာ ၁ ဘီလျှံဖိုး အလုပ်ကို စာချုပ်ချုပ်ဆို လုပ်ကိုင်လိုက်ကြပါတော့တယ်။

ဒါ အာရှသစ်ပါပဲခင်ဗျ။

အာရှသစ်ရဲ့ မျိုးဆက်သစ်ဟာ ၄၀ အောက် လူငယ်တွေချည်းပါပဲ။ သူတို့ဟာ သူတို့ရဲ့အလုပ်မှာ ရှေးရိုးထုံးစံအတိုင်း ဇာချဲ့နေတာတို့၊ သိုင်းဝိုင်း နေတာတို့၊ ဟန်ရေးပန်ရေးလုပ်နေတာတို့ စွန့်ပစ်ထားခဲ့ကြပါပြီ။ သူတို့ဟာ စာက်ကြွရှင်သန်မှုနဲ့ အားမာန်တွေ အပြည့်ရှိနေကြပါဖွယ်။ သူတို့ကိုယ် သူတို့ လည်း ယုံကြည်မှုအပြည့် ရှိနေကြပါတယ်။ မောင်မိုးသူတို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း လုပ်ငန်းသစ်၊ ကုမ္ပဏီထုတ်လုပ်ရေး ရောင်းချရေးဝယ်တာတွေမှာ အသက် ၄၀

အောက် လူငယ်တွေပဲ အများစု လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေကြတာကို မြင်တွေ့ နေရတာပါပဲ။

တစ်ကိုယ်ရည် စွမ်းရည်ခွန်အားကို၊ စွမ်းအားကို မြှင့်တင် ပေါက်ဖွား လာစေခြင်းကတော့ အင်တာနက်ပင် ဖြစ်ပါတယ်။ အင်တာနက်ဟာ ကမ္ဘာကြီး ကို တစ်ခုတည်းဖြစ်သွားအောင် ခြုံပစ်လိုက်တယ်။ လျင်မြန်မှုအဟုန်ကို မကြာဘူးအောင် မြှင့်ပစ်လိုက်တယ်။ အဆင်တွေ၊ ပလင်တွေ၊ ဟန်တွေ ပန်တွေ ကို ခွာချပစ်လိုက်တယ်။

တောင်ကိုရီးယား၊ ဆိုးလ်မြို့တော်ရဲ့ ဂိုဒေါင်တစ်ခုထဲမှာ ကွန်ပျူတာ အပျော့ထည် (Software) ကုမ္ပဏီထောင်လိုက်တဲ့ ဝူဂျီဝမ်းက-

“ကျွန်မ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းကို တည်ထောင်လိုက်တာဟာ လွတ်လွတ် လပ်လပ်လုပ်ကိုင်ချင်လို့ပဲ။ အခု အင်တာနက်ဟာ ကျွန်မအတွက် ဥစ္စာ စည်းစိမ်ကို ပေးသလို လွတ်လပ်မှုကိုပါ ပေးတယ်” လို့ ဆိုပါတယ်။

ဘယ်တော်လှန်မှု၊ ပြောင်းလဲမှုမဆို ထိခိုက်နာကျင်မှုဆိုတာ ရှိစမြဲ ပါပဲ။ ဒီအင်တာနက်ခေတ်ပြောင်း တော်လှန်မှုဟာလည်း ဘယ်မှာ ခြွင်းချက်မရှိ မှာလဲ။ အာရှတိုက်ဒေသတစ်ခွင်မှာ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်တွေက စီးပွားရေးကျဆင်းခဲ့တဲ့ ဒဏ်ဟာ ခုထိ အကင်းမသေသေးပါဘူး။ အလုပ်လက်မဲ့ ပြဿနာတိုးပွားနေ တုန်းပါပဲ။ ဒီပြဿနာတွေဟာ တောင်ကိုရီးယားကနေ ဂျပန်အလယ်၊ အင်ဒို နီးရှားအဆုံး ရှိနေတုန်းပါပဲ။ လူလတ်ပိုင်း အလုပ်သမားတွေဟာ ဒီနေ့ဝန်းကျင် မှာ ဘယ်လိုကျင့်ကြံနေထိုင်ရမယ်ဆိုတာကို ပြန်လည်မြင်ဆင်နေကြရပါတယ်။ အမ်တီစီရဲ့ ပေါက်ကွဲဂီတတွေနဲ့ ပေါက်ဖွားလာကြတဲ့ လူငယ်တွေကလည်း ဟိုးရှေးယခင်ကလို သက်ကြီးဝါကြီးတွေကို ရိုသေ အလေးထားရကောင်းမှန်း မသိတော့ဘူး။ ဒီလို ပြဿနာတွေက ရှိနေတုန်း ဖြစ်ပါတယ်။

အတွေးအခေါ်ဟောင်းနဲ့ အတွေးအခေါ်သစ်က ထိပ်တိုက်တိုးနေပါ တယ်။

အင်တာနက် မြှုပ်နှံမှုကုမ္ပဏီကို စုပြီးတည်ထောင်ခဲ့ကြသူများအနက် တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်တဲ့ ရှာဘနန် မဲလ်ဝါန်က သက်ကြီးရွယ်ကြီးတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပေးလိုက်တဲ့ ထင်မြင်ချက်ကတော့

'သူတို့ရဲ့အယူအဆဟောင်းတွေက အမြစ်တွယ်နေပြီလေ။ သူတို့က တစ်ခုခုများဖြစ်သွားရင် ဘယ်လို လုပ်မှာလဲ ဆိုတဲ့မျိုးဆက်။ ကျွန်မတို့ ကတော့ ဖြစ်တော့ ဘာဖြစ်သေးလဲ' ဆိုတဲ့မျိုးဆက်လေ။ 'ကွာသွားပြီ' လို့ဆိုပါတယ်။

အဲဒီလိုယုံကြည်မှုကလည်း ပညာအရည်အချင်းကလာတာဖြစ်ပါတယ်။ ဥစ္စာစီးပွားတိုးတက်ချမ်းသာလာမှုက လာတာဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာကြီးနဲ့ တစ်ဆက်တည်း တစ်သားတည်း အမြန်ဆုံးဆက်သွယ်သိမြင်နိုင်တာက လာတာဖြစ်ပါတယ်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ တစ်ကိုယ်ကောင်းဆန်မှုကလည်း ပူးတွဲကပ်ပါလာပါတယ်။

ဒီနေ့ မျိုးဆက်သစ်လူငယ်တွေက-

"ကျွန်တော်တို့ဟာ ရှေးဟောင်း၊ ခေတ်ဟောင်းသမားတွေထက် အတွေးအမြင် ပိုပြီးလွတ်လပ်တယ်။ ဒါဟာ ခွန်အားပဲ" လို့ဆိုကြတယ်။

ဒီလိုဆိုယင် အာရှသစ် ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားနေပြီဆိုယင် အာရှဟောင်းကြီးကကော သေဆုံးသွားပါပြီလား။ ဘယ်သေနိုင်သေးပါ့မလဲ။ သူတို့လည်း သူတို့ရဲ့လုပ်ငန်းကုမ္ပဏီဟောင်းတွေထဲကထွက်ပြီး အင်တာနက်ခေတ်ထဲပြောင်းဝင်ဖို့ကြိုးစားနေကြရတာပေါ့။ ဟောင်ကောင်မှာဆိုရင် ထိပ်တန်းကုမ္ပဏီကြီးတွေမှန်သမျှ ဒီနေ့အင်တာနက်ခေတ်နဲ့လိုက်လျောညီထွေတဲ့ ခေတ်ပေါ်နည်းပညာ နာမည်မျိုးတွေ ပြောင်းဖို့လုပ်လာကြတယ်။ တကယ်ပဲ အဆင့်မြင့်နည်းပညာတွေကို လုပ်ငန်းခွင်မှာသုံးပြီး အင်တာနက်ခေတ်ထဲ ထိုးဝင်လာကြတယ်။ ဒီမှာပြဿနာတစ်ခုက တတ်ကျွမ်းနားလည်တဲ့စီမံအုပ်ချုပ်သူ၊ စီမံခန့်ခွဲသူ C.E.O တွေ လိုအပ်လာတယ်။ ယခုအခါမှာ အာရှတိုက်ရဲ့ ထိပ်တန်းကုမ္ပဏီကြီးတော်တော်များများက နိုင်ငံခြားက စီအီးအို တွေငှားရမ်းလုပ်ကိုင်လာကြတာကို တွေ့ရပါတယ်။

ဒီနေ့ကမ္ဘာမှာ စီအီးအို တွေရဲ့ ရပ်တည်လှုပ်ကိုင်မှု အခန်းကဏ္ဍဟာ ကြီးကျယ်သည်ထက်ကြီးကျယ်လာပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ စီအီးအိုတွေကလည်း အလုပ်တစ်ခုတည်း၊ တစ်နေရာတည်းမှာ စွဲစွဲမြဲမြဲ လုပ်ခဲ့ကြတဲ့ ရှေးရိုးအစဉ်အလာကို မကျင့်သုံးကြတော့ပါဘူး။ လျင်မြန်စွာခွန်ကူးပြောင်းလဲနေကြ

တာကို တွေ့ရပါတယ်။

ဒီမှာတင် အာရှတိုက်သားများဟာ သူတို့ရဲ့ သားသမီးများကို ဥရောပ အမေရိကန်နိုင်ငံများကို စေလွှတ်ပြီး နည်းပညာနဲ့ စီးပွားရေးပညာ သင်ကြားဖို့ စေလွှတ်ကြပါတယ်။ အခုဆိုရင် အမေရိကန်နိုင်ငံမှာ ပညာသင်နေတဲ့ နိုင်ငံခြားကျောင်းသားစာရင်းကိုကြည့်ရင်တရုတ်နိုင်ငံက အများဆုံး၊ ဒုတိယ ဂျပန်၊ တတိယ တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံတွေကဖြစ်တယ်ဆိုတာကိုမြင်တွေ့နေရပါတယ်။ စင်ကာပူခေါင်းဆောင် ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း လီကွမ်ယုကလည်း-

"အင်မတန် အင်အားကြီးမားလှတဲ့ ခေတ်သစ်နည်းပညာဟာ ယခုအခါမှာ ကမ္ဘာကြီးကို လွှမ်းမိုးလိုက်ပါပြီ။ အာရှနိုင်ငံများရဲ့ လူမှုရေး အဆောက်အအုံဟာ ဘယ်နိုင်ငံက ခေတ်သစ်နည်းပညာတွေကို ထိထိရောက်ရောက် တန်ဖိုးထုတ်ယူနိုင်သလဲဆိုတဲ့အပေါ်မှာ မူတည်နေတယ်။ အဲဒီလို လုပ်ဆောင်နိုင်ဖို့အတွက် ကျုပ်တို့ဟာ အရင်စိတ်ဟောင်း၊ အယူအဆဟောင်းတွေကို ခဝါချပစ်ရမယ်။ ဆန်းသစ်တီထွင်မှုကို အားပေးရမယ်။ ဖန်တီးလိုစိတ်ကို မြှင့်တင်ပေးရမယ်။ ကျုပ်တို့ဟာ ဖန်တီးမှုကို သင်ပေးလို့မှ မရနိုင်ဘူးလေ။ ဒါပေမယ့် ဗြူရိုကရေစီ လှေနံ့ဓားထစ် အယူအဆတွေကို ဖယ်ရှားပြီး အသစ်တွေကို မြှင့်တင်ရင်း လုပ်ဆောင်ကြရမှာပဲ" လို့ ဆိုပါတယ်။ အာရှသစ် ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားမှုရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း မြင်ကွင်းပါ။

ကြံ့တုန်း(www.bmc.com)ရဲ့ ကြော်ငြာလေးကိုပြောပြချင်ပါတယ်။ ကြော်ငြာက -

အချိန်ပြည့်လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲနေတဲ့ နည်းပညာခေတ်မှာ အလုပ်နှစ်မျိုးရဲ့ နေရာနှစ်ခုပဲ ကျန်ရှိပါတော့တယ်။ တစ်ခုက လျင်မြန်ခြင်းဖြစ်ပြီး နောက်တစ်ခုက သေဆုံးခြင်းပါတဲ့။



# အသက်ရှည်နေကြပြီ

အရင်တုန်းက ပြောစကားတစ်ခုရှိတယ်။

“ကျုပ်ကတော့ အိုမင်းမစွမ်း မဖြစ်ခင်ဘဲ သေလိုက်ချင်ပါတယ်။”

ဆိုတဲ့ စကားပါပဲ။ အသက် ၆၀ ကျော်လာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပြောလေ့ရှိတဲ့ စကားပါ။ ဟုတ်ပါတယ်။ အဲဒီစကားဟာ အဲဒီခေတ်က လူတွေရဲ့ အယူအဆ ကိုး။ ဆေးပညာရှင်တွေကတောင်မှ ၆၀ ကျော် တွေအတွက် ကျန်တဲ့နှစ်တွေ လာမည့် နှစ်တွေဟာ အိုဖို့၊ နာဖို့ ၊ သေဖို့ပဲရှိတော့မှာပဲ ၊ အိပ်ရာထက်က သေမင်းကို စောင့်ရတဲ့ ရက်တွေလို့ ယူဆခဲ့ကြတာကိုး။

ခုတော့ ပြောင်းလဲခဲ့ပါပြီ။

ဟောင်ကောင်က အဖိုး ယစ်လွန် မင်းဟာ ၇၉ နှစ်ရှိပါပြီ။ သူဟာ တက္ကမာမှာ အသက်အကြီးဆုံး တာဝေးအပြေးသမားလို့ သတ်မှတ်ရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ပါပဲ။ သူဟာ တစ်နေ့တစ်နေ့ ပြေးလမ်းပေါ်မှာ ၂၄ ကီလိုမီတာ ပြေးပါတယ်။ သူ စိတ်ဝင်စားဆုံးဝါသနာ အပါဆုံး ပြိုင်ပွဲကတော့ သုံးမျိုး ပြိုင်ပွဲပါပဲ (Triathlon) တဲ့။ အဲဒီပြိုင်ပွဲဟာ သုံးမျိုးစလုံး ပြိုင်ရတဲ့ ပွဲဖြစ်ပါတယ်။ ၃၅ ကီလိုမီတာ ရေကူးပြိုင်ရတယ်၊ ၄၀ ကီလိုမီတာ စက်ဘီးပြိုင်ရတယ်၊ ၁၀ ကီလိုမီတာကို အပြေးပြိုင်ရပါတယ်။

အဲဒီလို အပြေးပြိုင်နေတဲ့ အဖိုးကို နိုက် (NIKE) ကုမ္ပဏီက ချီးမြှင့် နှစ်ကအစ အားကစားဝတ်စုံအပါအဝင် လိုလေးသေးမရှိ ထောက်ပံ့ပါတယ်။ အားကစား ပစ္စည်းဝတ်စုံများ ထုတ်လုပ်တဲ့ ကုမ္ပဏီကလည်း သူတို့အတွက် ကြော်ငြာရတာကိုး။

ဂျပန်နိုင်ငံက မိယူရာ ကေဇိုဟာ အသက် ၉၇ နှစ်ရှိပါပြီ။ သူကအမြင့်က လျောစီးတဲ့ စကီးလျောစီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်။ ဆုရဓာတ်ပုံဆရာ၊ နိုင်ငံတကာခရီးသွားလမ်းညွှန်လုပ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါတယ်။ မိယူရာဟာ တစ်နှစ်မှာရက်ပေါင်း ၁၂၀ ကမ္ဘာ့တောင်တန်းအမြင့်ပေါ်ကလျောစီးပါတယ်။ သူဟာ အသက် ၆၀မှ ၇၈ နှစ် အရွယ်ရှိတဲ့ အဖွဲ့ဝင်တွေကိုဦးစီးပြီး ကနေဒါနိုင်ငံက ဝှစ်စရာတောင်တန်း၊ နယူးဇီလန်က အလိပ်တောင်တန်းတွေပေါ်က လျောစီးကြတာ။

မိယူရာဟာ အသက်ရှည်တဲ့လူတွေများလှချည့်ရဲ့ဆိုတဲ့ ဂျပန်မှာ တောင် ထူးခြားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ထင်ရှားလှပါတယ်။

ကမ္ဘာ့စစ်တမ်းများအရ ဒီနှစ် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်မှာ မွေးလာတဲ့ မိန်းကလေးတွေဟာ ၂၀၈၄ နှစ်အထိ ကျိန်းသေနေရနိုင်ပါသတဲ့။ ယောက်ျားလေးများကတော့ မိန်းကလေးတွေထက် ၇ နှစ်လျော့နိုင်ပါသတဲ့ ။ ဒီပြဿနာဟာ အသက်ရှည်ရှည် ဘယ်လောက်နေရမလဲဆိုတာတောင် မကပါဘူး။ ဘယ်လောက်ကောင်းကောင်းမွန်မွန် နေနိုင်သလဲဆိုတာပါ ပါသတဲ့။ ကမ္ဘာ့ ကျန်းမာရေး အဖွဲ့ကြီး ရဲ့ ဇွန်လက လေ့လာချက်အရ ဂျပန်နိုင်ငံရဲ့ အသက်ရှည်နှုန်းဟာ ၇၄. ၅ နှစ်ရှိပြီး နံပါတ် ၁ နေရာမှာရပါတယ်။ ပြင်သစ်ကတော့ ၇၃. ၂ နှစ်နဲ့ ဒုတိယလိုက်ပါတယ်။ (ဒီကိစ္စမှာတော့ ဆေးပညာရှင်များလည်း လျှို့ဝှက်ဆန်းကျယ် ဖြစ်နေပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတာ အသားစားရာမှာ ထိပ်ဆုံးအရက်သောက်ရာမှာ ထိပ်ဆုံး၊ စီးကရက်သောက်ရာမှာလည်း ထိပ်ဆုံးမှာရှိနေတဲ့ ပြင်သစ်လူမျိုးတွေဟာ ဘာကြောင့် ခုလို အသက်ရှည်တဲ့နေရာမှာ ဒုတိယလိုက်ရတာလည်း ဆိုပြီးတော့ ပေါ့။)

မျိုးဗီဇကောင်းတာလည်း အခြေခံအကြောင်းရင်း တစ်ခုပေပဲပေါ့။

ဆေးပညာသုတေသီများ လေ့လာချက်အရ ၉၀ ကျော်အထိအသက်ရှည်ခဲ့ သူတွေဟာ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ကျန်းမာသန်စွမ်းကြသတဲ့။

သုတေသီတွေရဲ့ လေ့လာချက်အရ အသက်ရှည်ရှည်ကြီး ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့သူ တွေဟာ မျိုးဗီဇ ခံနိုင်ရည်အားရောဂါ၊ ဝေဒနာများကို ခုခံတိုက်ဖျက်ကြရင်း ပိုမိုခံနိုင်ရည်ရှိလာတဲ့ သဘောပါတယ်လို့ ရှိပါတယ်။

အာရှတိုက်သားများနှင့် ပတ်သက်ပြီး -  
အသက် ၆၀ အထက်ဘယ်လောက် ကြာကြာနေရမလဲဆိုတာ လေ့လာတွေ့ရှိချက်ကတော့

အရှေ့အာရှနိုင်ငံများ -  
တရုတ်ပြည်က ယောက်ျားတွေက နောက်ထပ် ၁၆ နှစ် နေနိုင်ပြီး မိန်းမက ၁၉ နှစ် နေနိုင်စရာ ရှိတယ်တဲ့-

ဟောင်ကောင်	ကျား ၂၀ နှစ်	မ ၂၄
ဂျပန်	ကျား ၂၁ နှစ်	မ ၂၅
မြောက်ကိုရီးယား	ကျား ၁၆ နှစ်	မ ၂၀
တောင်ကိုရီးယား	ကျား ၁၆ နှစ်	မ ၂၀
<b>တောင်အာရှနိုင်ငံများ</b>		
ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်	ကျား ၁၅ နှစ်	မ ၁၆
အိန္ဒိယ	ကျား ၁၆ နှစ်	မ ၁၇
နီပေါ	ကျား ၁၅ နှစ်	မ ၁၆
ပါကစ္စတန်	ကျား ၁၇ နှစ်	မ ၁၈
သီရိလင်္ကာ	ကျား ၁၈ နှစ်	မ ၂၀

<b>အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ</b>		
ဘရူနိုင်း	ကျား ၁၈ နှစ်	မ ၂၁
ကမ္ဘောဒီးယား	ကျား ၁၄ နှစ်	မ ၁၆
အရှေ့တီမော	ကျား ၁၃ နှစ်	မ ၁၅
အင်ဒိုနီးရှား	ကျား ၁၆ နှစ်	မ ၁၇
လာအို	ကျား ၁၅ နှစ်	မ ၁၆
မလေးရှား	ကျား ၁၇ နှစ်	မ ၁၉
မြန်မာ	ကျား ၁၅ နှစ်	မ ၁၆

ဖိလစ်ပိုင်	ကျား ၁၆ နှစ်	မ ၁၈
စင်ကာပူ	ကျား ၁၉ နှစ်	မ ၂၂
ထိုင်း	ကျား ၁၈ နှစ်	မ ၂၁
ဗီယက်နမ်	ကျား ၁၆ နှစ်	မ ၂၀

ဒီစာရင်းကိုကြည့်ရင် အသက် အရှည်ဆုံးဆိုတဲ့ ဂျပန်က ယောက်ျားများဟာ ၈၁ နှစ် နေရပြီး မိန်းကများက ၈၅ နှစ် နေရဖို့ ရှိပါတယ်။ အနိမ့်ဆုံး အရှေ့တီမောကတောင် ကျား ၇၃၊ မ ၇၅ နေရဖို့ ရှိပါတယ်။ မြန်မာလူမျိုးတွေက တော့ ကျား ၇၅ ၊ မ ၇၆ လို့ဆိုရပါမယ်။

ဘာပဲပြောပြော ၆၀ ဆိုတာ အိုသွားပြီ၊ သုံးလို့မရတော့ဘူးဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ် အယူအဆဟာ၊ ခေတ်မီတော့ဘူးလို့ ပြောရင်ရပါပြီ။

မျိုးဗီဇ (genetic) တစ်ခုတည်း ကြောင့် အသက်ပိုရှည်လာကြတာ တော့ မဟုတ်ပါဘူးလို့ လေ့လာရေးအဖွဲ့က ဒေါက်တာသောမတ်ပါးလ် ဆိုပါတယ်။ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေ လူနေမှု အခြေအနေ မြင့်မားမှု တွေ ကလည်း အထောက်အကူပြုလို့ ဆိုပါတယ်။

ဂျပန်က ၉၇ နှစ် ရှိပြီဖြစ်တဲ့ မိယူရာဟာ အရက်လုံးဝမသောက်သူ ဆေးလိပ်လုံးဝမသောက်သူ ဖြစ်ပါတယ်။ မိယူရာဟာ သူ့ကိုယ်တိုင်ကသာ ကျန်းမာရေး ဂရုစိုက်တာ နာမည်ကျော် မဟုတ်ပါဘူး။ သူ့သားကလည်း ကျန်းမာရေး၊ အားကစား နယ်ပယ်မှာ နာမည်ကြီးပါပဲ။ သားဖြစ်သူရဲ့ နာမည်ကတော့ ယူချီရှိ ဖြစ်ပါတယ်။ ယူချီရှိဟာ ၁၉၇၀ ခုနှစ်က ဧဝရက်တောင် ကို ခက်ခဲတဲ့ လမ်းကနေ တက်ပြီး နာမည်တစ်လုံးရခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ သားဖြစ်သူ ယူချီရှိက သူ့ရဲ့ အသက် ၇၀ ပြည့်နှစ်မှာ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ဧဝရက်တောင် ကို နောက်တစ်ကြိမ် တက်ဖို့ ကြံစည်စီမံနေပါတယ်။ အဖေဖြစ်တဲ့ မိယူရာက ၉၉ နှစ်ပြည့်တဲ့ အချိန်မှာ ပြင်သစ်နိုင်ငံ ဘလန်တောင်ပေါ်က လျော့စီးဖို့ ကြံစည်နေကြပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ စကားတစ်ခွန်းကို ပြောပြီး သတိရမိပါတယ်။ “ အိုမင်းမစွမ်း ” ဆိုတဲ့ စကားလုံးပါ ဆရာကြီးက “ အိုမင်းလာတဲ့ အချိန်မှာ အစွမ်းအစတွေလည်း မရှိတော့ ဘူးဆိုတဲ့ အကြောင်း



ကို ပြောတာပါ။

မိတ်ဆွေ စာရေးဆရာ ကပ်ယောက်ကလည်း “ ပင်စင်နာ ” ဆိုတဲ့ စကားလုံးသုံးဖူးတယ်။ ပင်စင်နာယူရတဲ့ ဘဝ၊ အသုံးမတည့်တော့ဘူး နာနေပြီလို့ တင်စားပြောဆိုခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဟုတ်ပါတယ်။ လူတော်များများဟာ အလုပ်ခွင်က ပင်စင်ယူလိုက်ပြီးရင် ဘဝဟာ ဘာမှမရှိတော့ဘဲ ဟင်းလင်းပြင်ကြီး ဖြစ်သွားပြီး ဘဝပန်းတိုင် မရှိတော့သလို ဖြစ်သွားတတ်ပါတယ်။ အရင်တုန်းက တော့ ဒီအတွေး၊ ဒီကိစ္စ၊ ဒီအဖြစ်အပျက်တွေဟာ အစစ်အမှန်ပါပဲ။ ခုတော့ မဟုတ်တော့ပါဘူး။

လူသားတွေ အသက် ရှည်လာကြတာ အမှန်ပါပဲ။ လုပ်ငန်းခွင်တွေမှ အနားယူပင်စင်ပေးရမည့် အသက်တမ်းတိုကိုလည်း တိုးမြှင့်ရတဲ့ အခြေအနေကို ရောက်လာခဲ့ကြတာ ထင်ရှားတဲ့ သာဓက တစ်ခုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း ပင်စင်ပေး အနားယူစေခြင်းကို ရှေးယခင်က သက်တမ်း ၅၀ လို့ သတ်မှတ်ခဲ့ရာက ၆၀ အထိ တိုးမြှင့်ခဲ့ပြီးပါပြီ။ ၆၀ ဆိုတဲ့ အသက်ဟာ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ စွမ်းဆောင်ရည်ထက်မြက်တုန်း အလုပ်အကိုင်တွေ လုပ်ကိုင်နိုင်တုန်းပဲလို့ အသိအမှတ်ပြုလိုက်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အာရှတိုက်ရဲ့ ထင်ရှားတဲ့ ဥပမာတွေက တစ်ပုံတစ်ပင် ရှိပါတယ်။ တရုတ်ပြည်မကြီးကို ကြည့်မယ်ဆိုရင် အသက် ၆၅ နှစ်ရောက်ခါမှ တရုတ်ပြည်ရဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေဟာ လုပ်ဆောင်မှုတွေ အစပဲ ရှိသေးသလို ဖြစ်နေတာ ကမ္ဘာသိပါပဲ။ ဒီတော့ အနားယူသင့်တဲ့ အသက်သတ်မှတ်ချက်၊ ပင်စင်ယူသင့်တဲ့ အသက်သတ်မှတ်ချက် ချကြရမလဲဆိုတော့ စဉ်းစားစရာဖြစ်လာခဲ့ပါပြီ။

“ တကယ်တော့ ပင်စင်ပေးလိုက်တယ်ဆိုတာ စိတ်ဓာတ်သဘောအရ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကို ထိုက်တန်သလောက် ထိခိုက်စေတာတော့ အမှန်ပါပဲ။

“ လူတော်တော်များများဟာ ပင်စင်ယူပြီးရင် တခြားလုပ်စရာမရှိတော့ဘူး ၊ သေဖို့ပဲရှိတော့တာပဲ ” လို့ မလေးရှားနိုင်ငံက ထင်ရှားတဲ့ ရှေ့နေကြီး ပီတာ မူနိုးက ပြောပါတယ်။ ဆက်လက်ပြီး “ အရင်တုန်းက ၆၅ နှစ်ဆိုတာ အိုလှပြီလို့ သတ်မှတ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ခုတော့ မဟုတ်တော့ပါဘူး ” ဆိုပါတယ်။

မစ္စတာ မူနိုးက ဆက်ပြီး ထောက်ပြတာက ယနေ့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ

အသက် ၆၅ နှစ်ကျော်ခဲ့ပြီးတဲ့တိုင် စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်နေကြသူတွေ ၊ တီထွင်စမ်းသပ်မှု ပြုနေသူတွေ သုတေသနပြုနေသူတွေ ၊ ဖန်တီးတီထွင်နေကြသူတွေ တင်ပြထားပါတယ်။

ဒီနေ့ခေတ်မှာ ၆၅ နှစ်ကျော်တွေ ဘဝမှာ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ရှင်သန်ပြီး လှုပ်ရှား လုပ်ကိုင်နေကြသူတွေ အများကြီးရှိနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ အများစုလို့ ပင် ဆိုနိုင်အောင် ဖြစ်လာနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ်ခန္ဓာ ကျန်းမာသန်စွမ်းမှုကို လေ့ကျင့်လုပ်ကိုင်နေထိုင်ရမည်လို့ သိနားလည်လာကြသလို စိတ်ဓာတ်ကို သန်စွမ်းအောင် လှုပ်ရှားကြံ့ခိုင်အောင် လေ့ကျင့်နေထိုင်ရမယ်လို့ သိနားလည်သဘောပေါက်နေကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

၆၅ နှစ်ဆိုတာကလည်း အခြေအနေပေါ်တည်ပြီး ရပ်တည်မှု၊ လှုပ်ရှားမှုတွေ ရှိနေကြတာပါပဲ။ အေရူပိဆောင်းပါးရှင် ချွန်တက်ကတ တရုတ်ပြည်မကြီးမှာဆိုရင် ခေါင်းဆောင်အများစုဟာ ၆၅ နှစ်ကျော် ကြပြီလို့ ထောက်ပြပါတယ်။

ဒီတော့ ပင်စင်ယူတဲ့ အရွယ်ဟာ ဘယ်လောက်လဲဆိုတော့ ဒီနေ့ခေတ်မှာ စဉ်းစားစရာ ဖြစ်လာခဲ့ပါပြီ။

အာရှတိုက်အနေနဲ့ ကြည့်ရမယ်ဆိုရင် ရိုးရာဓလေ့ဖြစ်တဲ့ ကျန်းမာစွာ နေထိုင်နည်းဟောင်းကြီးတွေဟာ အတိုက်အခိုက် ထိပါးမှုဒဏ်ခံနေရပါပြီ။ အနောက်တိုင်းက အစားအသောက်တွေဟာ ခေတ်စားပေါ်ပြုလာ ဖြစ်လာလို့ပါပဲ။ အနောက်တိုင်း ဆေးဝါးများ အယူအဆတွေကလည်း ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်လာနေကြပါတယ်။ ဒီတော့ ခံယူချက်တွေကလည်း ပြောင်းလဲလာကုန်ကြတာလေ ခုတော့ မဟုတ်တော့ဘူး အာဟာရဓာတ် ပြည့်ဝမှုသာ လိုအပ်တယ်။ အသားတွေ အများကြီးစားမှမဟုတ်ဘူး ” လို့ ပြောငါးလဲ နားလည်လာကြတယ်။

နည်းပညာတိုးတက်မှုဟာ အကောင်းတရားရော၊ အဆိုးတရားပါ ပေးတာပါပဲ ။ ခုခေတ် ကွန်ပျူတာဂိမ်းတွေ ၊ ဗီဒီယိုဂိမ်းတော့ ပေါ်လာ၊ ခေတ်စားလာလိုက်တာကလေးတွေဟာ ဘောလုံးကန်ဖို့ ဘက်တန်ရိုက်ဖို့ထက် ပလေးစတေးရှင်း ၂ ကို ဖန်သားပြင်ရှေ့မှာ ထိုင်ပြီး ဆော့ဖို့လောက်ပဲ စိတ်ဝင်စား

လာကြတဲ့ အတွက် ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှု နည်းလာတာဟာ ကျန်းမာရေးရှု ထောင့်ဘက်က အဆိုးလက္ခဏာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

**ကျန်းမာရေးဂရုစိုက်ရေးစနစ်**

ကဲပါ. . . ကဲပါ ကျုပ်တို့ ကြားဖူးနားဝ နားစွဲပြီးသားဖြစ်တဲ့ ဒဏ္ဍာရီ ကို အရင်ပယ်ဖျက်ပြီး စဉ်းစားကြရအောင်ပါ။ “ ချမ်းသာတဲ့ နိုင်ငံမှ အိုတာ ” တဲ့။ ဥပမာ ပေးရရင် ဂျပန်နိုင်ငံပေါ့။ အချက်အလက်တွေက နိုင်ငံကို ချမ်းသာ လာစေတယ်။ လူသားတွေမှာ မွေးတဲ့လူက ဦးရေနည်းနည်းလာတယ်။ သေတဲ့ လူကလည်း နည်းနည်းလာတယ်။ ဒီတိုင်းပြည် အိုပြီပေါ့ ။ တကယ်တမ်းကျ တော့ ဒီလိုဖြစ်ပျက်နေတာ ဂျပန်တစ်နိုင်ငံတည်းမဟုတ်တော့ပါဘူး။ အာရှ တစ်တိုက်လုံးဖြစ်နေတာပါ ။ အိန္ဒိယကနေ ဖိလစ်ပိုင်အထိပါပဲ။ နိုင်ငံတွေဟာ ဆင်းရဲနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် အိုနိုင်တာပဲ ။ လူအိုတွေ များနိုင်လာတာပဲ။

ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ပုံကလည်း သိပ်ကိုမြန်ပါတယ်။ အကြောင်းတရား တွေကတော့ အကောင်းဖက်က ဖြစ်ရပ်တွေအပေါ်မှာ တည်ရှိဖြစ်နေတာလို့ ပြောရင် ရပါတယ်။ မိသားစုတွေဟာ လူနေမှု အဆင့်အတန်းမြင့်လာတယ်။ တစ်ပြိုင်နက်တည်း မိသားစုဦးရေတွေက နည်းနည်းလာပါတော့တယ်။ သောက် သုံးရေတွေက သန့်သန့်လာတယ်။ စားသောက်တဲ့ အစားအသောက်တွေမှာ အာဟာရဓာတ် ပိုပြီးပြည့်ဝလာတယ်။ ဆေးပညာ ဆေးဝါးကုသမှုတွေ က တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးလာတယ်။ ဒီတော့ လူတွေဟာ ပိုပြီး အသက်ရှည်လာတော့ တာပေါ့ ။ ဥပမာပြောရရင် ထိုင်းနိုင်ငံက အမျိုးသား တစ်ယောက်ဆိုပါစို့။ သူဟာ ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ အသက် ၆၀ ရှိပြီ ဆိုပါတော့ ။ ဒီလူ ဟာ နောက်ထပ် ၁၈ နှစ်လောက် အသက် ရှင်နေနိုင်ဖို့ ရှိနေပါတယ်။

အာရှတိုက်မှာ အသက် ၆၀ ကျော် တဲ့ လူဦးရေ ၅၂ ရာခိုင်နှုန်း တို့ ရဲ့ နေအိမ် ၊ တည်ရှိနေတဲ့နေရာဖြစ်နေပါပြီ ။ ကုလသမဂ္ဂရဲ့ ခန့်မှန်းခြေ တွက်ချက်မှု အရဆိုရင် ၂၀၂၀ ခုနှစ်မှာ အာရှတိုက်ရဲ့ အသက်ကြီး ရာခိုင် နှုန်းဟာ ၅၇ ရာနှုန်းထိ တက်လာမယ်လို့ တွက်ထားပါတယ်။ အသက် ၆၅ နှစ် အထက် ဖြစ်လာနိုင်တဲ့ ရာခိုင်နှုန်းထားဟာ ထိုင်းနဲ့ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ တို့

ဟာ နောက် လက်ရှိ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ရဲ့ ရာနှုန်းထက် ပိုမိုမြင့်မား လာမယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ကြီးထွားလာမှုက ကြီးမားလွန်းလို့ နောက်အနှစ် ၅၀ အတွင်း အသက် ၆၀ ကျော်တွေဟာ တရုတ်ပြည်ကြီးရဲ့ ၃၀ ရာနှုန်းအထိ ဖြစ်လာလိမ့်မယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဒီလိုဖြစ်လာတဲ့အတွက် လူ့သက်တမ်းရဲ့ နောက်ဆုံး တတိယ သက်တမ်းအတွက် လိုအပ်ချက်တွေ ကြီးမားလာပါတော့မယ်။ သက်ကြီးရွယ် အိုများမှာ ဖြစ်လေ့ရှိတဲ့ ရောဂါတွေအတွက် ဆေးဝါးတွေ ပိုလိုလာမယ်။ ဥပမာ နှလုံးရောဂါ၊ တင်ပါးဆုံရိုးကျိုးတဲ့ ရောဂါမျိုးတွေပေါ့။ နေဖို့ အချိန်ပိုလာမယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ ဆေးဝါးကုသဖို့တွေ လိုလာမယ်။

ဒီတော့ အိုလာတဲ့၊ နာလာတဲ့ လူကြီးတွေကို ဘယ်သူက တာဝန်ယူ မှာလဲ အစိုးရကလား ၊ မိသားစုတွေကပဲလား ၊ အဲဒီအတွက် ငွေတွေက ဘယ် ကလာမှာလဲ။ အထူးစီမံချက်တွေ ပြုလုပ်ထားကြပြီလား။ သက်ကြီးရွယ်အို အမျိုးသမီးများအတွက် ဘယ်လို အထူးစီမံချက်တွေ ရှိနေပြီလဲ။ အမျိုးသမီး တွေက အမျိုးသားတွေထက် ပိုပြီး အသက်ရှည်ကြမှာလေ။ အမျိုးသမီးတွေ အဖြစ်ကပိုဆိုးတယ်။ သူတို့တတွေ မှာ အသက်ကြီးတဲ့အခါ သုံးဖို့ဆိုပြီး စုထား ဆောင်းထားတာတွေက နည်းနည်းပါးပါးရယ် ၊ သူတို့ဘဝမှာ သူများတွေ အတွက် သားတွေ ၊ သမီးတွေ ၊ မြေးတွေ အတွက် သုံးခဲ့ စွဲခဲ့ရတာနဲ့ ကုန်စွာ ပြီ ၊ သူတို့အတွက် ဘယ်လိုလုပ်ကြမှာလဲ ။

အဲဒီလို မေးခွန်းတွေဟာ အာရှတိုက်အစိုးရများ ခေါင်းကြီးနေကြ ရတဲ့ ပြဿနာမေးခွန်းတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အခုပဲ ဟောင်ကောင်မှာ ပြည်သူ လူထုတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အသုံးစရိတ်ဟာ ဘတ်ဂျက်ရဲ့ ၈. ၉ ရာနှုန်း ရှိရာက ၁၄. ၆ ရာနှုန်းထိ တိုးလာပြီ။ (ဒေါ်လာ ၃. ၉ ဘီလီယံလောက်ရှိပါတယ်) ဂျပန်နိုင်ငံမှာက ဒီပြဿနာဖြစ်နေပြီလေ ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုတွေ များလာတယ် သူတို့ကို ဘယ်သူက စောင့်ရှောက်ရမှာလဲ။ အစိုးရကလား၊ မိသားစုကလား သူတို့ကိုယ်တိုင်ကတော့ တာဝန်ယူနိုင်ကြရဲ့ လား ၊ ပစ်ထားမှာလား၊ ဂျပန် နိုင်ငံမှာ ခုကတည်းက စနစ်တစ်ခု ဖန်တီးဖို့ ကြိုးစားနေကြရတယ်။ သီးခြား စီမံချက်ပေါ့ ၊ လုပ်ငန်းသေးသေးလေးတွေ ကော်ပိုရေးရှင် သေးသေးလေးလေး

တွေ ဖန်တီးပေးတာမျိုးပါပဲ ။

အသက်ကြီးလာသူများရဲ့ စာရင်းဇယား

၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ အသက် ၆၀ ကျော်တဲ့ လူသားပေါင်း ၅၁၄ သန်း ရှိပါတယ်။ အာရှတိုက်သားက ၂၈၁ သန်း ရှိပြီး ၅၂ ရာနှုန်းရှိပါတယ်။ ဥရောပ ၁၃၇ သန်း ၂၅ ရာနှုန်း ရှိပါတယ်။ မြောက်အမေရိကမှာ ၄၉ သန်း ၊ ၉ ရာနှုန်း ရှိတယ်။ အာဖရိကမှာ ၃၅ သန်း ၉ ရာနှုန်း ရှိတယ်။ လက်တင် အမေရိကမှာ ၄၉ သန်း ၉ ရာနှုန်း ၊ ပင်လယ်နိုင်ငံများက ၄ သန်း၊ ၁ ရာနှုန်းရှိပါတယ်။

၂၀၂၀ ခုနှစ်ကျရင် အသက် ၆၀ ကျော်သူတွေက သန်း ၁၀၀၇ သန်းရှိလာပါလိမ့်မယ်။ အာရှတိုက်မှာပဲ ၅၇၉ သန်း ၅၇ ရာနှုန်း ရှိပါတယ်။ ဥရောပမှာ ၁၇၉ သန်း၊ ၁၈ ရာနှုန်း၊ လက်တင်အမေရိကနဲ့ ကရော့ဘီယန်ဒေသမှာ ၈ သန်း (၁၈ ရာနှုန်း) အာဖရိကတိုက်မှာ ၇၉ သန်း ၈ ရာနှုန်း ၊ မြောက်အမေရိကမှာ ၈၂ သန်း ၈ ရာနှုန်း ၊ ပင်လယ်နိုင်ငံများ ၇ သန်း ၁ ရာနှုန်းပါတဲ့။

၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ အသက် ၈၀ ကျော်သူများက ကမ္ဘာမှာ သန်း ၆၀ ရှိခဲ့ပါတယ်။

အာရှတိုက်မှာ ၂၄ သန်း ၃၉ ရာနှုန်း၊ ဥရောပမှာ ၂၁ သန်း၊ ၃၄ ရာနှုန်း၊ မြောက်အမေရိက ၉ သန်း၊ ၁၅ ရာနှုန်း၊ လက်တင် အမေရိကနဲ့ ကရော့ဘီယန်ဒေသ ၄ သန်း ၇ ရာနှုန်း၊ အာဖရိကနိုင်ငံများမှာ ၄ သန်း ၇ ရာနှုန်း၊ အာဖရိကနိုင်ငံများမှာ ၂ သန်း ၃ ရာနှုန်း ရှိခဲ့ပါတယ်။

၂၀၂၀ ခုနှစ်ကျရင် ကမ္ဘာမှာ ၈၀ ကျော်တွေက ၁၂၁ သန်းဖြစ်လာပါတယ်။ အာရှမှာ ၅၈ သန်း၊ ၄၈ ရာနှုန်းအထိ ဖြစ်လာမှာ။ ဥရောပမှာ ၃၁ သန်း ၊ ၂၆ ရာနှုန်း၊ မြောက်အမေရိကမှာ ၁၄ သန်း၊ ၁၂ ရာနှုန်း၊ လက်တင် အမေရိကနဲ့ ကာရော့ဘီယန်ဒေသ မှာ ၁၀ သန်း ၈ ရာနှုန်း ၊ အာဖရိကမှာ ၇ သန်း ၊ ၆ ရာနှုန်း ၊ ပင်လယ်ဒေသများမှာ ၁ သန်း ၊ ၁ ရာနှုန်း ရှိလာနိုင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဒီဇယားစာရင်းကို ကြည့်ရင်ပဲ လူတိုင်းကျန်းမာ ၂၀၀၀ မှာ ဆိုသလို လူသားတွေရဲ့ သက်တမ်းမှာ ပိုရှည်လာတယ်ဆိုတာ တွေ့နေရပါပြီ။ ချမ်းသာ

ဆင်းရဲ နိုင်ငံ မရွေးဘူးဆိုတာ တွေ့နေရပါပြီ။ အာရှမှာ ပိုများမှာ ဆိုတာလည်း သိသလောက်ဖြစ်ပါပြီ။

ဒီကြားထဲမှာ သိပ္ပံပညာရဲ့ တိုးတက်မှုများက အိုခြင်းတရားကို အံတုဖို့ ရှာဖွေတွေ့ ရှိမှုတွေက များသည်ထက် များလာပါတယ်။ မျိုးရိုးဗီဇ ဖြစ်စဉ် ဖြေပုံတွေ လည်း ရှာဖွေစမ်းသပ် ရေးဆွဲနိုင်ခဲ့ပြီ ၊ ဒါကြောင့် ကင်ဆာလိုရောဂါမျိုးကိုပင် မကြာမီ ကုသနိုင်တော့မည့် အခြေအနေရှိနေပါပြီ ။ လူသားခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ရှိတဲ့ ပျက်စီးလွယ်တဲ့ Telomeres များကို ပြုပြင်ပေးနိုင်ရင် သက်တမ်းပိုရှည်ရှည် နေနိုင်မယ်ဆိုတာ တွက်ချက်လို့ ရနေပါပြီ။

အဲဒီလို များပြားလာမယ့် ၆၀ ကျော် ၈၀ ကျော်တွေ အတွက် အာရှတိုက်က ဘာတွေပြင်ဆင်ထားကြပါပြီလဲ ၊ ဒါဟာ ခုကတည်းက စဉ်းစားပြင်ဆင်ကြရမယ့် ကိစ္စ ဖြစ်ပါတယ်။

ကလျာ၊ နိုင်ဝင်ဘာ၊ ၂၀၀၀



အနေအထားမျိုး ရှိပါတယ်။ ဘာပဲပြောပြော ဂျွန်ဂလင်းအနေနဲ့ သေသေချာချာ ပြောနိုင်တာတစ်ခုရှိတယ်။ ပြောရမှာကလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်းပဲ။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ . . .

“အသက်ကြီးလာသူတိုင်း ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်ခန်းလုပ်ရမယ်” ဆိုတာပါပဲ။

ယခုအခါမှာ အမေရိကန်နိုင်ငံ အမျိုးသားသက်ကြီးများသိပ္ပံ (National Institute on Aging) ရဲ့ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူလည်းဖြစ်၊ အာကာသယာဉ် မှူးမောင်းလည်းဖြစ်တဲ့ ဂျွန်ဂလင်းဟာ အသက် ၆၅ နှစ်အထက်မှာ ရှိနေကြ တဲ့ အမေရိကန် နိုင်ငံသားများကို အိပ်နေရာမှ မှိန်းနေရာမှ လန့်နိုးလိုက်ပါ တယ်။ လူလောက လူဝန်းကျင်မှာ “ဒီလူကြီးတွေ သေဖို့အချိန်စောင့်နေကြတာ ပါပဲ” ဆိုတဲ့အထင်အမြင်မျိုးကို ဆန့်ကျင်အောင်နိုင်ကြဖို့ပါပဲ။

အမေရိကန်သုတေသနဌာနက ဘက်ဘာလီဗီက သက်ကြီးရွယ်အို တို့ရဲ့ စကားပိုင်းကို ရုပ်မြင်မှာ စီစဉ်ပြီး ထုတ်လွှင့်ပါတယ်။ အမျိုးအစားကို အုပ်စုနှစ်စုခွဲလိုက်ပါတယ်။ တစ်ခုကတော့ ‘ဉာဏ်ပညာရှိခြင်း’ နဲ့ ‘ပါးနပ်လိမ္မာ’ သူများဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်အောက်ကတစ်ပွဲ။ ‘မှီခိုရေးသမားများ’ နဲ့ ‘သေဖို့ရက် စောင့်နေသူများ’ က နောက်တစ်ပွဲပါပဲ။ ဒီမှာ ပထမအုပ်စုဝင် ပုဂ္ဂိုလ်များဟာ မိမိကိုယ် မိမိယုံကြည်စိတ်ချမှုရှိခြင်း အရည်အသွေး ထက်မြက်ခြင်းတို့ တွေ့ရ တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဘက်ဘာက-

“လေ့လာတွေ့ရှိချက်များအရ ဒုတိယ အုပ်စုဝင်တွေဟာ သူတို့ကိုယ် တိုင် သတိမမူမိဘဲနဲ့ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်လာသည်နှင့်အမျှ အိုမင်းလာတဲ့ ကျန်းမာရေး ဆုတ်ယုတ်မှုကို ပိုပြီး ရလာတတ်ကြောင်း တွေ့ရတယ်” လို့ ဆိုပါ တယ်။ တကယ်တော့ ပထမအုပ်စုဝင်ဖြစ်စေ၊ ဒုတိယအုပ်စုဝင်ဖြစ်စေ အိုမင်း ခြင်းကို အောင်မြင်စွာ ရင်ဆိုင်နိုင်ဖို့ ခွန်အားရှိကြောင်း ညွှန်ပြပါတယ်။ လေ့လာ မှုများအရ တရုတ်ပြည်မှ သက်ကြီးရွယ်အိုတို့ဟာ အမေရိကန် သက်ကြီးရွယ်အို တို့ထက် မှတ်ဉာဏ် စမ်းသပ်ကြည့်ရာမှာ တွေ့ရတယ်လို့ဆိုပါတယ်။

ဒီတော့ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်လာရင် မလွဲမသွေ ကြုံတွေ့လာနိုင်တဲ့ “ရာစုရဲ့ ဒုက္ခ” ကို ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားခြင်းဖြင့် ခုခံရန် လိုအပ်ကြောင်း ပြောပါ

သီဟရတနာစာပေ

### ၆၅ ကျော်ရင် ဘာလုပ်ကြမလဲ

၁၉၉၈ ခုနှစ်အောက်တိုဘာလတွင် နာဆာ (NASA) မှ အာကာသ ယာဉ်မှူး ဂျွန်ဂလင်းသည်၊ ကမ္ဘာ၏ အာကာသပြင်ထဲကို နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ခရီးသွားဖူးတဲ့ အသက်အကြီးဆုံး အာကာသယာဉ်မှူးဖြစ်သွားပါတော့တယ်။ အသက် ၇၇ နှစ်အရွယ် သက်ကြီးဝါကြီး အာကာသလူသားတစ်ဦးဖြစ်လာခဲ့ တော့တယ်လေ။ ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဟောင်းလည်း ဖြစ်တဲ့ ဂျွန်ဂလင်းရဲ့ အာကာသလွန်းပုံခရီး (STS.95) က ရိုးရိုးသာမန်ရောက်ပြီးရော အပျော်ခရီး တစ်ခုမဟုတ်ပါဘူး။ အာကာသယာဉ် (Friend ship VII) နဲ့ ခရီးသွားခဲ့ပြီးလို့ ၃၆ နှစ်အကြာမှာ ဆွဲငင်ခြင်းသတ္တိရဲ့ အားများ၊ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်လာမှုရဲ့ သဘောသဘာဝများကို စစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။

STS.95 ပေါ်မှာ ဥရုန်နေထိုင်ရတဲ့အတွက် ကိုယ်ကာယကို ဘယ်လို များထိခိုက်မှုတွေ ဖြစ်ပေါ်လာစေခဲ့ပါသလဲ။ ကမ္ဘာမြေကြီးပေါ်မှာ ပုံမှန်အမြဲ နေထိုင်ကြသူများနှင့် အာကာသမှာ နေထိုင်ရသူများ ကွဲပြားခြားနားမှု ရှိပါ သလား။ ဂျွန်ဂလင်း သေချာလာတာကတော့ သူ့ရဲ့ အရိုးများဟာ သိပ်သည်းမှု လျော့ပါးလာတဲ့ဝေဒနာကို အနည်းငယ်ခံစားလာရတယ်ဆိုတာပါပဲ။ ဒါကလည်း အသက်အရွယ်ရလာသူတိုင်း ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိတဲ့ သဘာဝတရားတစ်ခုဆိုတဲ့

သီဟရတနာစာပေ

တယ်။ အားကစားရုံတွေမှာ သွားပြီး ငွေကုန်ကြေးကျခံပြီး လုပ်မှ မဟုတ်ပါဘူး။ နိုးရိုးရှင်းရှင်းနဲ့ လွယ်လွယ်လေးလုပ်နိုင်တဲ့ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှုများ ရှိပါတယ်လို့ ညွှန်ပြပါတယ်။

အရေးအကြီးဆုံး အဓိကအချက်လေးခုကတော့ ခွန်အားရှိခြင်း၊ တိုက်ခန္ဓာအနေအထားမှန်ကန်ခြင်း ဟန်ချက်ညီခြင်း။ အနေအထားအလိုက် အလိုက်သင့်နေနိုင်ခြင်းတို့ပါ။

**ခံနိုင်ရည်ရှိခြင်း**

ခံနိုင်ရည်ရှိဖို့ကတော့ နှလုံး၏ ကျန်းမာမှု ခုန်နှုန်းကို တိုးတက်မြှင့်မားအောင် လုပ်ထားရမယ်။ အဆုတ်ရဲ့ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးရမယ်။ ခန္ဓာကိုယ်လှုပ်ရှားလည်ပတ်နေတဲ့ ယန္တရားကြီးရဲ့ တုန်ဆိုင်းလာမှုကို ဟန့်တားဖို့ပါ။

ဒါကိုလုပ်ဖို့ကတော့ အသင့်အတင့် ပြေးခြင်း၊ လမ်းလျှောက်ခြင်း၊ ရေကူးခြင်းတွေ လုပ်သင့်ပါတယ်။ အဲ ကတာ ခုန်တာပဲ လုပ်လုပ်၊ ခြံထဲမှာ အမှိုက်ကောက်ပေါင်းသင်ပဲ လုပ်လုပ်ရပါတယ်။ ပုံမှန်လုပ်ဖို့ပါ။ ဒီလိုလုပ်ပေးရင် ဆီးချိုတို့၊ နှလုံးရောဂါတို့၊ အဆစ်အမြစ်ကိုက်ခဲရောင်ရမ်းခြင်းတို့ဘေးမှ တင်းဝေးနိုင်ပါတယ်။

**ခွန်အားရှိခြင်း**

ခွန်အားရှိဖို့အတွက်တော့ တစ်ပတ်ကို နှစ်ကြိမ် အလေးပေါ့ပေါ့မခြင်းကို တိုက်တွန်းပါတယ်။ တစ်ချိန်ထဲမှာ ပင်ပန်းအောင်အထိ မပြုလုပ်ဖို့ အထူးညွှန်ကြားပါတယ်။ အလေးမကျင့်မှုမပြုမီနဲ့ ပြုလုပ်ပြီးချိန်တို့မှာ အကြောလျော့၊ အကြောဖြေမှုကို မပျက်မကွက် လုပ်ပေးဖို့ လိုကြောင်း တိုက်တွန်းပါတယ်။

**ဟန်ချက်အနေအထားမှန်ကန်ခြင်း (Balance)**

လူ့ရဲ့ ကိုယ်ခန္ဓာဟာ အနေအထားမှန်ကန် (ဖွဲ့စည်းချက်) ညီဖို့ အလွန်လိုအပ်ပါတယ်။ အဲ . . . အနေဟန်ချက်မမှန်ဘူးဆိုရင် ယိမ်းယိုင်သွားမယ်။ လဲပြိုသွားမယ်ဆိုတာတွေ ဖြစ်လာတတ်ပါတယ်။ အကျိုးဆက်ကတော့ တင်

ပဆုံးရိုးကျိုးတာတို့ ပေါင်ရိုးကျိုးတာတို့ ဖြစ်လာပြီး သက်ကြီးရွယ်အိုတို့ရဲ့ လွတ်လပ်ခြင်းကို ဆုံးရှုံးစေတတ်တဲ့ ဆိုးကျိုးဖြစ်လာစေတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်ခန္ဓာ အနေအထားမှန်ကန်ခြင်း ဟန်ချက်ညီ (Balance) ရအောင် ပုံမှန်လေ့ကျင့်ကြဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီလို အနေအထား မှန်ကန်ဖို့အတွက် အဓိကအကျဆုံးကတော့ ကိုယ်ခန္ဓာအောက်ပိုင်းကျန်းမာဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ ခြေတစ်ချောင်းပေါ်မှာ သင့်တင့်လျောက်ပတ်တဲ့ အချိန်လောက်ထိ ရပ်ကြည့်လေ့ကျင့်ပေးမှုဟာ အနေအထား မှန်ကန်မှုကို အထောက်အကူပြုနိုင်ပါတယ်။ တစ်ဖက်တစ်လှည့်စီ ပြုလုပ်ပေးဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလေ့ကျင့်ခန်းဟာ ကိုယ်ခန္ဓာအနေအထား မှန်ကန်ရေး၊ ဟန်ချက်ညီရေးတို့ကိုအထောက်အကူပြုနိုင်ပါတယ်။

**အလိုက်သင့်နေနိုင်ခြင်း (Flexibility)**

လူ့ရဲ့ကိုယ်ခန္ဓာ တည်ဆောက်ပုံသဘောအရ အလိုက်သင့်နေထိုင်နိုင်ဖို့ဟာ အလွန်အရေးပါပါတယ်။ မြန်မာစကားမှာ ခွေးကျမကျဘဲ ကြောင်ကျကျဖို့လိုတယ်ဆိုတဲ့ စကားလိုပေါ့။ အမြင့်ကကျသည်ဖြစ်စေ၊ လဲပြိုသည်ဖြစ်စေ၊ အလိုက်သင့် အလျားသင့် ကိုယ်ခန္ဓာက တုန်ပြန်နိုင်ဖို့လိုပါတယ်။ မဟုတ်ရင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရနိုင်ပါတယ်။ ကျိုးပဲ့နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို အလိုက်သင့်နေနိုင်ဖို့အတွက် ညွှန်ကြားချက်ကတော့ လေ့ကျင့်ခန်းတစ်ခုခု မလုပ်မီ ၁၅ မိနစ်မှ မိနစ် ၃၀ အထိ ကိုယ်ခန္ဓာရဲ့ အကြောစိုင်းများကို ဆန့်တန်းပြီး လျော့ထားမှုဖို့ မှန်မှန်ပြုလုပ်ပေးဖို့ လိုပါတယ်။ တချို့သက်ကြီးရွယ်အိုတွေဟာ ကိုယ်ခန္ဓာလှုပ်ရှားမှုကိုလည်း မလုပ်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရှိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်များက အကြောစိုင်းတွေကို ဆန့်တန်းခြင်း လျော့ချခြင်းများ လိုပါတယ်လို့ ညွှန်ကြားပါတယ်။

**တန်ဆေးလွန်ဘေး**

ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှု လုပ်ကြတဲ့နေရာမှာ လိုအပ်တာထက် ပိုမလုပ်မီဖို့ဟာ အရေးကြီးလှပါတယ်။ မျှမျှတတလုပ်ကိုင်ခြင်း၊ နှိုင်းနှိုင်းချိန်ချိန်လုပ်ခြင်း၊ အသိဉာဏ်ဖြင့် ချင့်ချိန်နိုင်ခြင်းတို့ဟာ ကျန်းမာရေးလေ့ကျင့်မှုမှာ အရေးကြီးပါ

တယ်။ ယခုအခါ အသက် ၇၈ နှစ်ရှိပြီဖြစ်တဲ့ ဂျွန်ဂလင်းက-

“အရင်တုန်းကဆိုရင် ကျွန်တော်ဟာ ခပ်မှန်မှန်ပြေးသမား (Jogger) တစ်ပေါ့ဗျာ။ ဒါပေမယ့် အသက်ကြီးလာတော့ အဲဒီလိုပြေးတာဟာ ကျွန်တော့်ရဲ့ ဒူးဆစ်နဲ့ တခြား အဆက်နေရာတွေကို ထိခိုက်နိုင်တယ်လို့ ကျွန်တော့်ဆရာဝန်က ပြောတယ်လေ။ ဒါနဲ့ မပြေးတော့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဆရာဝန်ရဲ့ ညွှန်ကြားချက်နဲ့ပဲ ခပ်သွက်သွက်ကလေး လမ်းလျှောက်ပါတယ်” လို့ ပြောပါတယ်။

အဓိက ကတော့ အသက် ၆၅ နှစ်ကျော်ပြီဖြစ်တဲ့ ယောက်ျား၊ မိန်းမ မရွေးလူတိုင်းဟာ ဘယ်လို ခန္ဓာကိုယ် အနေအထားပဲ ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ ကျန်းမာရေး လေ့ကျင့်ခန်းကို အရင်က မလုပ်ဖူး မကိုင်ဖူးဘူးပဲ ဖြစ်စေ၊ လုပ်လို့ ရတယ်၊ လုပ်ကြဖို့ လိုတယ်၊ ခက်လည်း မခက်ပါဘူးလို့ ပြောချင်တာပါ။

**အာရှကသာတယ်**

ခု လေ့လာဆန်းစစ်မှုများအရ အာရှတိုက်သားများဟာ သက်ကြီးရွယ်အိုများဟာ ငွေကြေးလည်း ထိုက်တန်သလောက် ပြည့်စုံတဲ့အပိုင်း ရှိရတာ ပေါ့လေ။ အနောက်နိုင်ငံတွေမှာထက် အသက်ပိုရှည်ကြတယ်။ ကျန်းမာရေး ဂရုစိုက်မှု၊ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှုအလုပ်ကို ပိုလုပ်ကြတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

ဟောင်ကောင် ကျန်းမာရေးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး ဂျူလီချောင်းက- “ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်တွေ တော်တော်များများအတွင်းမှာပဲ အာရှတိုက်ရဲ့ သက်ကြီးရွယ်အိုများဟာ ကျန်းမာရေး ဂရုစိုက်မှု၊ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှုများ လုပ်လာကြမှုတွေ သိသိသာသာ ပိုလာတာတွေ့ရပါတယ်။ ကိုယ်လက်ကြံ့ခိုင်ရေး သင်တန်းတွေ လေ့ကျင့်ရေးစခန်းတွေမှာလည်း သက်ကြီး ဝါကြီးတွေ ပိုလုပ်လာကြတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဟောင်ကောင်မှာဆိုရင် အစိုးရက တာဝန်ယူပြီး သက်ကြီးရွယ်အိုတို့အတွက် ကျန်းမာရေးအစီအစဉ်တွေ တာဝန်ယူမှုတွေ လုပ်ကိုင်ပေးနေတာကို တွေ့ရပါတယ်။

လို့ ဆိုပါတယ်။  
မစ္စဂျူလီရဲ့ အယူအဆကတော့ အာရှတိုက်ရဲ့ သက်ကြီးရွယ်အို တို့ရဲ့

ကျန်းမာရေး ရှေ့ခရီးဟာ ကမ္ဘာ့သက်ကြီး ညယ်အိုများသိပ္ပံ (National Institute of Aging NIA) ရဲ့ လမ်းညွှန်မှု လေ့ကျင့်ခန်းများနှင့် အရှေ့တိုင်းရဲ့ ရိုးရာအယူအဆများအကြားမှာ ရှိနေပါတယ်။ ဟောင်ကောင်မှာဆိုရင် လူကြီးတွေက ဘာပဲလုပ်လုပ် ရိုးရာ လေ့ကျင့်မှုမျိုး ရင် (Yin) တို့ ရမ် (Yang) တို့ လုပ်နေကြတာပါပဲ။

လို့ဆိုပါတယ်။ အရှေ့တိုင်းမှာတော့ ထိုက်ချီ (taichi)၊ ချီဂေါင်း (chigong)၊ ယောဂ (yoga) တို့လို လေ့ကျင့်မှုတွေက ရှိပြီးသားပါ။ ဒါပေမယ့် လည်း လျင်မြန်လှတဲ့ အိုင်တီခေတ်ကြီးထဲမှာ အနောက်တိုင်း အတွေးအခေါ် လေ့ကျင့်မှုများလည်း အရှေ့တိုင်းကို ရောက်နေ၊ လုပ်နေကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

**အာရှတိုက်နိုင်ငံအကြီးအကဲများ**

အဲ... အဲ ဆောင်းပါးက မဆုံးသေးဘူးခင်ဗျ။ အာရှတိုက်ရဲ့ နိုင်ငံအကြီးအကဲတချို့ သူတို့ရဲ့ ကျန်းမာရေးအတွက် ဘာတွေလုပ်နေကြသလဲဆိုတာ ပါသေးတယ်။ အဲဒါလေးလည်း ဆက်ဖတ်ကြပါဦး။

**လိပ်ပြာလေးလို ပျံပဲတဲ့ ချွန်လီပိုင်**

ထိုင်းနိုင်ငံရဲ့ ဝန်ကြီးချုပ် ချွန်လီပိုင်ဟာ အသက် ၆၂ နှစ် ရှိပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ ကျန်းမာရေး လေ့ကျင့်ခန်းကတော့ တစ်ကိုယ်တော် လက်ဝှေ့ထိုးခြင်း (Shadow boxing) ဖြစ်ပါသတဲ့။ ဟို... ထိုင်းတွေရဲ့ နာမည်ကျော် ကစ်ဘောက်ဆင်တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ လေထဲမှာ လက်သီးများဆန့်ထုတ် ထိုးသတ်တဲ့ လေ့ကျင့်မှုပါပဲ။ ချွန်လီပိုင်ဟာ အစားအသောက်ကိုလည်း သင့်တင့် လျောက်ပတ်စွာပဲ စားသုံးတတ်သူ ဖြစ်ပြီး၊ ဆေးလိပ်ကို လုံးဝမသောက်သူ ဖြစ်ပါတယ်။

**ဆရာဝန်ဖြစ်တဲ့ မဟာသီယာ**

မလေးရှားဝန်ကြီးချုပ် ဆေးပညာဘွဲ့ရ၊ ဒေါက်တာမဟာသီယာက ကျန်းမာရေးကို ဘယ်လိုဂရုစိုက်ရမယ်ဆိုတာ သိသူဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့အသက်

ဟာ ၇၄ နှစ်ရှိပြီ။ လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်နှစ်ကျော်က နှလုံးရောဂါ ခွဲစိတ်ခံခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကျန်းမာရေးကို အလွန်ဂရုစိုက်ပါတယ်။ ဘာသာရေး ကိုင်းရှိုင်းတဲ့ မူဆလင်ဘာသာဝင်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ဆေးလိပ်မသောက်ပါဘူး။ အရက်မသောက်ပါဘူး။ မြင်းစီးပါသနာရှင်ဖြစ်ပြီး မနက်တိုင်း ကီလိုမီတာ ၃၀ခန့် အချိန်ရတိုင်း မြင်းစီးပါတယ်။ ကိုလက်စထရောများတဲ့ အစာများကိုလည်း ရှောင်ပါတယ်။ နည်းနည်းပါးပါးပဲ စားပါသတဲ့။ မဟာသီရဲ့ ပြဿနာက ပန်းရနံ့နဲ့ မတည့်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ပန်းပင်ပန်းပွင့်များ မရှိတဲ့ နေရာမှာ လမ်းမှန်မှန်လျှောက်ပါသတဲ့။

**အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ် ဘိမာရီဘာဂျီပါရီ**

အသက် ၇၅ နှစ်ရှိပြီဖြစ်တဲ့ အိန္ဒိယဝန်ကြီးချုပ်ဟာ သူ့ရဲ့ ညွှန်ပေါင်း အစိုးရလုပ် မခိုင်တစ်ခိုင် မကောင်းတကောင်းပါပဲ။ ပြီးခဲ့တဲ့ လွတ်လပ်ရေးနေ့ မိန့်ခွန်းပြောတဲ့ အခမ်းအနားမှာ ကိုယ်ရံတော်တွေကို တွဲပြီး စင်ပေါ်တက်လာတာ တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျန်းမာရေးကောင်းတဲ့ပုံတော့ ရှိနေဆဲပါပဲ။ သူကတော့ လက်ဖက်ရည်သမားပါ။ လက်ဖက်ရည်တစ်ခွက်ကို သကြားနှစ်လွန်း ထည့်သောက်တတ်ပါတယ်။ မနက်တိုင်း လမ်းလျှောက်တတ်သူတစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။

**ရေကူးတဲ့ ကျန်ဖိမင်း**

အသက် ၇၃ နှစ်ရှိပြီဖြစ်တဲ့ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ သမ္မတကြီး ကျန်ဖိမင်းကတော့ ကျန်းမာရေး အလွန်ကောင်းသူဖြစ်ပါတယ်။ အစားအသောက်ကိုတော့ နှိုးနှိုးပဲ စားပါတယ်။ ကျန်းမာရေးကို ဂရုစိုက်ပါတယ်။ ခေါင်းဆောင်ကြီး မောစီတုန်းနည်းတူ ရေကူးတာလည်း လုပ်သူဖြစ်ပါတယ်။

ကံလျာ၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၂၀၀၀



**ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်**

**တစ်ဟုန်ထိုး အိန္ဒိယ**

ဒီနှစ်ပိုင်း ထုတ်ဝေလာကြတဲ့ ကမ္ဘာ့မဂ္ဂဇင်းဂျာနယ်တွေမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အံ့မခန်း တိုးတက်မှုကို အသားပေး ဖော်ပြကြတာကို တွေ့ရပါတယ်။ Time မဂ္ဂဇင်းမှာပါတယ်။ Newsweek မှာပါတယ်။ Asia week မှာပါတယ်။ ဒီတော့ တစ်ခုထဲက ဘာသာပြန်မလုပ်တော့ဘဲ အားလုံးခြုံငုံပြီး ပြန်ဆိုပေးလိုက်ပါတယ်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးတိုးတက်မှုဟာ တရုတ်ပြည်ထက် ကျော်သွားပြီး ဆက်ပြီးကျော်သွားဦးမှာပဲလို့ ရေးနေကြ ပြောနေကြပါတယ်။ နိုင်ငံခြားငွေပင်ငွေရင်း မြှုပ်နှံသူတွေကလည်း ပိုများလာကြတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဓိကအရည်အသွေးနှစ်ခုကတော့ ခေတ်သစ်နည်းပညာနဲ့ အင်္ဂလိပ်စာ တတ်မြောက်သူ လူဦးရေများပြားလို့ပဲလို့ သုံးသပ်ကြပါတယ်။

**အင်္ဂလိပ်စာနဲ့ အိုင်တီ**

အင်္ဂလန်နိုင်ငံရဲ့ ကိုလိုနီဖြစ်ခဲ့ကြတဲ့ အိန္ဒိယတို့ ပြန်မာနိုင်ငံတို့ဟာ တစ်ခြားတစ်ခြား အာရှနိုင်ငံတွေထက်စာရင် အင်္ဂလိပ်စာအခြေခံ ကောင်းကြ

သီဟရတနာစာပေ

တာဟာ သိပ်တော့မဆန်းလှပါဘူး။ ကျွန်သက်ရှည်တဲ့ အိန္ဒိယကပိုများတာပေါ့။ ဒါဟာ သဘာဝကျပါတယ်။ ဒီနေ့ကမ္ဘာမှာ အင်္ဂလိပ်စာဟာ ကမ္ဘာသုံးစာတမျှ ဖြစ်လာတဲ့အချိန်မှာ အင်္ဂလိပ်စာရဲ့ အသုံးဝင်မှုဟာ အရေးပါအရာရောက်မှု ဖြစ်လာတော့တာပဲပေါ့။ ဥပမာပြရမယ်ဆိုရင် တရုတ်ပြည်နဲ့ အိန္ဒိယပြည်တို့မှာ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုကြီးတစ်ခုက စက်ရုံကြီးတစ်ရုံ တည်ဆောက်တယ်ဆို ပါစို့။ စက်ရုံအလုပ်သမားကအစ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအထိ အင်္ဂလိပ်စာပြောနိုင် ဆိုနိုင်မှုဟာ အရေးပါ အသုံးတည့်လာပါတော့တယ်။ ဒီတော့ အိန္ဒိယက ဒီနေရာမှာ နှာတစ်ဖျားမက သာသွားတာပေါ့။ အင်္ဂလိပ်စာတတ်တော့ အနည်း ဆုံး ထမင်းစားရေသောက် ပြောတတ်တော့ ဆက်လုပ်ရတာ ကောင်းတာပေါ့။ မဟုတ်ရင် စကားပြန်ရှာရ သိနားလည်တဲ့သူတွေ ခေါ်သွားရနဲ့ အလုပ်ရှုပ်၊ အချိန်ကုန်၊ ငွေကုန်တာပေါ့။ အဲဒါက ပထမအချက်ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ် ချက်က သတင်းစာအတတ်ပညာလို့ဆိုတဲ့ IT ခေတ်မှာ အိန္ဒိယရဲ့ ပါဝင် ပတ်သက်မှုဟာ သိပ်ကို စောလွန်းပါတယ်။ ကွန်ပျူတာခေတ်မှာပဲ ကွန်ပျူတာ ပညာရှင် မြောက်မြားစွာကို အိန္ဒိယက မွေးထုတ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အိန္ဒိယ ကွန်ပျူတာပညာရှင်များဟာ အမေရိကား၊ ဥရောပနဲ့ အာရှနိုင်ငံတွေမှာ အလုပ်သွားလုပ်ကြတဲ့အထိ များပြားလာခဲ့ပါတယ်။ ဒါကလည်း အိန္ဒိယရဲ့ သိပ္ပံနဲ့ နည်းပညာ တက္ကသိုလ်များဟာ အာရှတိုက်မှာ အကောင်းဆုံး စာရင်းဝင် များ ဖြစ်နေတာကလည်း အထောက်အကူပေးခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပထမတော့ အိန္ဒိယ ကွန်ပျူတာပညာရှင်တွေဟာ အထူးသဖြင့် လူငယ်တွေဟာ နိုင်ငံခြား ကုမ္ပဏီကြီးတွေမှာ အလုပ်လုပ်ကြပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ အိုင်တီလုပ်ငန်း၊ အင်တာနက်လုပ်ငန်းတွေဖွံ့ဖြိုးလာတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် အိန္ဒိယနိုင်ငံသားတွေ ဟာ နိုင်ငံခြားက ပြန်လာကြပြီး အိန္ဒိယမှာပဲ အင်တာနက်ကုမ္ပဏီတွေ ထူထောင် ကြတယ်။ အောင်မြင်ကြတယ်။ နိုင်ငံတကာ ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုတွေကလည်း ပညာရှင်တွေလည်း အဆင့်သင့်ရှိ ဈေးကွက်ကလည်း အကြီးကြီးရှိနေလေတော့ လှိမ့်ဝင်လာတာပေါ့။ ဒီမှာတင် အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ စီးပွားရေးဟာ ခုန်တက်လာ ပါတော့တယ်။

အိုင်တီခေတ်အရောက်မှာ ပြင်ပြီးဆင်ပြီး အဆင်သင့်ဖြစ်နေတဲ့

အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ တိုးတက်မှုဖြစ်ပါတယ်။  
 အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ အဆင့်မြင့်နည်းပညာရဲ့ ရောင်းရတဲ့ဝင်ငွေဟာ-  
 ၁၉၉၈ မှာ အိုင်တီဝန်ဆောင်မှုအတွက် ၂. ၁ ဘီလျံကနေ ၂၀၀၈ခု  
 မှာ ၃၈. ၅ ဘီလျံ  
 ၁၉၉၈ မှာ အိုင်တီစွမ်းဆောင်မှု ဝန်ဆောင်မှုအတွက် ၀. ၄ ဘီလျံ  
 ကနေ ၂၀၀၈ ခုမှာ ၁၉ ဘီလျံ  
 ၁၉၉၈ မှာ အီ-စီးပွားရေးအတွက် ၀. ၂ ဘီလျံကနေ ၂၀၀၈ ခုမှာ  
 ၁၀ဘီလျံ  
 စုစုပေါင်း ၁၉၉၈ မှာ ၃. ၃ ဘီလျံကနေ ၂၀၀၈ မှာ ၈၇ ဘီလျံအထိ  
 ရှိလာမယ်လို့ ခန့်မှန်းကြပါတယ်။  
 အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ အိုင်တီလုပ်ငန်းတွေမှာ အလုပ်လုပ်ကြတဲ့ ဝန်ထမ်း  
 ပေါင်း ၁၉၉၉ ခုနှစ်မှာ ၂၈၀,၀၀၀ (နှစ်သိန်းရှစ်သောင်း)ရှိခဲ့ရာက ၂၀၀၈  
 ခုနှစ်မှာ ၂၂သန်းရှိလာမယ်လို့ ခန့်မှန်းကြပါတယ်။  
 အခြေအနေအရပ်ရပ်က ရှေ့တန်းရောက်အောင် တွန်းပို့နေကြပါ  
 တယ်လို့ သတ်မှတ် အကဲဖြတ်နေကြပါတယ်။

**အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ အိုင်တီသုဋ္ဌေးကြီး ပရာဒစ်ကာ**

ပရာဒစ်ကာဟာ လူတွေနောက်လျှောက်လိုက်နေရတဲ့ လူဖြစ်နေခဲ့ ပါတယ်။ ၁၉၈၉ခုနှစ်က ပရာဒစ်ကာ မိုက်ကရိုလင်း (Microlnd) ကွန်ပျူတာ ကုမ္ပဏီ ထောင်ခဲ့ပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံသား အင်ဂျင်နီယာဖြစ်တဲ့ ပရာဒစ်ကာ နိုဗဲလ်ကုမ္ပဏီရဲ့ တာဝန်ခံတစ်ဦးရဲ့ နောက်ကို မိလန်အထိ လိုက်ပါကြီးစားခဲ့ ပါတယ်။ နိုဗဲလ်ရဲ့ တာဝန်ခံက မိလန်မှာ ညီလာခံတက်နေချိန်က ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ဆုံး ပရာဒစ်ရဲ့ မဖြစ်မနေ ကြိုးစားမှုကြောင့် ၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ နိုဗဲလ် ကုမ္ပဏီရဲ့ ပညာရေးဆိုင်ရာ ကွန်ယက်လုပ်ရပ်တွေ အိန္ဒိယနိုင်ငံအတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ ထိုနည်းတူပဲ စင်ကာပူနိုင်ငံရဲ့ ကွန်ပက် (Compaq) ကုမ္ပဏီတာဝန်ခံ လင်စွန်ဟုတ်ရဲ့ နောက်ကို တစ်ကောက်ကောက် လိုက်ခဲ့ပါ သေးတယ်။ စင်ကာပူမှာ ဘယ်လိုပဲ ကြိုးစားပေမယ့် ကွန်ပက် တာဝန်ခံလင်စွန်



တွေ့ဖို့အချိန်မပေးနိုင်ဘူးလို့ ငြင်းခဲ့ပါတယ်။ စိတ်မလျော့တဲ့ ပရာဒစ်ဟာ လင်းရဲ့နောက်ကို သိရိလင်္ကာနိုင်ငံ ကိုလံဘိုအထိ လိုက်ပါတယ်။ သူ့ဝင်ငွေနဲ့ မတတ်နိုင်လောက်တဲ့ မစ္စတာလင်း တည်းခိုတဲ့ဟိုတယ်မှာ လိုက်တည်းခိုပြီး ရအောင်တွေ့ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ မစ္စတာလင်းဟာ သူ့ရဲ့ ကွန်ပက်ကွန်ပျူတာများ အိန္ဒိယမှာ ပရာဒစ်ကို ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ပေးခဲ့ ရတာပါပဲ။

ပရာဒစ်ကာဟာ သူ့ရဲ့မိသားစုနဲ့ မိတ်ဆွေများထဲက ငွေစု၊ မိုက်ကရို လန်းကို ဒေါ်လာ ၁၂၅,၀၀၀နဲ့ စတင်တည်ထောင်ခဲ့ပါတယ်။ ယခုတော့ မိုက်ကရိုလန်းဟာ ဒေါ်လာသန်းနှစ်ထောင်ကျော် တန်နေပြီဖြစ်ပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ ရှေ့ဆောင်ကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခုအဖြစ် ရောက်နေပြီဖြစ်ပါတယ်။ မီဒီယာသူဌေးကြီး ရူပတ်မာဒိုး၊ မက်ကင်ဆေးတာဝန်ခံ ရာဂျက်ရူပတာ၊ အက်ပဲလ်တာဝန်ခံဟောင်း ဂျွန်စကူလီအားလုံးတို့ဟာ ပရာဒစ်ကာနဲ့ ဆက် သွယ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ၁၉၉၉ခုနှစ် ဒါဗိုဒ်မှာ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး ဦးဆောင်သူ များ ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့က “မနက်ဖြန်အတွက် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဦးဆောင်သူ ၁၀၀ထဲမှာ တစ်ဦးအဖြစ် ရွေးချယ်ခံခဲ့ရပါကယ်”

ယခုတော့ ပရာဒစ်ကာရဲ့ လမ်းစဉ်ကို လိုက်နေသူတွေ ဒုနဲ့ဒေး ဖြစ်လာခဲ့ပါပြီ။

နောက်ထပ် သတင်းတစ်ပုဒ်ကတော့ -

**ကျေးလက်ရောက် အိန္ဒိယအဆင့်မြင့်နည်းပညာ**

အိန္ဒိယနိုင်ငံ အရှေ့မြောက်ပိုင်းက စီကင်းပြည်နယ်ဟာ ဟိမဝန္တာ တောင်ခြေက အလွန်ဝေးလံခေါင်သီတဲ့ တောအရပ် ဒေသဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ ပြည်နယ်လေးက YAB လို့ခေါ်တဲ့ နွားရိုင်းမွေးရှည် နွားတွေကို ထိန်းကျောင်းတဲ့ အိမ်ရှင်မအမျိုးသမီးများဟာ ကွန်ပျူတာရှေ့မှာ ထိုင်နေကြပါပြီ။

အူတာပရာရှက်ပြည်နယ်ရဲ့ ဆင်းရဲလှတဲ့ ရွာသူအမျိုးသမီးတွေ ကလည်း ရပ်ဝေးမြို့ကြီးပြကြီးမှာ အလုပ်လုပ်နေကြတဲ့ သူတို့ရဲ့ အိမ်ရှင်လင် ယောက်ျားများဆီကို ရှိုးတိုးရှုန်တန်နဲ့ အီးမေးလ် ပို့ကုန်ကြပါပြီ။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဘဂလောမှာ နိုင်ငံဘာလဆန်းက ပြုလုပ်ကျင်းပခဲ့တဲ့ အာရှတိုက်ရဲ့ အကြီးမားဆုံး အိုင်တီပြပွဲကြီးမှာ ကမ္ဘာ့အဆင့်မြင့် သတင်း နည်းပညာ ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းရှင်ကြီးပေါင်း ၃၇၅ ဦးတို့ဟာ သူတို့ရဲ့ နောက်ဆုံး ပေါ် နည်းပညာ ပစ္စည်းများကို ခင်းကျင်းပြသခဲ့ကြပါတယ်။

ယခုအခါမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ သတင်းနည်းပညာစနစ်ဟာ အလွန် လျင်မြန်စွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာပြီ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဟိုးဝေးလံခေါင်သီတဲ့ ကော့ရွာ တွေအထိ ရောက်ရှိနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ အဆင်းရဲဆုံးနဲ့ ပညာအမဲ့ ဆုံးဟာ အမျိုးသမီးများ ဖြစ်ပါတယ်။ ယခုအခါမှာတော့ ဒီ အဆင်းရဲဆုံးဆိုတဲ့ ပညာအမဲ့ဆုံးဆိုတဲ့ အမျိုးသမီးများပင် အိုင်တီဖွံ့ဖြိုးမှုရဲ့ အကျိုးသက်ရောက်မှု ကို ခံစားနိုင်ကြပြီဖြစ်ပါတယ်။

တောင်ပေါ် ဒေသဖြစ်တဲ့ ဆစ်ဘင်ပြည်နယ်က အိုင်တီဌာန တွဲဖက် ဒါရိုက်တာဖြစ်တဲ့ ရာဂျေဘားမားက

“နွေးတော့ အလွန်နွေးတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ကျုပ်တို့ရောက်စပြုပါပြီ။ ရှေးရိုးအစွဲအလန်းကြီးတဲ့ အမျိုးသမီးတွေဟာ သူတို့ရဲ့ ဥဒ္ဓံအိမ်ထဲက ထွက်လာ ကြပြီ။ သူတို့ ထိတွေ့နိုင်ခွင့်ရှိမယ်လို့ လုံးဝမမျှော်လင့်ကြတဲ့ နည်းပညာသစ်တွေ ကို လုပ်ကိုင်နေကြပါပြီ” လို့ ပြောပါတယ်။

ဆစ်ဘင်ပြည်နယ်ဟာ အိုင်တီဖွံ့ဖြိုးမှုက အတော်ကို နောက်ကျတဲ့ ပြည်နယ်ဖြစ်ပါတယ်။ ခုတော့ တကယ့်တောကြီးအုံကြားထဲမှာပဲ သတင်းဖြန့်ချိ ရေးငှာန လေးဆယ်ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး တစ်နှစ်မှာ ကွန်ပျူတာခြောက်လုံး တပ်ပေးပြီး ငြိုငြင်တုနဲ့ တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ပေးခဲ့ပါတယ်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံဟာ လူဦးရေသန်းတစ်ထောင်ကျော်ရှိတဲ့ နိုင်ငံဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာပေါ်မှာ ရှားရှားပါးပါး အမျိုးသားများထက် အမျိုးသမီးကနည်းတဲ့ နိုင်ငံ ဖြစ်ပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ ဇာတ်ခွဲခြားခြင်း၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမခွဲခြားခြင်း အစဉ်အလာများကြောင့် ကလေးငယ်ဘဝမှာပဲ မိန်းကလေးများဟာ ယောက်ျား လေးများလို ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်မှု မခံရတာလည်း အကြောင်းတစ်ခု ဖြစ်နိုင် ပါတယ်။ မိန်းမများဟာ မိသားစုမှာ ပြောရေးဆိုခွင့် မရှိပါဘူး။ ယခုတော့ ခေတ်သစ်နည်းပညာက အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ ကျေးလက်က မိန်းမများကို ကိုယ့်ကိုယ်

ကို ယုံကြည်စိတ်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

အင်တာနက် နည်းပညာတွေဟာ ကျေးလက်တောရွာမှာ လူအများ ကို သီးနှံ ကုန်ဈေးနှုန်း၊ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု၊ မှတ်ပုံတင်ခြင်းမှအစ အစိုးရထံသို့ ကန့်ကွက်စာပို့ခြင်းအထိ လုပ်နိုင်အောင် လမ်းတွေဖွင့်ပေးနေပါတယ်။ အရင် တုန်းက ကျေးလက်တွေမှာ ပညာမဲ့တွေအပေါ်မှာ အတိုးအညွှန် အများကြီး ယူပြီး ငွေတိုးချေးစားတဲ့ လုပ်ငန်းဟာ ကြီးကြီးမားမား ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ ဒီနေ့ အိုင်တီခေတ်မှာ စတော့၊ ဘဏ်မှာ ငွေအပ်ပြီး ကိုယ့်ရဲ့စုငွေကို ကွန်ပျူတာနဲ့ ဘယ်လောက်ရှိပြီလို့ သိနိုင်နေကြပါပြီ။

အမျိုးသမီးပညာကတ်များ ပေါများလာတဲ့အပြင် အိုင်တီနယ်ပယ်မှာ ပဲ အမျိုးသမီးတွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာ ပိုမိုကြီးမားလာနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ခေတ်ပေါ် နည်းပညာဟာ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ အမျိုးသမီးများကို မြှင့်တင်ပေး လှူရာဝင်အောင် လုပ်ပေးလာနိုင်ပြီ ဖြစ်ပါတယ်လို့ The Business Times Nov.6 ရက်နေ့ထုတ် သတင်းစာထဲကသတင်းတစ်ပုဒ်ကို ပြန်ဆိုပေးလိုက် ပါတယ်။

**အိန္ဒိယရဲ့ အိုင်တီတော်လှန်ရေး**

အိန္ဒိယနိုင်ငံဟာ software (အပျော့ထည်) လုပ်ငန်းကြီးကို အောင် မြင်ခဲ့ပြီးတဲ့နောက် အင်တာနက် နယ်ပယ်ကို ပစ်မှတ်ထားလိုက်ပြီဆိုတဲ့ ခေါင်း စဉ်နဲ့ အောက်တိုဘာ ၁၆ ရက်နေ့ထုတ် Times မဂ္ဂဇင်းက မျက်နှာဖုံးအဖြစ် ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။

ဆောင်းပါးအဖွင့်မှာ ရာကက်ရှူခွဲဘေးဆိုတဲ့ အိန္ဒိယလူငယ်ဟစ်ညွှားဟာ အိန္ဒိယနိုင်ငံသားလူငယ်အများစုလိုပဲ အနာဂတ်ရှေ့ရေးအတွက် အမေရိကား ကို သွားပြီး genetic ဘာသာရပ်နဲ့ M.A ဘွဲ့ယူခဲ့ပါတယ်။ အဲ ဒူဘေးရဲ့အမှား ကတော့ အိန္ဒိယကို ပြန်လာခဲ့တာပါပဲတဲ့။ အဲဒီအချိန်တုန်းကတော့ ပညာ တတ်တစ်ယောက် အိန္ဒိယကို ပြန်လာခဲ့တာပါပဲတဲ့။ အဲဒီအချိန်တုန်းကတော့ ပညာတတ်တစ်ယောက် အိန္ဒိယပြန်လာရင် တစ်ခုခုတော့ လွဲနေပြီလို့ ယူဆကြ တာကိုး။ သူဟာ အလုပ်ရဖို့ နေရာ ၈၀ လောက်အထိ လျှောက်တယ် မရခဲ့

ဘူး။ အဲဒီတုန်းက အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာဖြစ်နေတဲ့ အတွေးအခေါ်က နိုင်ငံခြားမှာ ပညာတွေသင်၊ ဘွဲ့တွေယူပြီးရင် နိုင်ငံခြားမှာပဲ အလုပ်လုပ်ကြတယ်။ ဝင်ငွေ လည်းကောင်းတာကိုး။ အိန္ဒိယပြန်လာပြီဆိုရင် 'ဒီငနဲတော့ တစ်ခုခုလွဲနေလို့ပဲ ဖြစ်ရမယ်။ မဟုတ်ရင် ဘာလို့ ပြန်လာမှာတုန်း' လို့ ယူဆကြတာကိုး။ အသက် ၃၀ ပဲ ရှိသေးတဲ့ သိပ္ပံ ပညာရှင် ရာကက်ရှူခွဲဘေးခင်ဗျာမယ် အလုပ်လက်မဲ့ သိပ္ပံပညာရှင်လေးဘဝမှာ ဘယ်အမျိုးသမီးကမှ မတွေ့ချင်ဘူးတဲ့။ အဲဒီလိုအချိန် မှာ အင်တာနက်ခေတ်ကြီး ဖြစ်ပေါ် ထွန်းကားလာတော့ အလုပ်အကိုင် အခွင့်အလမ်းတွေ တအားကြီး ပွင့်လန်းလာပြီး အင်တာနက်ကမ္ဘာကတစ်ခုက အမျိုးသမီး ဖက်ရှင်ကဏ္ဍမှာ တည်းဖြတ်ပေးရတဲ့အလုပ် ရပါတယ်။ နောက် တစ်ခြား ကမ္ဘာကတစ်ခုကို ပြောင်းလုပ် အခုနောက်ဆုံးမှာတော့ တစ်လ ၄၇၅ ဒေါ်လာရတဲ့ အလုပ်ကိုရနေပါပြီ။ ခုမှပဲတဲ့ချင်တဲ့ မိန်းကလေး၊ သမက်တော် ချင်တဲ့ယောက္ခမများ ပေါများလာပါတော့တယ်။

တကယ်တော့ အိုင်တီခေတ်ကြီးမှာ အိန္ဒိယရဲ့ စွမ်းဆောင်ရည် မြင့်မားမှုဟာ အံ့ဩစရာတော့ မရှိပါဘူး။ နှစ်ပေါင်းများစွာကပဲ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရဲ့ ဘင်္ဂလောပြည်နယ်ဟာ တိုင်းတက်ပညာရှင်ပေါင်း များစွာကို မွေးထုတ်နေခဲ့ ပြီးသားပါ။ အစတတည်းက အိန္ဒိယမှာ ပညာရှင်တွေက အဆင်သင့်ရှိပြီးသား ပါ။ ကမ္ဘာအနှံ့မှာ ပညာရှင်တွေ ပုံပြီးအလုပ်လုပ်နေကြတာပဲ။ ကိုယ့်တိုင်း ကိုယ့်ပြည်မှာ အင်တာနက် ထွန်းကားလာတော့ ရေကန်အသင့်၊ ကြာအသင့် ဖြစ်သွားပြီး တစ်ဟုန်ထိုး ထောင်တက်သွားတာပါပဲ။ နှစ်ပေါင်းများစွာ အိပ်ပျော် နေတဲ့ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ နိုးထခြင်းပါပဲ။

Forbe မဂ္ဂဇင်းရဲ့ ဘီလျံနာစာရင်းမှာလည်း အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ အိုင်တီ လုပ်ငန်းရှင်များ ဖော်ပြခံနေရပါပြီ။ ကမ္ဘာ့အိုင်တီလုပ်ငန်းကြီးထဲမှာ အိန္ဒိယ နိုင်ငံရဲ့ ပါဝင်မှုဟာ ၅ရာခိုင်နှုန်းထိ ရှိနိုင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ နောက် ၁၀ နှစ်မှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံအတွက် အလုပ်သမားပေါင်း သန်း ၅၀ ဟာ အိုင်တီလုပ်ငန်း အတွက် အလုပ်ရကြမှာ ဖြစ်တယ်လို့ ခန့်မှန်းကြပါတယ်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ အိုင်တီခေတ်ကူးဝင်လာပုံက အလွန်ပဲလျင်မြန်လှပါ တယ်။ အရှိန်အဟုန်လည်းကြီးလှပါတယ်။ ခုပဲ အင်တာနက် ဆက်သွယ်မှုပေါင်း

သန်း ၂၀ ရှိနေပါပြီ။ တယ်လီဖုန်းလိုင်းပေါင်းက သန်း ၂၀ ရှိပါတယ်။ အိန္ဒိယတစ်နိုင်ငံလုံးမှာ ရုပ်မြင်သံကြားပေါင်း ၇၅ သန်း အသုံးပြုနေကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ Software (အပျော့ထည်) တင်ပို့မှုအဆင့်အတန်း တလည်း အမြင့်ဆုံးအရည်အသွေး တန်ဖိုးအားဖြင့် ၆. ၃ ဘီလျံဖိုး ရှိပါတယ်။ ၁၇ခုက အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ အခြေစိုက်တည်ရှိနေပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ ပညာရှင်များ ထုတ်လုပ်မှုဟာကြီးမားလှပါတယ်။ အမေရိကန်နိုင်ငံမှာ ပြည် ဝင်ခွင့်ဗီဇာ ပညာရှင်များမှပေးတဲ့ H.IB ဗီဇာကို ၁၉၉၉ ခုနှစ်မှာ နိုင်ငံခြားသား များပေးခဲ့ တဲ့နေရာမှာ ဖိလစ်ပိုင်က ၃,၃၃၉ ဦး၊ ဂျပန်က ၅,၇၇၉ ဦးရှိပြီး တရုတ်နိုင်ငံက ၆,၆၆၅ ဦး ရှိခဲ့ပါတယ်။ အိန္ဒိယကတော့ ၅၅,၀၄၇ ဦး ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒီစာရင်းကို ကြည့်ရင်ပဲ သိသာနေပါပြီ။

အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ အိုင်တီဌာနဝန်ကြီးမာမတ်မဟာဂျန်ကိုတိုင်းမဂ္ဂဇင်းက-  
 “အိုင်တီလောကမှာ အိန္ဒိယဟာ ကမ္ဘာ့(မဟာစုပါ) အင်အားကြီးနိုင်ငံ တစ်ခု ဖြစ်လာမယ်လို့ ခင်ဗျားစိတ်ချယုံကြည်နေပါသလား”

လို့ မေးတော့ ဝန်ကြီးက

“မဟာအင်အားကြီးဆိုတဲ့ စကားလုံးကိုတော့ ကျွန်တော်တို့ မသုံးရဲ ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကမ္ဘာ့စက်မှုတော်လှန်ရေးခေတ်မှာ အရင်းအနှီးမရှိလို့ မပါဝင်လိုက်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ အခု အိုင်တီတော်လှန်ရေး ကာလမှာတော့ လက် လွတ်မခံနိုင်တော့ပါဘူး။

အကြောင်းကတော့ ကျွန်တော်တို့မှာ အသိပညာအရင်းအနှီးက ရှိနေပြီကိုး”

လို့ ဖြေကြားခဲ့ပါတယ်။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ရအောင်ပါ။

စုံလျာ၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၂၀၀၁



### နိုးထလာသော ‘အာရှအမျိုးသမီးများ’

အာရှတိုက်က အမျိုးသမီးတွေဟာ အင်နဲ့အားနဲ့ သန်မာအောင်မြင် ထင်ရှားလာကြပါပြီ။ သူတို့တတွေဟာ ရှေးဟောင်းကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းကြီးတွေ ရှေးဟောင်းအယူအဆတွေ၊ ရှေးဟောင်းအစွဲအလန်းတွေကို ရိုက်ခိုးပြီး နိုးထ လာနေကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ဂျပန်နိုင်ငံမှာ ဆိုကြပါစို့၊ ‘ဆာကေး’ အရက်လုပ်ငန်းဆိုတာ အဖေ တွေက သားတွေတို့ လက်ဆင့်ကမ်းပြီး လုပ်လာကြတာ၊ မိန်းကလေးများဆိုရင် အနားမှာ မသီရ၊ မလာရဆိုတဲ့ “မိန်းမ ဖဝင်ရ”ဆိုတဲ့ သံမဏီ စည်းမျဉ်းကြီးနဲ့ အစဉ်အဆက်ရှိလာခဲ့ကြတာပါ။

လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်အနည်းငယ်က ဆာကူရာကို ဆူချီရာဟာ “ဆာကေး” လုပ်ငန်းရဲ့ အထွေထွေမန်နေဂျာ ဖြစ်လာပါတယ်။ သူမဖခင်ရဲ့ အရိုက်အရာ ကို ဆက်ခံခဲ့တာပါ။ စကားစတုန်းကတော့ လူတွေက “ဖခင်အလုပ်ကို သမီးက ကူလုပ်တာ ကောင်းတာပေါ့”လို့ မလွဲရှောင်သာလို့ အားနာ ပါးနာ စကားဆို ကြပါတယ်။ ဆာကူရာကိုက ပြုံးလို့ပဲ နေလိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူမ ဦးစီး လုပ်ကိုင်တဲ့ ‘ဆာကေး’တွေဟာ အကောင်းစားဖြစ်တယ်။ အမျိုးသားတံခွန်စိုက် ဆုတွေရတယ်။ အမျိုးသားတံခွန်စိုက်ဆုရတဲ့ အမျိုးအစားကို ‘အိပ်မက် ဆာကေး’

လို့ တံဆိပ်တပ်လိုက်ပါတယ်။ ဆာကူရာကို ပြောချင်တာက အမျိုးသမီးတွေက သူတို့ရဲ့ အိပ်မက်တွေကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ကြောင်း ပြသလိုက်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဥပမာပြစရာတွေက တစ်ပုံတစ်ပင်ကြီးပါ။ အာရှအမျိုးသမီးများဟာ တကယ်ပဲနိုးထအောင်မြင်လာနေကြပါပြီ။ ဒီနေ့ အိုင်တီခေတ် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေက 'စီးပွားရေးအသစ်'တွေကို ဖြစ်ပေါ်လာစေခဲ့ပါတယ်။ ဒီ စီးပွားရေးအသစ်ခေတ်ကြီးမှာ ဦးနှောက်ရှိတဲ့လူတွေ၊ တတ်ကျွမ်းနားလည်တဲ့လူတွေ၊ အရည်အသွေးရှိတဲ့ လူတွေရဲ့ ယှဉ်ပြိုင်ရတဲ့ နေရာ ဖြစ်လာလေတော့ ယောက်ျားရယ် မိန်းမရယ် ခွဲခြားမျက်နှာလိုက်တာ မရှိတော့ပါဘူး။ အရည်အသွေးပြနိုင်တဲ့လူ စွမ်းတဲ့ လူတွေ အောင်မြင်လာကြတော့တာပါပဲ။

**အောင်မြင်သောမျက်နှာများ**

ဒီ နာမည်တွေ၊ ဒီမျက်နှာတွေကို စာဖတ်သူများ သိချင်မှ သိမယ်။ မြင်ဖူးချင်မှ မြင်ဖူးကြမယ်လို့ Newsweek အထူးထုတ်မဂ္ဂဇင်းက စကားခင်းပါတယ်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပဲ ဒီ အာရှတိုက်ဖွား အမျိုးသမီးများဟာ ခေတ်သစ်မျိုးဆက်အသစ်တွေရဲ့ စံပြနမူနာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်လာတော့မယ်လို့ ကြိုတင် ဟောကိန်းထုတ်ပြီး ဖော်ပြထားသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဟုတ်ပေတာပေါ့။ အခုပုံနဲ့ ဖော်ပြလိုက်တဲ့ အမျိုးသမီးတွေဟာ အောင်မြင်နေကြပြီးသူများပဲ။ ကိုယ့်နိုင်ငံအလိုက် အောင်မြင်ကြပြီးသူများ ဖြစ်ပါတယ်။ မကြာခင် ကမ္ဘာ့အလယ်မှ ထည်ထည်ဝါဝါ ဖြစ်လာကြမည့်သူတွေပဲဟာ။ ကဲ... ကဲ သူတို့ တစ်ယောက်စီရဲ့ အကြောင်းကို ရေးကြရအောင်ပါ။

**စင်ကာပူက ရှာဘနန် မဲလ်ဝါနီ**

ငယ်ငယ်တုန်းက ရှာဘနန်ကလေးဟာ ခြဿနာကောင်မလေးတဲ့။ စင်ကာပူ ကွန်ဗင့်ကျောင်းမှာ သူတကာက အောက်စဖို့ ယူနီဖောင်းအမည်း ရောင်တွေ ဝတ်နေကြတဲ့အချိန်မှာ သူက ဘောင်းဘီနဲ့ နားကွင်းနဲ့ ဝတ်တာ။ အခု အသက် ၃၁ နှစ်မှာ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် သတင်းအချက်အလက်ပညာများ

သင်ယူပါတယ်။ ပုံစံခွက်ဆန်လှတဲ့ စင်ကာပူနိုင်ငံမှာတော့ လူတော်တော်များများက ဘွဲ့တစ်ဘွဲ့ယူ၊ လုံခြုံစိတ်ချ အာမခံချက်ရှိတဲ့ ကုမ္ပဏီကြီးတွေ၊ အစိုးရဌာနတွေမှာ လခစားဝင်လုပ်ကြတာပါပဲ။ ရှာဘနန်ကတော့ သူများနှင့်မတူ MTV မှာ အလုပ်ဝင်လုပ်တယ်လေ။

အဲဒီလို အများနှင့်မတူ တစ်မူထူးချင်တဲ့စိတ်ဟာ တစ်နှစ်လောက်ကြာတော့ အသီးအပွင့် သီးပါတယ်။ ရှာဘနန်နဲ့ သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်တို့ဟာ စုပေါင်းပြီး Sound bugle ဆိုတဲ့ တေးဂီတ လက်လီလုပ်ငန်းတစ်ခု တည်ထောင်ပါတယ်။ သူတို့ဟာ ဒေါ်လာ ၁. ၆ သိန်း စုဆောင်း ရင်းနှီးပြီးတော့ ဓာတ်ပြား ၁၇ချပ် မူပိုင်စာချုပ် ချုပ်ဆိုနိုင်ကြပါတယ်။ ခုတော့ဖြင့် အင်တာနက်ပေါ်မှာ သူတို့ရဲ့ ဓာတ်ပြားတွေ အများကြီး ပျံ့နှံ့နေပါပြီ။ ဒါကြောင့်လည်း ရှာဘနန်က-

“ခုခေတ်သစ်မှာ အမျိုးသမီးတွေဟာ ဖန်လှောင်အိမ်ထဲက ပေါက်ခွဲထွက်မှုတွေ များသည်ထက်များလာပါပြီ”လို့ ပြောပါတယ်။ ပြီးတော့ ဆက်ပြီး-  
“စွန့်စားခြင်းလမ်းက ရင်တလှုပ်လှုပ်နဲ့ အရသာရှိလိုက်တာ၊ လမ်းအိုလမ်းဟောင်းဆိုတာကတော့ ပျင်းခြောက်ခြောက်ကြီးလေ” လို့ ပြောပါတယ်။

**ဟောင်ကောင်က ယီဗက်တီ အွမ်**

ယီဗက်တီဟာ ကောင်ကောင်က New World Group's High-tech Venture ရဲ့ ဦးဆောင်ညွှန်မှူး (C.E.O) ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေ့ခေတ် အိုင်တီခေတ် ဆိုင်ဘာခေတ်ကြီးထဲမှာ “မဖြစ်နိုင်တဲ့အလုပ်”ဆိုတာကို လုပ်ရဲမှ၊ လုပ်မှ အောင်မြင်တာဖြစ်ပါတယ်။ သူမရဲ့ ကုမ္ပဏီက အာရှတိုက်များကို ရိုက်ခတ်ထားတဲ့ ဆိုင်ဘာ လှိုင်းတံပိုးကြီးကိုစီးပြီး E-commerce အလုပ်တွေ အများသုံး တယ်လီဖုန်းစနစ် စီမံကိန်းတွေ ချမှတ်လုပ်ဆောင် တိုးဝင်ပြီး အောင်မြင်မှုရနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ယီဗက်တီဟာ အသက် ၃၅ နှစ်သာ ရှိသေးပြီး အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုက M.B.A ဘွဲ့ရလာသူတစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေ့ခေတ်ရဲ့ အောင်မြင်ရေးသတ္တိ၊ ဖန်တီးတီထွင်နိုင်မှုခွန်အားနှင့် လျှင်မြန်ခြင်း စတဲ့ အရည်အသွေးတွေကို စံထား တန်ဖိုးထားလုပ်ဆောင်သူတစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။

ယီဗက်တီက

“ဒီခေတ်မှာ ဘယ်သူကမှ ကိုယ့်ကိုလာပြီး ခွံ့ကျွေးနေမှာ မဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ်အားကိုယ်ကိုး ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ်မှာ ကိုယ်ရပ်၊ ကိုယ်တိုင်စွန့်စား လုပ်ဆောင်ရမှာချည်းပဲ” လို့ ပြောပါတယ်။ ဆက်ပြီး -

“ကျွန်မ လုပ်နေတဲ့ ကုမ္ပဏီဟာ တရုတ်ရိုးရာကုမ္ပဏီပါပဲ။ အဲဒီမှာ တောင် ခုခေတ်မှာ မိန်းမ ယောက်ျားဆိုတာ ပြဿနာမဟုတ်တော့ဘူးဆိုတာ ထင်ရှားနေပါပြီ။ အရည်အသွေးရှိတဲ့လူ၊ လုပ်နိုင်တဲ့လူက ဦးဆောင် ဒါပဲ” လို့ ပြောပါတယ်။

**ထိုင်ဝမ်က နီတာအင်း**

နီတာအင်းတစ်ယောက် ထိုင်ဝမ်မှာ ဘယ်သွားသွား နံဘေးမှာ ကိုယ်ရဲတော်အစောင့်တွေ တစ်ပုံတစ်ပင်နဲ့ သွားလာနေရသူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ထိုင်ဝမ်ကျွန်းလေးပေါ်မှာက အကျင့်ပျက်တဲ့ နိုင်ငံရေး သမားတွေ လူဆိုး လူမိုက်ပိုက်တွေက ကြီးစိုး ခြယ်လှယ်နေကြတာ ကြာလှပေလို့ ကိုး။ နီတာအင်းလို ဘွင်းဘွင်းကြီးပြောတတ်တဲ့ မိန်းမမျိုးရဲ့စကား ရဲရဲကြီး ဆုံးဖြတ်ပြီး စွန့်စားလုပ်ကိုင်တဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ရပ်များတွေကြောင့် အန္တရာယ်က ကြီးလှသကဲ့။ အသက် ၄၅ နှစ် ရှိပြီ ဖြစ်တဲ့ နီတာအင်းက Continental Engineering ကော်ပိုရေးရှင်းကို ၁၉၉၄ ခုနှစ်မှာ အမွေဆက်ဆံရရှိပါတယ်။ ပထမဆုံး ထင်ရှားတဲ့ တိုက်ပွဲကတော့ ကူမင်တန်အစိုးရက ခြယ်လှယ်တာကို တိုက်တယ်။ ကူမင်တန်အစိုးရရဲ့ ဩဇာခံ China Development ကော်ပိုရေးရှင်းနဲ့ ပြိုင်ပြီး ထိုင်ဝမ်ရဲ့ အကြီးဆုံး အမြန်သွားရထားလမ်းဖောက် စီမံကိန်းပရိုဂျက် ကြီးကို ဝေါ်လာ ၁၅ ဘီလီယံ ယှဉ်ပြိုင်ဆွဲပြီး အနိုင်ယူတယ်။ အစိုးရက ကာလကာနောက်ကွယ်က အမျိုးမျိုး ခြိမ်းခြောက်မှုတွေ၊ ဘဏ်တွေက ငွေမချေးရဲအောင် နှောင့်ယှက်မှုတွေကို ကြုံကြုံခံပြီး ရအောင်လုပ်တယ်။ ပြီးတော့ အောင်မြင်အောင် လုပ်ပြလိုက်ပါတယ်။

နီတာအင်းရဲ့ အယူအဆကတော့ အခု ထိုင်ဝမ်ဟာ ပွင့်လင်းမှု ရလာပါပြီလို့ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ကူမင်တန်အစိုးရရဲ့ နှစ်ပေါင်းများစွာ အုပ်စိုးမှုကို ပယ်ပြီး ပထမဆုံး အတိုက်အခံသမ္မတချန်ရွှေမြန်ဖြစ်လာခဲ့တာ

ပေါ့။ အဲဒီလုပ်ရပ်မှာလဲ နီတာအင်းရဲ့ လုပ်ဆောင်မှုတွေ အများကြီးပါတယ်လို့ အားလုံးက သိကြပါတယ်။

နီတာအင်းကတော့ စီးပွားရေးသမားသက်သက်နှင့် ရပ်နေမည့်သူ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း သူမက-

ကျွန်မရဲ့ ကုမ္ပဏီကြီး အခြေကျလုပ်သားရပြီးဆိုရင် သက်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သူတွေရဲ့ လက်ထဲကို ကျွန်မ ထားခဲ့မှာပါ။ စီးပွားရေးသမားကြီးတွေရဲ့ တာဝန်ဟာ တိုင်းပြည်နဲ့ လူမျိုးကို ပြုပြင်စောင့်ရှောက်ဖို့ တာဝန်ရှိပါတယ်”

လို့ ပြောပါတယ်။

လောလောလတ်လတ်တော့ နီတာအင်းရဲ့ဘဝဟာ နောက်ကျော သိပ်မလုံလှပါဘူး။

**ဖိလစ်ပိုင်က ဂျီဗီယမ်**

ဖိလစ်ပိုင်က ဂျီဗီယမ်ကတော့ နံနိမ်ခဲရတာကို အကြောင်းပြုပြီး အောင်မြင်မှုရလာတာလို့ ဆိုရပါလိမ့်မယ်။ မနီလာမြို့တော်မှာရှိတဲ့ ကိုယ်ပိုင် ဥပဒေအကျိုးဆောင်အဖွဲ့ကြီးက ဂုဏ်သရေရှိတဲ့ ဥပဒေတိုက်ပွဲတွေမှာ အမျိုးသားတွေကို တာဝန်ပေးပြီး ဂျီဗီယမ်ကိုတော့ မိန်းမပဲဆိုပြီး ခပ်ပျော့ပျော့လို့ ယူဆတဲ့ စီးပွားရေးနဲ့ ကော်ပိုရေးရှင်းအမှုများကိုပဲ ပေးကိုင်စေခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကပဲ ကံကောင်းတဲ့ ယမ်ဖြစ်လာစေခဲ့တာပါပဲ။ ဂျီဗီယမ်ဟာ အိုင်တီနဲ့ တယ်လီကွန်မြူနီကေးရှင်းအလုပ်တွေကို ဖိလစ်ပိုင်ရပါတော့တယ်။ အခုအခါမှာ အသက် ၃၅ နှစ်ရှိပြီဖြစ်တဲ့ ဂျီဗီယမ်ဟာ ဥပဒေပညာကို သင်ကြားပို့ချပေးနေတဲ့အပြင် အင်တာနက် လုပ်ငန်းနှစ်ခုကိုလည်း ဦးဆောင်လုပ်ကိုင်ပါတယ်။ Website လုပ်ငန်း I lawyer Com ဆိုတာ တည်ထောင်ပြီး အခမဲ့ ဥပဒေအကြံပေးမှုများ လည်း လုပ်နေသူဖြစ်ပါတယ်။

ဂျီဗီယမ်ရဲ့ ခံယူချက်ကတော့-

“ကျွန်မတို့ရဲ့ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ဥပဒေရဲ့ရွှေ့ထွေးမှုကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိရအောင် လုပ်ပေးမယ် ပြည်သူလူထုကို အသိ၊ သတင်းအချက်အလက် တွေပေးပြီး အင်အားပြည့်ဝတဲ့ ပြည်သူတွေဖြစ်အောင်လုပ်မယ်” လို့ ပြောပါတယ်။

**တောင်ကိုရီးယားက ဆုဂျီ၇မ်း**

ဆုဂျီ၇မ်းကတော့ ဟိုင်းတက်တော်လှန်ရေးကြီး တောင်ကိုရီးယားမှာ ဖြစ်ပေါ်မှု မစမိကတည်းက အယူအဆဟောင်းကို တွန်းလှန်နေတဲ့ ကောင်မလေးဖြစ်ပါတယ်။ စဉ်းစားကြည့်လေ ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ Yonsei တက္ကသိုလ်က ကွန်ပျူတာသိပ္ပံနဲ့ ဘွဲ့ရပြီးကတည်းက အပျော့ထည် (Software) လုပ်ငန်းကို စတင်တည်ထောင်လိုက်တဲ့သူလေး ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဆုဂျီ၇မ်းကို အလွန်အကျွံအားလုံးဝိုင်းပြောကြတာပေါ့။ အဲဒီခေတ်က တောင်ကိုရီးယားမှာ Chaebol ဆိုတဲ့ လုပ်ငန်းကုမ္ပဏီအစုအစည်းကြီးတွေက လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားတာ။ အဲဒီချော့တွေမှာ အလုပ်လုပ်ရင် ဘဝအာမခံချက်ရှိတယ်။ လုံခြုံမှုရှိတယ်ပေါ့။ ဆုဂျီ၇မ်းက ချော့ဘို့မှာ မလုပ်ဘူး အားလုံးက အလွန်အကျွံပြောနေကြတဲ့ အပျော့ထည်လုပ်ငန်းကို တည်ထောင်လိုက်တာ။ သူမရဲ့ ကုမ္ပဏီကို Virtualteb လို့ နာမည်ပေးလိုက်တယ်။ ရုံးလုပ်ငန်းဆက်သွယ်မှု လုပ်ငန်းတွေရဲ့ Software တွေ ထုတ်လုပ်ပေးခဲ့တယ်။ ခုတော့ဖြင့် ဆုဂျီ၇မ်းရဲ့ ကုမ္ပဏီဟာ ဒေါ်လာသန်း ၄၀၀ ကျော် တန်ဖိုးရှိနေပြီး အသက် ၃၅ နှစ်သာ ရှိသေးတဲ့ ဆုဂျီ၇မ်းကလည်း ဒေါ်လာသန်း ၁၀၀ လောက် ချမ်းသာနေပါပြီ။ တောင်ကိုရီးယားရဲ့ အအောင်မြင်ဆုံး ဟိုင်းတက်အမျိုးသမီး စီးပွားရေးသမား တစ်ဦးအဖြစ် ထင်ရှားနေပါပြီ။ သူမရဲ့ Virtualtab ကုမ္ပဏီရဲ့ အသိုင်းအဝိုင်းကိုလည်း ဆုဂျီ၇မ်းက ဂုဏ်ယူမဆုံး ဖြစ်နေပါတယ်။ သူမကုမ္ပဏီရဲ့ လုပ်သားများရဲ့ ပျမ်းမျှအသက်ဟာ ၂၉ နှစ်ပဲ ရှိတာကိုး။ ချော့ဘို့တွေက စနစ်ဟောင်း ခေတ်ဟောင်းက အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဘော့စ်တွေလိုမဟုတ်ဘဲ ဆုဂျီ၇မ်းဟာ သူမရဲ့ လုပ်သားတွေနဲ့ မိတ်ဆွေလို နေပါတယ်။ ဆုဂျီ၇မ်းက အမြဲတမ်း ခရီးထွက်နေပြီး လုပ်ငန်းသစ်များကို ရှာဖွေနေလေ့ ရှိပါတယ်။ သူမရဲ့ ယုံကြည်ချက်ကတော့-

“ခုအချိန်က ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကာလပဲ” လို့ ပြောပါတယ်။

**ဂျပန်က ဆာကူရာကို ဆုချီယ**

ဆာကူရာကို ဆုချီယဟာ ယောက်ျားများ ခြယ်လှယ်လွှမ်းမိုးထားတဲ့ ကွန်ပျူတာ ပရိုဂရမ်မင်း နယ်မြေမှာ ဝင်လိုက်ကတည်းက လှေကတော့ အဲဒီ

ကတည်းက လှုပ်ပြီပေါ့။ ဒါပေမယ့် ၁၉၉၅ ခုနှစ်မှာ မိသားစုရဲ့ ဆာကေလုပ်ငန်း အမွေကိုဆက်ခံလွှဲယူလိုက်ပြီးတာနဲ့ ပြောင်းပြန်လှန်လိုက်သလို ဖြစ်သွားတော့တာပါပဲ။ ဆုချီယက-

“ဆာကေလုပ်ငန်းကိုထောင်ရဲ့ အရိပ်ကိုတောင် မိန်းမသားတွေ အနင်းခံခဲ့တာ မဟုတ်ဘူးရှင်”

လို့ပြောပါတယ် အဲဒီအလုပ် ဆုချီယအရက်ချက်လုပ်ငန်းကို ဆုချီယ ဦးဆောင်ဦးရွက်လုပ်ပြီး ဆာကလောကကို ထိုးဖောက်၊ မတ်ကတ်တင်း တွေ လုပ်လိုက်တာ ဈေးကွက်ရဲ့ ၃၀ ရာနှုန်းကို အောင်မြင်စွာ ရရှိခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ အိမ်တွင်းစီးပွားရေးအင်တာနက်ကတစ်ဆင့် ကိုယ်တိုင် ဆာကေထုတ်လုပ်နည်းများကိုလည်း ပို့ချဖြန့်ချိပါတယ်။

ဆုချီယရဲ့ ရည်မှန်းချက်ကတော့ ဆာကေလောကမှာ အုပ်စီးလွှမ်းမိုးနေတဲ့ မဟာဖိုဝါဒ ယောက်ျားကြီးဝါဒကို တွန်းလှန်ဖယ်ရှားပစ်ဖို့ပါပဲတဲ့။ ရှေးဦးပုံစံဖြစ်တဲ့ အညှီရောင်ပုလင်းကြီးတွေအစား အရောင်လေးမျိုးပါတဲ့ ပုလင်းလေးတွေနဲ့ ထုတ်ပိုးလိုက်တယ်။ ရာသီလေးမျိုးလေးရောင်ပေါ့။ ရာသီအလိုက် ပုလင်းအရောင်ပြောင်းထုတ်တယ်။ ရာသီအလိုက် အရသာကွဲပြားတဲ့ ဆာကေကို ထုတ်တယ်။ ဆုချီယထုတ်လုပ်တဲ့ ဆာကေတွေကို ကျား/မ မရွေး နှစ်သက်အားပေးကြပါတယ်။

ဆုချီယရဲ့ မိခင်ဖြစ်သူ ဟိုင်ဒီကိုက -

“ကျွန်မတို့ခေတ်တုန်းကတော့ အိမ်ရှင်မအမျိုးသမီးဆိုတာ ခင်ပွန်းသည်ရဲ့ ရှေ့မှောက်မှာတောင် ဆာကေးသောက်ချင်ရင်တောင် သောက်ရဲတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ခေတ်ကြီးကပြောင်းသွားပြီလေ။ အဲဒီခေတ်ပြောင်း တော်လှန်ရေးကို ကျွန်မရဲ့ သမီးဆုချီယက ဦးဆောင်နေလေရဲ့” လို့ ပြောပါတယ်။

**တရုတ်ပြည်က ချင်ဖန်ဟောင်း**

ဗြူရှီကရက်ကြီးတစ်ဦးက ပြောတယ်။  
“မင်းဟာ သာမန်လူမဲ့ မဟုတ်တာ၊ ဂီလာနဲ့ ဒုက္ခိတပဲ”  
“ချင်ဖန်ဟောင်းဟာ ကိုယ့်နားကိုတောင်ကိုယ်မယုံနိုင်လောက်အောင်ပါပဲ။”

အသက် ၂၄ နှစ်ရှိပြီဖြစ်တဲ့ ချင်ဖန်ဟောင်းက တရုတ်ပြည်မကြီးရဲ့ ပထမဆုံး မစ္စအင်တာနက်ဖြစ်ချင်တာ။ သူမဟာ ဓာတုအင်ဂျင်နီယာဘွဲ့ ရပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ပြည်လုံး အတိုင်းအတာနဲ့ ကျင်းပတဲ့ ပြိုင်ပွဲမှာ ဝင်ရောက် ပြိုင်ခွင့် မရှိဘူးတဲ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ချင်ဖန်ဟောင်းဟာ ဂီလာနပုဂ္ဂိုလ်၊ တွန်းလှည်းပေါ်မှာနေရတဲ့ မိန်းကလေးဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ ချင်ဖန်ဟောင်းဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ လေးနှစ်က အရိုးကင်ဆာရောဂါရခဲ့၊ ကုသနေဆဲဖြစ်လို့ ယာယီ တွန်းလှည်းနဲ့ နေရတဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပြိုင်ပွဲရဲ့ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှု မှာ မပါဝင်နိုင်လို့ ပယ်တာပါတဲ့။ ချင်ဖန်ဟောင်းဟာ မျက်ရည်ဖြိုင်ဖြိုင်ကျခဲ့ရ တယ်။ ဒါနဲ့ သူမရဲ့ ဖြစ်ရပ်ကို အက်ဆေးတစ်ပုဒ်ရေးပြီး Website ကနေ ထုတ်လွှင့်လိုက်ပါတယ်။ ချင်ဖန်ဟောင်းရဲ့ အက်ဆေးဟာ တရုတ်မီဒီယာ လောကကြီးကို တုန်လှုပ်သွားစေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကိုယ်ပိုင် Website လုပ်ဖို့ စီစဉ်နေတဲ့သူ တစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ အဲဒီပြိုင်ပွဲမှာ ဝင်ပြိုင်ရုံသာမကဘူး အောင်မြင်မှုသရဖူပါ ဆောင်းလိုက်နိုင်ပါတယ်။

တရုတ်ပြည်ဆိုတာ အစဉ်အလာအရ ကိုယ်လက်မသန်စွမ်းသူ ဒုက္ခိတတွေကို လူရာသွင်းလေ့ မရှိပါဘူး။ တွန်းလှည်းပေါ်မှာ နေနေရတဲ့ချင် ဟာ online ခေတ် အင်တာနက်ခေတ်မှာ အားလုံး လက်ရည်တူချည့်ပဲလို့ ယူဆပါတယ်။ ချင်က တရုတ်ရှေးရိုး အယူအဆကို ပြောင်းပြန်လှန်ပစ်ဖို့ ဆုံး ဖြတ်လိုက်ပါတယ်။ ချင်ရဲ့ Website ကနေပြီး မသန်မစွမ်းဖြစ်နေကြရရှာသူ တွေကို ဘဝကို ဖော်ပြတယ်။ ရောဂါသည်ချင် ကိုယ့်အကြောင်း သူ့အကြောင်း ပြောနိုင်ဖို့ ဆက်သွယ်နိုင်ဖို့ စီစဉ်ပေးတယ်။ ခံစားမှုတွေကို ထုတ်ဖော်ရင်း စိတ်ဓာတ်ခွန်အား ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားစေပါတယ်။ တစ်ချိန်ထဲမှာ တရုတ်ပြည် ထဲမှာရှိတဲ့ ဆရာဝန်များက ထိုင်ဝမ်က အမေရိကန်က ဆရာဝန်များနဲ့ပါ ဆက်သွယ်ပြီး အွန်လိုင်းပေါ်က အကြံပေးခြင်း သတင်းအချက်အလက်ပေးခြင်း များ လုပ်ပါတယ်။ ချင်ဟာ သူမရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကို ပေါင်းစုပြီး စာအုပ် တစ်အုပ်လုပ်ဖို့ စီစဉ်ပါတယ်။

“လူတွေက ဥပေက္ခာပြုထားကြတဲ့ကိစ္စကို လူတွေသိအောင် တုန်ပြန် မှုရအောင် အားထုတ်ကြိုးပမ်းကြဖို့ပါပဲ”

လို့ ပြောပါတယ်။ အရေးအကြီးဆုံးကတော့ ခံနိုင်ရည် သတ္တိရှိဖို့ပါပဲ လို့ ဆိုပါတယ်။

**ဂျပန်က ချီယာကီ မူကိုင်း**

မိန်းမဆိုတာ အမျိုးသမီးဆိုတာ နှလုံးခွဲစိတ်ကုသတဲ့ ဆရာဝန်ဖြစ်ဖို့ ဆိုတာကကိုး၊ ထူးခြားလှပါပြီ။ ဖြစ်တောင့်ဖြစ်ခဲလို့ ပြောစရာပါ။ ဂျပန်နိုင်ငံမှာ တော့ ရှိဖို့ နေနေသာသာ ကြားတောင် မကြားဘူးတဲ့ကိစ္စဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ချီယာကီမူကိုင်းကတော့ နှလုံးခွဲစိတ်ကုသတဲ့ ဆရာဝန်ဖြစ်ရုံလောက် နဲ့တင် မကျေနပ်သေးပါဘူး။ ၁၉၈၃ ခုနှစ်က အာကာသယာဉ်မှူးဖြစ်လိုကြောင်း လျှောက်လွှာတင်လိုက်သူဖြစ်ပါတယ်။

မူကိုင်းက-

“ကျွန်မရဲ့ စိတ်ကူးစိတ်သန်းတွေကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ကြီး ဆန့် ထုတ်ဖို့ လိုတယ်လို့ ကျွန်မယူဆပါတယ်။ ဆေးသိပ္ပံသုတေသနမှာ ဆွဲငင်အား မရှိတဲ့ ဟင်းလင်းပြင်ရဲ့ သဘောသဘာဝဟာ အလွန်စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတဲ့ လေ့လာဖို့သုတေသနပြုဖို့ကောင်းတယ်လို့ကျွန်မယူဆပါတယ်” လို့ဆိုတယ်လေ။

ဒီလိုနဲ့ပဲ မူကိုင်းဟာ ဂျပန်နိုင်ငံရဲ့ ပထမဦးဆုံး အမျိုးသမီး အာကာသယာဉ်မှူးဖြစ်လာပါတော့တယ်။ ယခုအခါ အသက် ၄၈ နှစ်ရှိပြီဖြစ် တဲ့ ချီယာကီမူကိုင်းဟာ ၁၉၉၄ ခုနှစ်မှာ တင်လွှတ်ခဲ့တဲ့ ကိုလံဘီယာ အာကာသ လွန်းပျံယာဉ်မှာ သုတေသနမှူးအဖြစ် လိုက်ပါဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ နောက် တစ်ကြိမ် အမေရိကန် အာကာသယာဉ်မှူးဂျွန်ဂလင်းနဲ့အတူလိုက်ပါခဲ့ပါတယ်။

မူကိုင်းက-

“လူတွေက ပြောကြပါတယ်။ ဂျပန်နိုင်ငံဟာ ယောက်ျားတွေကြီးမားတဲ့ နိုင်ငံပဲ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မရဲ့ ချဉ်းကပ်မှုလုပ်ဆောင်မှုဟာ တစ်ခုခုလုပ်ကြဖို့ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က တကယ်ယုံကြည်သလား၊ လုပ်နိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်သလား ဒါဆိုရင် လုပ်သာလုပ်ပေတော့” လို့ပါပဲ။

**အိန္ဒိယက ပါလာဇီဂျ**

အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ စီးပွားရေးမိသားစုကြီးတွေဟာ သူတို့ရဲ့ သမီးတွေကို အိမ်ရှင်မကောင်းဖြစ်အောင်ပဲ ကြိုးစားလုပ်ဆောင်ချင်ကြတာ။ CEO စီမံအုပ်ချုပ်ရေးတွေဖြစ်အောင်လုပ်ဖို့ ရည်ရွယ်ချက် မရှိကြပါဘူး။ ပါလာဇီဂျရဲ့ မိသားစုက စက်မှုလုပ်ငန်းရှင် မိသားစုဖြစ်ပါတယ်။ ဒါနဲ့ ပါလာဇီဂျဟာ အမေရိကကိုသွားပြီး စီးပွားရေး ဒီဂရီတစ်ခု သွားယူပါတယ်။ သူမရဲ့ အမျိုးအဆွေယောက်ျားတွေကတော့ ကောင်မလေး စိတ်ကျေနပ်အောင် မိဘက လွှတ်တာပါ။ ဘာမှဖြစ်လာမှာ မဟုတ်ပါဘူးလို့ အတင်းပြောကြတာပေါ့လေ။ ပါလာဇီ ပြန်ရောက်လာပြီး မိသားစုရဲ့ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကြီးမှာ ဝင်လုပ်တော့လည်း အမျိုးတွေက အလုပ်သမားတွေကို ပါလာဇီဆီက အမိန့်မနာခံဖို့ တွယ်ရာမှာ ပြောကြတယ်လေ။ လုပ်ငန်းအစည်းအဝေးတွေမှာ ပါလာဇီကို မသိဟန်ဆောင်နေခဲ့ကြပါတယ်။

၁၉၉၉ ခုနှစ်မှာ Waiehand Hirachand ကုမ္ပဏီကြီး နှစ်ခြမ်းကွဲပါတယ်။ ဒါနဲ့ ပါလာဇီဟာ ကုန်သည်ကြီးများဘဏ်မှာ တာဝန်မှူး ဖြစ်လာပါတယ်။ ပါလာဇီဟာ ဘဏ်အကြီးအကဲလုပ်ရုံမကဘူး။ ခရစ်ဘဏ် Cricbetnext.com ဆိုတဲ့ အားကစားအစီအစဉ်ကို ထုတ်လွှင့်ပါတယ်။

ပါလာဇီက -

“အင်တာနက်လုပ်ငန်းဟာ ခဏချင်းပေါက်ကွဲပျောက်ကွယ်သွားမည့် ကိစ္စမဟုတ်ဘူးလို့ ကျွန်မအပြည့်အဝ ယုံကြည်တယ်” လို့ ဆိုပါတယ်။ သူမကိုယ်သူမလည်း အပြည့်အဝ ယုံကြည်သူ ဖြစ်ပါတယ်။

**အင်ဒိုနီးရှားက တာမာလီယာ အလစ်ဂျဘာနာ**

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ ဂျကာတာမြို့တော် တစ်နေရာရဲ့ ဒပ်ချ်ကိုလိုနီ အဆောက်အအုံဟာ ဘာများ မော်ဒန်ဖြစ်စရာရှိလို့ပါလဲလို့ မေးရင် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ အမျိုးသား အဆောက်အအုံဆိုင်ရာအဖွဲ့ရဲ့ ဒါရိုဏ်တာဖြစ်တဲ့ တာမာလီယာက အများကြီးပေါ့လို့ ပြောပါလိမ့်မယ်။ မနှစ်က ဒီရာထူးနေရာအတွက် ယှဉ်ပြိုင်လာကြတဲ့ နိုင်ငံခြားသားပညာရှင်နှစ်ယောက်ကို အနိုင်ယူပြီးမှ တာမာ

သီဟရတနာစာပေ

လီဟာ ဒီရာထူးကို ရရှိလာသူဖြစ်ပါတယ်။ ကင်းဘရစ်တက္ကသိုလ်က ဘွဲ့ယူလာခဲ့တဲ့ တာမာလီယာဟာ ရံပုံငွေကြေး စုဆောင်းပြီး ၁၈ ရာစုက ဒပ်ချ်ကိုလိုနီခေတ်က အဆောက်အအုံကို ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ ပညာရေးဗဟိုအဖြစ် ပြောင်းလဲပြီး အင်ဒိုနီးရှားရဲ့ ခေတ်သစ်သမိုင်းကို ဖော်ထုတ်ပြုစုလို့နေပါတယ်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံရဲ့အခြေနေက စီးပွားရေးနယ်ထူနိုင်အောင် မနည်းကြိုးစားနေချိန်ဖြစ်လို့ သမိုင်းတို့ သုတေသနတို့အတွက် ငွေနည်းနည်းနည်းပါးပဲပေးနိုင်တာ။

တာမာလီယာဟာ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးတစ်ခုရဲ့ ရှေ့နေရာထူးက ထွက်ပြီးနိုင်ငံတော်ရဲ့ ရာဇဝင်ပြတိုက်ကို ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုပြီး လုပ်ဆောင်နေသူ ဖြစ်ပါတယ်။ တာမာလီယာရဲ့ ခိုင်မာတဲ့ ယုံကြည်မှုကတော့ ရာဇဝင်သမိုင်းကို သိနားလည်ကြပါမှ ပိုမိုတိုးတက်တဲ့ အင်ဒိုနီးရှား လူ့ဘောင်သစ်ကို ထူထောင်နိုင်ကြမယ်လို့ ယုံကြည်ပါသတဲ့။

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံရဲ့ လူ့ဘောင်သစ်တည်ဆောက်နိုင်ရေးကို ယုံကြည်တဲ့ တာမာလီယာက-

“ဥပဒေအလုပ်မှာ ကျွန်မလုပ်မယ်ဆိုရင် ဝင်ငွေကတော့ ပိုများပိုကောင်းတာပေါ့လေ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မ မပျော်ဘူး။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံဟာ လူမှုအဆောက်အအုံသစ် တည်ထောင်ဖန်တီးကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ခုအချိန်ဟာ နိုင်ငံတော်ရဲ့သမိုင်းကို ပြုစုထိန်းသိမ်းနိုင်ဖို့အတွက် အစိုးရကို အားလုံးက ဝိုင်းဝန်းကူညီကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။” လို့ ဆိုပါတယ်။

လူမှုရေးအဆောက်အအုံသစ် တည်ဆောက်ကြရာမှာ ခြေလှမ်းသစ်တစ်လှမ်း လှမ်းလိုက်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ခေတ်မီမိ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်နိုင်ကြဖို့ပါ။

ကလျာ၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၂၀၀၁





## မိုးထိအောင်လှေကားထောင် တီထွင်ဆန်းသစ်ကြသူများ

ဒီဆောင်းပါးကို မောင်မိုးသူ စတင်ရေးတဲ့အချိန်ကတော့ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့ မနက်ပိုင်းပါပဲ။ ၂၀၀၀ပြည့်နှစ် ကုန်တော့မည့်ဆဲဆဲ အချိန်ပေါ့။ အခါတိုင်းဆိုရင် ခုလို မနက်စောစောဆိုရင် လမ်းပေါ်မှာ မောင်မိုးသူတစ်ယောက် လမ်းလျှောက်နေပြီပေါ့။ ခုတော့ကိုယ့်အိမ်ထဲမှာပဲ ချော်လဲ၊ အရိုးကွဲ၊ ခွဲစိတ်ကုသမှုခံယူ၊ အိမ်ပြန်ရောက်လို့မှတစ်ပတ်တောင် မပြည့်သေးလေတော့ အိမ်ထဲမှာပဲ လှဲနေရ၊ လမ်းလေးလျှောက်ရ ပြန်တော့လည်း လေးချောင်ထောက်ပစ္စည်းနဲ့ လှေကျင်နေရတုန်းကိုး။ တစ်နေ့ကုန် အိပ်လိုက်၊ ထိုင်လိုက်၊ စာဖတ်လိုက်၊ လမ်းလျှောက်လိုက်၊ စာရေးလိုက်၊ သတင်းကြည့်လိုက်၊ နားထောင်လိုက်၊ ဒါပဲလုပ်နိုင်တာ။ မနေ့ကပဲ မဂ္ဂဇင်းတိုက်က Time နဲ့ Newsweek မဂ္ဂဇင်းတွေဖတ်ဖို့ပေးလိုက်သေးတယ်။ အားနေတော့ စာအုပ်တွေကို အငမ်းမရဝါးစားသလို ဖတ်မိနေပါတယ်။ အော်လူများပြောပါ တယ် 'လောဘ' တယ်များ။ မရှိ 'ဒေါသ' ရှိ 'လောဘ' တဲ့၊ မရှိတော့ ဒေါသဖြစ်တယ်။ မရှိရကောင်းလားရယ်လို့။ ရှိပြန်တော့လည်း 'လောဘ' က တက်ပြန်ရော။

အဲဒီမဂ္ဂဇင်းတွေထဲက ဒီဇင်ဘာ ၄ ရက်စွဲနဲ့ ထုတ်တဲ့ Time မဂ္ဂဇင်းရဲ့ ၂၀၀၀ တီထွင်မှုများ Inventions 2000 ကို ဖတ်မိတယ်။ တကတည်း ဖတ်ရင်း သဘောတွေကျ၊ ရယ်လည်းရယ်ရ၊ ကျေလည်း ကျေနပ်ပေါ့ လေ။ အမှန် ဒီတစ်လအတွက် ကလျာမှာရေးဖို့ ရည်ရွယ်ထားတာက 'ဂျပန် နိုင်ငံရဲ့ မိုးဆက်သစ်တွေအကြောင်း' ရေးမလို့ ဒါပေမယ့် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် တီထွင်မှုများ ဖတ်မိမှတော့ သူ့ကို မရေးရင် မနေနိုင်တော့ဘူးလေ။ ပစ္စည်း ကောင်းလေး ရထားတယ်ဆိုတဲ့ တီဗွီကြော်ငြာထဲကလိုပေါ့နော်။ ဒါနဲ့ပဲ 'မိုးထိ အောင်လှေကားထောင် တီထွင်ဆန်းသစ်ကြသူများ' ဆောင်းပါးကို ရေးလိုက် ပါတယ်။

မူရင်းခေါင်းစီးက Inventors and Inventions တဲ့၊ တီထွင်သူများနှင့် 'တီထွင်မှုများ' ပေါ့လေ။ အဲဒီ ခေါင်းထဲမှာပဲ မင်အနီနဲ့ ၁+၁=၃ ဆိုတာ အကြီးကြီးရေးထားတယ်။ တစ်နဲ့တစ်ပေါင်းရင် သုံးပေါ့။ မူလသင်္ချာမှာ အစဆုံး အပေါင်းသင်္ချာရဲ့အဖွင့် တစ်နဲ့တစ်ပေါင်း နှစ် ၁+၁=၂ ဆို မဟုတ်လား။ အမှန်တော့ သင်္ချာမှာပဲ တစ်နဲ့တစ်ပေါင်းရင် အတိအကျနှစ်မရတော့တာက ကြာပါပြီ။ ခုကျတော့ ပိုဆိုးကုန်ပြီပေါ့။ ထားပါ သူ့ခေါင်းစီးမှာပဲ ၁+၁=၃ လို့ ရေးထားပြီးတော့ မတော်တဆဖြစ်ပျက်မှုများနဲ့ ကုသိုလ်ကံတရားပေါင်းစပ်လိုက်တဲ့အခါ မှာ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်မှုများစွာတို့ဟာ မြောက်များစွာ ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားလာပါတယ်လို့ ဆိုကြပါစို့။

ဒီနေ့ခေတ်ကြီးကို နည်းပညာခေတ်လို့ သတ်မှတ်ခေါ်ဝေါ်ကြပါတယ်။ တစ်နေ့တစ်နေ့ နည်းပညာ အသစ်အသစ်တွေကို ကမ်းပါပြိုသလို မိုးပြိုသလို အစုလိုက် အပြုံလိုက်ကြီးကို ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားနေတာ ဖြစ်ပေါ်မှု အသစ်အသစ်သော နည်းပညာတွေကြောင့် မောင်မိုးသူတို့ လူသားတွေရဲ့ နေမှုထိုင်မှုဘဝ ပိုမိုလွယ်ကူ သက်သာကောင်းမွန် တိုးတက်မှုတွေ ဖြစ်လာစေသလို ပိုမိုရှုပ်ထွေး အသိခက်လာစေပြီး ဘာမှ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားမလည်နိုင်အောင် ဖြစ်လာစေပါသတဲ့။

ဥပမာ ဇာတ်လမ်းလေးတစ်ခုက ဒီလိုပါ။

စိတ်ဓာတ်ကျနေပြီး စိတ်ကျရောဂါဖြစ်နေတဲ့ ဆရာဝန်တစ်ဦးဟာ အချိန်နည်းနည်းလေးရတာနဲ့ သူ့ဆေးခန်းကို ပစ်ထားခဲ့ပြီး ပင်လယ်ကမ်းခြေကို

ထွက်သွားပါသတဲ့၊ အဲဒီမှာ ရက်အနည်းငယ် နေရခိုက်ကလေးမှာ အဆင်ကို ပြေလို့ကိုး၊ ဒါနဲ့ သူက သူ့ရဲ့ စိတ်ကုဆရာဝန် (ဆိုက်ကရာစတရစ် Psychiatrist) ဆီကို ပို့စိတ်ကတ်တစ်စောင်ရေးပို့လိုက်ပါသတဲ့၊ ရေးလိုက်တဲ့ အကြောင်းကလေးကလည်း အများသူငါလို ရိုးရိုးလေးပါပဲ၊ ဒီနေ့ နည်းပညာအသစ်တွေရဲ့ ဖိစီးမှု သရုပ်သကန်ပေါ့လေ စာလေးက-

“သိပ်ကို နေလို့ထိုင်လို့ကောင်းနေတယ်ဗျို့၊ ဘာကြောင့်များပါလိမ့်” တဲ့ ဒါပါပဲ။

ဘာပဲပြောပြော ဒီနေ့ မိုးဒန်ခေတ်သစ်ကြီးရဲ့ ထူးခြားမှု သေချာရေရာမှုဟာ တစ်ခုပဲ ရှိပါတယ်၊ အဲဒါကတော့ အရှိန်အဟုန်ကြီးမားစွာ ပြောင်းလဲနေခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ့်လက်ထဲမှာ ပစ္စည်းတစ်ခုရောက်လာလို့ အသုံးပြုရမည့်ညွှန်ကြားချက် ရှင်းလင်းချက်သဘောတရားတွေကို ရှင်းလင်း နားလည်အောင် ဖတ်နေတဲ့အချိန်မှာ ကုမ္ပဏီက နောက်ထပ် ဒီထက်ပိုတဲ့ အဆင့်မြင့်ပစ္စည်းတစ်ခုကို ထုတ်လုပ်နေပြီဆိုတာပါပဲ။ ဒီတော့ မျှော်လင့်ထားရမှာက ကိုယ့်ဆီမှာ ရရှိပိုင်ဆိုင်နေသမျှ ပစ္စည်းအားလုံးဟာ မိဒယ်အောက်နေပြီ၊ ခေတ်နောက်ကျနေပြီ ဆိုတာပါပဲ။ အသစ်အသစ်သော တီထွင်ဖန်တီးမှုတွေဟာ ရင်သပ်ရှုမော အံ့ဩမဆုံး ဖြစ်နေရတာချည်းပါပဲ။

တကယ်တမ်းတော့ အသစ်ဆိုတာတွေ ဘယ်လိုပေါ်လာသလဲဆိုတာကို ပေါ်လာပုံ ပေါ်လာနည်းတွေကို ပြန်ကြည့်မယ်၊ သေသေချာချာသိမယ်ဆိုရင် အံ့ဩစရာတော့ မဟုတ်လှပေဘူး။ သိပ္ပံနဲ့ နည်းပညာအသစ်အဆန်းပေါ်လာသမျှရဲ့ ဖြစ်စဉ်သမိုင်းရာဇဝင်ကို ပြန်ကြည့်မယ်ဆိုရင် ရရှိထွက်ပေါ်လာတဲ့ အဖြေရလဒ်၊ သိပ္ပံပဲဖြစ်ဖြစ် နည်းပညာပဲဖြစ်ဖြစ် အသစ်အဆန်း တော်တော်များများဟာ စပြီးတီထွင်တုန်းက ဒါကိုဖြစ်ရစေမယ်ဆိုပြီး ရည်ရွယ်ပြီး စမ်းသပ်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြတာ မဟုတ်တာကို တွေ့ရမယ်လေ။

ကြည့် ၁၉ ရာစု အလယ်ပိုင်းလောက်မှာ ဝီလျံဂါကင်ဆိုတဲ့ ငနဲကြီးဟာ ကျောက်မီးသွေးကတ္တရာကနေပြီး ကွီနိုင်းအတုပြုလုပ်ဖို့ ရည်ရွယ်စမ်းသပ်ရာက ကမ္ဘာပေါ်မှာ ပထမဆုံး အနာလိုင်း (aniline) ဓာတ်ဆိုးဆေးဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာတာပဲလေ။ နောက်အလက်ဇန္ဒားဂရေဟမ်ဘဲလ်ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး

ဟာ တယ်လီဖုန်းဆိုတာ ကြေးနန်းရိုက်တဲ့ နရာမှာ တစ်ဖက်ကလူကို အသိပေးနိုင်ရုံလောက်ပဲ သုံးလို့ရမယ်ဆိုပြီး ကြံလုပ်ကိုင်ခဲ့တာပါ။ သူ့စိတ်ကူးမှာ ဒီထက်မပိုခဲ့ပါဘူး။ အလက်ဆန်ပရိုဗော်လ်တာဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကကော လျှပ်စစ်ဓာတ်အားထဲက အနံ့ဆိုးတွေကို ဘယ်လိုဖျောက်ထုတ်ပစ်မလဲဆိုတာ စူးစမ်းစမ်းသပ်ရာက စပတ်ပလပ် (Sparkplug) ဆိုတာကြီး ပေါ်လာတာလေ၊ ဟဲ... ဟဲ ဒါတင်လားဆိုတော့ မကသေးပါဘူး။ ၁၉၈၃ ခုနှစ်က တက္ကသိုလ်အချင်းချင်း ပညာရေးဖလှယ်ဖွဲ့လောက့် အသုံးတည့်မယ်ဆိုပြီး ကွန်ပျူတာကွန်ယက် (Network) ကို လုပ်ခဲ့ကြတာလေ၊ တက္ကသိုလ်အချင်းချင်း ပညာရေး အသိဖလှယ်ဖွဲ့ပေါ့။ အဲဒီလောက်ပါပဲ။ ရည်ရွယ်ချက်က တကယ်တမ်းဖြစ်လာခဲ့တာကတော့ အားလုံး WWW ကွန်ယက် ဘာမဆို ကွန်ယက်၊ ကွန်ယက်ဖြစ်ကုန်တော့တာပဲလေ။

ပြဿနာက “ဖန်တီးမှု” ဆိုတာ ဖွင့်ဆိုချက်အရ ‘အသစ်ဖြစ်တယ်၊ သစ်ဆန်းတယ်’ လို့ ဆိုတာကိုး။ ဒီတော့ တော်တော်များများ ‘ဖန်တီး တီထွင်မှု’ ဆိုတာတွေဟာ ရှေးယခင်က မဖြစ်ပျက်ဘူးသေးတာတွေကို စိတ်ကူးစိတ်သန်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အရာဝတ္ထုပဲ ဖြစ်ဖြစ်ပေါ့လေ။ မလုပ်ဖူး မကိုင်ဖူး၊ မကြုံဖူးတာတွေပေါင်းစပ်လုပ်ဆောင်ရင်း ဖြစ်ပေါ်လာကြတာပဲ။ အဲ... ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရလဒ်အဖြေတွေဟာ မူလစိတ်ကူးကြံဆထားတာထက် များပြားစွာ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တာပါပဲ။ ဒါကြောင့်-

၁ + ၁ = ၃

တစ်နဲ့ တစ်ပေါင်း သုံးလို့ ပြောခဲ့တာပေါ့။

၁၉ရာစု အကုန်ပိုင်းလောက်မှာ ဒိန်မလာ (Daimler) ကုမ္ပဏီကြီးမှာ အလုပ်လုပ်နေတဲ့ အင်ဂျင်နီယာတစ်ဦး ဝီလ်ဟဲလ်မ်မေဘက် (Wilhelm Maybaeh) ဟာ အသစ်တီထွင်ထားတဲ့ ရေမွှေးစပရေနဲ့ အသစ်ရှာတွေ့ထားတဲ့ ဓာတ်ဆီ (Gasoline) ပေါင်းလိုက်တာ ဘာဖြစ်လာတယ် ထင်ပါသလဲ၊ ကာဘာရိုက်တာ (carburetor) ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာတော့တာပါပဲ။

၁၈၂၃ ခုနှစ်က စကော့လူမျိုး ဓာတုပညာရှင် ချားလ်မေက်တင်တော့ရှ် (charles Macintosh) ဟာ ကျောက်မီးသွေးစွန့်ပစ်ကတ္တရာထဲက အပို

ထွက်ပစ္စည်း နာဖသာ (naphtha) ဟာ ရာဘာလို ကပ်စေးတဲ့ သဘောဆောင် တာ တွေ့ရတယ်။ ဒါနဲ့ သူက အဲဒါကို အဝတ်စနစ်ထပ်ရဲ့ ကြားခံအဖြစ် စမ်းသပ် သုံးကြည့်ရာက မိုးကာဆိုတဲ့ ပစ္စည်း (မိုးကာအင်္ကျီ)ကို စမ်းသပ်တီထွင် ဖြစ်သွားတော့တာပါပဲ။

မတော်တဆဆိုတာတွေလည်း ဖြစ်တတ်ပါတယ်။

တစ်ခါတစ်ရံများ တီထွင်သူတွေ ကိုယ်တိုင်က သူတို့ရှာဖွေတွေ့ရှိမှု ဟာ ဘယ်လောက်အရေးပါတယ်၊ အရေးကြီးတယ်ဆိုတာ မသိကြပါဘူး။ ၁၆၆၀ ခုနှစ် ဂျာမနီမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ မဂ္ဂဒီဘတ်မြို့တော်ဝန် အော်တိုဂွန်ဂူအာရစ်ဟာ သူ့ရဲ့ သံလိုက်အိမ်မြှောင် (ကွန်ပတ်)ရဲ့ မြှားတံဟာ မြောက်ဖက်ဝင်ရိုးစွန်း ကြယ်ရှိရာကို အမြညွှန်ပြမနေတဲ့ ပြဿနာကို အဖြေရှာဖွဲ့ ကြိုးစားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ရဲ့ ကွန်ပတ်စ် (compass) ကို ဆာလ်ဖာ (sulphur) နဲ့ လုပ်ထားတဲ့ ကမ္ဘာမြေကြီးပုံနဲ့ ပွတ်တိုက် စမ်းကြည့်ပါတယ်။ အဲဒီလို ပွတ်တိုက်လိုက်တဲ့အခါ မှာ အသံတစ်ချက်မြည်ပြီး မီးတစ်ချက်ပွင့်သွားပါတယ်။ (အဲဒီဖြစ်ရပ်ကို ဂူအာရစ်က ဘာမှန်းမသိတဲ့ဖြစ်ရပ်အဖြစ် စောက်ခြေမှတ်စုဆိုပြီး အလွယ် တကူမှတ်သားထားခဲ့ပါတယ်) အဲဒီဖြစ်ရပ်ကနေ နောင်သောအခါမှာ လျှပ်စစ် စွမ်းအား (Electricity) ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာတာပါပဲ။

ဒီလိုဒီလိုနဲ့ တီထွင်သူတွေက တီထွင်ကြ၊ တီထွင်ချက်တွေက ဖြစ်ပေါ် တွေ့ရှိကြနဲ့ အသစ် အသစ် ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်မှုတွေ အများကြီးနဲ့ လူသားတို့ ကမ္ဘာဟာ အဆင့်ဆင့် တိုးတက် မြင့်မားဖြစ်ပေါ်မှုတွေ ဆင့်ကဲ ဆင့်ကဲ ပေါ်ထွန်း လာခဲ့ပါတယ်။

I.T ခေါ် အီလက်ထရောနစ် နည်းပညာခေတ်ကြီးမှာတော့ အသစ် အသစ် ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားမှုတွေဟာ အရှိန်အဟုန်နဲ့ ပေါက်ကွဲသလို ဖြစ်ပေါ် နေပါပြီ။ ကုန်ဆုံးခဲ့တဲ့ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်အတွင်းမှာ အထူးခြားဆုံး ဘာတွေများ ဘယ်ဆန်းသစ်တီထွင်သူက ဘာဆန်းသစ်တီထွင်မှုများ တီထွင်ခဲ့တယ်ဆိုတာ Time မဂ္ဂဇင်းက ရွေးချယ်ဖော်ပြသလဲဆိုတာ ကြည့်ကြရအောင်ပါ။ တစ်နှစ် တာ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်ရဲ့ အထူးခြားဆုံးတီထွင်မှုများ ဆိုကြပါစို့။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်ရဲ့ ဆန်းသစ်တီထွင်မှုများ

ပြောပါပကော၊ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်မှာ ဆန်းသစ်တီထွင်မှုတွေကို ရေအိုး မှောက်ချလိုက်သလို ပြန်းပြန်းကွဲ ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားလာခဲ့တာ။ ဖော်ပြမယ်ဆိုရင် အများကြီးပေါ့။ အားလုံးကို အခြေခံအားဖြင့် အပိုင်း သုံးပိုင်း ပိုင်းလိုက်မယ်။ စားသုံးမှုဆိုင်ရာ နည်းပညာ (consumer Technology) ဆေးပညာသိပ္ပံ (Medical science) နဲ့ အခြေခံစက်မှုပညာ (Basic Industry) တို့ပါပဲ။

အဲဒီ ဆန်းသစ်တီထွင်မှုကို တိုင်းမဂ္ဂဇင်းက သတ်မှတ်တဲ့ နေရာမှာ လည်း နံပါတ်တစ် တကယ်ပဲ အသစ်အဆန်းဖြစ်ရပါမယ်။ နံပါတ်နှစ် လူသားတွေတစ်ဦးဦး သို့မဟုတ် အစုအဖွဲ့တစ်ခုက ဖန်တီး တီထွင်တာဖြစ်ရ မယ်။ ဆိုလိုတာက သဘာဝတရားရဲ့ အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ပေါ်မှုမျိုးကြောင့် မဟုတ် ရဘူးပေါ့။ အဲဒီလို အဲဒီလိုပါ။

ရိုက်လည်းရိုက် ပို့လည်းပို့လိုရတဲ့ ဓာတ်ပုံ

ရိုကို (Richo) ရဲ့ ဒီဂျစ်တယ်ကင်မရာအသစ်ဟာ ဓာတ်ပုံလှလှ ကောင်းကောင်းလေးတို့ကို ရိုက်ပေးရုံတင်မကတော့ဘူး သုံးစွဲရိုက်ကူးသူက ရိုက်ပြီးဓာတ်ပုံကို ကွန်ယက် (Web) ပေါ်အထိ တင်ပို့ပြီး အီမေးလ် (E-mail) က တဆင့် မိတ်ဆွေများဆီကို ဓာတ်ပုံတွေ ပို့နိုင်ပြီဖြစ်ပါတယ်။

ဇာတ်လမ်းက ဒီလိုပါ။

တီထွင်သူတစ်ချို့ဟာ သူတို့ရဲ့ စိတ်ကူးအသစ်အဆန်းကို ရေအိုးခန်း ရေပန်းအောက်မှာ ရကြသတဲ့။ တစ်ချို့ကျပြန်တော့လည်း အိပ်မက်ထဲမှာ အဖြေရှာကြသတဲ့။ အဲဒီလို အဲဒီလိုမျိုးလေ။ ဂျပန်နိုင်ငံက ရိုကိုကုမ္ပဏီရဲ့ ခေါင်း ဆောင် အင်ဂျင်နီယာ ယိုဆူကီဟာမာဒါကတော့ သူ့ရဲ့ ထူးခြားဆန်းသစ်တဲ့ တီထွင်မှုတွေကို တိုကျိုမြို့တော် ကွန်ပျူတာရထားစီးရင်းမှ ရတတ်ပါသတဲ့ သူ့အဆိုကတော့ -

“ကျွန်တော်ဖြင့် စားပွဲမှာ ထိုင်ပြီး ဘာစိတ်ကူးမှ ထုတ်လို့မရဘူး မထွက်ဘူးဗျာ၊ လူတွေ ရှုပ်ထွေး တိုးဝှေ့နေကြတဲ့ ရထားပေါ်မှာ လျှောက်သွား ရတာ သိပ်သဘောကျစရာကောင်းတာပဲ။ အဲဒီ ရထားပေါ်မှာဆိုရင် ဘယ်သူမှ

လည်း ကျွန်တော့်ကို လာမနှောင့်ယှက်တော့ဘူးလေ” လို့ ပြောပါတယ်။

ပြီးခဲ့တဲ့ သုံးနှစ်အတွင်း သူ့ရဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေက အမျိုးမျိုး ဖန်တီးတီထွင်နေချိန်မှာ အသက် ၅၅ နှစ်ရှိပြီဖြစ်တဲ့ ရာမာဒါဟာ တစ်နေ့ကို ၄ နာရီ ရထားစီးပြီး စားသုံးသူ၊ သုံးစွဲသူတွေအတွက် အသုံးဝင်မည် တီထွင်မှု အသစ်တစ်ခုရအောင် ကြိုးစားကြံစည်နေပါတယ်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ် ရိုက်ကုမ္ပဏီ ဥက္ကဋ္ဌ မာဆာမစ်ဆာဆာကူရိုင်းက ရာမာဒါကို တစ်ခုခုတီထွင်လုပ်ကိုင်ပါလို့ တာဝန်ပေးပါတယ်။ ရိုက်ကုမ္ပဏီကြီးက ဒီဂျစ်တယ်လောကမှာ ဦးဆောင်နေပြီး ဖြစ်တဲ့ ကုမ္ပဏီပါ။ ပြဿနာက ဥက္ကဋ္ဌကြီးဟာ ရာမာဒါကို ဘာလုပ်ပါ။ ဘာ တီထွင်ပါလို့ သတ်မှတ်မပေးနိုင်တာပါ။ သူကလည်း ကာလီချင်တယ်လို့ တိတိ ကျကျ မသိဘူးလေ။ ရာမာဒါက ပြန်ပြောပြတာကတော့ “စိတ်ကူးကတော့ ပစ္စည်းတစ်ခုခု တီထွင်ထုတ်လုပ်မယ် အဲဒီပစ္စည်းဟာ ကျုပ်တို့ရဲ့ စိတ်ကူးဉာဏ် ကိုသုံးတဲ့ ပစ္စည်းမျိုး ဖြစ်ရမယ်” ဒါပဲ . . . ဒါပဲ။

နောက်ဆုံးတော့ ရာမာဒါဟာ ဒီဂျစ်တယ်ကင်မရာတစ်လုံး တီထွင်ဖို့ စိတ်ကူးလိုက်ပါတယ်။ သူ့စိတ်ကူးထဲက ဒီဂျစ်တယ် ကင်မရာဟာ ထွက်ပေါ် ပြီးသမျှ ဘယ်ဒီဂျစ်တယ်ကင်မရာနဲ့မှ မတူပါဘူး။ နောက်ဆုံးတော့ RDC-1700 ကင်မရာ ဖြစ်ပေါ်လာတာပါ။ ဒီကင်မရာမှာ ၃ ဒသမ ၅ လက်မအရွယ် ရှိတဲ့ ဖန်သားပြင် (screen) ပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ကွန်ယက်တွေအားလုံးနဲ့ ဆက်သွယ် နိုင်တယ်။ အင်တာနက်နဲ့ ချိတ်နိုင်တယ်။ အသံမီမို (Memoa) ပါတယ်။ မှတ်စု တွေ ရေးခြစ်လို့ရမယ်။ အီး-မေးလ် (E-mail) ပို့လို့ရမယ်။ လက်ခံလို့ရမယ်။ စက်တင် ဘာလထဲလောက်မှာ ဂျပန်ဈေးကွက်မှာ ဖြန့်မယ်။ နှုန်းထားက ဒေါ်လာ ၁၅၀၀ တစ်ပိုက်လောက် ရှိနိုင်မယ်။ ရောင်းချနိုင်မယ်လို့ ခန့်မှန်းကြပါတယ်။

လုပ်ငန်းခွင်ထဲက တစ်ခါတည်းရိုက်၊ တစ်ခါတည်းပို့ ကွန်ယက် (Web) နဲ့ ပို့နိုင်တဲ့အတွက် ကွင်းဆင်းလုပ်ကြသူတွေအတွက် အသုံးဝင်မယ် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီတီထွင်မှုရဲ့ နောက်ဆက်တွဲကတော့ ၂၀၀၄ ခုနှစ်မှာဆိုရင် လူသား ပေါင်း သန်း ၈၀ ဟာ ကြိုးမဲ့စနစ်၊ ကွန်ယက်နဲ့ ရုပ်ပုံလွှာများ၊ ခုရိုက် ခုပို့

လုပ်နိုင်ကြတော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်လာဦးမှာကတော့ ကွန်ပျူတာပေါ်မှာ ရိုက်ထည့်နေရတာ ထက်၊ ပြောထည့်လို့ရရင် ပိုကောင်းတာ မဟုတ်လား။ အရိုက်ရသက်သာပြီး အလုပ်ပိုတွင်တာပေါ့။ ဒါကြောင့် နည်းပညာ အင်ဂျင်နီယာတွေက အသံကို ဖတ်တတ်တဲ့ နည်းပညာကို ကြိုးစားရှာဖွေနေတော့ အောင်မြင်မှု တော်တော် ရနေပါပြီ။

အနာဂတ်ဆိုတာ မှန်းဆလို့မရတဲ့ တီထွင်မှုများ တွေ့ကြရဦးမှာ ဖြစ် ပါတယ်။

**အောင်မြင်တဲ့ ပေါင်းစပ်မှုကြီး**

အဲလ် (၆) တောင်တန်းကြီးပေါ်မှာ အလုပ်လုပ်ကိုင်နေကြတဲ့ အမေရိ ကန်လူမျိုးနှစ်ယောက်တို့ဟာ ဒီနေ့ ဆေးပညာလောကမှာ တွင်ကျယ်စွာ အသုံးပြုနေကြတဲ့ စတင်ဖတ်စက် (Scanning Devices) နှစ်မျိုးဖြစ်တဲ့ ပီအီး တီစက် (PET Positron emission tomography) နဲ့ စီတီစက် (computerized tomography) တို့ကို ပေါင်းစပ်လိုက်ပြီး တစ်မျိုးတည်း တစ်ပေါင်းတည်း ဖြစ်အောင် တီထွင်လိုက်ကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ ဂျနီဗာတက္ကသိုလ်မှာ အမှုထမ်းနေကြတဲ့ အင်ဂျင်နီ ယာ ရွန်နယ်နတ်နဲ့ ရူပဗေဒပညာရှင် ဒေးဗစ်တောင်ဆင်တို့ဟာ ဒီနေ့ ဆေးပညာ ဆေးလောကရဲ့ လိုအပ်ချက်ကြီးကို ဖြစ်မြောက်အောင် တီထွင်လိုက် ကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့ ရှစ်နှစ်လောက်တုန်းကဆိုရင် ပီအီးတီ (PET) စက်များဟာ လူ့ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းမှ အလွန်နူးညံ့ ရှာဖွေရန် ခက်ခဲလှတဲ့ အစိတ်အပိုင်းများရဲ့ ကြီးထွားမှု ဥပမာ အကြိတ်အဖု (Tumor) ကြီးမားဖြစ်ပေါ်လာမှုကို ဖော်ထုတ် နိုင်စွမ်းရှိခဲ့ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ စီတီစက်ကင်နာ (CT scanner) စက်ရဲ့ ကျေးဇူးနဲ့ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းရဲ့ နေရာအနေအထားကို တိတိကျကျ ဖော်ထုတ် ပြသနိုင်တာမို့ ဆေးပညာလောကမှာ နှစ်မျိုးစလုံးကို တွင်တွင်ကျယ်ကျယ်ကြီး အသုံးပြုနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ အကျိုးကျေးဇူးလည်း အများကြီး ရှိခဲ့ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ဆရာဝန်များ အထူးသဖြင့် ကင်ဆာရောဂါ ခွဲစိတ်ကုသရတဲ့ ဆရာဝန်များဟာ စက်နှစ်စက်က တသီးတခြားစီ ထွက်ပေါ်လာတဲ့ စကင်နှစ် ချပ်ကို ကြည့်ပြီး ဘယ်နေရာ အတိအကျမှာ အကြိတ် (ကျွမာ) က ရှိတာလဲ၊ ဘယ်ခန္ဓာအစိတ်အပိုင်းကို မှီတွယ်ပြီး ဖြစ်နေ၊ ဆိုပြီး တိတိကျကျ ဆုံးဖြတ်ရတာ ခက်ခဲလို့နေပါတယ်။

ခုတော့ဖြင့် နတ်နဲ့ တောင်ဆင်တို့ရဲ့ တီထွင်မှုကြောင့် စက်တစ်လုံး ဖြစ်သွားပြီ လုပ်ရကိုင်ရတာ ပိုပြီး အဆင်ပြေသွားပါပြီ။ ပြီးခဲ့တဲ့ အောက်တိုဘာ လကပဲ အမေရိကန် အစာနဲ့ ဆေးဝါးဌာနကြီးက နတ်နဲ့ တောင်ဆင်တို့ တီထွင် လိုက်တဲ့ ပီအီးတီ/စီတီ (PET/CT) စက်ကို ဖွေးကွက်မှာ ရောင်းချခွင့် ပြုလိုက် ပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ပီအီးတီ/စီတီစက်ဟာ ဆေးပညာလောကမှာ ပထမဆုံး ပေါ် ထွက်လာတဲ့စက်ဖြစ်ပါတယ်။ လူရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲက ကလီစာများနဲ့ သူတို့ရဲ့ ကြီးထွားနေကြပုံ၊ တည်နေရာ၊ အတိအကျကို ဖော်ထုတ်တွေ့မြင် သိရှိရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်ဦးမှာပဲ ဒီစကင်နာ စက်သစ်တွေကို အမေရိကန် ဆေးရုံကြီးများနဲ့ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ ဌာနကြီးများမှာ တပ်ဆင်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ ပီအီးတီ/စီတီစက်ကို တီထွင် ကြံဆထုတ်လုပ်ခဲ့ကြတဲ့ ပညာရှင်နှစ်ဦးဟာ ဖြစ်မြောက်အောင်မြင်မှု ရရှိအောင် သုံးနှစ်တာမျှ အချိန် ယူလုပ်ဆောင်ခဲ့ကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ယခုအခါ သူတို့နှစ်ဦးလုံး ဂျနီဗာ တက္ကသိုလ်မှ ပစ်ဘတ် (Pittsburgh) တက္ကသိုလ်ကို ရွှေ့ပြောင်းလာကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ အမျိုးသားကင်ဆာ သုတေသနအဖွဲ့ကြီးက ဂေါ်လာ ၁ ဒဿမ ၅ သန်း သုံးနှစ် ထောက်ပံ့ကြေး ရရှိကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပုံကတော့ ပုံကြီးဟာ လက်ထဲမှာ လူထည့်ထားတာ ဖြစ်ပြီး စက်ပုံ သေးသုံးပုံကတော့ ဘယ်အစွန်က ခရစ္စတယ် ၆၄ ခုပါ ရှာဖွေရေးပစ္စည်း၊ လည်ပင်းရိုးကို မြင်တွေ့ရပုံနဲ့ စကင်နာမှ အကြိတ် (ကျွမာ) ကို အပြာရောင် စက်အဖြစ် မြင်တွေ့နေရပုံကို ဖော်ပြထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ခေတ်သစ်အတွက် စက်အသစ်

စက်ပစ္စည်းအစိတ်အပိုင်းတွေ ထုတ်လုပ်ရတဲ့ ကိစ္စဟာ အတော် အဆင်မချောတဲ့ကိစ္စဖြစ်နေခဲ့တာ နှစ်ပေါင်း ၇၀ လောက်ရှိခဲ့ပါပြီ။ ခုတော့ဖြင့် လူတစ်ရပ်လောက်ပဲမြင့်တဲ့ ဗီနိုတစ်လုံးလောက်ပဲ အမြင့်ရှိတဲ့ စက်တစ်ခုကို တီထွင်ထုတ်လုပ်လိုက်ကြပြီဖြစ်ပါတယ်။ စက်မူလောကကြီးအတွက်တော့ တစ်ခေတ်ပြောင်းလိုက်စေတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအပိုပစ္စည်း ထုတ်လုပ်တဲ့ စက်ကလေးဟာ မော်တော်ကားစက် ပစ္စည်းမျိုးစုံ ဆေးကုသမှုပစ္စည်းမျိုးစုံအထိ ထုတ်လုပ်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အခြေခံကတော့ အမှုန့်ဖိစက် (Powder presses) ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုစက်ကြီးတွေ ရှိနေတာပေါ်နေတာကတော့ ကြာပါပြီ။ ဒီလို ပေါင်ဒါ ပရက်ဆာစက်ကြီးတွေ ဟာ ကြီးမား လေးလံလွန်းတယ်။ အသံကလည်း မြည်၊ အငယ်ဆုံးဆိုတာကိုက မော်တော်ကား၊ နောက်တွဲထရေလာလောက်ရှိတာ၊ အဲဒီစက်ကြီးမျိုးကို အလုပ်လုပ် မောင်းနှင်ဖို့ဆိုတာ အလုပ်လုပ်ကြတဲ့ ရက်တွေအတွင်း လူ ၂၀၀ လောက် အလုပ်လုပ်ပေးမှရတာ။ ပစ္စည်းတစ်မျိုးကို ထုတ်လုပ်ပေးရာက နောက် တစ်မျိုး ထုတ်လုပ်ဖို့ဆိုရင်လည်း ရက်တွေ အတော်ကြာသေးတာ၊ ပြီးတော့ ထွက်လာတဲ့ စက်ပစ္စည်းတွေကလည်း တစ်ခါတည်း အချောထွက်လာတာ မဟုတ်ဘူး။ စက်ထဲမှာ တပ်ဆင်လို့ရအောင် အချောကိုင်ရသေးတာ။

ယခု တီထွင် ထုတ်လုပ်လိုက်တဲ့ The West Lebanon Machine ကတော့ ပုံစံသစ်၊ စနစ်သစ်နဲ့ ထူးထူးခြားခြား ထွက်လာတဲ့ စက်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီခေတ်စက်မူခေတ်သစ်ကြီးနဲ့အမီ ထွက်ပေါ်လာတဲ့ စက်သစ်ဖြစ်ပါတယ်။ တစ် အရည်အသွေးက မြန်မြန်ဆန်ဆန် ပစ္စည်းထုတ်လုပ်နိုင်တယ်။ နှစ် အရည် အသွေးကတော့ တစ်နေရာက တစ်နေရာ သယ်ယူပို့ဆောင်ဖို့ လွယ်ကူတယ်။ ပြီးတော့ ဒီနေ့ခေတ်ကြီးနှင့်အမီ ကွန်ပျူတာစနစ်သုံး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီစက်သစ် ကို ဘယ်နေရာကို သယ်သွားသွား အလွယ်တကူ သယ်နိုင်ပါတယ်။ ဘာပစ္စည်း ကို ထုတ်ခိုင်း ထုတ်ခိုင်း ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်ပါတယ်။

ဒီစက်ဟာ အမေရိကန်စက်မူလုပ်ငန်းတွေအတွက် ခေါင်းပိုပြီး ထောင်နိုင်အောင် လုပ်လိုက်နိုင်တဲ့ တီထွင်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်တမ်း

မှာလည်း ဒီစက်ကို တီထွင်ထုတ်လုပ်လိုက်တဲ့ အသက် ၅၂ နှစ်ရှိပြီဖြစ်တဲ့ အလန်ဘင်း (Alan Beane) ရဲ့ မူလဆန္ဒကလည်း ရည်ရွယ်ချက်ကလည်း ဒါပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အလန်ဘင်းဟာ စက်မှုလောကထဲမှာ မွေးဖွားကြီးပြင်းလာတဲ့ လူဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နယူးအင်္ဂလန်ဒေသ လာကို နီးယားမြို့ကလေးမှာ မွေးဖွားလာသူ ဖြစ်ပါတယ်။ အများသိကြပြီးသား ဖြစ်တဲ့ အတိုင်း နယူးအင်္ဂလန်ဒေသဟာ စက်မှုဒေသလေးတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ စက်မှုလုပ်ငန်း၊ ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းဆိုတာတွေဟာ အလန်ဘင် မွေးလာ တာတည်းက သွေးထဲသားထဲမှာကိုက ပါလာပြီးသား ဖြစ်ပါတယ်။ အလန်ဘင်း ရဲ့ ကလေးဘဝမှာကိုက အဖိုးဖြစ်သူရဲ့ စောင်စက်ထဲက စက်တွေကို ဟိုနှိုက် ကြည့် ဒီနှိုက်ကြည့်နဲ့ ကြီးလာတဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့အဖိုးရဲ့ စောင်စက်ဖြစ်ပါ တယ်။ ဒါကြောင့် အလန်က -

“ကျွန်တော့်စိတ်ထဲမှာ အမြဲမြင်ယောင်နေမိတာက အဖိုးရဲ့ စက်ကြီး တွေပါပဲ” လို့ ပြောခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့အဖိုးရဲ့ အရည်အသွေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး တော့လည်း အလန်က -

“အဖိုးဟာ စက်ရုံအုပ်ချုပ်တဲ့နေရာမှာ တင်းကြပ်လွန်းလို့ လူတိုင်း အဖိုးကို ကြောက်ရွံ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်ချိန်တည်းမှာ အဖိုးက သူ့စက်ရုံ မှာ အလုပ်လုပ်ကြတဲ့ လူတိုင်းရဲ့ နာမည်အားလုံးကို တကယ်သိနေတာ၊ အားလုံးကို နာမည်ခေါ်ပြီး ပြောနိုင် ခိုင်းနိုင်တဲ့လူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် စက်ရုံအလုပ်သမားအားလုံးဟာ အဖိုးကို ကြောက်ကြရွံ့သာမက တကယ့်ကို ရင်ထဲက လေးလေးနက်နက် လေးလည်း လေးစားကြပါတယ်” လို့ပြောပါတယ်။

အလန်ဘင်းဟာ ရည်မှန်းချက်ကြီးမားသူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူ ၁၈နှစ်သားအရွယ်ရောက်လာတော့ လာကိုနီးယားမြို့ကလေးကွာပြီး ပင်ဆဲလ် ဗေးနီးယားတက္ကသိုလ်မှာ စီးပွားရေးနဲ့ စက်မှုပညာများ သင်ကြားပါတယ်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ ဘွဲ့ရပြန်လာပြီး ဖခင်ရဲ့ စက်ရုံထဲမှာ အလုပ်ဝင်ခဲ့ပါတယ်။ သူ့ဖခင်ကြီးလက်ထက်ကျတော့ အဖိုးလက်ထက်က မီးခိုးငွေ့ တထောင်းထောင်း နဲ့ စက်ရုံဟောင်းကြီးကနေ ခေတ်မီတဲ့ စက်ရုံကြီးတွေ ဖြစ်လာနေခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီလို စက်တွေကြားထဲမှာ ကြီးပြင်း၊ လက်တွေ့ရင်ဆိုင်နေခဲ့တဲ့ အလန်ဘင်းဟာ စက်ရုံ

ကြီးတွေအတွက်၊ စက်ကြီးတွေအတွက် အရံပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်တဲ့နည်းပညာ ကုမ္ပဏီတစ်ခု တည်ထောင်ခဲ့ပါတယ်။ သူ့ကုမ္ပဏီဟာ အလွန်အောင်မြင်ပါ တယ်။ သူဟာ စက်မှုစက်ရုံကြီးတွေအတွက် အပိုပစ္စည်း၊ အရံပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ပေးနေခဲ့ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ အဲဒီလို ထုတ်လုပ်တဲ့ စက်ကြီး တွေရဲ့ ကြီးမားလေးလံပြီး နှေးကွေး၊ ခေတ်မီတော့တာကို သူ အားမရပါဘူး။ ဒါကြောင့် စက်အသစ်တီထွင်ပေးဖို့ စိတ်ကူးပါတယ်။ အဲဒီမှာ သူ့ကို ကူညီမည့် လူလိုကြောင်း အလန်သိပါတယ်။ ကူညီမည့် လူကိုလည်း ဝေးဝေးလံလံ ရှာစရာ မလိုပါဘူး။ ညီငယ်ဂလင်းဘင်းဆီက တောင်းရမှာပဲလို့ သူသိနေပါတယ်။

သူ့ညီငယ် ဂလင်းဘင်းက အနုပညာသမားပါ။ ဂလင်းက ပန်းချီ ဆရာ၊ ပန်းပုဆရာ၊ ရုပ်ရှင်သမားဖြစ်ပါတယ်။ ဂလင်းက ဆိုင်ရာတက္ကသိုလ် က အနုပညာနဲ့ ဘွဲ့ရခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဂလင်းလည်း မွေးဇာတိ လာကိုနီးယား ကို ပြန်လာပြီး အနုပညာတွေကို ဖန်တီးရေးဆွဲ ထုတ်လုပ်ပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ပန်းပုလုပ်ငန်းအတွက် စက်ရုံဟောင်းတစ်ခုကိုဝယ်ပြီး ကြေးသွန်းလောင်းတဲ့ စက်ရုံအဖြစ် အသုံးပြုပါတယ်။ အစ်ကိုဖြစ်သူ အလန်က စီးပွားရေး စွန့်ခွာ တီထွင်သူကြီးလုပ်နေတဲ့အချိန်မှာ ညီဖြစ်သူဂလင်းက ပန်းချီရုပ်တုတွေ သွန်း လောင်းထုဆစ်ရင်း တစ်ဖက်ကလည်း ဝင်ငွေရအောင် သူ့ရဲ့ ကြေးသွန်းစက်နဲ့ လှေသင်္ဘောတွေအတွက် ကြေးပန်ကာများ သွန်းလောင်း ရောင်းချပါတယ်။ ဒါနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဂလင်းက -

“အဲဒီလို ဝင်ငွေပုံမှန်ရအောင် လုပ်နိုင်လို့ အနုပညာ ဖန်တီးနိုင်တာ ကျွန်တော့်ရဲ့ စားပွဲပေါ်မှာ ဝိုင်ပုလင်းထားနိုင်တာပေါ့” လို့ ဆိုပါတယ်။

ဂလင်းဟာ အနုပညာသမားတစ်ယောက်အဖြစ် ကြေးများကို သွန်း လောင်းထုဆစ်၊ လိုရာပုံအမျိုးမျိုးကို ဖန်တီးနေရင်း သတ္တုသွန်းလောင်းတဲ့ အတတ်ပညာ၊ အရည်ကျိုတဲ့ပညာ၊ အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့ပြီး ခက်ခဲတဲ့ ပုံပန်း သဏ္ဍာန်များကို တီတိကျကျ ပုံဖော်သွန်းလောင်းတဲ့ နည်းပညာတွေကို ပို ပိုပြီး ကျွမ်းလာပါတယ်။ အဲဒါကို သိမြင်နေတဲ့ အစ်ကိုဖြစ်သူက သူ့နဲ့ တွဲလုပ်ဖို့ ဖိတ်ခေါ်တဲ့အခါမှာ ဂလင်းကလည်း သူ့ကျွမ်းကျင်နေတဲ့ သတ္တုသွန်းလောင်းမှု နည်းပညာတွေဟာ စီးပွားရေးစက်မှုလုပ်ငန်းအတွက်လည်း အံဝင်နိုင်ပြီး အသုံး

တည့်နိုင်တယ်လို့ ယူဆပြီး လက်ခံလိုက်ပါတယ်။ ဂလင်က နည်းပညာ၊ အလန်က သတ္တု၊ အဲဒီလိုပိုင်းပြီး သီးခြား အားထုတ်မှုတွေ ပြုလုပ်ကြပါတယ်။

ဒီလိုနဲ့ ဘင်းညီနောင်တို့ဟာ သူတို့ရဲ့ Mil စက်မှုလုပ်ငန်းကို သုတေသနလုပ်ငန်းအဖြစ် စတင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ခေတ်မီစက်မှုပညာတွေ မြင့်မားအောင် လုပ်ပါတယ်။ ကွန်ပျူတာစနစ်ကို အသုံးပြုပါတယ်။ မိုသွင်းလောင်းခြင်းပညာကိုလည်းကောင်း၊ အပြစ်အနာအဆာကင်းသည်ထက်ကင်းအောင်လည်းကောင်း၊ တိုးတက်ကြံ့ခံ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့ စက်ကြီးတွေထဲမှာ တစ်ခါတည်း တန်းထည့်နိုင်လောက်တဲ့ အပြစ်အနာကင်းစင်တဲ့ အဆင့်အထိ လုပ်ကိုင်နိုင်လာကြပါတော့တယ်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်ကျတော့ ဓာတုဗေဒပညာရှင် ဒေးဗစ်လက်ရှမ်းကို အားဖြည့်ပါတယ်။ ဒေးဗစ်ထံမှ သတ္တုအမှုန်ကနေ လိုချင်တဲ့အဆင့် မိုထဲထည့်၊ လိုချင်တဲ့ပုံစံရအောင် ပြုလုပ်ဖို့ အကြံဉာဏ်၊ အထောက်အကူတွေ ရပါတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ သူတို့စိတ်ကူးထဲ စက်မျိုး တီထွင်လာနိုင်ကြပါတော့တယ်။

ဘင်းညီနောင်နဲ့ လက်ရှမ်းတို့ တီထွင်လိုက်ကြတဲ့ ဘီရိုလောက်သာရှိတဲ့ Mil စက်ဟာ စက်မှုအင်ဂျင်နီယာလောကအတွက် ထူးခြားအံ့ဩစရာကောင်းလောက်အောင် ကုန်ကျစရိတ်က ချိုသာပြီး အလုပ်က ပိုပြီး တွင်ကျယ်တိကျအောင်မြင်တယ်လို့ အသိအမှတ်ပြုကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သမီးကျ ဖိစက်တွေဟာ ၉၃၆ ကုပပေလောက် ကြီးမားပြီး သတ္တုကို ဖိအားပေးဖို့ ပေါင် ၄၄၀,၀၀၀ ပဲ စွမ်းအားရှိပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ စက်ကတော့ ၁၆ ကုပပေပဲ ကျယ်ဝန်းပြီး ပေါင် ၉၂၀,၀၀၀ ထိ ဖိအားပေးနိုင်စွမ်း ရှိပါတယ်။ စက်ထဲမှာ တစ်ပါတည်း တပ်ဆင်ထားတဲ့ ကွန်ပျူတာလေးခုရဲ့ အစွမ်းသတ္တိကြောင့် ပိုပြီး တိကျတယ်။ လူ ၂၀၀ လောက်သုံးရမည့် လူအင်အားများလည်း သုံးစရာမလိုတော့ပါဘူး။ ထွက်လာတဲ့ အရံအပိုစက်ပစ္စည်းများရဲ့ အရည်အသွေးကလည်း စက်တွေထဲမှာ အထူးအချောကိုင်နေစရာ မလိုတော့ဘဲ တစ်ခါတည်း တပ်ဆင်နိုင်တဲ့ပစ္စည်းများ ထွက်လာတာလေ။ ဒီတော့ ဒီစက်သစ်ကို သုံးစွဲသူတွေအတွက် ၅၀ ရာနှုန်းပိုပြီး မြန်ဆန်လာတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ ကုန်ကျစရိတ်ကျတော့ ၃၀ ရာနှုန်းက ၅၀ ရာနှုန်းလောက်အထိ သက်သာ

သွားစေပါတယ်။

ခူလို ထူးခြားဆန်းသစ်အသုံးဝင်တဲ့ စက်ဖြစ်အောင် ဘင်းညီနောင်နဲ့ လက်ရှမ်းတို့အတွက် ဒေါ်လာ ၁၃ သန်းလောက် ကုန်ကျပါတယ်။ ဥပမာ နှိုင်းရမယ်ဆိုရင်တော့ 'လေယာဉ်ပျံတို့ ကော်ပီကူးစက်' တို့ တီထွင်လိုက်ကြသလို မျိုးပါပဲ။ ဈေးကွက်ထဲရောက်အောင် ဘယ်လို ပို့ဆောင်ကြမယ်၊ အသုံးကျမှုကို ဘယ်လိုဖော်ဆောင်ကြမယ်ဆိုတာကတော့ ကြံစည်လုပ်ဆောင်ကြရဦးမည့် ကိစ္စတွေပါပဲ။

လူသားများရဲ့ ကြံစည်၊ တွေးဆ တီထွင်မှုတွေဟာ 'မိုးထိအောင် လှေကားထောင်' နေကြတာမို့ အဆုံးအဖြေလို မရနိုင်ပါပဲ။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြရအောင်ပါ။

ကလျာ၊ မတ်၊ ၂၀၀၁



## ဆိုက်ဘာအာရှ (Cyber Asia)

'အင်တာနက်ခေတ်ကြီး ပေါ်ထွန်းခဲ့တဲ့အကျိုးဆက် လွတ်မြောက်အောင်မြင်မှုများ မွေးဖွားပေးခဲ့ပါတယ်။ ဂျပန်နိုင်ငံ တိုကျိုမြို့တော်ကနေ နီပေါနိုင်ငံ၊ ခတ်မန်ဂျူမြို့တော်အထိ အင်တာနက်ဟာ အခွင့်အလမ်းတွေကို ပွင့်လန်းစေပါတယ်။ တစ်ကိုယ်တော် သီးခြားရပ်တည်မှုမှသည် အခွင့်အလမ်းများ ရရှိဖန်တီးနိုင်ခဲ့ပြီး ချမ်းသာ၊ ဆင်းရဲ ကွာဟမှုကြီးကို တံတားခင်းပေးနိုင်ခဲ့ပါပြီ' လို့ Newsweek မဂ္ဂဇင်းရဲ့ 'အသစ်စီးပွားရေး' ဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်အောက်မှာ ဆောင်းပါးရှင် Geoge Wehrtritz ရေးသားချက်များကို ဖတ်လိုက်ရပါတယ်။ သူ့ဆောင်းပါးထဲမှာတော့ -

ဂျပန်နိုင်ငံ၊ ကိုဘိုမြို့က ယိုရိုကိုအိုယာမာဒါဟာ အသက် ၂၇ နှစ်အရွယ်ရှိပြီး ကလေးငယ်ရဲ့ မိခင်တစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကလေး ကိုယ်ဝန် ၆လရှိစဉ်က ကိုယ်တိုင်က သွားသွားလာလာ သိပ်မလုပ်နိုင်တာနဲ့ သူ့ဝါသနာပါတဲ့ စိုက်ပျိုးထားတဲ့ ပန်းစိုက်ခင်းကို အကြောင်းပြုပြီး 'Green Ribbm E. businers' အင်တာနက်ကနေ ပန်းအရောင်းဆိုင် ဖွင့်လိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အင်တာနက်ကတစ်ဆင့် မှာကြားဝယ်ယူသူများဆီကို အရောက်ပို့ပေးမှာဖြစ်ကြောင်း၊ တကယ်တမ်း အလုပ်စချိန်မှာ ကလေးတစ်ဖက် တာဝန်နဲ့မို့ တစ်နေ့ကို ငါးကြိမ်

သာ၊ ငါးဦးသာ ပေးပို့နိုင်ကြောင်း စီစဉ်ခဲ့ပါတယ်။ အိုဟာမာဒါရဲ့ သေးငယ်တဲ့ လုပ်ငန်းလေးဟာ အင်တာနက်သာ မရှိခဲ့ရင်၊ မပေါ်ခဲ့ရင် ဘယ်လိုမှ စဉ်းစားလုပ်ဆောင်နိုင်စရာအကြောင်းမရှိပါဘူး။ ထုံးစံအတိုင်း ကြော်ငြာတာနဲ့ပဲ ကုန်သွားလောက်ပါတယ်။ အခုတော့ အင်တာနက် အွန်လိုင်း (On Line) က ဈေးဖွင့်လိုက်တော့ အောင်မြင်သွားတော့တာပေါ့။

အာရှတိုက်ရဲ့ 'အင်တာနက် တော်လှန်ရေး'ဟာ ဒေသအတွင်းမှာ အခွင့်အရေးသစ်များ ပေါ်ထွန်းလာစေခဲ့ပါတယ်။ ဟောင်ကောင်လို နေရာမျိုး၊ စင်ကာပူလို နေရာမျိုးတွေမှာ အင်တာနာ-ဒေါ့-ကွန်း (dot.com) ရောဂါဟာ အာရှတိုက်ရဲ့ ကျားများ စီးပွားရေး ပုံသဏ္ဍာန်ကို ပြောင်းလဲစေခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနှစ် ၂၀၀၀ ခုနှစ်၊ ပထမ လေးလပိုင်းမှာပဲ တောင်ကိုရီးယားရဲ့ အင်တာနက် ကုမ္ပဏီကြီးများရဲ့ အရေအတွက်ဟာ ၃၃ ရာနှုန်းခန့်ပျံ့တိုးတက်လာခဲ့စေခဲ့ပါတယ်။ ဈေးနှုန်းချိုသာသော ကွန်ပျူတာများ၊ အဖိုးနည်းသော အင်တာနက်ပိုင်းဆိုင်ရာ တပ်ဆင်နိုင်ခွင့်များကြောင့် တရုတ်ပြည်မကြီးမှာလည်း ၆လမှာ နှစ်ဆတိုးပွားလို့နေပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဘေဂျင်းမြို့တော်ရဲ့ နည်းပညာဌာန ဒါရိုက်တာဖြစ်တဲ့ ချန်ဒီက-

"အင်တာနက်လုပ်ငန်းဟာ တခြားစက်မှုလုပ်ငန်း အားလုံးထက် အခွင့်အလမ်းပိုပြီး ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားလို့ နေပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အလွှာအသီးသီးက လူတန်းစားအားလုံးဟာ အင်တာနက်စက်မှာ ထက်သန်အာရုံစူးစိုက်နေကြလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်" လို့ ပြောပါတယ်။

ဒီကိစ္စဟာ ယခုမှ အစပဲ ရှိပါသေးတယ်။ အာရှတိုက်ရဲ့ အဆင်းရဲဆုံးဆိုတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာထောင် အင်တာနက် တပ်ဆင်ကြဖို့ လုပ်ကိုင်နေကြပါပြီ။ သူတို့ကို ဖွံ့ဖြိုးပြီး ထွန်းကားပြီး ကမ္ဘာ့အင်တာနက်လုပ်ငန်းကြီးများက ကူညီပေးနေကြပါတယ်။ ဘူတန်နိုင်ငံဟာ သူတို့ရဲ့ ပထမဆုံးအင်တာနက်ကိုချိတ်ဆွဲ တပ်ဆင်လာခဲ့နိုင်တာစွဲ သူတို့နိုင်ငံတွင်းက ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးသူ တောင်သူ လယ်သမားတွေဟာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ ဆန်ဈေးကွက်နဲ့ ဆက်သွယ်နိုင်ခဲ့ကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ မွန်ဂိုလီးယားနိုင်ငံဟာ အရေးပါတဲ့ အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းကလည်း အင်တာနက်ချိတ်ပြီး ကမ္ဘာနှင့်ဆက်နေကြပြီဖြစ်ပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံနှင့်



ဖိလစ် ပိုင်နိုင်ငံက၊ အပျော့ထည် (Software) ရေးသားသူများဟာ ကမ္ဘာ့ အနံ့ခြေဆန့်ပြီး အလုပ်အကိုင်အဆင်ပြေနေကြတာကိုလည်း တွေ့မြင်နေရပါတယ်။ စစ် ဘေးစစ်ဒဏ်အခံရဆုံးဖြစ်တဲ့ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံကတောင် ကုလသမဂ္ဂအကူအညီနဲ့ အိုင်တီ (I.T)ပေါ်လစီတွေ ချမှတ်လုပ်ဆောင်နေကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဟိမဝန္တာတောင်ခြေက နီပေါနိုင်ငံကလည်း ကမ္ဘာ့ကွန်ယက် ဆက်သွယ်မှုဟာ အဖိုးနည်းဝန်ပါ အင်တာနက်ချိတ်ဆွဲပြီး အီကောမက် (E-Commerce) စီးပွား ရေး ဆက်သွယ်မှုများ လုပ်ကိုင်နေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ဂျပန်နိုင်ငံမှာလည်း အခြေခံစားသုံးသူများက အွန်လိုင်းတွေဖွင့်ပြီး ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးတစ်ရပ် ဆင်နွှဲနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ အစစအရာရာ ကုမ္ပဏီကြီးတွေကလွှဲလှဲလုပ်နေကြတဲ့အခြေအနေကနေအင်တာနက်ကတစ် ဆင့် တစ်ပိုင်တစ်နိုင်လုပ်ငန်းရှင်လေးများအဖြစ်ပေါ်ထွန်းလာပါတယ်။အင်တာနက်ရဲ့ ကျေးဇူးပါပဲ။ အရင်တုန်းက ကုမ္ပဏီကြီးတွေမှာ လခကောင်းကောင်းရဖို့ လောက်သာ စိတ်ဝင်စားကြတဲ့ ဂျပန်ယောက်ျား၊ မိန်းမတွေဟာ ခုဆိုရင် အိမ်မှာ နေရင်း ကိုယ်ပိုင်လွတ်လွတ်လပ်လပ်လုပ်ငန်းတွေလုပ်ကိုင်ဖို့ အားသန်လာကြတာကို တွေ့နေရပါပြီ။ အိမ်မှာကိုယ်တိုင်ဖုတ်တဲ့မုန့်လည်း အင်တာနက်က ကြော်ငြာပြီး စားသုံးသူဆီကိုအရောက်ပို့လို့ရတယ်။ စားချင်တဲ့ သူတွေလည်း ရှိတယ်။ တစ်နိုင်တစ်ပိုင်လုပ်လို့ရတယ်ဆိုတာသိကြပြီလေ။အဲဒီလို ပြည်တွင်းမှာ လုပ်တာမျိုးမကဘူး ပြည်ပနဲ့ဆက်သွယ်ပြီးလုပ်ကိုင်ကြတဲ့လူတွေလည်းရှိတယ်။

အသက် ၃၁ နှစ်သာရှိသေးတဲ့ မာရီကိုဟီရိုင်းဟာမစ်ဆူလီရှိ အီလက်ထရောနစ်ဆိုင်ကြီးရဲ့ အကြီးတန်းအရောင်းတာဝန်ခံလုပ်နေရာက အလုပ်ထွက်ပြီး အွန်လိုင်းပေါ်ကတစ်ဆင့် တူရကီကော်လောတွေရောင်းချတဲ့ အလုပ်ကိုလုပ်ပါတယ်။ အခုဆိုရင် တိုကျိုမြို့မှာရှိတဲ့ အိမ်ခန်းတစ်ခန်းသာပါတဲ့ မာကိုရီရဲ့ တိုက်ခန်းကလေးထဲမှာ တူရကီကော်လောတွေဟာ ကြမ်းပြင်က မျက်နှာကြက်အထိ ပြည့်သိပ်နေပါပြီ။ အဲဒါ တူရကီကော်လောတွေကို မာရီကိုက တူရကီနိုင်ငံ၊ အိစတန်ဘူမြို့တော်က ကော်လောထုတ်လုပ်သူနှစ်ဦးထံက အင်တာနက်ကတစ်ဆင့် ဆက်သွယ်မှာယူရောင်းချနေတာဖြစ်ပါတယ်။ မာရီကို လုပ်ငန်းစ၊စချင်းမှာတော့ မစ်ဆူဘီရှိကုမ္ပဏီကြီးမှာလုပ်တဲ့ လစာထက်ဝက်လောက်ပဲဝင်တာ

ပေါ့။ ခုကျတော့ လုပ်ငန်းအခြေအနေ တိုးတက်ပြီးအောင်မြင်နေပါပြီ။ ကိုယ့်ခြေကိုယ့်လက်၊ ကိုယ်ပိုင်လုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး ရှေ့အနာဂတ်အောင်မြင်မှုတွေဟာ ကိုယ့်အတွက်ပဲဆိုတာ မာရီကိုသိနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း မာရီကိုက- “အခုကျွန်မလုပ်နေတဲ့အလုပ်ဟာ ကျွန်မကိုယ်တိုင်စိတ်ဝင်စားပြီး ပျော်နေတဲ့ အလုပ်မို့ ကျွန်မသိပ်ကျေနပ်ပါတယ်။ အရင်တုန်းက ကွန်ပျူတာတွေ ရောင်းနေရတာနဲ့ဘာမှမဆိုင်တော့ပါဘူး” လို့ပြောပါတယ်။

အင်တာနက်ဟာ ဂျပန်နိုင်ငံကိုသာပြောင်းလဲလိုက်တာမဟုတ်ပါဘူး။ တောင်ကိုးရီးယားနိုင်ငံကိုလည်း ပြောင်းလဲပစ်လိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။

ဂျိမ်းစ်ကင်ရဲ့ Locus ကုမ္ပဏီဟာ အဓိကအားဖြင့် ဆယ်လူလာဖုန်းများနဲ့ အင်တာနက်ကိုဆက်သွယ်မှုလုပ်ငန်းလုပ်ပေးခဲ့ပြီး ဒီနေ့ခေတ် အင်တာနက်သူဌေးပေါက်စတစ်ဦးဖြစ်အောင် လုပ်ကိုင်အောင်မြင်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေ့ခေတ်မှာ သတင်းစူးပါလမ်းမကြီးတွေ အာရှတိုက်ရဲ့ဝေလံခေါင်သီတယ်ဆိုတဲ့ အရပ်ဒေသတွေဆီအထိ ဒုတ်ဒုတ်ထိပေါက်ရောက်နေပြီဖြစ်ပါတယ်။ နမူနာပြရရင် ၁၉၉၉ ခုနှစ်ကပဲ အရှေ့တီမောလိုနိုင်ငံ၊ နီပေါလို နိုင်ငံတွေကတောင် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းဖြန့်ချက်ထားတဲ့ အင်တာနက်ကွန်ယက်နှင့် ချိတ်ဆွဲထားကြပြီဖြစ်ပါတယ်။ အကျိုးဆက်ကတော့ ဟိမဝန္တာတောင်ခြေက ဒီလီ (Dili)မြို့လို့နေရာလေးက ကမ္ဘာ့အင်ဂျီအို(NGO)အဖွဲ့တွေကတစ်ဆင့် မြို့တော်ခေတ်မန်ဒုကဆရာဝန်ကြီးတွေဆီက ဆေးဝါးကုသမှုဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ်များ တောင်းခံနိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါတယ်။ အကျိုးကျေးဇူးရလဒ်တွေက တစ်ကိုယ်ရေသုံးသေးငယ်တဲ့တစ်ကိုယ်သုံးအင်တာနက် ဆက်သွယ်တပ်ဆင်နိုင်သူများမှာလည်း ထူး ထူးခြားခြား သတင်းအချက်အလက်တွေ ရယူနိုင်ကြပြီဖြစ်ပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ အင်တာနက်ရောဂါကြီးလိုက်ပုံက သူ့ထက်ငါ အင်တာနက်လို ကြီးစားနေကြတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ငွေရှင်ကြေးရှင်၊ လုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေကလည်း သူတို့ရဲ့တရပ်တကွေးမှ လာရောက်လုပ်ကိုင်ကြတဲ့ အလုပ်သမားများကို ဇာတိမြေမှာ ကျန်ရစ်တဲ့မိသားစုများနှင့် ဆက်သွယ်နိုင်အောင် စီစဉ်ပေးနေကြပြီဖြစ်ပါတယ်။ နယူးဒေလီမှာ တက္ကဆီမောင်းနေတဲ့ခရိုင်ဘာတစ်ဦးဟာ ဟိုဇာတိမြေက မိသားစုအတွက် နှုတ်ဆက်သတိရကြောင်း ဗီဒီရိုနဲ့ရိုက်ပြီး အင်တာနက်

ကပ္ပိ မြို့ခံ၊ ရွာခံမှာရှိတဲ့မိသားစုကလည်း ဆိုင်ဘာကာဖီဆိုင်ကတစ်ဆင့် ကြည့်ရှု နားထောင်နိုင်တဲ့အဆင့်ကိုရောက်နေပါပြီ။ အင်တာနက်ရဲ့ လက်တန်ရှည်တွေ ဟာ ကိုဘီသဲကန္တာရကြီးထဲမှာနေထိုင်ကြတဲ့ နိမိတ်မျိုးနွယ်စုတွေအထိ ပျံ့နှံ့ ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်ပါတယ်။

“ရှေးယခင် ခေတ်အဆက်ဆက်က ကွဲပြားခြားနားမှုတွေကြီးမားခဲ့တဲ့ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံရေးအမြင်တွေကို ချက်ချင်းသိနိုင်တဲ့ အခြေအနေကို ဖန်တီးပေးနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းပညာဟာ လူသားတွေအချင်းချင်းကူးလူးဆက်ဆံ သတင်းဖြန့်ချိပေးနိုင်ဖို့ တံတားကြီး ထိုးလိုက်ပြီဖြစ်ပါတယ်” လို့သဘာဝဆိုင်ရာကုလသမဂ္ဂ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဌာနရဲ့ အင်တာနက်ပညာရှင်ဒေါက်တာဂါဘရီယက် ကပြောပါတယ်။

အင်တာနက်ဟာအစိုးရများ၊ ကူညီထောက်ပံ့ ရေးလုပ်ငန်းများကို လည်းများစွာအထောက်အကူပြုလို့နေပါတယ်။ ထိုင်းနိုင်ငံမှာဆိုရင် အခွင့် အလမ်းနည်းပါးရွာတဲ့လူဦးရေ ၁၀ သန်းအတွက် ထောက်ပံ့ကူညီမှုများကို ကွန်ယက်အသစ်တစ်ခုဖွင့်ပြီး စီစဉ်ညွှန်ကြားထောက်ပံ့နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အာရှ နိုင်ငံများကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့ စီးပွားရေးအကြပ်အတည်းမှာ ကမ္ဘာ့ဘဏ်ကနေပြီး အသေးစားစီမံကိန်းလေးပေါင်း ၁၄,၀၀၀ အတွက်ဒေါ်လာသန်း ၄၅၀ ကို စနစ်တကျ ခွဲဝေသုံးစွဲမှုများ ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ လမ်းသစ်တည်ဆောက် ဖောက်လုပ်မှုများ၊ ရေကာတာဆောက်လုပ်ခြင်း၊ ရေပေးဝေခြင်းများ၊ ကျွမ်းကျင် သော စာပို့များသင်ကြားပို့ချခြင်းများ၊ မော်တော်ဆိုင်ကယ်ပြုပြင်ရေး၊ မက္ကနစ် သင်ကြားမှုများ၊ အထည်ချုပ် နည်းပညာအတတ် သင်ကြားမှုများအထိ ပါဝင် သည်။ ဒီစီမံကိန်းများဟာ ထိုင်းနိုင်ငံအနှံ့အပြားမှာရှိပြီး အစိုးရဝန်ကြီးဌာန ရှစ်ခုအောက်မှာတည်ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ ဒီပရိုဂျက် အားလုံးမှာ မယိုမဖိတ်ဖြစ် ရအောင် အလွဲသုံးစားမဖြစ်ရလေအောင် ပရိုဂျက်မန်နေဂျာများက နေ့စဉ် အစီရင်ခံစာများ ကွန်ယက်ကတစ်ဆင့် ပေးပို့ပြီး အသေးစိတ်လုပ်ငန်းဆောင် တာများကို စနစ်တကျပြုလုပ်ကိုင်ခဲ့ပါတယ်။ မည်သူမဆို ထိုင်းနိုင်ငံအတွင်း ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နေတဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံကိန်းလုပ်ရပ် အသေးစိတ်ကို ချက်ချင်း ကွန်ယက်ကတစ်ဆင့် ထုတ်ယူသိရှိနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အိုင်တီခေါ် သတင်းနည်းပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ပြီး အင်တာနက် ခေတ် ဆန်းလာတဲ့ အချိန်မှာ အင်တာနက်ရှိသူများ၊ တတ်နိုင်သူများ အဓိကအားဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများ၊ စက်မှုနည်းပညာခိုင်မာပြီးနိုင်ငံများနဲ့ အင်တာနက် မတတ်နိုင် သူများ၊ မဖွံ့ဖြိုးသေးတဲ့နိုင်ငံများ ကွာဟသွားလိမ့်မယ်လို့ တွေးဆထားသူတွေ အများကြီးရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အာရှတိုက်ရဲ့ အင်တာနက် ဖွံ့ဖြိုးမှုကတော့ ရလဒ်ပြောင်းပြန်ထွက်နေပါတယ်။ အင်တာနက်ဟာ ချမ်းသာနဲ့ဆင်းရဲ နှစ်နိုင်ငံများအကြားညှိပေးနေသလိုဖြစ်နေပြီး နိုင်ငံတကာ နိုင်ငံရပ်ခြားအလုပ် လုပ်ကိုင်ကြသူများပြဿနာ၊ ဦးနှောက်ယိုစီးမှုပြဿနာတို့ကို ပြေလည်ရာ ပြေကြောင်းဖန်တီးသလိုပင် ဖြစ်နေသေးတာကိုတွေ့မြင်နေရပါတယ်။

အာရှတိုက်မှာ ခံယူချက်အသစ်တစ်ခုပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါတယ်။ E.Job အီလက်ထရောနစ် အလုပ်သစ်များလို့ဆိုရမလားပါပဲ။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စ နိုင်ငံ တိုင်းမှာ အီလက်ထရောနစ် အလုပ်အကိုင်သစ်တွေပေါ်ပေါက်လာတော့မယ်။ ပေါ်ပေါက်နေပြီလို့ဆိုတဲ့ ခံယူချက်ဟာ အမြစ်တွယ်စပြုနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ စက်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ပြီးနိုင်ငံများမှာ ဈေးနှုန်းမြင့်မားလှတဲ့ အလုပ်အကိုင်များကို တစ်ဆင့်ခံ ကန်ထရိုက်စနစ်နဲ့ ဖွံ့ဖြိုးစီမံနိုင်ငံများက အလုပ်များရယူနိုင်ကြမယ်လို့ ခံယူထားရှိနေကြခြင်းပါပဲ။

ဒဏ္ဍာရီတစ်ပုဒ်လေလား ထင်မှတ်စရာတစ်ခုပါ။ နီပေါနိုင်ငံ၊ ခေတ်မန်ဒူမြို့တော်ရဲ့ (Geospacial System) က လုပ်ငန်းကုမ္ပဏီမှာ ၁၉၉၇ ခုနှစ်က တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့အင်တာနက်ကွန် ယက်နဲ့ ၁၉၉၉ ခုနှစ်က ဆက်သွယ်ချိတ်ဆွဲနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကုမ္ပဏီဟာ နိုင်ငံတကာမှာ အလုပ်များ လက်ခံလုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့လေးလခန့် က ဂျပန်နိုင်ငံရဲ့ အိဆိုကာမြို့ရဲ့ လမ်းများရဲ့ ဒစ်ဂျစ်တယ်ရဲ့ ဖန်တီးပြုလုပ်ရတဲ့ မြေပုံများကို ရေးဆွဲပြုလုပ်ပေးဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ကဲ အနာဂတ်အတွက် မြေပုံတစ်ခုထွက်လာနိုင်ပြီပေါ့။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြရအောင်ပါ။



# မျှော်လင့်ချက် ရွှေရောင်စပါး

ဒီလ မောင်မိုးသူ ရေးချင်တဲ့အကြောင်းက 'မျှော်လင့်ချက် ရွှေရောင်စပါး'ပဲဖြစ်ပါတယ်။ တစ်လတစ်လ ကလျာမဂ္ဂဇင်းအတွက် မောင်မိုးသူတွေ့ရဖတ်ရတဲ့ စာနယ်ဇင်းတွေထဲကကောင်းနိုးရာရာကို ရွေးချယ်ပြီး ပြန်ဆို ရတာဖြစ်ပါတယ်။ မောင်မိုးသူ ကြိုက်မိရွေးချယ်မိတာများကလည်း အများအားဖြင့် နိုင်ငံတကာမဂ္ဂဇင်းများရဲ့ မျက်နှာဖုံးဆောင်းပါးများ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်။ သူတို့ ဂျာနယ်မဂ္ဂဇင်းရဲ့ မျက်နှာဖုံးဆောင်းပါးဆိုတာ သူတို့အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ၆ မျက်နှာ၊ ၇ မျက်နှာလောက်ရှိတာ။ မြန်မာလို အပြည့်အစုံပြန်မယ်ဆိုရင် ကလျာမဂ္ဂဇင်းအတွက် တစ်လစာ မက နှစ်လလောက်ဖော်ပြမှုဖြစ်နိုင်မယ်။ အခုကို ကလျာမှာ ပုံတွေရောဆိုရင် ၇ မျက်နှာ၊ ၈မျက်နှာရှိနေပြီ။ မောင်မိုးသူ အနေနဲ့ရော ကလျာမဂ္ဂဇင်းကပါ ဖြစ်နိုင်ရင်တစ်လတည်း အပြတ်ထည့်ချင်တယ်။ ပါချင်တယ်။ ဒါကြောင့်ထိုက်တန်သလောက်ခြုံငုံပြီး ရေးရတာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလအတွက် ရွှေရောင်စပါးအကြောင်းအရာကို ရွေးချယ်ရတာ ကတော့ စပါးအကြောင်းဖြစ်လို့ပါပဲ။ မောင်မိုးသူတို့ မြန်မာနိုင်ငံ ဟာ ဆန် စပါးစိုက်တဲ့နိုင်ငံ၊ ထွက်တဲ့နိုင်ငံ၊ စားတဲ့နိုင်ငံဖြစ်လို့ဆန်စပါးဟာ တိုင်းပြည်အတွက်

အရေးကြီးလှပါတယ်။ ဆန်စပါးနဲ့ပတ်သတ်ပြီး တီထွင်ဆန်းသစ်မှုတွေ ဘယ်လိုဘယ်ပုံ လုပ်ကြသလဲဆိုတာသိရအောင်လို့ပါ။ ကဲပါ 'ရွှေရောင်စပါးနှင့် ပြဿနာများ'ကိုကြည့်ကြပါစို့။

## ရွှေရောင်စပါးနဲ့ပြဿနာများ

ယခုစမ်းသပ်တီထွင်လိုက်တဲ့ ရွှေရောင်စပါးဟာ တစ်နှစ်တစ်နှစ် ကမ္ဘာပေါ်က ကလေးငယ်ပေါင်း တစ်သန်းကိုကယ်တင်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကန့်ကွက်နေကြသူများရဲ့ယုံကြည်ချက်က အခုလိုမျိုးပီဆန်းသစ်ပြုပြင်ထားတဲ့ အစားအစာတွေဟာ လူသားတွေအတွက်မကောင်းဘူး။ ဒီကမ္ဘာကြီးအတွက်မကောင်းဘူးဆိုပြီး ကန့်ကွက်နေကြပါတယ်။ ဒီတော့ 'ဒီရွှေရောင်စပါး' ဟာစွန့်စားပြီး စိုက်သင့်ပါသလားဆိုတာကို ၂၀၀၁ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့ထုတ် Time မဂ္ဂဇင်းရဲ့မျက်နှာဖုံးမှာ အနက်ပိန်းပိန်း မျက်နှာပြင်မှာစပါးစေ့ကလေးတွေနဲ့ စာလုံးဖော်ပြီး ထူးထူးခြားခြား ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။

မျက်နှာဖုံးဆောင်းပါးရဲ့ ခေါင်းစီးကတော့ 'မျှော်လင့်ချက်သီးနှံ' လို့တပ်ပါတယ်။

ရွှေရောင်စပါးနှင့်တကွ မိုးပီဇာပြုပြင်ပြောင်းလဲထားတဲ့ သီးနှံများဟာ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကို တော်လှန်ပြောင်းလဲလိုက်ပြီး ကမ္ဘာကြီးရဲ့ စားနပ်ရိက္ခာကိုစွဲ၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းဘေးရန်များကို ကူညီဖြေရှင်းပေးနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကန့်ကွက်နေကြသူများကတော့ ကမ္ဘာကြီးရဲ့သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖျက်ဆီးပစ်နိုင်တယ်ဆိုပြီး ကန့်ကွက်နေကြတာဖြစ်ပါတယ်။

တီထွင်သူကြီး အင်ဂိုပိုထရိုဗိုဗိုကတစ်စုံရဲ့ လက်ချောင်းလေးအကြားက စပါးစေ့လေးဟာ တခြားစပါးစေ့နဲ့ ဘာမှမကွာပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အခွံခွတ်လိုက်တဲ့အခါ ရိုးရိုးဆန်လို ပုလဲဖြူ ဖြူနေတာမဟုတ်ဘဲ ဝါဖျော့ဖျော့ ရွှေရောင်သန်းနေပါတယ်။ အကြောင်းကတော့ ဒီဆန်စေ့လေးဟာ ပီတာမင် အေဓာတ်များ ပါဝင်နေလို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။

ပိုထရိုဗိုဗိုကတစ်စုံဟာ ဂုဏ်ရည်တက်သွားပါတော့တယ်။ သူဟာ ဆယ်

နှစ်ကျော်ကျော်ကတည်းက ကမ္ဘာ့အဆင်းရဲဆုံးလူသားတွေအတွက် အာဟာရ ဓာတ်မြင့်တင်နိုင်ဖို့ သူကြိုးစားခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ အာဟာရဓာတ် ပြည့်တဲ့ သူ့ရဲ့အိပ်မက်ထဲက 'ရွှေရောင်စပါး' ကိုစမ်းသပ်လုပ်ကိုင်နေခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နှစ်တစ်နှစ် ကမ္ဘာကြီးပေါ်မှာ ကလေးငယ်ပေါင်း တစ်သန်းလောက်ဟာ ဝီတာမင်အဓာတ် ချို့တဲ့ပြီးသေဆုံးနေရပါတယ်။ နောက်ထပ် ၂၅၀,၀၀၀ လောက်ဟာလည်းမျက်စိများကွယ်ကြသွားကြပါတယ်။ ပိုထရိုင်ကတ်ဟာ သူ့ရဲ့ 'ရွှေရောင်စပါး' ကဖြင့် ခေတ်သစ်အစိမ်းရောင် တော်လှန်ရေးကြီးတစ်ရပ်ရဲ့ အစပဲလို့ ထင်မြင်ယုံလျက်ရှိပါတယ်။

ဒါပေမယ့် 'ရွှေရောင်စပါး' ကိုထင်ရမြင်ရတာက ပြဿနာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒါကို လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ကတစ်မျိုးလေ။ တစ်နှစ်ပြီး တစ်နှစ် ပိုထရိုင်ကတ်နဲ့ သူ့ရဲ့အဖွဲ့သားများဟာ အခက်အခဲတွေ တစ်ခုပြီး တစ်ခု ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြရပါတယ်။ သူတို့ဟာ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံရဲ့ အဲလပ် တောင်တန်းရဲ့အခြေမှာရှိတဲ့ သူတို့ရဲ့ မှန်လုံအိမ်စိုက်ပျိုးရေးစခန်းမှာ စပါးတို့ရဲ့ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲစိုက်ပျိုးမှုများကို စမ်းသပ်နေခဲ့ကြပါတယ်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်ရဲ့ နှစ်ဆန်းပိုင်းမှာ သူတို့ရဲ့အိပ်မက်ဖြစ်တဲ့ 'ရွှေရောင်စပါး' ကို စိုက်ပျိုးအောင်မြင်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာအသက် ၆၅ နှစ်ရှိပြီဖြစ်တဲ့ ပိုထရိုင် ကတ်ဟာ ဇူရစ်မြို့ နည်းပညာတက္ကသိုလ်ရဲ့ ပါမောက္ခရာထူးမှ အနားယူရတော့မည့် အချိန်ပင်ရောက်နေပါပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ပိုထရိုင်ကတ်နှင့် သူ့ရဲ့တွဲဖက်ဖြစ်တဲ့ ဂျာမဏီနိုင်ငံ ဖရေးဘတ်တက္ကသိုလ် ကပီဘာဘောယာတို့အဖွဲ့ရဲ့ 'ရွှေရောင်စပါး'နှင့်တကွ မျိုးဗီဇပြုပြင်ပြောင်းလဲထားတဲ့ အစားအစာသီးနှံများကို ဆန့်ကျင်သူများက 'ဖရန်ကင်အစာများ' (ဖရန်ကင်စတိန်းလို လူကပြုလုပ်ဖန်တီးပြီး လူသားတွေကိုပြန်နှိပ်စက်တဲ့ သတ္တဝါကြီး)လို့ အမည်တပ်ပြီး ကန့်ကွက်မှုများ ပြုနေကြပါတယ်။

ပြီးခဲ့တဲ့လက ပိုထရိုင်ကတ်နဲ့ဘောယာတို့ဟာ သူတို့ရဲ့ 'ရွှေရောင်စပါး'စေ့များကိုယူပြီး ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ နိုင်ငံတကာဆန်စပါး သုတေ သန ဌာန ချုပ်သို့ရောက်ရှိလာကြပါတယ်။ International Research for Rice Institute (IRRI လို့အတိုကောက်ခေါ်ပါတယ်။)ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ အိုင်အာရ်

အာရ်အိုင်ရဲ့ သိပ္ပံပညာရှင်များက ပိုထရိုင်ကတ်တို့ရဲ့ 'ရွှေရောင်စပါး'ကို စိုက်ပျိုးစမ်းသပ်ကြည့်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ ပထမခြေလှမ်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီနှစ်ခုဖြစ်တဲ့ ဆွစ်ဇာလန် အခြေပြုဆန်လှိုင်တာ (Syngenta) နှင့်အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရဲ့ ဆော့လိတ်မြို့က မိုင်ရိတ်ဂျင်နစ်တစ် (Myraid Genetics) တို့ကလည်း ဆန်စပါးရဲ့ မျိုးဗီဇဂျီနုန်း (Genome) တစ်ခုလုံးရဲ့ ဖြစ်စဉ်မြေပုံ (Map)ကို ရေးဆွဲထုတ်ဖော်နိုင်ပြီလို့ ကြေညာပါတယ်။ ဗြိတိန် ဂျာမနီ၊ ဆွစ်ဇာလန်နှင့် ဘရာဇီးနိုင်ငံတို့ကလည်း လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နေကြပါတယ်။

ဒီလိုမျိုးဗီဇကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲထားတဲ့ သီးနှံများ ၁၉၉၀ ခုနှစ် တစ်စိုက်ထွက်ပေါ်လာချိန်မှာပဲ ဥရောပတိုက်ကသဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့များနှင့် စားသုံးသူများအခွင့်အရေးအဖွဲ့များက ကန့်ကွက်မှုများ စတင်ပြုလုပ်ခဲ့ရာ ကမ္ဘာ့အနှံ့ကျယ်ပြန့်လာခဲ့ပါတယ်။ အိန္ဒိယမှာ ဝါဂွမ်းကို မျိုးဗီဇပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလုပ်တဲ့အတွက် တရားစွဲဆိုမှုတွေရှိခဲ့သလို ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံက တောင်သူများဟာ ကမ္ဘာ့မျိုးစေ့ထုတ်လုပ်သူများ ဖြစ်တဲ့ မွန်ဆန်နီတို့ (Monsanto) နှင့် ဒူးပွန့် (Dupont) တို့ရဲ့ပြောင်းလဲမှုကို ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက် ဆန္ဒပြခဲ့ကြပါတယ်။ အများပြည်သူတို့ က အခုလိုမျိုးဗီဇ ပြောင်းလဲတဲ့ သီးနှံပင်များကို ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်နေကြတာကလည်း နားလည်နိုင်စရာရှိပါတယ်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲထားတဲ့ မျိုးဗီဇသစ်ပင်များရဲ့ အခြေခံအချက်နှစ်ခုကတော့ သီးနှံဖျက်ပိုးမွှားများဒဏ် ခံနိုင်ရည်ရှိဖို့နဲ့ ပေါင်းပင်များ တိုးပွားခြင်းကို တားဆီးဖို့ဆိုတဲ့ အချက်နှစ်ချက်က အဓိကပါဝင်တာကိုး။ ဖရန်ကင် အစားအစာသီးနှံများရဲ့ ဆိုးကျိုးတွေကတော့ ပိုမွှားများသေသလို လူကိုလည်း ဥပါဒ်ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ယူဆစရာတွေ ရှိနေတာဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ် ကွန်နယ်ယူနီဗာစီတီကပညာရှင် ဂျွန်လိုဆေးဟာ မျိုးဗီဇ ပြောင်းထားတဲ့ Bt.com ပြောင်းရဲ့ ဝတ်ဆန်များကို အမှုန့်ပြုပြီး ခူကောင်များအပေါ် ဖြန့်လိုက်ရာ ခူကောင်အများစုဟာ သေဆုံးကုန်ကြပါတယ်။ ဂျွန်လိုဆေး ကိုယ်တိုင်က ခုလို မျိုးဗီဇပြောင်းလဲစေတဲ့ ပြောင်းပင်တွေကြောင့် မြောက်အမေရိကတိုက်က လိပ်ပြာခူကောင်များ မျိုးတုံးကုန်မယ်လို့ သေသေချာချာကြီးတော့ ပြောနိုင်တာ

မဟုတ်ပါဘူး။ ထိုနည်းလည်းကောင်းပဲ မျိုးဗီဇပြောင်းထားတဲ့ သီးနှံပင်တွေကြောင့် နံဘေးဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့ တခြားအပင်တွေ သေဆုံးကုန်သွားလိမ့်မယ်လို့ ယတိပြတ်ပြောလို့တော့ မရသေးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သေတန်သလောက်တော့ သေနေတာလည်း အမှန်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် သေချာရေရာမှုရှိအောင် ခိုင်ခိုင်မာမာ စမ်းသပ်ဖို့လိုတယ်လို့ ပြောနေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကောင်းကျိုးတစ်ခုရဲ့ နောက်ကွယ်မှာ ဆိုးကျိုးဟာလည်း ပါတတ်စမြဲ မဟုတ်ပါလား။ အက်စပရင်ဆေးပြားများရဲ့ ကောင်းကျိုးတွေရဲ့ အကျိုးဆက်ကတော့ အစာအိမ်အနာ ဖြစ်စေတယ်ဆိုတဲ့ ဘေးအန္တရာယ်ရှိစေသလိုပေါ့။

ကမ္ဘာ့လူဦးရေဟာ တစ်နေ့တခြားတိုးတက်နေတာဖြစ်လေတော့ နောက်နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကနေ ၅၀ လောက်ကြာရင်လူဦးရေဟာ ၉ ဘီလီယံလောက်ဖြစ်သွားမှာ။ ၂၀၂၀ လောက်ဆိုရင် လူသားတွေနှင့်တိရစ္ဆာန်များ စားသုံးဖို့ သီးနှံလိုအပ်ချက်ဟာ နှစ်ဆတိုးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို ရင်ဆိုင်ကြဖို့ ပြင်ဆင်ကြဖို့တော့ လိုတာအမှန်ပါပဲ။

**ရွှေရောင်စပါးရဲ့ သမိုင်း**

၁၉၈၀ ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းလောက်မှာသိပ္ပံပညာရှင် အင်ဂိုပိုထရိုင်ကတ်ဟာ ဆွစ်ဗြည်ထောင်စု နည်းပညာတက္ကသိုလ်မှာ ပရော်ဖက်ဆာကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်နေပါပြီ။ ဒီအချိန်မှာ ပိုထရိုင်ကတ်ဟာ မျိုးဗီဇ သိပ္ပံနည်းပညာနဲ့ ဆန်စပါးကို အာဟာရဓာတ် ပိုမိုပြည့်ဝအောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲဆိုတာကို စတင်စဉ်းစားတွေးဆပါတယ်။ အကြောင်းက ဒီလိုလေ။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ သန်းသုံးထောင်ကျော်ဖြစ်တဲ့ လူသားတွေဟာ ဆန်စပါးကို အစာအဟာရအဖြစ် မှီဝဲစားသုံးကြတယ်။ အဲဒီအထဲက ၁၀ ရာနှုန်းလောက်ဟာ ဝီတာမင်အေဓာတ် ချို့တဲ့အားနည်းမှု ရှိနေပါတယ်။ ဒီအချက်ကို ပိုထရိုင်ကတ်စိတ်ဝင်စားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ စိတ်ဝင်စားစရာအကြောင်းအချက်တွေက အများကြီးဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူလုပ်ရမယ့် အလုပ်က အခက်အခဲများကိုယှဉ်ပြိုင် ရင်ဆိုင်ရမှာဖြစ်လို့လည်း ပါဝင်ပါတယ်။ သူ့ကျော်ဖြတ်ရမည့် အလုပ်က ဗီဇ (Gene)တစ်မျိုးတည်းကိုသာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရမှာမဟုတ်ဘဲ ဗီဇ အများအပြား

ကို ပြောင်းလဲပြုပြင်ရမှာဖြစ်တဲ့အတွက် ဇီဝဓာတု ခရီးလမ်းမှာ သော့ချက်တစ်ခုဖြစ်နိုင်လို့ပါပဲ။ နောက်တစ်ချက်ကတော့ စားနပ်ရိက္ခာပြဿနာ အာဟာရပြဿနာပါ။ ပိုထရိုင်ကတ်ရဲ့ ငယ်စဉ်ဘဝဟာ စစ်အတွင်း ဂျာမနီမှာ ကြီးပြင်း ဖြတ်သန်းလာခဲ့ရတာ ဖြစ်လေတော့ သူတို့ညီအစ်ကိုဟာ အငတ်ဘေးကို ကိုယ်တိုင် ကြုံတွေ့ ခံစားခဲ့ကြရဖူးပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက သူတို့ညီအစ်ကိုမှာ စားစရာဆိုလို့ ခိုးလို့၊ ဝှက်လို့ ရတာလေးတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၉၀ ခုနှစ် တစ်ပိုက်မှာတော့ ပိုထရိုင်ကတ်ဟာ မော့ဖဲယားဖောင်ဒေးရှင်းက စားနပ်ရိက္ခာဆိုင်ရာ ဒါရိုက်တာဖြစ်တဲ့ ဂယ်ရီတိုအင်နဆင်နဲ့ တွေ့ဆုံ ဆက်သွယ်မိပါတယ်။ တိုအင်နီဆင်ဟာ ကြိတ်ခွဲပြီး ဆန်ဖြူထဲမှာ Beta-caroten တွေ ဓာတ်ပါဝင်မှုနည်းပါးကြောင်း ထုတ်ဖော်တွေ့ရှိထားသူဖြစ်ပြီး ဒီပြဿနာမျိုးကို အဖြေရှာဖို့အတွက် မျိုးဗီဇ သိပ္ပံပညာရှင်ဖြစ်တဲ့ ပိုထရိုင်ကတ်စ် လို ပုဂ္ဂိုလ်က ကြံဆလုပ်ကိုင်ဖို့လိုကြောင်း၊ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ နှိုးနှိုးစိုက်ပျိုးသူများအနေနဲ့ စွမ်းအောင်နိုင်စရာ မရှိလို့ပါပဲ။ အခြေအနေဖြစ်နေတာက ဆန်စပါးဟာ အစိမ်းရောင် သီးနှံစာရင်းဝင် သီးနှံတစ်မျိုးဖြစ်ပြီး သူထုံးစံအတိုင်း beta-carotene ဓာတ်ဟာ တော်တော်တန်တန် ပါဝင်ပါတယ်။ အဲဒါကိုကြိတ်ခွဲလိုက်တဲ့အခါ လူအများ စားသုံးကြတဲ့ ဆန်ဖြူထဲမှာတော့ မပါတော့ပါဘူး။ (ဒီကိစ္စနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဆန်ဖြူမှာ အာဟာရဓာတ်နည်းပါးတာကြောင့် ဆန်လုံးညှိစားဖို့ တိုက်တွန်းခဲ့ကြဖူးတာကို အမှတ်ရစေပါတယ်။)

အဲဒါနဲ့ ရော့ဖဲလားဖောင်ဒေးရှင်းက ကြီးမှူးကျင်းပတဲ့ ဆွေးနွေးပွဲမှာ Freiburg တက္ကသိုလ်က beta-carotene ကျွမ်းကျင်သူ ဝီတာဘေယာdaff odrils ပန်းများရဲ့ beta-carotese ဓာတ်ကိစ္စမှာ လမ်းကြောင်းရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့နှစ်ဦးဟာ သူတို့ရဲ့ ကျွမ်းကျင်မှု နှစ်မျိုးကို ပေါင်းစပ်ပေး ကြည့်ကြဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်မှာ သူတို့ရဲ့ သုတေသန လုပ်ငန်း အတွက် ရော့ဖဲလား ဖောင်ဒေးရှင်းက ဒေါ်လာ ၁၀၀,၀၀၀ မတည်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ပိုထရိုင်ကတ်စ်နဲ့ ဘေယာတို့ဟာ ၇ နှစ် စိမ်ကိန်းသတ်မှတ်ပြီး ရန်ပုံငွေ ဒေါ်လာ ၂.၆ သန်း ထူထောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဓိကအားဖြင့် ဆွစ်ဇာလန်အစိုးရနှင့် ဥရောပသမဂ္ဂတို့ရဲ့ ထည့်ဝင်မှုတွေပါပဲ။ အဲဒါနဲ့

ပတ်သက်ပြီး ပိုထရိုင်းကတ်စ်က-

“ ကျွန်တော်တို့မှာ အခွင့်သာတဲ့ အခြေအနေတစ်ရပ် ရရှိခဲ့ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့လုပ်ငန်းမှာ စက်မှု စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် များရဲ့ ထောက်ပံ့မှုမပါဝင်ခဲ့လို့ပါပဲ။ ဒါကြောင့်သာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တွေ့ရှိ အောင်မြင်မှုကို အခမဲ့ ပေးနိုင်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ (စက်မှုစီးပွားရေး သမားရဲ့ ထောက်ပံ့မှုယူခဲ့ရင် ရရှိတဲ့တွေ့ရှိမှုကို သူတို့က အခမဲ့လျှော့ဒါန်းပေးကမ်းတာမျိုး လုပ်ကြမယ် မဟုတ်ပေဘူးလေ။)

သူတို့နှစ်ဦး ရှာဖွေတွေ့ရှိတဲ့ ရွှေရောင်ဆန်စပါးဟာ ရိုးရိုးဆန်ဖြူလို အဖြူရောင်သက်သက်မဟုတ်ဘဲ ရွှေပါရောင် သမ်းနေပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ လဲဆိုတော့ ဗီတာမင်အေဓာတ်ဖြစ်တဲ့beta-caroteseရဲ့ ကျေးဇူးကြောင့်ပါ။

မျိုးဗီဇ ပြောင်းလဲပြုပြင် သစ်ဆန်းထားတဲ့[Genetically modified (G.M)] သီးနှံတွေနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကမ္ဘာတစ်ဝန်းမှာ လက်ခံသူကလက်ခံ ဆန့် ကျင်မှုတွေ ဖြစ်ပေါ်နေပါတယ်။ ဝေဖန်ဆန့်ကျင်သူများကရော မှန်ကန်နေပါ ရဲ့လား။ စိုက်ပျိုးမှုဆိုင်ရာ မျိုးဗီဇနည်းပညာဆိုတာကရော၊ အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှု ကရော ရှိကြပါရဲ့လား။ မေးခွန်းတွေကတော့ တသိတတန်း ရှိနေကြဆဲပါပဲ။

-ဒီတော့ စာရင်းဇယားပြုစုပြီး ထောက်ခံ ကန့်ကွက်သူများချရေး ကြည့်ရအောင်ပါ။

**ကနေဒါနိုင်ငံ**

လူဦးရေ ၃၁,၁၄၇,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ မျိုးဗီဇ ပြောင်းလဲပြုပြင် သစ် ဆန်းထားတဲ့ သီးနှံအစားအစာများ (G.M Foods)ကို ထောက်ခံလိုလားတဲ့ သဘောဘက် ယိမ်းပါတယ်။ စားသုံးသူတွေက တော့ ပူပန်သောက ရှိနေကြ သေးပုံပါပဲ။ ယိမ်းဆို ကနေဒါဟာ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုပြီးရင် ဂျီအမ် အစားအစာများထုတ်လုပ်ရာမှာ သီးနှံကို အာဟာရအဖြစ်စားသုံးပါတယ်။

**အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု**

လူဦးရေ ၂၇၈,၃၅၇,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ ဂျီအမ်အစားအစာများကို

သတိကြီးစွာနှင့် ထောက်ခံနေပါတယ်။ ထောက်ခံဆို အမေရိကန်ဟာ ဂျီအမ် အစားအစာတွေ ထုတ်လုပ်ရောင်းချတဲ့ အကြီးဆုံးနိုင်ငံဖြစ်နေတာကိုး။ အကြီး ဆုံးAgribiotech စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကြီး တည်ရှိရာလည်းဖြစ်ပါတယ်။ ဦးဆောင် ကုမ္ပဏီကြီးကMonosato ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း ဂျီအမ်အစားအစာများ ပြန့်ချိပြီး အမြတ်ငွေပေါင်းများစွာ ရရှိနေတာလည်း ခံယူပါတယ်။ ၂၃. ၆ ရာနှုန်းဟာ သီးနှံကို အာဟာရအဖြစ် စားသုံးကြပါတယ်။

**အာဂျင်တီးနား**

လူဦးရေ ၃၇,၀၃၁,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ အပြည့်အဝ ထောက်ခံတဲ့နိုင်ငံ ပါ။ ထောက်ခံဆို သူကလည်း တတိယ အကြီးဆုံး ဂျီအမ်အစားအစာများ ထုတ်လုပ်နေသူကိုး။ ၂၉. ၅ ရာနှုန်းဟာ သီးနှံကို အာဟာရအဖြစ် စားသုံး ပါတယ်။

**ဘရာဇီး**

လူဦးရေ ၁၇၀,၁၁၆,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ အလွန်သတိကြီးစွာဖြင့် ထောက်ခံမှုပေးပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူလည်း အမြတ်အစွန်းကြီး မားတဲ့ G.M Food ထုတ်လုပ်ရေးနယ်ပယ်ထဲကို ဝင်ချင်နေလို့ပါပဲ။ တစ်ချိန် တည်းမှာ ဥရောပ ကဖောက်သည်များရဲ့ ငြိုငြင်မှုကိုလည်း စိုးရိမ်မှုရှိနေသေး တဲ့ အတွက် သတိကြီးစွာ ထားနေတာပါ။ ၃၀. ၉ ရာခိုင်နှုန်းဟာ သီးနှံကို အာဟာရအဖြစ် စားသုံးကြပါတယ်။

**ဗြိတိန်**

လူဦးရေ ၅၈,၈၃၀,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန့်ကျင်တဲ့ သဘောထား ရှိပါတယ်။ ‘ နွားရွေးရောဂါ ’ ကြောင့် ဒုက္ခရောက်ခဲ့ပြီး အဲဒီလို ဖြစ်ရတာ ဟာ မျိုးဗီဇပြောင်းလဲမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တာလို့ သတ်မှတ်ထားလို့ ပါပဲ။ ဈေးကွက် ထဲမှာ G.M Foods များပိတ်ပင်ထားပြီး စမ်းသပ်မှုများကို လည်း တင်းကြပ်စွာ ထိန်းချုပ်ထားပါတယ်။ ၂၂. ၈ ရာနှုန်းဟာ သီးနှံကို

အာဟာရအဖြစ် စားသုံးပါတယ်။

**ပြင်သစ်**

လူဦးရေ ၅၉,၀၇၉,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ ပြင်းပြင်ထန်ထန် ဆန့်ကျင်တဲ့ သဘောထား ရှိပါတယ်။ ဗြိတိန်နည်းတူ ပါပဲ။ အမေရိကန်မှ တင်သွင်းတဲ့ ပစ္စည်းများကိုလည်း ပြင်သစ်တောင်သူတွေကို ကာကွယ်ဖို့ တာဝန်ရှိတယ်လို့ လည်းခံယူပါတယ်။ ၂၄. ၃ ရာနှုန်းဟာ သီးနှံကို အာဟာရအဖြစ် စားသုံး ကြပါတယ်။

**ဆိန့်ယ**

လူဦးရေ ၁,၀၁၃,၆၆၁,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ G.M Foods များကိုသတိ ကြီးစွာဖြင့် ထောက်ခံပါတယ်။ အကြောင်းက တော့ တစ်နေ့တခြား ကြီးထွား များပြားလာတဲ့ လူဦးရေကြီးအတွက် စားစရာကျွေးဖို့၊ ဝတ်စရာပေးဖို့လိုတာ ကိုး။ ၆၀ ရာနှုန်းဟာ သီးနှံကို အာဟာရအဖြစ် စားသုံးကြပါတယ်။

**တရုတ်**

လူဦးရေ ၁,၂၇၇,၅၅၈,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ G.M Foodsကိုလိုလား ကြိုဆိုထောက်ခံပါတယ်။ သူ့မှာလည်း ကြီးမားများပြားလှတဲ့ လူဦးရေတွေအ တွက် စားဖို့၊ ဝတ်ဖို့လိုအပ်နေလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ၅၄. ၇ ရာနှုန်းဟာ သီးနှံကို အာဟာရအဖြစ် စားသုံးကြပါတယ်။

**ဂျပန်**

လူဦးရေ ၁၂၆,၇၁၄,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ သတိကြီးစွာနှင့် ထောက်ခံ ဖို့ကြီးစားရင်း တဖြည်းဖြည်း ဆန့်ကျင်တဲ့ဘက်ကို ဦးတည်နေပါတယ်။ ဂျပန် ဟာ အစားအသောက် အဆင့်အတန်း မြင့်မားမှုရောဂါရှိတယ်လို့ နာမည်ကြီး ဖြစ်ပါတယ်။ မကြာမတင် အစာအဆိပ်သင့်မှုတွေက ဖြစ်လာ၊ ပြီးတော့ ရှေး ရိုးစဉ်လာ အရ ဂျပန်တောင်သူလယ်သမားကို ကာကွယ်ရမယ်ဆိုတဲ့ သဘော

ထားက ရှိနေပြန်သေးလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ၄၀. ၅ ရာနှုန်းဟာ သီးနှံကို အာဟာရ အဖြစ်စားသုံးပါတယ်။

ရွှေရောင်စပါးကို စမ်းသပ်သူက စမ်းသပ်၊ တီထွင်သူက တီထွင်၊ ကန့်ကွက် သူက ကန့်ကွက် လုပ်နေကြဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ကလျာ၊ မေ၊ ၂၀၀၁



### ပူဇွေးလာသောကမ္ဘာမြေကြီး

ဒီနေ့ကမ္ဘာကြီးဟာ ပူဇွေးလာနေပြီ။  
 နှင်းတောင် ဝန်ရိုးတန်းရေခဲတွေက အရည်ပျော်ကုန်ကြပြီ။  
 တစ်ကမ္ဘာလုံးက အပူဒဏ်ကို ခံစားနေကြရပြီ။  
 ဘာတွေဖြစ်နေကြတာလဲ။ ဘာတွေ လုပ်နေကြမှာလဲ။  
 ဘာတွေလုပ်သင့်ကြလဲ။  
 အနုမြူစစ်ပွဲကြီးဖြစ်တဲ့ အန္တရာယ်မျိုးကလွဲရင်...  
 ပြိုဟ်ငယ်တစ်လုံးလုံးနဲ့ တိုက်မိတဲ့ အန္တရာယ်မျိုးကလွဲရင်...  
 ဒီနေ့ ကမ္ဘာကြီးမှာ အန္တရာယ်ကျရောက်နိုင်ကြောင်း သတိပေးသံတွေ ကျယ်ကျယ်လောင်လောင်ကြီး ကြားနေရပြီ။ ဒီကိစ္စဟာ တကယ်ပဲ အလေးအနက်ထားရမည့်ကိစ္စ။ ဒါကို အမေရိကန်နိုင်ငံရဲ့ အိမ်ဖြူတော်က အသိအမှတ်ပြုမှု။ ဒါပေမယ့် ခုလက်ရှိတက်လာတဲ့ ဂျော့ဘုရင်ရဲ့ အမေရိကန် အစိုးရသစ်ဟာ ၁၉၉၇ ခုနှစ် ဂျပန်နိုင်ငံတို့ကီမြို့မှာကျင်းပခဲ့တဲ့ ကမ္ဘာ့ရာသီဥတု ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး စာချုပ်ကနေ နှုတ်ထွက်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တဲ့အတွက် ဂျာမနီနိုင်ငံက အဓိပတိရုရှါခါနှင့် မကျေမနပ်ထိပ်တိုက်တွေ့နေပါတယ်။ အခုဆောင်းပါးကတော့ Time မဂ္ဂဇင်းရဲ့ အထူးသတင်းပို့ချက် မျက်နှာဖုံးဆောင်း ပါးပါ။

ဒီဆောင်းပါးမှာ ကမ္ဘာကြီးပူဇွေးလာမှုရဲ့ သိသာထင်ရှားတဲ့ အချက်အလက်တွေကိုထောက်ထားပြီး နောက်အနာဂတ်မှာ ဖြစ်လာနိုင်တဲ့ အခြေအနေတွေကို တင်ပြထားပါတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်နေတဲ့ကိစ္စမှာ လူသားတွေအနေနဲ့ ဘာတွေလုပ်နိုင်ကြသလဲဆိုတဲ့ အချက်အလက်တွေကို တင်ပြထားပြီး ခုချိန်ထိ ဘာတွေ မလုပ်နိုင်ခဲ့ကြဘဲ ပျက်ကွက်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို တင်ပြထားပါတယ်။  
 သိပ္ပံပညာရှင်များရဲ့ ထုတ်ဖော်ချက်အရ ကမ္ဘာကြီးပူဇွေးလာမှုကို အကြောင်းပြုပြီး ဆိုးဝါးတဲ့ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုများမကြာခဏဖြစ်မယ်။ အန္တရာယ်က ကြီးမားလာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

### အထောက်အထားတင်ပြချက် (က) ရေခဲပြင်များပါးလာခြင်း

ဓာတ်ပုံ ၁-မှာပါတဲ့ စင်တာတစ်ကားမြင်ကွင်းပါပဲ။ ပုံပါအတိုင်း ပင်ဂွင်းငှက်များရဲ့စံပျော်ရာရေခဲပြင်ကြီးဟာ ပူဇွေးလာမှုကြောင့် အရည်ပျော်နှုန်းများလာပါပြီ။ ပြီးခဲ့တဲ့ အနှစ် ၂၀ အတွင်းရက်သတ္တသုံးပတ်အထိ တိုးမြင့်လာခဲ့ပြီဖြစ်ပါတယ်။

အာဖရိကတိုက်ရဲ့ အမြင့်ဆုံးကီလီမင်ဂျာရီတောင်ထိပ်မှာ အမြဲနှင်းခဲပြီး ဖုံးအုပ်နေခဲ့တာ။ ၁၉၁၂ ခုနှစ်ကစပြီး ၇၅ ရာခိုင်နှုန်း အရည်ပျော်လာခဲ့ပါတယ်။ ခုပုံအတိုင်းဆိုရင် နောင် ၁၅နှစ်ကြာတဲ့ အခါမှာ ကီလီမင်ဂျာရီတောင်ထိပ်မှာ ဖုံးအုပ်နေခြင်းမရှိနိုင်တော့ပါဘူး။

ဆိုက်ဘေးရီးယား အရှေ့ပိုင်း ဘိုင်ကားလ်ရေအိုင်ကြီးဟာ ဆောင်းတွင်းရောက်တာနှင့် ရေခဲသွားလေ့ရှိပါတယ်။ ယခုရေခဲနေတဲ့အချိန်ဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ ရာစုနှစ်နဲ့ နှိုင်းယှဉ်မယ်ဆိုရင် ၁၁ ရက် နောက်ကျပြီးမှ ရေခဲလာနေပါတယ်။ မွန်တာနာပြည်နယ် အမျိုးသားဥယျဉ်ရဲ့ နှင်းခဲပြင်ကြီးဟာ ယခုပုံတိုင်း အပူနှုန်းတိုးပြီး ဆုတ်ယုတ်နေမယ်ဆိုရင် ၂၀၇၀ ခုနှစ်မှာလုံးဝ ပျောက်ကွယ်သွားတော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပင်နီလွဲလားတောင်တန်းတွေပေါ်မှာ ၁၉၇၂ ခုနှစ်က နှင်းခဲပြင်ကြီး ၆-နေရာရှိပါတယ်။ အခုအချိန်မှာ ၂-နေရာပဲကျန်ပါတော့တယ်။



**အထောက်အထားတင်ပြချက်(ခ)**

**အပူချိန်များလာခြင်း**

ဓာတ်ပုံ-၂ မှာပါတဲ့ ရေချိုးနေတဲ့ ကလေးငယ်၊ အမေရိကန်တလွှား အပူချိန်လွန်ကဲလာမှုကို သူ့နည်းသူ့ဟန်နဲ့ ခုခံနေတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ တက္ကဆက်ပြည်နယ်မှာ ၂၉ရက်ဆက်တိုက် အပူချိန် ၃၈ စင်တီဂရိတ်မှ မကျဘဲအပူလှိုင်းကြွခဲ့ပါတယ်။ သီးနှံများ ခြောက်သွေ့ပျက်ဆီးခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၉၈ ခုနှစ် မေလထဲမှာ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ နှစ်ပေါင်း၅၀အတွင်း မကြုံစဖူးအပူလှိုင်းဒဏ်ထိပြီး လူပေါင်း ၂၅၀၀ သေဆုံးခဲ့ရပါတယ်။

**အထောက်အထားတင်ပြချက်(ဂ)**

**ဆိုးဝါးသော ရာသီဥတုများ**

ဓာတ်ပုံ-၃ ဟာ ယမန်နှစ်က အင်္ဂလန် နှင့် ဝေလနိုင်ငံတွေမှာ ဗြိတိန် နိုင်ငံရဲ့ အပြင်းထန်ဆုံး မိုးသုံးလဆက်တိုက်ရွာပြီး စံချိန်တင်ခါ နေရာအနှံ့ အပြား ရေကြီးခဲ့ပါတယ်။

ဂရိနိုင်ငံ ဆိုမိုစ်ကျွန်းမှာ ပြီးခဲ့တဲ့ ဇူလိုင်လက အပူနှုန်းစံချိန်တင်ခဲ့ပြီး မီးလောင်မှုများ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၉၇ ခုနှစ် အိုဟိုင်းယိုးမြစ်ရေကြီးပြီး လူသုံးဆယ်ကျော် သေဆုံးတဲ့ ဒေါ်လာသန်း၅၀၀ ဖိုးဆုံးရှုံးမှု ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၉၉ ခု၊ စက်တင်ဘာလအတွင်း က ဖလွိုက်ဟာရီကိန်းမုန်တိုင်း ဟာ တစ်နာရီ ကီလိုမီတာ ၂၁၀နှုန်း တိုက်ခတ်ခဲ့တာကြောင့် လူ ၇၇ဦးသေဆုံးပြီး ထောင်ပေါင်းများစွာ အိုးမဲ့အိမ်မဲ့ ဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်။

**အထောက်အထားတင်ပြချက်(ဃ)**

**သဘာဝဒုက္ခများ**

ဓာတ်ပုံ-၄၊ ပစ္စမိတ်ပင်လယ် ဟော်ဂန်ဆော်လမွန်ငါးတွေရဲ့ အရေအတွက်ဟာ ၁၉၉၇ ခုနှစ်နဲ့ ၁၉၉၈ ခုနှစ်အတွင်း သိသိသာသာကြီး ထိုးကျ

ဆင်းခဲ့ပါတယ်။ ပင်လယ်ပြင်ရဲ့ အပူချိန်ဟာ ၃ စင်တီဂရိတ် တိုးမြင့်လာလို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ဟတ်ဆန်ပင်လယ်အော်က ပိုလာဝက်ဝံများရဲ့ သားပေါက်နှုန်းဟာ ကျဆင်းခဲ့ပါတယ်။ ဖြစ်နိုင်ချေကတော့ နွေဦးပေါက်မှုစောလာပြီး နှင်း၊ ရေခဲတွေ အရည်ပျော်တာ စောလာလို့ပါပဲ။

သန္တာကျောက်ခက်များဟာ ပင်လယ်ပြင်ပူနွေးလာမှုကြောင့် ပျက်ဆီးဆုံးရှုံးမှုတွေ ဖြစ်နေပါပြီ။

ရောဂါဘယဆိုးများ ကျလာပါတယ်။

လိပ်ပြာများ နေရာရွှေ့ပြောင်းလာကြပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်၁၀၀ခန့် နေခဲ့ကြတဲ့ နေရာထက် မြောက်အမေရိကတိုက်မှာ ၉၅ ကီလိုမီတာ မြောက်ဘက်မြင့်မားတဲ့ အရပ်ကို ရွှေ့ပြောင်းကြပါတယ်။

**အထောက်အထားတင်ပြချက်(င)**

**ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်မြင့်တက်လာတယ်**

ဓာတ်ပုံ-၅မှာ မြင်တွေ့ရတဲ့ မီးပြတိုက်ဟာ ၁၈၇၀ ခုနှစ်က ကာနိုလိုင်နားကမ်းခြေနှင့် ၄၆၀ မီတာအကွာမှာဆောက်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၈၀ ခုနှစ် ကျတော့ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် မြင့်တက်လာမှုကြောင့် ကမ်းခြေဟာ ၅၀ ကီလိုမီတာအထိ နီးကပ်လာပါတယ်။ ပြိုလဲပျက်ဆီးသွားနိုင်တဲ့အတွက် ကုန်းပိုင်းကို နေရွှေ့ပြောင်းခဲ့ရပါတယ်။

ဂျပန်ရဲ့ ကမ်းရိုးတန်းခံတပ်ကြီးဟာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက အမေရိကန်မရိန်းတပ်များ ကမ်းခြေကို တက်မတိုက်နိုင်အောင် ကာကွယ်ပြင်ဆင် သည့်အနေနှင့် အနောက်တောင် ပစ္စမိတ်ပင်လယ်ကို စရေကျွန်းပေါ်တွင် ကာကွယ်ရေးခံတပ်တိုင်းကြီး တည်ဆောက်ခဲ့ပါတယ်။ အခုအခါမှာတော့ မြင့်မားလာတဲ့ ပင်လယ်ဒီရေကြောင့် ပျက်စီးသွားခဲ့ရ ဖြစ်ပါတယ်။

ဖလော်ရီဒါက လယ်မြေကွင်းများ၊ အစွက်နီးပင်လယ်အော်ကမ်းခြေ ၁၅ သရို လယ်ယာမြေများမှာ ကုန်းတွင်း ၃၀၀ မီလီမီတာအထိ ပင်လယ်အော်

င်ရေ ဝင်ကာ ပျက်ဆီးဆုံးရှုံးခဲ့ရပါတယ်။ မေရီလင်ကျွန်းရဲ့ အရှေ့ဘက်ကမ်းခြေက လယ်ယာမြေများဟာလည်း ထိုနည်းပင်ပင်လယ်ရေတိုးမြင့်လာပြီး ဖျက်စီးနေပါတယ်။ ဘရာဇီးကမ်းရိုးတန်းများဟာ ၁၉၅၀ ခုနှစ်အထိ တစ်နှစ်မှာ ၂မီတာ ခန့် တိုးမြင့်နေရာက ၁၉၅၈ ခုနှစ်က ၁၉၉၅ ခုနှစ်များအတွင်း တစ်နှစ်မှာ ၂.၅ မီတာ တိုးမြင့်လာနေပါပြီ။

**စိုးရိမ်နေရပြီဖြစ်တဲ့ ကမ်းရိုးတန်းများ**

သိပ္ပံပညာရှင်များရဲ့ ခန့်မှန်းတွက်ဆချက်များအရ ကနေ့ တည်ရှိနေကြတဲ့ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းများဟာ ယခုနှုန်းထားအတိုင်းပင်လယ်ရေမြင့်တက်လာမယ်ဆိုရင် ယုတ်လျော့ လျော့ပါး ဆုံးရှုံးသွားဖွယ်ရာရှိကြောင်း မြေပုံနှင့်တကွ ဖော်ပြထားရှိပါတယ်။

မြေပုံ-၁။ မက္ကဆီကို ပင်လယ်ကွေ့မှာရှိတဲ့ တက္ကဆက်၊ လူဝီစီးယားနား၊ မစ္စစပီ၊ အယ်ဘာမား၊ ဖလော်ရီဒါနှင့် ဂျော်ဂျီယာ ကမ်းခြေများ ယုတ်လျော့သွားနိုင်တဲ့ အနေအထားပြမြေပုံ။

မြေပုံ-၂။ မြေထဲပင်လယ်ဒေဏါ အီဂျစ်နိုင်ငံရဲ့ ကမ်းရိုးတန်းအခြေအနေ။

မြေပုံ-၃။ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်၊ အိန္ဒိယနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံ ကမ်းရိုးတန်းများရဲ့အခြေအနေ။

မြေပုံ-၄။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ကာရိုလိုင်နားပြည်နယ် ကမ်းခြေများ ဆုံးရှုံးနိုင်ပုံ အခြေအနေတို့ ဖြစ်ပါတယ်။

**ဖန်လုံအိမ်မှာနေရတဲ့ ဘဝ**

ကမ္ဘာကြီးရဲ့ ရာသီဥတုဟာတဖြည်းဖြည်းချင်း ပြောင်းလဲလာတာကတော့ အားလုံးသိပြီးသားပါ။ ဒါကြောင့်လည်း ရေခဲခေတ်ကနေ သက်ရှိသတ္တဝါများ ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားလာတဲ့အထိ ပြောင်းလဲလာခဲ့တာပေါ့။ ဒါပေမယ့် ပြောင်းလဲမှုဟာ အလွန်နှေးကွေးလွန်းလှပါတယ်။ တစ်နှစ်နှင့် တစ်နှစ်အတွင်း ပြောင်းလဲလာမှုဟာ မသိမသာဘဲ ပြောင်းတတ်တာကိုး။

ဒါပေမယ့် ပြီးခဲ့တဲ့ ဆယ်စုနှစ်တွေအတွင်းမှာတော့ ပြောင်းလဲမှုကတော့သိသိသာသာကြီး မြန်ဆန်လွန်းပါတယ်။ အဓိကအားဖြင့် လူသားတွေရဲ့ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ချက်ကြောင့် အခုလိုပြောင်းလဲမှုတွေဖြစ်လာတာလို့ သိပ္ပံပညာရှင်များရဲ့ သီရိအရ ဆိုပါတယ်။ ၁၈ရာစုနှစ်တစ်ကပဲ လူသားတွေရဲ့ စက်မှုတော်လှန်ရေးကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားခဲ့ပါတယ်။ စက်ရုံကြီးများ၊ မီးအားပေးစက်ကြီးများ၊ မော်တော်ကားများ စတဲ့ စက်မှုပစ္စည်းတွေ မှန်သမျှဟာ လေထုထဲကို မီသိန်းဓာတ်ငွေ့များ ထုတ်လွှတ်နေခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီ ကာတွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်တွေကပဲ နေက ထုတ်လွှတ်ပေးလိုက်တဲ့ အပူကို မှန်လုံအိမ်လို ပိုပြီးပူလောင်စေတော့တာပဲလို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒါတို့ ခုခံကာကွယ်တဲ့ အစီအမံတွေလုပ်ကြဖို့ Intergovernmental Panel on climate change (IPCC) က လုပ်ကိုင်နေကြပါတယ်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးရဲ့ အပူနှုန်းဟာပြီးခဲ့တဲ့ ရာစုနှုန်းအတွင်းမှာ ၅ စင်တီမီတာ ဂရိတ်အထိ တိုးမြင့်လာတယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်များမှာ ပိုလို့ဆိုးဝါးလာတယ်လို့ဆိုကြပါတယ်။

အဲဒီလို ပူနွေးလာမှုကို အကြောင်းပြုပြီး ဝန်ရိုးစွန်းက နှင်းရေခဲပြင်ကြီးတွေဟာ အရည်ပျော်မှုပိုမိုကြီးမားလာပါတယ်။ သမိုင်းထင်ရှားလှတဲ့ အာဖရိကတိုက်အမြင့်ဆုံးတောင်ထွတ်ကြီးဖြစ်တဲ့ ကီလီမန်ဂျာရီတောင်ထွတ်ကြီးပေါ်က ဆီးနှင်းတွေဟာ အရည်ပျော်နေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူလွန်ခြင်း စတာတွေဟာ အာရှတိုက်နဲ့ အာဖရိကတိုက်တွေမှာ ဆိုးဆိုးဝါးဝါးဖြစ်ပျက်လာပါတယ်။ အဲဒီလို ပြဿနာတွေပေါ်လာပြီး အရှေ့ပစိဖိတ်ဒေသမှာ ရာသီဥတုတွေ ဖောက်ပြန်မှုတွေဖြစ်ပေါ် နေပါတယ်။ သစ်ပင်များ၊ သားငှက်၊ တိရစ္ဆာန်နဲ့ ငါးများဟာလည်း ပိုမိုအေးတဲ့ အရပ်များကို ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်လာတာကို တွေ့ရပါတယ်။

အဲဒီလို ထင်ရှားသိသာတဲ့အထောက်အထားတွေကြောင့် အခုလို ကမ္ဘာကြီးပူနွေးလာမှုဟာ လူသားများရဲ့ ပယောဂပဲလို့ သုံးသပ်ကြပြီး လာမည့်ရာစု ၂၀၀၀မှာဆိုရင် ကမ္ဘာကြီးရဲ့အပူနှုန်းဟာ ၁.၄ စင်တီဂရိတ်ကနေ ၅.၈ စင်တီဂရိတ်အထိမြင့်မားလာရင် အရည်ပျော်သွားပြီကမ္ဘာပင်လယ်မြင်ရဲ့ အမြင့်နှုန်းဟာ ၁မီတာလောက်အထိ မြင့်တက်လာနိုင်တယ်။ အဲဒီလို

မြင့်တက်လာခဲ့ရင် ဖလိုရီဒါကမ်းခြေ၊ လူစီးစီးယားနားပြည်နယ်ကမ်းခြေ၊ အီဂျစ်နိုင်ငံက နိုင်းမြစ်ဝှမ်း၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် ကမ်းခြေတွေဟာ ရေအောက်ရောက်သွားနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါကို ကာကွယ်ဖို့ ၁၉၉၂ ခုနှစ် ရိယိုထိပ်သီးညီလာခံ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြပါတယ်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဘာလင်မှာ စည်းဝေးကြပြီး စက်မှုနိုင်ငံကြီးများက ကာကွန်ထုတ်လုပ်မှုလျော့နည်းအောင် လျော့ချကြဖို့ နည်းလမ်းရှာဖွေရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ် ဂျပန်နိုင်ငံ တိုကျိုမြို့မှာ နောက်ဆက်တွဲစာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြပါတယ်။ ဘယ်လောက်အတိုင်း အတာထိ ကာကွန်ထုတ်လုပ်မှု လျော့ချကြဖို့ သတ်မှတ်မှုတွေပြုလုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။

ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံး နိုင်ငံအသီးသီးက ကာကွန်ဓာတ်ငွေ့တွေ ထုတ်လွှတ်နေကြတဲ့ နေရာမှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက ၁၉၅၀ ခုနှစ်ကစပြီး လေထုထဲကို ကာကွန်ဓာတ်ငွေ့ တန်ပေါင်း ၁၈၆.၁ တန် ထုတ်လွှတ်ခဲ့ပါတယ်။ ဥရောပစက်မှုနိုင်ငံများက ၁၂၇.၈ တန်၊ ရုရှားနိုင်ငံက ၆၈.၄ တန်၊ တရုတ်က ၅၇.၆ တန်၊ ဂျပန်က ၃၂.၂ တန်၊ ယူကရိန်းက ၂၁.၇ တန်၊ အိန္ဒိယက ၁၅.၅ တန်၊ ကနေဒါက ၁၄.၉ တန်၊ ပိုလန်က ၁၄.၄ တန်၊ ဩစတြေးလျက ၇.၆ တန်တို့ဖြစ်ပါတယ်။ ပုံနှံတကွ ဖော်ပြပေးလိုက်ပါတယ်။

အဲဒါကို ကာကွယ်ကြဖို့ နည်းလမ်းတွေကတော့ အထက်ကဖော်ပြခဲ့တဲ့ စက်မှုနိုင်ငံများ အပါအဝင် နိုင်ငံတကာက ကာကွန်ဓာတ်ငွေ့တွေဟာ လေထဲကိုချည်း ထုတ်လွှင့်နေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ လေထဲမှာရှိတဲ့ ကာကွန်ဓာတ်ကိုလည်း ထုတ်လွှင့်နေတာမဟုတ်ပါဘူး။ လေထဲမှာရှိတဲ့ ကာကွန်ဓာတ်ကို လည်း ထုတ်ယူသန့်စင်စေနိုင်တာတွေ ရှိပါတယ်။

ကာကွယ်နည်း နံပါတ်(၁) သစ်ပင်တွေစိုက်ကြဖို့၊ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကြဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ သစ်ပင်များဟာ တိရိစ္ဆာန်ဓာတ်ငွေ့များစုပ်ယူပြီး အောက်ဆီဂျင်ဓာတ်ငွေ့များ ထုတ်လွှင့်ပေးနေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

လေအားစွမ်းအင် ထုတ်လုပ်မှုဟာ ဆိုရင် အခု ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းမှာ နှစ်စဉ်၃၀ရာနှုန်းအထိ တိုးတက်မြင့်မားနေပါတယ်။ ကျောက်မီးသွေးသုံး စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်ရေးစက်ရုံများရဲ့ စက်ရုံ၁၅ရုံတို့ရဲ့နေရာကို အစားထိုးလာနိုင်

ခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဥရောပက လေအားစွမ်းအင် ထုတ်လုပ်မှုမှာ ၅၀ရာခိုင်နှုန်းနဲ့ ဦးဆောင်နေပါတယ်။

နေရောင်ခြည်စွမ်းအင် ထုတ်လုပ်မှု၊ နေရောင်ခြည်မှ စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်ဖို့ ကြိုးစားမှုဟာ ဒီနေ့ခေတ်၊ ဒီနေ့ကမ္ဘာကြီးမှာ ဒေါ်လာ ၂.၂ ဘီလီယံနဲ့ ရှိတဲ့ လုပ်ငန်းကြီး တစ်ရပ်ဖြစ်လာနေပြီ။ ဈေးနှုန်းက ချိုသာမှုရှိလို့ စိတ်ဝင်စားမှုပိုများလာနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

နျူးကလီးယားစွမ်းအင် ထုတ်လုပ်မှု အနုမြူဓာတ်ပေါင်းစက်ရုံများမှ ဓာတ်ကြွင်းများ လွှင့်ပစ်ရတဲ့ နေရာမှာ ပြဿနာကြီးများရှိနေဆဲဖြစ်ပါတယ်။ (ဂျူရဲ့ ဆောင်းပါးမှာအသေးစိတ်ဖော်ပြနိုင်ပါတယ်) ဒါပေမယ့် အနုမြူဓာတ်ပေါင်းဖိုနဲ့ စွမ်းအင်ထုတ်လုပ်မှုဟာ ကာကွန်ဓာတ်ထုတ်လွှင့်မှု မရှိပါဘူး။ အမေရိကန်နိုင်ငံရဲ့ ၂၀ရာခိုင်နှုန်းသာ လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ဟာ အနုမြူဓာတ်ပေါင်းဖိုတွေက ထုတ်လွှင့်နေတာပါ။

ကမ္ဘာကြီး ပူနွေးလာတာကတော့ အမှန်ပါပဲ။ ဒီထက် ပူနွေးလာဦးမယ်ဆိုရင် ဘေးဥပါဒ်အန္တရာယ်များ ဆိုက်ရောက်လာနိုင် ပါတယ်။ အခုပဲ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်တွေ မကြာခဏ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကြုံတွေ့နေရပါပြီ။ ဒီကမ္ဘာကြီးမှာ နေထိုင်ကြတဲ့ လူသားတွေ ဒီကမ္ဘာကြီးကြုံတွေ့လာမည့် အန္တရာယ်ကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းကာကွယ်ဖို့ လုပ်ကြဖို့ တာဝန်ရှိပါတယ်။

လုပ်တဲ့လူက လုပ်နေကြပါရဲ့။ ထော်လော်ကန့်လန့်နဲ့ ကိုယ်ကျိုးပဲ ကြည့်သူများလည်း ရှိနေလေရဲ့။ ဘာပဲပြောပြော ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြရအောင်ပါ။



### နည်းပညာ၊စီးပွားရေးနှင့်နည်းပညာတိုးတက်မှု

ဒီနေ့ခေတ်ဟာ နည်းပညာခေတ်ဖြစ်ကြောင်း မောင်မိုးသူ ရေးခဲ့ပေါင်းများပါပြီ။ ဒါပေမယ့် ဒီနှစ်ပိုင်းမှာ နည်းပညာစီးပွားရေးမျက်နှာစာမှာ အထိတ်တလန့်ဖြစ်နေကြရတာ ရှိပါတယ်။ နည်းပညာ ဆပ်ပြာပူဖောင်း ပေါက်ကွဲသွားပြီလားဆိုတဲ့ သံသယလည်း ရှိကြတာပေါ့လေ။ သံသယဝင်မယ်ဆိုရင်လည်း ဝင်စရာပဲပေါ့။ အောင်မြင်တုန်းကလည်း အရှိန်အဟုန်က ပြင်းလိုက် မြန်လိုက်တာ။ ပေါက်ကွဲကျဆုံးတာကျတော့လည်း ဗြိတိန်စားကြီးကိုး။ အရှေ့တောင်အာရှရဲ့ စီးပွားရေးဆရာကြီး လီကာရှင်းရဲ့သား ဘရစ်ချပ်က ဟောင်ကောင်မှာ နည်းပညာကုမ္ပဏီသစ်ထူထောင်လိုက်တော့ ရှယ်ယာဝင်ကြဖို့ လူတွေက တန်းစီပြီးဝင်ကြရတာ။ အဲဒီလောက်ကြီးကျယ်ခဲ့တာ။ ခုတော့ အဖတ်ဆယ်ဖို့တောင် အတော်ကြီးစားနေရတာပေါ့။ အဲဒီလို အဲဒီလို အောင်မြင်မှုက မြန်ဆန်ကြီးကျယ်၊ ကျဆုံးမှုကလည်း စောက်ထိုးမိုးမျှော်ဆိုလေတော့ နည်းပညာစီးပွားရေးကြီးဟာကျဆုံးသွားတော့မှာလားလို့ သံသယဝင်လာကြတာတွေရှိပါတယ်။ တကယ်တော့ ကျဆုံးတယ်ဆိုတဲ့ စကားလုံးအထိ သုံးဖို့မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ခေတ်က နည်းပညာခေတ်ကိုး။ ဒါပေမယ့် အရှိန်အဟုန်မြန်လွန်းအားကြီးရင်တော့ ထင်သလို ဖြစ်ချင်မှဖြစ်တယ်ဆိုတာကိုတော့ သတိပေး။ ဝမ်းနင်ပေးတာကို ခံလိုက်ကြရတာလို့ ပြောရမယ်

ထင်ပါရဲ့။ ဒီတော့ ကျဆုံးတယ် ဆိုတဲ့ စကားကို မပြောနိုင်၊ မသုံးနိုင်တဲ့တိုင် နှေးကွေးသွားလေရဲ့ လို့တော့ ပြောကြ ရေးကြပါတယ်။

ဟုတ်ကဲ့။ သတင်းနည်းပညာ စီးပွားရေးဟာ နှေးကွေးသွားတာကို ဘယ်သူမှ ငြင်းဆိုနိုင်ကြမယ်မဟုတ်တာကတော့ အမှန်ပါပဲ။ ဒီလိုဆိုရင် နည်းပညာကိုယ်တိုင်ကကော ဘယ်လိုအခြေအနေရှိပါသလဲ။ ကိုယ်ခံကျန်းမာရေး ကောင်းပါရဲ့လားဆိုတာ သိချင်ကြမှာပေါ့။ အဖြေကတော့ ကျန်းမာရေး အလွန်ကောင်းပါတယ် ဆိုတာပါပဲ။ လူသားတွေဟာ သမိုင်းဦးအစကတည်းက ဆန်းသစ်တီထွင်မှုများကို စဉ်ဆက်မပြတ်ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြတာ အထင်အရှားပါပဲ။ ကျောက်ခေတ်မှ ကြေးသတ္တုခေတ်၊ သည့်နောက် စက်မှုခေတ်ကြီး ထူထောင်ခဲ့ကြတာ မဟုတ်ပါလား။ အဲဒီလို လူသားတို့ရဲ့ တိုးတက်မှုနှုန်းဟာ သူ့ခေတ်နှင့်သူ တိုးတက်မှုတွေ မြန်ဆန်သည်ထက် မြန်ဆန်လာခဲ့ကြပါတယ်။ စက်မှုခေတ်ကြီးဟာ အရှိန်အဟုန်မြင့်မားစွာ မြန်ဆန်တိုးတက်လာတယ်လို့ ထင်မှတ်ခဲ့ကြရာ က နည်းပညာ၊ သတင်းနည်းပညာခေတ်ကြီး ရောက်လာတော့ ရှေးရှေးယခင်က တိုးတက်မှု မြန်ဆန်ခြင်းတွေဟာ ပက်ကျီသွားသလို နှေးကွေးတယ်လို့ ထင်စရာ ရှိလောက်အောင် မြန်ဆန်သွားခဲ့ပါတယ်။ နည်းပညာအသစ်တွေက ဟောတစ် ခု ဟောတစ်ခု ဆိုသလို ပေါ်ပေါက်လာလိုက်တာ နည်းပညာတစ်ခု တီထွင် ထုတ်လုပ်လို့ ဈေးကွက်ထဲ မရောက်ခင်မှာ နောက်ထပ်နည်းပညာ အသစ် အသစ်တွေက ပေါ်ထွန်းလာနေတဲ့အထိပါပဲ။

လူသားတွေရဲ့ တီထွင်ဆန်းသစ်မှု စွမ်းရည်ဟာ နည်းပညာရဲ့အထောက်အကူပေးမှုကို အားပါးတရ ရယူပြီး အရင်က မရဖူးတဲ့ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်မှုတွေ ပေါ်ထွန်းနေပါတယ်။ အားလုံးခြုံပြီးကြည့်လိုက်ရင် နည်းပညာကတော့ အရှိန်အဟုန်ကြီးမားစွာဖြင့် အသစ်အသစ်တွေ ဖန်တီးတိုးတက်ပြီး နေပါတယ်ဆိုတာ ပါပဲ။ ဒီလိုတိုးတက်နေမှုကို ဘယ်လိုမှ ရပ်တန့်အောင် လုပ်နိုင်ကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဤအရာကား တားဆီးလို့မရပါ ဖြစ်နေပါပြီ။

ဒါကြောင့်လဲ ၂၀၀၁ခု ဇူလိုင် ၃၀ ရက် ထုတ်Newsweeksမဂ္ဂဇင်းက စီးပွားရေးနှင့် နည်းပညာ(Business & Technology) နှင့်ပတ်သက်ပြီး အထူး

အစီရင်ခံစာ(Special Report)ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ဖော်ပြပါသည်။ ခေါင်းစဉ်ကတော့ နယ်သစ်ပယ်သစ်များပါတဲ့။ နည်းပညာကိုအကြောင်းပြုပြီး စီးပွားရေး နယ်သစ်ပယ်သစ်တွေ ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားလာတဲ့ အကြောင်းမှာ နည်းပညာမြို့ ကိုးမြို့ကို ထောက်ပြတင်ပြထားတာပါ။ မြို့ကိုးမြို့ဟာ စီးပွားရေးအသစ်ကိုအားကြီးမာန်တက် လုပ်ဆောင်ကြပြီး အောင်မြင်နေကြပုံများကို တင်ပြထားတာပါ။

အနာဂတ်ကို မျှော်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါမှာ အလုပ်အကိုင်သစ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာမှာကိုလည်း အများကြီး တွေ့နေရပါသတဲ့။ ဇီဝသတင်းပညာ(Bio informatic)ဆိုကြပါစို့။ ဒီနည်းပညာမှာ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်အနည်းငယ်ကဆိုရင် ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားမှုဟာ ရိပ်ရိပ်ယောင်ယောင်လေးပဲ ရှိပါသေးတယ်။ ခုဆိုရင်တော့ အရည်အသွေးရှိတဲ့ လုပ်ကိုင်သူ၊ ကျွမ်းကျင်သူများအတွက် လုပ်ကွက် အသစ်ကြီးတစ်ခုအဖြစ် ဆွဲဆောင်မှု အားကြီးနေပြီဆိုတာကို တွေ့နေရပါပြီ တဲ့။ အခြားအခြား အလုပ်သစ် အကိုင်သစ် တွေဟာလည်း အများကြီး အများကြီး ပေါ်ထွန်းနေပါသတဲ့။

ကဲပါ။ ပထမအဆင့်အဖြစ် မြို့ကြီးကိုးမြို့ကို ကြည့်ကြအောင်ပါ။ အထူးအစီရင်ခံစာရဲ့ အဖွင့်စာသားကတော့-

စီးပွားရေးသစ်ဟာ တုံ့ဆိုင်နေတာ အမှန်ဖြစ်ပေမယ့် ဓာတ်ငွေ့ပိုက် လိုင်းအဟောင်းတွေကို ပြန်လည်အသုံးပြုတဲ့လုပ်ငန်း၊ တာယာအဟောင်းတွေကို ပြန်သုံးနိုင်အောင်လုပ်တဲ့ လုပ်ငန်းတွေကအစ အဲဒီလို နည်းပညာအသုံးချ လုပ်ငန်းသစ်တွေနှင့် ဟောဒီကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းက မြို့ကြီးကိုးမြို့ဟာ သတင်းခေတ် ကြီးထဲမှာ အရေးပါတဲ့လှုပ်ရှားသူများအဖြစ် ပါဝင်လာပါပြီလို့ ဖွင့်လိုက်ပါတယ်။

မြို့-၁ ကတော့ ကာလီဖိုးနီးယားပြည်နယ်က အုတ်ကလင်မြို့(Oak land)ပါ။ ဒီမြို့ဟာ လူဦးရေ ၄၀၀,၀၀၀ (လေးသိန်း) ရှိပါတယ်။ နည်းပညာ အလုပ်အကိုင်ပေါင်း ၁၀,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ အင်တာနက်Onlineပိုင်ဆိုင်သူများ ကတော့ ၆၇ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါတယ်။ အဆင့်မြင့် နည်းပညာလုပ်ငန်းက သုံးရာ ရှိပါတယ်။ အဓိကလုပ်ငန်းကတော့ အင်တာနက်လုပ်ငန်းဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၉၉ ခုနှစ်မှာ ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်း အကြီးအကဲတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ မိုရီအီဂျာဘတ် ဟာသူရဲ့ Zhone Technologies အင်တာနက်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်

ရေး လုပ်ငန်းအတွက် အခြေစိုက်စခန်းတစ်ခု ဖွင့်လှစ်ချင်ပါတယ်။ သူ ပထမဆုံး လုပ်တာကတော့ အုတ်ကလင်မြို့တော်ဝန် ဂျယ်ရီဘရောင်းကို ဆက်သွယ် လိုက်တာပါ။ သူပြောလိုက်တာကတော့-

“ ကျုပ် လူပေါင်း ၁၅၀၀ကို အလုပ်ပေးနိုင်တဲ့ အလုပ်ရုံတစ်ခုတည် ဆောက်ဖို့ အဆောက်အဦး လေးခုလောက် ဆောက်ချင်ပါတယ်”

မြို့တော်ဝန်ရဲ့ အဖြေကတော့-  
“ လုပ်လိုက်လေ” ပါတဲ့။

ဒါနဲ့ပဲ မြို့တော်စည်ပင် ဘဏ္ဍာစီမံ အဖွဲ့က အစည်းအဝေးထိုင်အုတ် ကလင်ဆိပ်ကမ်းဘက်က မဖွံ့ဖြိုးတဲ့ မြေရိုင်းအလွတ်ကွက်ကြီး ပေးမယ်။ Zhone Techက အပြန်အလှန် ရှယ်ရာပေါင်း ၁၀၀,၀၀၀ပေးပါလို့ စာချုပ်ကြပါတယ်။ မြို့တော်စီမံဘဏ္ဍာ တာဝန်ခံတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဘီလ်ကလာဂတ်က-

“ကျွန်တော်တို့ကတော့ ဖက်စပ်ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှု’ လုပ်ဖို့ကောင်းတဲ့ အလုပ်တစ်ခုကို လုပ်လိုက်တာပါ။”  
လို့ဆိုပါတယ်။

ဒါနဲ့ပဲ မြေကွက်ကို ပြုပြင်၊ လမ်းတွေဖောက်၊ အဆောက်အဦးတွေ ဆောက်ကြတော့တာပေါ့။ ခြောက်လအတွင်းမှာပဲ Zhone ကုမ္ပဏီက လုပ်သား တွေဟာ အဆောက်အဦးထဲမှာ အလုပ်စဝင်နိုင်တော့တာပါ။ Zhoneကုမ္ပဏီ ရဲ့ အီဂျာဘတ်က-

“မြို့တော်အုပ်ချုပ်ရေးတစ်ဖွဲ့က ဒီလောက်မြန်မြန်ဆန်ဆန် လုပ်နိုင် တာမျိုး တစ်ခါမှ မတွေ့ဖူးပါဘူး”

လို့ ဝန်ခံပြောယူရတဲ့ အထိပါပဲ။

အုတ်ကလင်မြို့ဟာ မြို့တော်ဝန်ဘရောင်းရဲ့ လုပ်ဆောင်မှုအောက် မှာ လုပ်ငန်းရှင်ပေါင်း ၃၀၀ကျော်ကို အုတ်ကလင်မှာ အခြေစိုက်နိုင်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။

အခုအခါမှာ နည်းပညာစီးပွားရေးက လည်း နှေးကွေးသွား၊ ကယ်လီဖိုးနီးယားပြည်နယ်မှာ လျှပ်စစ်စွမ်းအားကလည်း လျော့နည်းလာတာနဲ့ ပတ် သက်ပြီး မြို့တော်ဝန် ဘရောင်းက ပူပန်ပုံမရပါဘူး။ သူ့အဖြေကတော့ ရှင်း

ပါတယ်။

“တစ်ချို့ သေဆုံးကြတာပေါ့ဗျာ။ တစ်ချို့ကျတော့ မွေးဖွားပေါ်ပေါက်လာမှာပေါ့”

**အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက အိုမာဟာမြို့**

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက အိုမာဟာမြို့ဟာ လူဦးရေ ၃၉၀,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ နည်းပညာအလုပ်ပေါင်း ၅၀,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ အင်တာနက်ဆက်သွယ်မှုပေါင်း ၆၁ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါတယ်။ အဆင့်မြင့် နည်းပညာလုပ်ငန်းပေါင်း ၄,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ အဓိကလုပ်ငန်းတွေကတော့ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် Data ထုတ်လုပ်ဖန်တီးရေးဖြစ်ပါတယ်။

အိုမာဟာမြို့ဟာ ရှေးယခင်ကပဲ နည်းပညာ မြို့တစ်မြို့ပါ။ စစ်အေးကာလ ကတည်းကပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ၁၉၉၇ ခုနှစ်မှာ Fiber-optic ကုမ္ပဏီကြီးက ကိုလိုရာဒိုကိုရွှေ့သွားတော့ တုန်လှုပ်သွားကြတယ်။ သတင်းနည်းပညာခေတ်ကြီး(Info-tech)မှာ မလိုက်နိုင်ရင် ကျန်ရစ်ခဲ့မှာကို သိတယ်။ ဒါနဲ့ မြို့ဟာ နည်းပညာခေတ်သစ်ကြီးထဲမှာ တိုးဝင်ကြဖို့ အခွင့်အလမ်းတွေစိမ့်ပေး၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံကြ လုပ်ကြရတာပေါ့။ ဒေသခံ လုပ်ငန်းရှင်များဟာ သတင်းနည်းပညာသိပ္ပံကျောင်းကြီးကိုဒေါ်လာ ၄၇သန်း ထည့်ဝင်ပြီး ခေတ်သစ် သတင်းနည်းပညာ သင်ကြားပို့ချမှုတွေ ပြုခဲ့ပါတယ်။ မြို့သူမြို့သား မဲဆန္ဒရှင်တွေက ဒေါ်လာသန်း ၃၀၀ သုံးစွဲဖို့အထိ လုပ်လိုက်ကြပါတယ်။

ခေတ်သစ်ကို တိုးဝင်လာမှုပါပဲ။

**အိုကလာဟိုမာပြည်နယ်က တူလ်စာမြို့**

လူဦးရေက ၃၉၃,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ နည်းပညာအလုပ်ပေါင်း ၅၄,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ အင်တာနက်သုံးစွဲသူပေါင်း ၄၈ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါတယ်။ အဆင့်မြင့် နည်းပညာလုပ်ငန်းပေါင်း ၃၈၀ ရှိပါတယ်။ အဓိက လုပ်ငန်းတွေကတော့ အင်တာနက်နှင့် ဆက်သွယ်ရေး(Telecom) ပါပဲ။

တူလ်စာမြို့သား ခရစ္စတိုဖာအရွိုင်းဟာ ကောင်းဘွိုင်ဘဝနှင့် ရေနံ

လုပ်ချင်ခဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ ခုတော့ ခရစ္စတိုဖာ ကောင်းဘွိုင်ဘွတ်ဖီနပ်ကို စီးတုန်းပါပဲ။ ကန်းထရီးဂစ်တာကိုလည်းတီးတုန်းပါပဲ။ ဒါပေမယ့် သူ့လုပ်ကိုင်တဲ့အလုပ်ကတော့ ICT နည်းပညာ အပျော့ထည်ထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်သူတစ်ဦးဖြစ်လာခဲ့ပါပြီ။ သူ့ကိုယ်သူ ပြောတာကတော့-

“ကျွန်တော်တို့ဟာ နည်းပညာ ကောင်းဘွိုင်တွေပဲလို့ ထင်မြင်မှတ်ယူကြပါတယ်”

လို့ဆိုပါတယ်။

တူလ်စာမြို့ ဟာ ရေနံမြို့ကနေ နည်းပညာ ဆက်သွယ်ရေးမြို့အဖြစ် ပြောင်းလဲတည်ဆောက်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၀ ခုနှစ် ရေနံလုပ်ငန်းကြီး ကျဆုံးသွားတဲ့အချိန်မှာ တူလ်စာမြို့က ရေနံလုပ်ငန်း လုပ်သားပေါင်း ၄၀,၀၀၀ အလုပ်မရှိတော့ဘဲ ဖြစ်သွားပြီ။ မြို့ကလည်း တစ္ဆေမြို့လို့ ဖြစ်သွားတော့မယ့် သဘောဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဝီလျံကုမ္ပဏီက တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေးထဲကို ဝင်တယ်။ တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ကြိုးဟောင်းတွေနေရာမှာ ဖိုင်ဘာအော့ဟစ်ကြိုးတွေသုံးလိုက်တယ်။ ခေတ်ပေါ် ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းထဲကို ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်လိုက်တာ ခုဆိုရင် ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံး ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်း စာရင်းဝင် ဖြစ်သွားပါပြီ။ တူလ်စာမြို့သူ မြို့သားများအတွက် အလုပ်နေရာပေါင်း ၄,၅၀၀ ပေးနိုင်တဲ့ အခြေအနေကို ရောက်ရှိနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ရှေ့ကိုလည်း ခေတ်သစ်နည်းပညာထဲကို ထဲထဲဝင်ဝင် တိုးဝင်ဖို့ပြင်ဆင်လုပ်ကိုင်နေဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။

**ဘရာဇီးနိုင်ငံက ကမ်ပီနာဂရန်ဒီ**

လူဦးရေ ၃၆၀,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ နည်းပညာအလုပ်ပေါင်း ၅၀၀ ရှိပါတယ်။ အင်တာနက် သုံးစွဲသူပေါင်း ၉ ရာခိုင်နှုန်းရှိပါတယ်။ အဓိကလုပ်ငန်းက စီးပွားရေး အပျော့ထည်(Software)နဲ့ အီးကောမတ်(E-commerce) ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၉၈ မှ ၂၀၀၁ အတွင်း ဖက်စပ်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဟာ ဒေါ်လာ လေးသန်းမှ ငါးသန်းအထိ ရှိခဲ့ပါတယ်။

ဘရာဇီးနိုင်ငံ အရွှေ့မြောက်ပိုင်း ပူနွေးခြောက်သွေ့ တဲ့အရပ်မှာ

အိုအေစစ်လို တစ်ခြမ်းမိုးရွာ၊ လုပ်ငန်းကိုင်ငန်း အခွင့်အလမ်းသာတဲ့ နေရာ လေးတစ်ခု ရှိပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ရာစုနှစ် ထက်ဝက်လောက်တုန်းက ကမ်ပီ လာဂရန်ဒီဟာ ဝါဂွမ်းများကို တင်သွင်းပြီး အထည်လုပ်ငန်းကို ဦးဆောင်လုပ် ကိုင်ခဲ့ဖူးတယ်။ ခုတော့ဖြင့် ခေတ်သစ်မြို့အဖြစ်လက်ခံပြီး သတင်းနည်းပညာ ခေတ်ကြီးကို လုပ်ငန်းပေါင်းစုံအပျော့ထည်အလုပ်အစ အားလုံး လုပ်ကိုင်နေ ပါတော့တယ်။ ဘရာဇီးနိုင်ငံအတွက် ခေတ်သစ်နည်းပညာလောကမှာ စံနမူ နာတင်ထိုက်တဲ့ မြို့တစ်မြို့ဖြစ်လာပါတော့တယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်လာနိုင်စေတဲ့ အဓိကသော့ချက်ကတော့ ပါရေဘာ(Paraiba)တက္ကသိုလ်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ်ကပဲ ပါရေဘာတက္ကသိုလ်က အိုင်ဘီအမ်ကုမ္ပဏီမှ ဒေါ်လာ ၅၀၀,၀၀၀ ဖိုး မိန်းဖရန်တွေ ဝယ်ယူပြီး ကွန်ပျူတာ ခေတ်ကို စတင် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါတယ်။ လက်တင် အမေရိကန်များကို ဆွဲဆောင်နိုင်တဲ့အဆင့်ကို ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၄ ခုနှစ်ကျတော့ နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးမှု စီစဉ်ခဲ့ပြီး နည်းပညာကျွမ်းကျင်သူ များ ရွေးထုတ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ခုတော့ဖြင့် ကမ်ပီလာဂရန်ဒီဟာ နည်းပညာခေတ် သစ်မှာ ရှေ့တန်းကို ရောက်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါတယ်။

**အလားဘာမားပြည်နယ်က ဟန့်စ်ဗဲမြို့**

“လူဦးရေ ၁၅၈,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ နည်းပညာအလုပ်ပေါင်း ၁၈,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ အင်တာနက်သုံးစွဲသူပေါင်း ၄၈ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါတယ်။ အဆင့်မြင့် နည်းပညာလုပ်ငန်းပေါင်း ၁,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ အဓိကလုပ်ငန်းကတော့ အီ လက်ထရုန်းနစ်နဲ့ အရိုစပေ(Electronic-aerospace)တို့ဖြစ်ပါတယ်။

ကိုယ့်မြို့မှာ နည်းပညာ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှု၊ ထွန်းကားမှု ဖြစ်လို ပါသလား၊ ဖြစ်ချင်ရင် မြို့စွန့်မြို့ဖျား တစ်နေရာရာကို အမေရိကန်အစိုးရရဲ့ အာကာသအစီအစဉ် တစ်ခုခုကို နေရာပေးလိုက်ပေါ့လို့ စကားအဖြစ်တောင် ပြောနေကြလေရဲ့။ အမေရိကန်အစိုးရဟာ ၁၉၆၀ ခုနှစ်က အလားဘာမား ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းမှာ အာကာသယုံသန်းရေး အစီအစဉ်တစ်ခု အခြေစိုက် လာရောက် ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာတင် အနီးအနားတစ်ဝိုက် အားလုံးဟာ ခေတ်သစ်နည်းပညာရောဂါ ကူးစက်ခံရပါတယ်။ စခန်းကို အခြေပြုပြီး နည်း

ပညာစီးပွားရေးစက်ရုံတွေတည်ကြနဲ့ နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးမှုကြီး ဖြစ်ပေါ်လာတော့ တာပါပဲလို့ ဆိုကြပါတယ်။

မြို့တော်ရဲ့မှတ်တမ်းအရ ဟန့်စ်ဗဲလီရဲ့ အဆင့်မြင့်နည်းပညာ ဟိုင်း တက်(Hightech) ကုမ္ပဏီကြီးများရဲ့ စံ၅ရာခိုင်နှုန်းဟာ စစ်တပ်နဲ့ နာဆာ အတွက် တင်သွင်းရောင်းချနေကြရတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

**အိုဟိုင်းပြည်နယ်က အာကရွန်မြို့**

လူဦးရေ ၂၁၇,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ နည်းပညာအလုပ်အကိုင်ပေါင်း ၃၀,၀၀၀ ရှိပါတယ်။ အင်တာနက်သုံးစွဲသူအပေါင်း ၆၂ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါတယ်။ အဆင့်မြင့်နည်းပညာ လုပ်ငန်းပေါင်း ၄၀၀ ရှိပါတယ်။ အဓိက လုပ်ငန်းက ပိုလီမာ(Polymers) ဖြစ်ပါတယ်။

၂၀ရာစု အာကရွန်မြို့ရဲ့ အောင်မြင်မှုဟာ ရာဘာညော်စော်နံလှ တယ်လို့ဆို ရပါမယ်။ Good year, BF Goodrich, Birdgestone, Firestone နှင့် General Tire တာယာကုမ္ပဏီတို့ရဲ့ ဌာနချုပ်များဟာ အာကရွန်မြို့မှာရှိ ခဲ့ပါတယ်။ တစ်ချိန်တစ်ခါက အလွန်ဖွံ့ဖြိုးခဲ့တဲ့ တာယာထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်း ကြီးတွေဟာ ဂလိုဘယ်လိုက် ဇေရှင်းခေတ်မှာ အကွဲကွဲအစိတ်စိတ်ဖြစ်ပြီး ရေကြည်ရာ မြက်နုရာပြောင်းကြနဲ့ တစ်ချိန်က ကမ္ဘာ့ရာဘာ-တာယာမြို့ တော်လို့ ခေါ်ခဲ့ကြတဲ့ အာကရွန်ဟာ ၁၉၇၀နှင့် ၁၉၉၀ အတွင်း ထုတ်လုပ် မှုအလုပ်ပေါင်း ၃၅,၀၀၀ ဆုံးရှုံးသွားခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၀ ခုနှစ်ကျတော့ အာက ရွန်မြို့ဟာ ရောခဲဂိတအဖွဲ့ပဲ ပေးစရာ ရှိပါတော့တယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။

အာကရွန်မြို့ရဲ့ ကံကောင်းတဲ့အချက်ကတော့ ရာဘာ တာယာ လုပ်ငန်းတွေ ထွက်ခွာသွားကြပေမယ့် သုတေသနဌာန ကတော့ ချန်နေ ကျန် နေခဲ့တာပါပဲ။ အဲဒီသုတေသနဌာနကပဲ ပိုလီမာ(Polymers)ထုတ်လုပ်မှုတို့ ဇောက်ချ လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ခုတော့ဖြင့် အာကရွန်မြို့ဟာ ကမ္ဘာက ပိုလီ မာဗဲလီ(Polymer valley)လို့ တင်စားခေါ်ဝေါ်ကြတဲ့ အိုဟိုင်းယိုး အရှေ့မြောက် ပိုင်းဒေသရဲ့ ဗဟိုချက်မမြို့ ဖြစ်လာပါတော့တယ်။ ပိုလီမာနှင့် ပတ်သက်ဆက် နွယ်တဲ့ ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းပေါင်း ၄၀၀ ရှိပြီး အလုပ်သမားပေါင်း ၃၀,၀၀၀

အလုပ်လုပ်နေကြရပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ခုတစ်ခါ အာကရွန်ရဲ့ အောင်မြင်မှုဟာ ရာဘာညော်နဲ့ မနံတော့ ဘဲပေါက်ပေါက်ပွင့်နှင့် ထောပတ်ရနံ့ တွေပဲသင်းယုံ တော့သတဲ့။

**စီမံနိုင်ငံက ဘာစီလိုနာမြို့**

လူဦးရေ လေးသန်း၊ နည်းပညာအလုပ်ပေါင်း ၅၅,၀၀၀၊ အင်တာနက် သုံးစွဲသူပေါင်း ၃၇ ရာခိုင်နှုန်း၊ အဓိက လုပ်ငန်းTelecom IT. (Norkia , Sams ung, Hewlett-packard).

အလွန်လှပတဲ့ ဘာစီလိုနာမြို့တော်ရဲ့ အလယ်က ၁၉ရာစု စက်မှုဇုန် တစ်ခုဖြစ်ခဲ့တဲ့Poblenou တဖြည်းဖြည်းကွယ် ပျောက်နေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ တည်ဆောက်ရေးလုပ်သားများဟာ ခေတ်ပေါ်အဆောက်အဦးတွေ ဆောက်နေကြ လို့ပါပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ဘာစီလိုနာမြို့ဟာ မြေထဲပင်လယ်စတိုင်နှင့် ဆောက်ထားတဲ့ နယူးယောက်ရဲ့ စီလီကွန်ဗဲလီ ဖြစ်လာခဲ့တာကိုး။

ဘာစီလိုနာဟာ တကယ်ပဲ နယူးယောက်ကို ပုံတူကူးချနေတာပါပဲ။ ဘာစီလိုနာမှာ စက်ရုံတွေ ရှိပါတယ်။ အဲဒီစက်ရုံတွေကတော့ Sony, Sharp, Sanyo, Hewlette-pachard နှင့် Samsung တို့ပါပဲ။ ဒီနာမည်စာရင်းကို ဖတ် လိုက်ရင်ပဲ မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ်ကြီး သဘောပေါက်ကြမှာပါ။ ကမ္ဘာ့အကြီး ဆုံး အီလက်ထရွန်းနစ်လုပ်ငန်းကြီးတွေပဲ ဆိုတာ။ ခေတ်သစ်စီးပွားရေးဟာ ဘာစီလိုနာမြို့ စီးပွားရေးရဲ့ ငါးရာခိုင်နှုန်းကနေ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းထိ ငှိုးတက် မြင့်မားလာခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဆက်ပြီး အရှိန်အဟုန်မြင့်မားစွာ တိုးတက်မယ် လို့ ရည်မှန်းနေတဲ့ မြို့ ဖြစ်ပါတယ်။

**တရုတ်ပြည် စုစောင်းမြို့**

လူဦးရေ ၅၅သမဂ္ဂသန်း၊ နည်းပညာအလုပ်ပေါင်း ၈၀,၀၀၀၊ အင် တာနက်သုံးစွဲသူပေါင်း ၁၅သမဂ္ဂရာခိုင်နှုန်း၊ အဓိကလုပ်ငန်း P.Cကွန်ပျူတာများ ရဲ့ ခလုတ်၊ မောက်စ် (ကြွက်) များနှင့်LCDများ။(Motoralနှင့် Fujitsu ကုမ္ပဏီများ အတွက် ထုတ်လုပ်ကြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။)

ဒီမြို့တော်ရဲ့ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားမှုသမိုင်း ကတော့ သက်ကြီးရွယ်အို နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင် နှစ်ဦးရဲ့ စိတ်ကူးလို့ ဆိုရမယ်ထင်ပါတယ်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ် စင်ကာပူနိုင်ငံရဲ့ခေါင်းဆောင် လီကွမ်ယုတစ်ယောက် စုစောင်း ရောက်လာ တော့ မြို့တော်ဝန်က စင်ကာပူ နိုင်ငံရဲ့ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီမြို့ဟာ တစ်ချိန်က ပိုးထည်လုပ်ငန်း၊ ဆန်စပါးလုပ်ငန်းနှင့် တူးမြောင်းများ ကြောင့် ဥယျာဉ်မြို့တော်လို့ထင်ရှားခဲ့တာပါ။ အဲဒီလို စီမံကိန်းကို တရုတ်ပြည် သူ့သမ္မတနိုင်ငံ ခေါင်းဆောင်ကြီး တိန်ရှောက်ဖင်က ထောက်ခံအားပေးလိုက် တော့ တစ်ချိန်က ဥယျာဉ်မြို့ကလေးဟာ ခေတ်သစ်နည်းပညာမြို့ ဖြစ်လာ တော့ တာပါပဲ။ တစ်ချိန်တည်းမှာ စုစောင်းဟာနိုင်ငံခြားနည်းပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်မှုကို လည်းအားပေးခဲ့ပါတယ်။ ခုဆိုရင် ဖူဂျစ်ဆုတို့ ဖိလစ်တိုလို နာမည် ကြီး ကုမ္ပဏီကြီးများ အပါအဝင် လုပ်ငန်းပေါင်း ၅၅၀ ရှိနေပြီး စက်မှုဇုန်ဒေသ နှစ်ခုလုံးကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဒေါ်လာ ရှစ်ဘီလျံအထိ မြှုပ်နှံလာကြပါတယ်။ အလုပ်နေရာလည်း ၈၀,၀၀၀ ပေါ်ပေါက်လာစေခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ဆက်လက်တိုးတက်လာဦးမှာပါ။

**ပြင်သစ်နိုင်ငံက ကိုတီဒီအေဇူး**

လူဦးရေ တစ်သန်းရှိပါတယ်။ နည်းပညာအလုပ်ပေါင်း ၂၃,၇၇၀ ရှိပါတယ်။ အင်တာနက်သုံးစွဲသူပေါင်း ၁၃ရာခိုင်နှုန်း ရှိပါတယ်။ အဓိကလုပ် ငန်းတွေကတော့Telecom, Database, Management (Texas Instruments နှင့်Philips)

အရင်တုန်းက ဒေါ့ကွန်းမ်(Dot-com)နယ်ပယ်မှာ ကိုတီဒီအေဇူးရဲ့ ဆိုဖီယာနည်းပညာ နယ်မြေလေးဟာ နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်ကျော်က စတင်လုပ် ကိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

သူတေသနဘက်မှာပဲ အားထည့်ပြီးတော့ ထုတ်လုပ်မှုအပိုင်း မရှိ သလောက်ပါပဲ။ ပါရီမြို့တော်ရဲ့ စီလီကွန်ဗဲလီကသာ ထုတ်လုပ်မှုကို ဦးဆောင် ခဲ့တာပါ။ ဆိုဖီယာဟာ တစ်ကယ်ပဲ အတိတ်ခေတ်က ရှေးဟောင်းမင်းသမီး တစ်လက်လို့ပါပဲ။



ခုတော့ဖြင့် ခေတ်ပေါ်ခေါင်းဆောင် မင်းသမီး ဖြစ်လာခဲ့ပါပြီ။ ကိုဒီ တီအေလူး ကDot-plisionနယ်မြေဟာ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းက နည်းပညာတို့ရဲ့ ရှေ့က ဦးဆောင်ပြေးနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာ့အကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ အိုင်ဘီအမ်(IBM) ကုမ္ပဏီရဲ့ သူတေသနလုပ်ငန်းဟာ အဲဒီမှာလာလုပ်နေရပါတယ်။Texas Instruments ကလည်း စက်ရုံလာတည်နေပါတယ်။ ခုတော့ဖြင့် ဆိုဖီယာစက်မှု နယ်မြေမှာ စက ၅,၇၀၀ လောက်ဟာ စက်မှုလုပ် ငန်း ကုမ္ပဏီပေါင်း ၁,၂၀၀ အတွက်ပေးထားရပြီး လုပ်သားပေါင်း ၂၃,၀၀၀ ကို အလုပ်ပေးနေရတဲ့ နေရာဖြစ်နေပါပြီ။

ဒီကိုးမြို့ကို Newsweek က ခေတ်သစ်နည်းပညာမြို့အဖြစ် ပြောပါတယ်။

**ကျေးဇူးစကား**

မေလ၂ ရက် နေ့ကစပြီး မောင်မိုးသူ ခရီးသွားပါတယ်။ မန္တလေး၊ ပြင်ဦးလွင်၊ ကျောက်မဲ၊ မူဆယ်၊ ရွှေလီအထိပါ။ ၁၈ ရက်နေ့မှ ရန်ကုန် ပြန် ရောက်ပါတယ်။ ကလျာအတွက် ဆောင်းပါးကို ပြင်ဦးလွင်မြို့၊ ဒေါ်ဒေါ်(လူထု ဒေါ်အမာ) ဆီမှNewsweekစာအုပ်ထဲက စတွေ့ပြီး ရေးခဲ့တာ။ ရန်ကုန်ပြန် ရောက်မှ ရေးပြီးပါတယ်။ ဒီစာအုပ်အတွက် ဒေါ်ဒေါ်ကို ကျေးဇူးတင်ရပါတယ်။ မောင်မိုးသူအတွက် မောင်မပိတ်သေးဘဲ စောင့်နေတယ်ဆိုတဲ့ မမဝင်း (ကလျာ) ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ရပါတယ်။ ဒီဆောင်းပါးတွေကို ဖတ်ပြီး ကျေနပ်ကြတယ်ဆိုတဲ့ ပရိသတ်အတွက်လည်း ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။

ကလျာ၊ ဇူလိုင်၊ ၂၀၀၁



**အာရှအိုင်တီပညာရှင်အကျပ်အတည်း**

ဒီနေ့ခေတ်ကို အိုင်တီခေတ်၊ သတင်းနည်းပညာခေတ်လို့ဆို ကြပါ တယ်။ အဲဒီသတင်းနည်းပညာရဲ့ တိုးတက်မှုဟာ အရှိန်အဟုန် သိပ်ကြီးမား လွန်းလှပါတယ်။ အဲဒီကြီးမားတဲ့အရှိန်အဟုန်နဲ့ လိုက်လျောညီ ထွေလုပ် ကိုင်နိုင်ကြဖို့ ပညာရှင်တွေ မွေးထုတ်ဖို့လိုတာပေါ့။ အဲဒါကို ဘယ်လို ဖြည့်ဆည်း ကြမှာလဲ။

ဂျပန်နိုင်ငံက အိုင်တီပညာရှင်ပေါင်းနှစ်သိန်း လိုအပ်နေပါသတဲ့။ တရုတ်နိုင်ငံမှာ ကွန်ပျူတာ သိပ္ပံဘွဲ့ရ တစ်ဦးအတွက် အလုပ်ပေါင်း တစ်ရာ ရွေးချယ်စရာ ရှိနေပါသတဲ့။

စင်ကာပူနိုင်ငံက တစ်နှစ် တစ်နှစ်ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားနေတဲ့ အိုင်တီ အလုပ်အကိုင် နေရာပေါင်း ၁၀,၀၀၀ ရှိတာကို စင်ကာပူတက္ကသိုလ်များက ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းသာ ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ပါသတဲ့။

အိန္ဒိယနိုင်ငံဟာ ၂၀၀၆ ခုနှစ်ကျရင် အိုင်တီအလုပ်အ ကိုင် နေရာပေါင်း နှစ်သန်းအတွက် လစ်ဟာနေပါလိမ့်မယ်တဲ့။

ဟောင်ကောင် ကုမ္ပဏီကြီးတွေရဲ့ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းဟာ အိုင်တီပညာ ရှင် လိုအပ်မှုဖြစ်ပါလိမ့်မယ်တဲ့။

တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံဟာ ၂၀၀၅ ခုနှစ်မှာ အိုင်တီ နေရာပေါင်း ၂၀၀,၀၀၀ နေရာလွတ် ဖြစ်နေတော့မှာတဲ့။

အဲဒီလို အဲဒီလို ဖြစ်နေကြောင်းသိရပါတယ်။

အဲဒီလို ခံစားမှုမျိုးရဲ့ အခြေအနေ ကိုသိရလေအောင် မလေးရှား နိုင်ငံMYBIZကုမ္ပဏီကြီးရဲ့ တာဝန်ခံ ချောင်ယူဝေရဲ့ စကားကို နားထောင် ကြည့်ရအောင်ပါ။ သူက-

“ကျွန်တော်တို့ ကုမ္ပဏီကြီးရဲ့ စီးပွားရေး ဆိုင်ရာ အပျော့ထည်(Soft ware)စီမံကြဖို့ နောက်ဆုံးအဆင့်အတွက် ကျွမ်းကျင်သူ သူတေသနပညာရှင် ကိုရှာဖွေဖို့ ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ လိုချင်တဲ့ အရည်အသွေးက အိုင် တီဖန်တီးမှုနှင့်(Marketing) မတ်ကတ်တင်း ကျွမ်းကျင်မှု ပေါင်းစပ်ကျွမ်းကျင် သူကို လိုချင်တာပါ။ ကျွန်တော်တို့ အနေနဲ့ အဲဒီကျွမ်းကျင်သူကို တစ်နှစ်ခေါ် လာ ၂၅၀,၀၀၀ (နှစ်သိန်းခွဲ) ပေးဖို့ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီနေရာအတွက် မလေးရှားက ဘယ်သူမှ မလုပ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါနဲ့ အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေရေးအဖွဲ့ တွေကတစ်ဆင့် ဟောင်ကောင်နဲ့ စက်ာပူမှာ ရှာတာလဲ မရပြန်ပါဘူး။ နောက် ဆုံး အမေရိကန်နဲ့ ဗြိတိန်က လူခေါ်ဖို့ကြိုးစားရပါတယ်။ အဲ သူတို့ကျပြန် တော့လဲ အဲဒီပိုက်ဆံလောက်နဲ့ မလုပ်နိုင်ဘူးတဲ့။အများကြီးပိုတောင်းတယ်။” ဒီတော့ ချောင်က-

“ကျုပ်တို့ အာရှတိုက်မှာ အိုင်တီနည်းပညာ ကျွမ်းကျင်သူ ပညာရှင် တွေရှားပါးလိုအပ်နေတာကတော့ အသေအချာပဲလို့ ပြောပါတယ်။

လိုနေသတဲ့လား။

ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးနယ်ပယ်မှာ ဒေါ့ကွန်း(Dotcoms) စီးပွားရေး လုပ်ငန်း တွေကျဆုံးပြီး အိုင်တီ နည်းပညာရှင်တွေ အတော်များများ အလုပ်ဖြုတ် ခံရ နေတယ်မဟုတ်ပါလား။

အိန္ဒိနိုင်ငံက အပျော့ထည်ကုမ္ပဏီ ၇၀ကျော်ဟာ ဆုံးရှုံးကြလို့ အိန္ဒိယ နိုင်ငံက ပရိုဂရမ်မာတွေ လမ်းမပေါ် ရောက်သွားကြပြီ မဟုတ်ပါလား။

အမေရိကားမှာလည်း စီးပွားရေးနှေးကွေးမှုရှိလာပြီး အမေရိကန်မှာ ပေယ်ရှယ်ဗီဇနဲ့ ရောက်နေကြတဲ့ အိန္ဒိယနိုင်ငံ သား ပရိုဂရမ်မာ(Programm

ers) တွေ ၂၀,၀၀၀ကျော်ဟာ အိန္ဒိယကိုပြန်ရမလားပဲ။

အဲဒီလို အဲဒီလို ရှိနေကြပေမယ့်...

အိုင်တီ နည်းပညာခေတ်ကြီးဟာ ကမ္ဘာ့သမိုင်း တွင်လောက်အောင် ပြောင်းလဲနေတာဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်စီးပွားရေးမှ အိုင်တီရဲ့ တစ်ခြားဘက်မှာ မလုပ်ရဲကြဘူး။ နိုင်ငံတွေကလည်း ကုမ္ပဏီကြီးတွေလိုပဲ ဒေသနအသစ်ကို ရှာ ဖွေတွေ့ရှိသွားကြပြီးပစ္စည်းတန်ခိုးရှိရုံနှင့် ကြီးကျယ်မှုမဖြစ်နိုင်တော့ဘူးဆို တာပဲ။ ခု ဖြစ်နေတာက ပညာရှင်အရင်းအနှီးကသာ အစွန်းထွက်နိုင်တယ်။ အသားစီးရနိုင်တယ်ဆိုတာကိုသိနေကြပြီ။ ဘယ်စီးပွားရေးမှ နဲ့ နဲ့တဲ့အလုပ် သမားတွေနှင့် တစ်ရှိုက်ထိုးကြီးမားလာတဲ့ ဂလိုဘလိုက်လေးရှင်း (Globaliza tion) ကမ္ဘာမှာ ယှဉ်ပြိုင်ရပ်တည်နိုင်ဖို့ မလွယ်ဘူးဆိုတာကို သိနေကြပြီ။ ဘယ်နှယ် ဘော်စကွန်နယ် ချောင်ကျီချောင်ကြားက စားသုံးသူတစ် ဦးက အင်တာနက်က တစ်ဆင့်ကမ္ဘာပေါ်မှာထုတ်သမျှအကောင်းဆုံးနဲ့ ဈေး အမှန် ဆုံးဆိုတဲ့ မှတ်စုစာအုပ်ကွန်ပျူတာ(note book computer) တစ်လုံးကို ရအောင်ဝယ်နိုင်တယ်ဆိုတာ သိနေပြီလေ။ ရောင်းသူဟာ တိုးဝေးလံတဲ့ တရုတ်ပြည်က ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေမှာ။ အဲဒီလို ကမ္ဘာကြီးက အင်တာနက်ကွန်ယက် စနစ်ရဲ့ ဖြန့်ကျက်မှုက ကျယ်ပြန့်အားကောင်းနေပြီဆိုတာကိုး။ ဒါကြောင့် လည်း အောင်မြင်သူတွေဟာ ကမ္ဘာအနှံ့အလုပ်တွေ လုပ်နိုင်တာ ဖြစ်တယ်။

အဖြစ်အပျက်တစ်ခုပြောပြမယ်။

အသက် ၃၀ အရွယ်ရှိ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံသား ဆက်စီနန်ဒိုလက်ဆန် ဟာ မက်ကယ်နီကယ် အင်ဂျင်နီယာ(Mechanical Engineer)ဘွဲ့ ရပြီးပြီ။ သူ က, ကနေဒါနိုင်ငံသွား အလုပ်လုပ်ဖို့ ကြိုးစားနေတာ တစ်နှစ်ရှိပြီ။ မရနိုင်သေး ဘူး။ စောင့်နေရင်းတန်းလန်း၊ ဂျာဗားမှာ အင်တာနက် ပရိုဂရမ်မင်းဘာသာ ရပ်ကို သင်တန်းတက်ကာ သင်တန်းအောင်လက်မှတ်နဲ့ ကနေဒါသံရုံးကို တင် ပြလိုက်တာ နောက်တစ်ရက် ဗီဇာရတာပဲတဲ့။

ဒီနေရာမှာ အာရှတိုက်ရဲ့ ချမ်းသာတဲ့ ဒေသများက အိုင်တီပြိုင်ပွဲမှာ နိုင်အောင်ပြိုင်ကြဖို့ ပိုက်ဆံရှိနေတာပေါ့လေ။ ဒါပေမယ့် ပညာရှင်တွေဆို တာ မိုးပေါ်ကကျလာတာမှ မဟုတ်တာ။ မွေးယူရတာမဟုတ်လား။ ဒီမှာအခက်အခဲ

ရှိတော့တာ ပါပဲ။ ဥပမာ စင်္ကာပူဆိုပါတော့ လူဦးရေက နည်းနည်းလေးရယ် စင်္ကာပူက တက္ကသိုလ်တွေဟာ တစ်နှစ်တစ်နှစ်မှ အိုင်တီဘွဲ့ရတွေကို ၂၅၀၀ လောက်ကို အနိုင်နိုင်မွေးထုတ်နိုင်နေရတာ။ လိုအပ်တဲ့ အိုင်တီပညာရှင် ၁၀,၀၀၀ လောက်လိုအပ်နေတာလေ။ အဲဒါပြဿနာက တောင်ကိုရီးယားမှာ အသိပညာရှိတဲ့ လုပ်သားပေါင်း တစ်နှစ် တစ်နှစ် ၁၀၀,၀၀၀(တစ်သိန်း)လောက် လိုတာ။ တက္ကသိုလ်တွေက ဘွဲ့ရမွေးထုတ်နိုင်တာ ၄၈,၀၀၀ ပဲရှိနေတယ်လေ။ အိုင်တီခေတ်ကြီးထဲမှာ ဂေါ်ဇီလာလို အကောင်ကြီးလှပါတယ်ဆိုတဲ့ ဂျပန်နိုင်ငံက လူအိုနိုင်ငံဖြစ်နေပြီ။ အစိုးရရဲ့ ထုတ်ပြန်ကြေညာချက် အရ လောလော လတ်လတ်ပဲ အိုင်တီအလုပ်သမားပေါင်း ၂၀၀,၀၀၀(နှစ်သိန်း) လောက်လိုနေ ပါသတဲ့။ ဒါက အစိုးရကပြောတာ။ တရားမဝင်စကားတွေအရဆိုရင် ၅သိန်း လောက်တောင် လိုနေတယ်ဆိုပဲ။ အဲဒီလိုအပ်ချက်တွေဟာ အကြီးစားကော် ပိုရေးရှင်းကြီးတွေမှာပဲ ရှိသေးတယ်နော်။ ဒါကြောင့် စီးပွားရေးဝန်ကြီးဌာနရဲ့ အိုင်တီမြှင့်ရေး မွေးထုတ်ရေးတာဝန်ခံ တာကာယိုရှိရာကအီက ပြောတာပေါ့။

“အခု အခြေအနေဟာ အဆိုးဆုံးမရောက်သေးဘူး။ အလတ်စားနဲ့ အသေးစားလုပ်ငန်းတွေက အိုင်တီနည်းပညာမှာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ဖို့ နှေးကွေး နေကြသေးလို့၊ ဒါပေမယ့် အနှေးနဲ့အမြန် လုပ်လာကြမှာ၊ ဒါပေမယ့် စက်မှု လောကကြီး တစ်ခုလုံးရဲ့ ကုမ္ပဏီတိုင်းက လုပ်သားတွေကို အရည်အသွေးမြှင့် တင်မှုတွေ ပြည့်ပြည့်ဝဝကြီး လုပ်ကြသည့်တိုင်အောင် ကျုပ်တို့နိုင်ငံဟာ အိုင်တီ အထူးပြုပညာရှင်ပေါင်း တစ်သန်းကနေ နှစ်သန်းလောက် အထိ လိုနေဦးမှာပဲ” လို့ ဆိုပါတယ်။

နောက်ပြဿနာတစ်ခုက အိုင်တီပညာရှင်တွေက မွေးထုတ်နိုင်ပေ မယ့် ဖြစ်ထွန်းလာတဲ့ အိုင်တီပညာရှင် အညွန့်အဖူးတွေဟာ ငွေများများပေးတဲ့ နိုင်ငံကြီးတွေကို ပြောင်းရွှေ့သွားတာမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီပြဿနာကို ရင်ဆိုင် နေရတာ ကတော့ ဖွံ့ဖြိုးစ နိုင်ငံလို့ ပြောလို့ရနိုင်တဲ့ အိန္ဒိယ၊ တရုတ်နဲ့ ဖိလစ် ပိုင်နိုင်ငံများပါပဲ။

အာရှတက္ကသိုလ်ကြီးတွေရဲ့ လက်ရှိအိုင်တီကျောင်းသားစာရင်းကို ကြည့်လိုက်ရင် ပူးတွဲပါ ဇယားသာ ကြည့်ပါတော့။ အဲဒါက အာရှတိုက်ရဲ့

ထိပ်တန်း ဆိုတဲ့ တက္ကသိုလ်ကြီး ၂၀မှာ အိုင်တီ ပညာသင်ကျောင်းသူကျောင်း သားက အားလုံးပေါင်းရင်ပဲ(ငါးသောင်း)အောက်မှာ ရောက်မနေဘူးလား။ ဒီတော့ အာရှတိုက်ရဲ့ တက္ကသိုလ်များအနေနဲ့ အိုင်တီပညာရှင်တွေ ဒီထက် များများမွေးထုတ်ပေးဖို့ လိုနေတာ ထင်ရှားပါတယ်။

တစ်ချိန်ထဲမှာ ချမ်းသာတဲ့ ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းကြီးတွေကလည်း အိုင် တီပညာရှင်တွေကို မွေးထုတ်ပေးဖို့ လိုအပ်တာပါပဲ။ ချမ်းသာတော့ ကိုယ်တိုင် မွေးထုတ်မယ့်အစား အညွန့်အဖူးကို ခူးပြီးခပ်ပြီး ဝယ်ယူနေကြတယ်လေ။

ပျမ်းမျှကြည့်ရင် အိန္ဒိယ၊ ပါကစ္စတန်၊ ဖိလစ်ပိုင်နဲ့ ယိုးဒယားနိုင်ငံ များမှာ အိုင်တီပညာရှင်တွေရဲ့ ဝင်ငွေဟာ တစ်နှစ်ကို ဒေါ်လာ ၅,၀၀၀လောက် ပဲ ရကြပါတယ်။ ဒီတော့ ပိုပေးတဲ့ နယ်မြေ စားကျက်ကို ရွှေ့ပြောင်းသွားတာ ထုံးစံလို ဖြစ်နေပြီလေ။

ဖိလစ်ပိုင် ကွန်ပျူတာအစည်းအရုံးရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်တဲ့ ဂတ်စ်လက်ဂမန်းက-

“ကျွန်တော်တို့ကတော့ဗျာ၊ ၁၉၈၀ ခုနှစ် ကတည်းကပဲ တစ်ခြားနိုင် ငံတွေအတွက် အိုင်တီပညာရှင်တွေ ထုတ်လုပ်ပေးတဲ့ နိုင်ငံဖြစ်နေပါတယ်” လို့ ပြောရှာပါတယ်။ တရားဝင်ထုတ်ပြန်ထားတဲ့ စာရင်းဇယားကတော့ မရှိပါ ဘူး။ ဒါပေမယ့် ခန့်မှန်းချက်ကတော့ တစ်နှစ် တစ်နှစ်မှာပဲ အိုင်တီပညာ သင်ကြားထားတဲ့ လုပ်သားပေါင်း နှစ်သိန်းလောက် ထွက်ခွာနေကြပါသတဲ့။

တရုတ်ပြည်မှာလည်း ထိုနည်းပေါင်း ပါပဲ။ တရုတ်ပြည်မှာ ကွန်ပျူတာ ဆိုင်းရင့်နဲ့ ပြီးတဲ့ ဘွဲ့ရတစ်ယောက်ဟာ ဒေသတွင်း ကိုယ့်ရပ်ကိုယ့်ရွာမှာ အလုပ်နေရာပေါင်း ၁၀၀လောက် ရွေးချယ်လုပ်နိုင်ကြပါတယ်။ ပြည်တွင်း လုပ်ငန်းရှင်တွေရဲ့ လုပ်ငန်းတွေမှာ လုပ်မလား၊ ဟောင်ကောင်ကလာပြီး အခြေ စိုက်နေကြတဲ့ လုပ်ငန်းတွေမှာပဲ လုပ်မလားလို့ ရွေးနိုင်နေတာ။ ဒါပေမယ့် နိုင်ငံတကာကို ထွက်လုပ်နေတော့တာပဲ။

အိန္ဒိယကတော့ အိုင်တီ ပညာရှင်ထုတ်လုပ်တဲ့နေရာမှာ ရွေးစရာအ ပေါဆုံးနိုင်ငံပါပဲ။ အိန္ဒိယနိုင်ငံဟာ အမေရိကန်ထက် တစ်နှစ် တစ်နှစ် အိုင် တီပညာရှင်ပေါင်း နှစ်ဆထုတ်လုပ်ပေးနေတဲ့ နိုင်ငံဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတောင် လိုသေးတယ်လို့ ဖြစ်နေသေးတာကိုး။

ဘယ်လိုမွေးထုတ်ကြမလဲ

ပြဿနာကတော့ ရှိနေပြီ။ အိုင်တီပညာရှင်တွေကို ဘယ်လို မွေးထုတ်ကြမလဲ ဆိုတာ စဉ်းစားရမယ့်အလုပ်၊ လက်တွေ့ရင်ဆိုင်ရမယ့်အလုပ် မဟုတ်ပါလား။

မနှစ်တုန်းက ဂျပန်နိုင်ငံ အိုကီနာဝါ မြို့မှာ ကျင်းပတဲ့ G.8 ခေါ်တဲ့ စက်မှုထိပ်သီးရှစ်နိုင်ငံရဲ့ ထိပ်သီးညီလာခံမှာ ဂျပန်နိုင်ငံက ကြေညာချက်တစ်ခု ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။ (ဂျပန်ကိုယ်တိုင်က စီးပွားရေး နလန်ထူဖို့ ကြိုးစားနေရဆဲ ဖြစ်ပါတယ်) ဂျပန်က ကတိပေးတယ်လေ။ အာရှဒေသအတွင်း အိုင်တီပညာရှင်တွေ အိုင်တီပညာ သင်ကြားရေးအစီအစဉ်တွေအတွက် ဒေါ်လာသန်း ၁၅ ဘီလျံ သုံးစွဲပါမယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါကတော့ ဂျပန်နိုင်ငံက ခဲတစ်လုံးထဲနဲ့ ငှက်နှစ်ကောင် ပစ်လိုက်တဲ့သဘောပါပဲ။ အာရှ ဒေသအတွင်းမှာလည်း အိုင်တီပညာရှင်တွေ ထွက်ပေါ်လာစေ၊ ကိုယ်တိုင်ဖြစ်တဲ့ ဂျပန်နိုင်ငံကလည်း ၂၀၀၅ ခုနှစ်မှာ အိုင်တီစူပါ ပါဝါနိုင်ငံကြီး ဖြစ်လာစေဖို့ပါပဲ။ အစီအစဉ်ရဲ့ သော့ချက်တစ်ခုကတော့ နောက်လာမယ့် ငါးနှစ်အတွင်းမှာ နိုင်ငံရပ်ခြားက အိုင်တီပညာရှင် ၃၀,၀၀၀ တင်သွင်းခွင့်ပြုမည့် အစီအစဉ်ပါပဲ။

ဒီတော့ ဂျပန်နိုင်ငံက ညာဘက်လက်က ဒေသတွင်း အာရှ ဆင်းရဲတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ အိုင်တီပညာရှင်တွေ မွေးထုတ်သင်ကြားပေးမယ်။ တစ်ချိန်ထဲမှာ ဘယ်ဘက်လက်က ဂျပန်နိုင်ငံရဲ့ လိုအပ်တဲ့ အိုင်တီပညာရှင်တွေရအောင် လုပ်လိုက်တာပါပဲ။

ဒါနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပွစိပွစိပြောကြ တာတွေလည်း အများကြီးပေါ့။ ဒါပေမယ့် တကယ့် အခြေအနေမှန်ကို လက်တွေ့စဉ်းစားဖို့ကောင်းပါတယ်လို့ ပြောတဲ့၊ ထောက်ခံတဲ့ လူတွေလည်း ရှိပါတယ်။

ယိုးဒယား မဟာနာကွန် တက္ကသိုလ်ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဆတ်သီချိုင်းက-  
“ အခုလို ဂျပန်ကတာဝန်ယူပေးတာ ကောင်းပါတယ်။ အာရှနိုင်ငံတွေဟာ အမေရိကန်တို့ ဥရောပတို့နဲ့ ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ဖို့ အခွင့်အရေး ရရှိသွားတာပေါ့ ”

လို့ဆိုပါတယ်။ အောင်မြင်တဲ့ ဒေသတွင်းပညာရှင်တွေကို ဂျပန်က

မွေးသွားမယ်ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး သဘောထားကို မေးတော့-

“ ဘာတတ်နိုင်မှာလဲဗျာ၊ ရသမျှအမြတ်ပဲပေါ့၊ ယိုးဒယားက ဂျပန်နဲ့ ပြိုင်နိုင်တာမှ မဟုတ်တာ ”  
လို့ပြောပါတယ်။

မနှစ်ကပဲ ဂျပန်က မွန်ဂိုလီယားနဲ့ ဝီယက်နမ်မှာ အိုင်တီနည်းပညာကျောင်းတွေစတင်ဖွင့်လှစ်နေပါပြီ။ မလေးရှားနဲ့ ယိုးဒယားကလည်း ဂျပန်ရဲ့ ထောက်ပံ့ငွေနဲ့ တည်ထောင်မယ့် နည်းပညာ သင်တန်းကျောင်းတွေ အတွက် နေရာမြေကွက်တွေ ရှာနေကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ဂျပန်နိုင်ငံခြားရေးဌာန တာဝန်ခံကလည်း အားတက်သရော ရှိနေပါတယ်။

ဂျပန်နိုင်ငံဟာ အာရှ ဒေသတွင်းအိုင်တီ ပညာရေးတပြေးညီဖြစ်ရေးကိုလည်း ဦးတည်နေပါတယ်။ ဒါမှ အိုင်တီပညာရှင်များဟာ အာရှဒေသတွင်း နယ်နိမိတ်များကို ကျော်ဖြတ်ပြီး လုပ်နိုင်ကိုင်နိုင်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နိုင်ငံဂျပန်က အိုင်တီပညာစာမေးပွဲ ဖြေဆိုအောင်မြင်ထားသူကို တစ်ခြားတစ်နိုင်ငံမှာက အသိအမှတ်ပြု အလုပ်အကိုင် ပေးလို့ရမှာကြောင့်ပါပဲ။ အဲဒီလို လမ်းဖွင့်လိုက်တာနဲ့တပြိုင်နက်ပြုန်းကန်ပဲ အိန္ဒိယနိုင်ငံသား အိုင်တီပညာရှင် ၅,၀၀၀ဟာ ဂျပန်မှာချက်ချင်း အလုပ်လာလုပ်နိုင်သွားကြပါတယ်။ ဂုဏ်အလုပ်ဝီဇာ ရသွားကြတာကိုး။

ကဲ ကဲ ဒါကတော့ အာရှတိုက်အိုင်တီ မျက်နှာစာ မြင်ကွင်းကို သုံးသပ်ပြထားတဲ့ အေးရှားဝီရဲ့ ဆောင်းပါးကို ခြုံငုံမြန်မာပြန်ထားတာပါပဲ။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်နိုင်ကြဖို့ပါ။

ကလျာ၊ ဩဂုတ်၊ ၂၀၀၁



### ဒစ်ဂျစ်တယ်သူရဲကောင်းများ

ဂါအိုပေဒိုင်ယန်ဟာ တရုတ်ပြည်မြောက်ပိုင်းက မထင်မရှား ဖုန်ထူ တဲ့ မြို့ကလေးတစ်မြို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲ... မေးတဲ့လူ မြန်းတဲ့လူရှိရင်တော့ ဒီမြို့လေးဟာ မီးရထားလမ်းဆုံကျတဲ့နေရာလို့ ဖြေကြမှာပါ။ ဒါပေမယ့် အနည်းငယ်သောလူတွေကသာ “ဂါအိုပေဒိုင်ယန်” မြို့ကလေးဟာ အင်တာနက်ကဏ္ဍ အတွက် အရေးပါတယ်ဆိုတာ သိကြတာ။ ဒီလိုလေ တရုတ်ပြည်ရဲ့ တတိယ အကြီးဆုံးဖြစ်တဲ့ China Netcom ဟာ မီးရထားသံလမ်းအတိုင်း ဖိုက်ဘာအော့ပ် တစ်ကြိုးများချပြီး အင်တာနက်ဆက်သွယ်မှုလုပ်နေတာပါ။ ဒီအစီအစဉ်ဟာ တရုတ်ပြည်က မြို့ကြီး ၃၄ မြို့ကို ဒေတာလမ်းကြောင်းဖွင့်ဖို့ ၄၀ ပိုင်ဂါဆိုက် အား သွယ်တန်းဖို့ စီစဉ်နေတာလေ။ ဒေါ်လာ ၁ ဒဿမ ၂ ဘီလျံ ကုန်ကျဖို့ ခန့်မှန်းထားတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မြို့သူမြို့သားတွေနဲ့တော့ မဆိုင်သလို ပါပဲ။ လူဦးရေကလည်း ထောင်ဂဏန်း ရှိတာ၊ ဝင်ငွေကလည်း တစ်နှစ်လုံးဝင် ငွေမှ ဒေါ်လာနဲ့ဆိုရင် ရာဂဏန်းရှိမှာ။ ဒီတော့ သူတို့တစ်တွေကို အင်တာနက် ခေတ်ကြီးက ဖြတ်ကျော်သွားမယ့်ပုံပါပဲ။ အများစုက တယ်လီဖုန်းတောင်မှ မရှိကြပါဘူး။

China Netcomကုမ္ပဏီရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်တဲ့ အက်ဒွပ်တိုင်ယန်က...

“ ဒီမြို့က လူတွေဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ရာစုခေတ်တွေက လူတွေလိုပဲ နေကြတာ ” လို့ပြောပါတယ်။

အက်ဒွပ်တိုင်ယန်က မြို့နေလူထု တစ်ချို့အတွက် ပြောင်းလဲမှုဖြစ် ပေါ်စေတဲ့ အစီအစဉ်ရှိပါတယ်။ သူ့ရဲ့ ကုမ္ပဏီက ဒေသခံ မူလတန်းကျောင်း တစ်ကျောင်းကို အင်တာနက်နှင့်ဆက်ပေးပြီး ကလေးတွေ ကို ဘီလျင်တို့၊ ဟောင်ကောင်တို့က အင်တာနက်ပေါ်ကတစ်ဆင့် သင်ကြားပေးနေတဲ့ နည်းပညာ သင်ကြားနိုင်မှုကို ရယူနိုင်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်။ အမြတ်အစွန်း လုံးဝ မရှိတဲ့ ဒီစီမံကိန်းကို ဒီနှစ်အကုန်မှာ အကောင်အထည်ဖော်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အက်ဒွပ်တိုင်ယန်က...

“ အင်တာနက်ရဲ့ နည်းပညာသင်ကြားမှုဟာ တရုတ်ပြည်ရဲ့ အခြေခံ ကျတဲ့ တိုးတက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ် ” လို့ ဆိုပါတယ်။ ဆက်ပြီး...

“ အင်တာနက်ဟာ လူ့ဘဝနေထိုင်ရေး၊ ပညာရေးတို့ကို လျှပ်စစ်က ဘဝကို ပြောင်းလဲသွားမှာဖြစ်ပါတယ် ” လို့ ပြောပါတယ်။

ခုဆိုရင် “ ဂါအိုပေဒိုင်ယန် ” လို့မြို့ကလေးတွေ ရာနဲ့ချီပြီး အာရှတိုက် ရဲ့မြေပြင်မှာ အလျှိုလျှို ပေါ်ထွန်းလာနေပါပြီ။ တော်တော်များများ မြို့တွေ မှာ အက်ဒွပ်တိုင်ယန်လို အလှူရှင် မရှိကြပါဘူး။

ပြောကြစတမ်းဆိုရင် မောင်မိုးသူ တို့ရဲ့ ကမ္ဘာမြေ လူသားအားလုံး ရဲ့ ၆ ရာနှုန်းကသာ အင်တာနက်ကို သုံးစွဲနိုင်ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံတွေမှာတောင် ထက်ဝက်လောက်က တယ်လီဖုန်းကို မသုံးကြ ဘူးတဲ့။ အဲဒီကိန်းဂဏန်းတွေ ထွက်လာတော့ ကမ္ဘာလူမှုအဖွဲ့အစည်းတွေ ထိတ် လန့်တကြားဖြစ်ကုန်တာပေါ့။ ကုလသမဂ္ဂ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာဆီယံ၊ ကမ္ဘာ့စက်မှု ထိပ်သီး ရှစ်နိုင်ငံနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းတွေအားလုံးက ဒီနေ့ ဒစ်ဂျစ်တယ် ခေတ်ကို ကိုင်တွယ်ဖို့ ကြိုးစားနေကြတာ မဟုတ်လား။ သတင်းနည်းပညာ (Information Tech-IT) အဖွဲ့ကြီးကတော့ ဒီဒေသတွင်းမှာ ၂၀၀၅ခုနှစ်ရောက်ရင် အင်တာနက် သုံးစွဲသူပေါင်း သန်း ၇၅၀ ရှိအောင် လုပ်မယ်လို့ကြံရွယ်ထား ပါတယ်။ လက်ရှိသုံးစွဲသူများရဲ့ သုံးဆ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒစ်ဂျစ်တယ်သုံးစွဲမှု၊ သုံးစွဲနိုင်မှု လူနေမှုအဆင့်အတန်း၊ ယောက်ျားမိန်းမ၊ မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်... အဲ... အဓိကပြဿနာကတော့ ဝင်ငွေပေါ့လေ။ အာရှတိုက်မှာ ပိုပြီး သိသာတာတွေ့ရပါတယ်။ ဥပမာ နမူနာပြုရရင် အပျော့ထည်(Software)နှင့် ပတ်သက်ရင် နာမည်ကြီးလှတဲ့ အိန္ဒိယနိုင်ငံက ဘင်္ဂလော ဆိုပါစို့။ အဲဒီလောက် နာမည်ကြီးတဲ့ ဘင်္ဂလောမှာတောင် လူဦးရေရဲ့ ၈၅ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ကွန်ပျူတာ ပိုင်ဆိုင်ခြင်း မရှိကြဘူး။

အဲဒီကွာခြားမှုကြီးဟာ တဖြည်းဖြည်း ပိုပြီး သိသာကြီးမားလာပါတယ်။ လူနေမှုဘဝရဲ့ အဆင်းရဲဆုံး လူတန်းစားတွေရဲ့ ကြီးပွားတိုးတက်များပြားလာမှုဟာ ခေတ်သစ်နည်းပညာ ပျံ့ပွားတိုးတက်မှုက လိုက်မမီနိုင်လောက်အောင် များပြားနေပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ သတင်းနည်းပညာရဲ့ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုဟာ မြင့်မားလာပါတယ်။ ထုတ်လုပ်နိုင်မှုတွေ စွမ်းရည်တွေ တိုးတက်ရရှိတဲ့ အသီးအပွင့်တွေကို ခံစားခံစားနိုင်တဲ့ သူကြွယ်သူဌေးများက ပိုလို့ချမ်းသာနေကြပါတယ်။ ချမ်းသာတော့ အိုင်တီဆိုင်ရာ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားမှုတွေကို ဝယ်ယူ သုံးစွဲနိုင်ပြီး ရှေ့ကို ရောက်သည်ထက်ရောက်လာတော့တာပေါ့။ ဒီနှုန်းအတိုင်းဆိုရင် ၂၀၀၄ ခုနှစ်မှာ တောင်ကိုးရီးယား လူဦးရေရဲ့ ထက်ဝက် ကျော်ကျော်ဟာ အွန်လိုင်း တတ်ဆင် သုံးစွဲနိုင်သူများဖြစ်လာပြီး အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံကတော့ လူဦးရေရဲ့ တစ်ရာခိုင်နှုန်း သုံးစွဲနိုင်ဖို့ အနိုင်နိုင်ကြီးစားနေရဆဲဖြစ်လာတော့မှာပါပဲ။

ဆင်းရဲတဲ့နိုင်ငံတွေကို အရှိန်မြှင့်ပေးဖို့ဆိုတာ တကယ်ပဲ အရေးပါလာပါတယ်။ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာပိုင်းအတွက်သာမဟုတ်ပါဘူး။ စီးပွားရေး အတွက်ပါ အရေးကြီးတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် ၈ရာဝင် ဘဏ်ရဲ့ တည်ထောင်သူ မိုဟာမက်ယူနပ်စ်က.....

“ စဉ်းစားကြည့်စမ်းဗျာ၊ တကယ်လို့ တစ်နေ့ကို နှစ်ဒေါ်လာထက် လျော့လျော့ဝင်ငွေရကြတဲ့ သန်းသုံးထောင်သော လူသားတွေဟာ ဝယ်ယူစားသုံးသူအဖြစ်သာမဟုတ်တော့ဘဲ ထုတ်လုပ် လုပ်ကိုင်သူအဖြစ် ရောက်လာကြမယ်ဆိုရင် ဈေးကွက်ကြီးဟာ ဘယ်လောက်များ ကြီးမားလာမလဲလို့ ”

အဲဒီလိုပဲ ကမ္ဘာကြီးရဲ့ ဆင်းရဲမွဲတေမှုကို တိုက်ဖျက် မြှင့်တင်ရမယ်ဆိုတဲ့ ရည်မှန်းချက်မျိုးတွေဟာ အဖွဲ့အစည်းတွေမှာ ရှိလာတယ်။ လူပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ရှိလာနေကြပါတယ်။ အဲဒီအယူအဆကို အမေရိကန်နိုင်ငံ အခြေစိုက် Hewlett Packard ကုမ္ပဏီကို တင်ပြ စည်းရုံးဖို့မလိုတော့ပါဘူး။ ဒီကုမ္ပဏီကြီးက တခြား တခြား ကုမ္ပဏီတွေက လျစ်လျူရှုထား ကြတဲ့ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံး ကွန်ပျူတာနည်းပညာ လွှမ်းမိုးဖို့ စီမံကိန်းချမှတ်လုပ်ကိုင်နေကြပါတယ်။

အဲဒီစီမံကိန်း ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်တဲ့ Lyle Hurst က.....

“ ဒီစီမံကိန်းဟာ ကုသိုလ်ရအောင် လှူဒါန်းနေတဲ့ စီမံကိန်း မဟုတ်ဘူး။ ဈေးကွက်ကြီး ကြီးမားလာအောင် ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားအောင် လုပ်ပေးနေတာ၊ ဒါဟာ စီးပွားရေး အဓိပ္ပာယ် ရှိတယ် ” လို့ဆိုပါတယ်။

ဒီလို လုပ်ကိုင်ရင်း နိုင်ငံရေး အကျိုးအမြတ် ရရှိသူများလည်း ရှိပါတယ်။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် ယူနပ်စ်ရဲ့ ဘဏ်နဲ့ တွဲဖက်ပြီး ဆင်းရဲသား ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် လူထုအတွက် မိုဘိုင်းလ်ဖုန်း သုံးစွဲနိုင်ရန်စီစဉ်ပေးသူ အက္ကဘာကာဒီက...

“ ဆင်းရဲသူ ဆင်းရဲသား ဆိုတာတစ်ဝမ်းတစ်ခါးအတွက် ကြက်ယက် သလိုရှာဖွေနေရလေတော့ နိုင်ငံရေးတို့ ဘာတို့အတွက် အချိန် မပေးနိုင်ကြပါဘူး။ သူတို့ရဲ့ လူနေမှုဘဝကို တိုးမြှင့်ပေးလိုက်တာနဲ့ နိုင်ငံအတွက်၊ နိုင်ငံရေးဆိုတာပါ သိမြင်လာစေပါတယ်။ တကယ်တော့ သတင်းနည်းပညာဆိုတာ အင်အားပါပဲ။ တကယ်တမ်း အများစုကြီးက ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိလာတယ်ဆိုရင် လူနေမှုဘဝဟာ တိုးမြှင့်လာတာပါပဲ။ တကယ်လို့ လူ့ဘောင် လူ့အဖွဲ့စည်းတစ်ခုဟာ လူ့အနည်းစုကပဲ စီမံ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်နေမယ်ဆိုရင် ဆုံးဖြတ်ချက်တွေက ကျဉ်းမြောင်းကုန်ကြတော့တာပေါ့။ ဆုံးဖြတ်ချက်က ကျဉ်းမြောင်းတော့ ရရှိလာတဲ့ အကျိုးအမြတ်ကလည်း သေးငယ်သွားတော့တာပါပဲ ” လို့ဆိုပါတယ်။

မည်သို့ပင်ဆိုစေ၊ တချို့သော ကျွမ်းကျင်သူများက ဆင်းရဲနိမ့်ကျပြီး စာပင်မဖတ်တတ်တဲ့ လူတန်းစားတွေကို ကွန်ပျူတာ သုံးစွဲနိုင်ဖို့ လုပ်ကိုင်နေတာဟာ အလကား အချိန်ကုန်တာပဲလို့ ယူဆသူများလည်း ရှိပါတယ်။ မိုက်ကရိုဆော့ဖ် ဥက္ကဋ္ဌ ဘီလ်ဂိတ်က ဆိုရင်.....

“တစ်နေ့မှာ တစ်ဒေါ်လာအောက် ဝင်ငွေနဲ့ ဘယ်လိုများ အသက်ရှင်ရပ်တည်နေကြသလဲဆိုတာကို လူကြီးမင်းတို့ စဉ်းစား မိကြပါသလား” လို့ ပြီးခဲ့တဲ့ အောက်တိုဘာလ ကွန်ဖရင့်မှာ ပြောပါတယ်။ သူက... . . .

“အဲဒီအလွှာ၊ အဲဒီလူတွေအတွက် နည်းပညာထက် လိုအပ်နေတာတွေ အများကြီးရှိနေပါတယ်” လို့ ပြောကြားပါတယ်။

မှန်ပါတယ်။ တကိုယ်ရေသုံး ကွန်ပျူတာတစ်လုံးရဲ့ တန်ဖိုးဟာ ကလေးငယ်နှစ်ထောင်အတွက် အန္တရာယ်ပေး သေဆုံးစေနိုင်တဲ့ ရောဂါ “၆” မျိုးကို ကာကွယ်တားဆီးနိုင်တယ်လို့လည်း ဆိုကြပါတယ်။

တကယ်တမ်း အစစ်အမှန်ကတော့ ဆင်းရဲသား နင်းပြားတွေအတွက် စတော့နှင့် ရွယ်ရာဈေးကွက်က အချက်အလက်ဒေတာတွေကို လိုအပ်နေတာမှ မဟုတ်တာ။ အဲဒါက အဓိက ရည်မှန်းချက်မဟုတ်ဘူးလေ။ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ သတင်းနည်းပညာက သူတို့ဆီရောက်ပြီး သူတို့ရဲ့ အသိပညာကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ တကယ့်ကို အရေးကြီး အသုံးဝင်တဲ့ သတင်းတွေ သူတို့ဆီ ရောက်ဖို့လိုတာပေါ့။ ဥပမာ ပြောရရင် ဆေးဝါးကုသမှုဆိုင်ရာ အကြံပေးမှုမျိုးလို ဟာမျိုးပေါ့။ ကွန်ပျူတာ ဆက်သွယ်မှုကို လုပ်ခွင့်ရှိတယ်၊ လုပ်နိုင်တယ်ဆိုတာ သိထားဖို့၊ သိနေဖို့၊ တယ်လီဖုန်း သုံးစွဲနိုင်တယ်ဆိုတာ သိထားဖို့ပဲပေါ့။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဝိယာရမ်ပေတီနန် တံငါရွာကလေးမှာ အင်တာနက်က ထုတ်ပြန်နေတဲ့ မိုးလေဝသ ကြေညာချက်ကို ကမ်းခြေမှာ အသံချဲ့စက်များနဲ့ ထုတ်ပြန်ပေးလွှင့်ပါတယ်။ ဒီတော့ ရွာသူ တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဝိရာလက်ချမ်က အဲဒီ မိုးလေဝသကြေညာချက်ကို နားထောင်ပြီး သူမရဲ့ ခင်ပွန်းကို ပင်လယ်ထဲ ငါးဖမ်းထွက်ဖို့ မထွက်ဖို့ လွှတ်နိုင် တားနိုင်ပါသတဲ့လေ။ သူမက... . .

“ခုတော့ ကျွန်မရဲ့ ခင်ပွန်း ပင်လယ်ပြင်ထွက် ငါးဖမ်းသင့်သလား မသင့်ဘူးလား ဆိုတာ သိနေရပြီပေါ့”

လို့ဆိုပါတယ်။

ထိုနည်းလည်းကောင်း သင့်တင့်လျောက်ပတ်တဲ့ အလုပ်အကိုင် လိုအပ်ကြောင်း ကြေညာချက်ကိုလည်း အင်တာနက်က တစ်ဆင့် ကျေးလက်

တောရွာအရောက် သတင်းပေါက် လာနိုင်တာပေါ့။ တချို့အလုပ်တွေဟာ ပညာတတ်နိုင်မှ၊ ဒီဂရီရမှ လုပ်စရာလိုတာမှ မဟုတ်တာ။

အကုန်လုံး ကမ္ဘာအနှံ့ ကွန်ယက်ဖြန့်ကျက်ဖို့တော့ ချက်ချင်း ဘယ်ဖြစ်နိုင်မှာလဲ။ ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်း ဖွင့်ရတဲ့အတွက် ကုန်ကျစရိတ်က ကြီးတာကိုး။ ဝေးလံသီခေါင်တဲ့ ကျေးလက်တွေအတွက် တယ်လီဖုန်းလိုင်းတွေ ဆက်ဖို့ဆိုရင်ပဲ ဒေါ်လာသန်းပေါင်းများစွာကုန်ကျမှာ။ ဒါတောင်မှ တယ်လီဖုန်း ကြီးမဲ့ကြေးနန်း ဆက်သွယ်မှုကို ထိန်းချုပ်မှုမရှိတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ လုပ်နိုင်ဖို့ ကိုင်နိုင်ဖို့ အခွင့်အလမ်း ပိုသာ နိုင်ပါသေးတယ်။

နည်းပညာဖွံ့ဖြိုးမှုအကြံပေးအဖွဲ့ တည်ထောင်ခဲ့သူ ဂါဘရီရယ်အကာဆီနာက... . .

“နီပေါနိုင်ငံဟာ ထိန်းချုပ်မှုတွေအားလုံး လွတ်ပေးလိုက်တယ်၊ ဒီတော့အိုင်တီလုပ်ငန်းကြီး တစ်ခုလုံးကို မောင်းနှင်အား တပ်ပေးလိုက်သလို မြန်သွားတော့တာပေါ့။ အင်တာနက် ဆက်သွယ်ပေးသူများစွာ၊ ပညာရှင်များစွာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပြိုင်ဆိုင် လုပ်ကိုင်ကြလေတော့ မြန်သွားတာပေါ့” လို့ဆိုပါတယ်။ ဆက်ပြီး... . .

“ဒါပေမယ့် လာအို၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ ဝိယက်နမ်မှာ ထိန်းချုပ်မှုက ရှိနေတယ်၊ ဒီတော့ အင်တာနက်ရဲ့ ထိုးဖောက်မှုဟာ အားနည်း နှေးကွေးနေတာပေါ့။ အဲဒီနိုင်ငံတွေမှာရှိတဲ့ ရောက်နေတဲ့ အင်တာနက်ဆိုင်ရာ ပစ္စည်းကိရိယာများကလည်း ဈေးကြီးလွန်းလို့ ပြည်သူလူထု တပ်ဆင်သုံးစွဲနိုင်ခြင်း မရှိနိုင်ကြဘူးပေါ့”

လို့ဆိုပါတယ်။ ဒါတောင်မှ အခြေအနေက ပြောင်းလဲ လာတော့မှာပါ။

Asian Development Bank ကဗီယက်နမ်၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအိုနှင့် ယိုးဒယားကို ဆက်သွယ်ပေးတဲ့ Fiberoptic ကြီးတွေ သွယ်တန်းပေးဖို့ စဉ်းစားလုပ်ဆောင်နေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဆိုရင်ပဲ အဲဒီနိုင်ငံတွေရဲ့ တယ်လီဖုန်းကြေးနန်း ဆက်သွယ်မှုတွေဟာ ပွင့်လင်း မြင့်မားလာနိုင်ပါတယ်။

ဂြိုဟ်တု ဆိုတာကလည်း အချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေတဲ့ ယခု

ခေတ်နည်းပညာရဲ့ စွမ်းရည်တစ်ခုပါပဲ။ ဒါပေမယ့် မြေပြင်က စခန်းတစ်ခုဖွင့်ဖို့ဆို ဒေါ်လာ များစွာကုန်မှာ။ နောက် ဆက်သွယ်ကြေးက တစ်လ ဒေါ်လာ ၁,၀၀၀ ကနေ ၂,၀၀၀ အထိ ကုန်ကျစရိတ်ကို မျှဝေခံကြတာမို့ သက်သာနိုင်ပါတယ်။ တောရွာ ကျေးလက်မှာက သုံးစွဲသူ နည်းပါးလေတော့ ကုန်ကျစရိတ်ကြီးမားသလို ဖြစ်နေတော့တာပေါ့။

ကမ္ဘောဒီးယားက ရိုဘစ်ရွာကလေးဟာ ဆေးဝါးကုသမှု ထုတ်လွှင့်မှုကို ဖမ်းယူနိုင်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ယခု ယိုးဒယားဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်တဲ့ သက်ဆင်ရှင်နာဝပ်က ဆက်သွယ်ရေး လုပ်ငန်းရှင်ကြီး တစ်ဦးဖြစ်ပြီး တစ်နှစ်တာအတွက် ဆက်သွယ်ကြေး ဒေါ်လာ ၁၈,၀၀၀ကို လျှော့ဒါန်းလိုက်တာကိုး။

အဲဒီလို အဲဒီလို ကူညီ ထောက်ပံ့မှုတွေ လျှော့ဒါန်းမှုတွေ အကူအညီတွေ အများကြီး ရလာဘွယ်ရာ ရှိနေပါတယ်။ ဂျပန်နိုင်ငံ အိုကီနာဝါမှာ ကျင်းပတဲ့ စက်မှုထိပ်သီးရှစ်နိုင်ငံအစည်းအဝေးမှာ ဂျပန်နိုင်ငံက ဒစ်ဂျစ်တယ်နည်းပညာ ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ဒေါ်လာ ၁၅ ဘီလျံကို ငါးနှစ်အတွင်း သုံးစွဲဖို့ လျှောက်လှမ်းတောင်းပေးထားပါတယ်။ အဓိက အားဖြင့်တော့ အာရှဒေသအတွင်းမှာ လုပ်ဆောင်ကြမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။ ခု... ဇူလိုင်လမှာ နောက်တစ်ကြိမ်ထိပ်သီးအစည်းအဝေးကျင်းပဦးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအစည်းအဝေးကျရင် ကတိစကားကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ကြဖို့ စီစဉ်တိုက်တွန်းကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တချို့ကဆိုရင်...

“ အပြောကတော့ အားကြီးပဲ၊ လက်တွေ့တော့ ဘာမှ ဖြစ်မလာသေးဘူး ”

ဆိုပြီး စိတ်မရှည် နိုင်ကြသူများလည်း ရှိနေပါတယ်။ ဗြူရိုကရေစီ ယန္တရားကြီးက ဖြည်းဖြည်းသာ လည်ပတ်နေပေမယ့် ဒစ်ဂျစ်တယ် သူရဲကောင်းတွေကတော့ ကိုယ်ထူကိုယ်ထနဲ့ပဲ သတင်းနည်းပညာကို ပြည်သူလူထုလက်ထဲကို အမြန်ဆုံးရောက်အောင် ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်နဲ့ ကြိုးစား လုပ်ဆောင်နေကြလေရဲ့။

ဒီတစ်လ ဆောင်းပါးက အတော်ရှည်တယ်။ တစ်ပိုင်းစီ၊ တစ်ပုဒ်စီ ရေးထားလေတော့ အဖွင့်ပိုင်းနှင့်ပဲ တစ်လစာလောက် ရှိသွားပါတယ်။ ဒီထက်

ထူးခြားတဲ့ ဆောင်းပါးရရင် ဒါမှမဟုတ် တစ်ဦးဦးက မပြန်ကြ၊ မရေးကြသေးဘူးဆိုရင် ဆက်ရေးပါ့မယ်။

ဘာပဲပြောပြောလေ.....

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြဖို့ပါ ။

ကလျာ၊ စက်တင်ဘာ၊ ၂၀၀၁





ပါမလား။ ပန်နာဆဲလ်ဗန် ရဲ့ အတိတ်ခေတ်၊ အတိတ်ကာလများ တုန်းက အဲဒီ မေးခွန်းတွေရဲ့ အဖြေကို ခက်ခဲပင်ပန်း ရင်ဆိုင်ကြည့်ရတဲ့ နည်းတွေနှင့် အဖြေရှာခဲ့ ရခဲ့ကြတာပါ။ ပင်လယ်ပြင်ကြီး ဒေါသကြီးပြီဆိုမှဖြင့် ကြက် စုတ်ဘဝလို တစ်ကိုယ်လုံး ရွဲရွဲနစ်လို့ပေါ့။

ဒါပေမယ့် အခုအခါ ဝီရမ်ပက်တီနန်ရွာကလေးက တံငါသည်တွေ ဟာ သူတို့ရဲ့ တံငါလှေတွေကို ရေချတိုင်း မသေချာ မရေရာတဲ့ ဒုက္ခမျိုးနှင့် ရင်ဆိုင်ကြရဖို့ မရှိတော့ပါဘူး။

လွန်ခဲ့တဲ့ သုံးနှစ်လောက်ကပေါ့။

အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ အကျော်ကြားဆုံး သိပ္ပံပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ M.S ဆွာမိနာသန်ဟာ သူတို့ရွာကလေးကို နည်းပညာစမ်းသပ်စီမံကိန်း ပြုလုပ်ခဲ့ လို့ပါပဲ။ အဲဒီစီမံကိန်းကတော့ နယူးဒေလီမြို့တော် အစိုးရရဲ့ သတင်းနည်း ပညာဖြန့်ဝေခြင်းအားဖြင့် ဆင်းရဲသားတို့ရဲ့ ဘဝကိုပြောင်းလဲ တိုးတက်နိုင်စေ ရမယ် ဆိုတဲ့စီမံကိန်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာကြီး ဆွာမိနာသန်ဟာ သူ့ရဲ့ချန်နိုင်အခြေစိုက် သူတေသန ဖောင်ဒေးရှင်းကတစ်ဆင့် တယ်လီဖုန်းတောင် မရှိကြတဲ့ ဝီရမ်ပက်တီနန်ရွာ ကလေးကို ပွန်ဒစ်ချယ်ရီမြို့နှင့် အင်တာနက်နှင့် ဆက်လိုက်ပါတယ်။ အင် တာနက်ချိတ်မိပြီဆိုတော့ ကောက်ပဲသီးနှံ ပေါက်ဈေး၊ အီးမေးလ်၊ မိုးလေဝသ အစီအရင်ခံစာ နှင့် ပင်လယ်ပြင်ရဲ့ရေလှိုင်း ဖြစ်ပေါ်မှု အခြေအနေတွေကို အမေရိကန်ရေတပ်ရဲ့ ပြည်သူ့အများသုံးကွန်ယက်က တစ်ဆင့် ရယူခဲ့တဲ့ သတင်းအချက်တွေကို ဖြန့်ဝေပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

တစ်နေ့ကို လေးကြိမ်၊ ဒေသခံအပျော်ထမ်း ကွန်ယက်ဆက်သွယ်ရေး တာဝန်ခံက သတင်းကွန်ယက်ထဲကရရှိတဲ့ မိုးလေဝသ၊ ပင်လယ်ရေလှိုင်းဖြစ် ပေါ်မှုနှင့် ကောက်ပဲသီးနှံ၊ ကုန်စည်သတင်း အချက်အလက်တွေကို ဖမ်းယူ ပြီး ကျေးရွာအနှံ့ အများသုံး ဆက်သွယ်မှုစနစ်နှင့် ဖြန့်ဝေထုတ်လွှင့်ပါတယ်။

တံငါသည်ကြီး ပင်နာဆဲလ်ဗန်ဟာ ညနေတိုင်း လက်ဖက်ရည်ဆိုင် မှာ ထိုင်ပြီး လက်ဖက်ရည်သောက်ရင်း အင်တာနက်က ထုတ်လွှင့်တဲ့ သတင်း ကို နားထောင်ပြီး နောက်နေ့နံနက် ပင်လယ်ပြင် ထွက်ပြီး သူ့ငါဖမ်းသင့်

### အများစုအတွက်ဦးနှောက်အစာ

“လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ပေါင်းလေးဆယ်ကျော်က အိန္ဒိယနိုင်ငံ “အစားအစာ ဒုက္ခဘေးကြီး” မှ “အစိမ်းရောင်တော်လှန်ရေး”ဖြင့်ကယ်မခံသုဖခင်ကြီးဟာ ယခုအခါမှာ နိမ့်ကျတဲ့ဆင်းရဲသားတွေကို သတင်းဖြန့်ဝေပြီး ဦးနှောက်အစာ အဟာ ရများ ပေးဆပ်နေပြန်ပါပြီ”

ဒီစာလုံးတွေကတော့ ၂၀၀၁ ခုနှစ် ဇွန် ၂၉ ရက်နေ့ထုတ် အေရှပ်စ် မဂ္ဂဇင်းဆောင်းပါးရှင်း ဆန်ဂျေကပူးက အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ M.S. ဆွာမိနာသန်ကို ချီးကျူးဂုဏ်ပြုရေးသားလိုက်တဲ့ အဖွင့်စကားလုံးတွေပဲဖြစ်ပါတယ်။

အိန္ဒိယပြည် အစွန်အဖျားဖြစ်တဲ့ ဝီရမ်ပက်တီနန်ရွာကလေးက တံငါ သည် ပန်နာဆဲလ်ဗန်ဟာ နံနက်လင်းအားကြီး လေးနာရီခွဲလောက်မှာ သောင် ခုံပေါ်တင်ထားတဲ့ သူ့ရဲ့ လှေကို ရေထဲဆွဲချ၊ အင်ဂျင်ကိုတစ်ချက်နှိုး၊ ပြီးတော့ အပြောကျယ်လှတဲ့ ပင်လယ်ပြင်ကို ထွက်လာခဲ့ပါတော့တယ်။

အသိခက်ပြီး လှိုင်းတံပိုးထန်လှတဲ့ ပင်လယ်ပြင်ကို ဖြတ်သန်းမောင်း နှင်ရင်း သူ့စိတ်အစဉ်မှာ သံသယတွေနှင့် ပြွမ်းတီးလို့ နေပါတယ်။ ရာသီဥတု ရဲ့ အခြေအနေက ဘယ်လိုများ ရှိမှာပါလိမ့်။ လှိုင်းတွေကရော ဘယ်လောက် ထန်မှာပါလိမ့်။ မုန်တိုင်းကျလာခဲ့ရင် သူ့အိမ်ကို၊ ကမ်းကို ပြန်မှ ပြန်လာနိုင်

မဖမ်းသင့် ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတော့တယ်။ သူက . . .

“ အင်တာနက်ကတစ်ဆင့်လာတဲ့ ကွန်ပျူတာ သတင်းမှာ မနက်ဖြန် မုန်တိုင်းကျမယ်ဆိုရင် အသေအချာ မုန်တိုင်းကျတပဲဗျ။ ကျုပ်တို့အားလုံး စိတ်စိုးစိုးချပြီး ယုံကြည်နေကြပါပြီ ” လို့ ဆိုပါတယ်။

အဲဒီလို ပြည်သူလူထုက နည်းပညာအပေါ်မှာ ယုံကြည်ကိုးစားမှု ရှိလာစေရေးဟာ ဆရာကြီးဆွာမိနာသန်ရဲ့ ဘဝမှာ အကြီးမားဆုံး လိုအင်ဆန္ဒပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီး M.S ဆွာမိနာသန်ဟာ ယခုဆိုရင် အသက်အားဖြင့် ၇၆ နှစ်ရှိပါပြီ။ ဆရာကြီးဟာ လန်ဒန်မြို့ ကိန်းဘရစ် တက္ကသိုလ်မှ သစ်ပင်များရဲ့ ဇီဝဗေဒပညာရပ်မှာ Ph.D (ဒေါက်တာ) ဘွဲ့ရ ခဲ့သူတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီး ဆွာမိနာသန်ဟာ ၁၉၆၀ ခုနှစ်များ တစ်ဝိုက်က အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ “ အစိမ်းရောင် တော်လှန်ရေး ” ရဲ့ ဖခင်ကြီးအဖြစ် ကျော်ကြားထင်ရှားခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဆရာကြီးဟာ ဒုဗ္ဗိဇာနွာရကပ် အငတ်ဘေးကပ်ကြီးတွေ အမြဲ ဆိုက်ကပ်နေတဲ့ အိန္ဒိယနိုင်ငံကြီးမှာ အထွက်တိုးတဲ့ ဂျုံ စိုက်ပျိုးရေး စီမံကိန်းမှာ အထွက်တိုး ဂျုံသီးနှံမျိုးကို စမ်းသပ် ဖော်ထုတ်ခဲ့ရာမှာ အဓိက သော့ချက်နေရာက ပါဝင်ခဲ့သူ တစ်ဦးဖြစ်လို့ပါပဲ။ ရှေးရိုးစဉ်လာ အစွဲ ကြီးကြတဲ့ တောင်သူလယ်သမားများဟာ နည်းပညာသစ် အထွက်တိုးဂျုံမျိုးသစ်ကို စိုက်ပျိုးကြဖို့ ပထမ ငြင်းပယ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဆရာကြီးဆွာမိနာသန်ဟာ မလျော့သော ဇွဲလုံ့လနှင့် အိန္ဒိယပြည်ရဲ့ မြောက်ပိုင်းမှာ ထောင်ပေါင်းများစွာသော စမ်းသပ်စိုက်ကွက်တွေချပြီး သူ့ရဲ့ အထွက်တိုး ဂျုံမျိုးစေ့သစ်ကို စိုက်ပြခဲ့ပါတယ်။ သံသယရှိသူတွေ၊ မယုံကြည်ကြသူတွေ၊ ရှေးရိုးစွဲသမားတွေဟာ သူတို့ မျက်စိအောက်မှာဖွံ့ဖြိုးရှင်သန်ပြီး အမှန်တကယ် အထွက်တိုးတဲ့ ဂျုံပင်တွေကို ဒီဌမေ့ ကိုယ်တွေ့လက်တွေ့ မြင်တွေ့ကြရလေတော့ မျိုးစေ့သစ်များကို စိုက်ပျိုးခဲ့ပြီး အငတ်ဘေးမှကင်းလွတ်ခဲ့ တိုင်းပြည်ရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလည်း အောင်မြင်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၆၀ ခုနှစ်က ဖြစ်ရပ်များကို ပြန်စဉ်းစားပြီးတော့ ဆရာကြီး သိမြင်လာခဲ့တာကတော့ လူနေမှုဘဝရဲ့ နည်းပညာဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုရဲ့ အဆင့်ဆင့်မှာ ချမ်းသာသူများရဲ့ အခြေနေနှင့် ဆင်းရဲသူများရဲ့ အခြေအနေကွာ

ခြားမှုဟာ တိုးမြှင့်သည်ထက် တိုးမြှင့်နေတာပဲဆိုတဲ့ အချက်ပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်လည်း ဆရာကြီးဟာ အခြေခံအောက်ခြေ လူတန်းစားရဲ့ ယုံကြည်မှုကသာ ပြန့်ပွားတိုးတက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်တယ်လို့ ခံယူခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီနည်းကတော့ “ ဆင်းရဲသူတွေ အတွက်၊ သဘာဝအတွက် နည်းပညာ ” လို့ အမည်တပ်ပါတယ်။ အဲဒီလို အခြေခံ လူတန်းစားတွေအထိ ယုံနှံမှု၊ အကျိုးဖြစ်ပွားမှုရအောင် အဲဒီတော့မှ ဒေသတစ်ခုလုံးတိုးတက် ဖြစ်ပေါ်မှု ဖန်တီးနိုင်မယ်လို့ သူကယုံကြည်သူ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာကြီး ဆွာမိနာသန်ရဲ့ ဌာနချုပ်ချန်နိုင်မှာ ဆရာကြီးရဲ့ ရုံးခန်း ရှိပါတယ်။ ရုံးခန်းဟာ ပကာသနလုံးဝ မရှိဘဲ ပကတိ ရိုးရိုးစင်းစင်း လိုအပ်တာတွေလောက်ပဲရှိတဲ့ ရုံးခန်းမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဌာနချုပ်ဟာ M.S ဆွာမိနာသန် သုတေသန ဖောင်ဒေးရှင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာကြီးဟာ ပကတိ ဖြူစင်ရိုးသားသူ ဖြစ်ပြီး ခင်မင်စရာကောင်းတဲ့ အံ့ဘွယ်သရဲ အဆက်အသွယ်ကောင်းလှတဲ့ သူဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာ တစ်ဝှမ်းလုံးက ပညာရှင်တွေနှင့် အမြတ်တွေ့ ဆက်သွယ်မှု ရှိတဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း စိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံပညာရှင်တွေ၊ လူမှုရေးသိပ္ပံပညာရှင်တွေ၊ ကွင်းဆင်းလုပ်ကိုင်ကြသူတွေ စုစည်းဆုံတွေ့ဖြစ်အောင် ညီလာခံတွေ၊ အလုပ်ဆွေးနွေးပွဲတွေ ဖြစ်မြောက်အောင် ကမကထ ပြုပြီး ကြိုပမ်းလုပ်ကိုင်သူလည်းဖြစ်ပါတယ်။ အားလုံးကို သူဖြန့်ဝေပေးနေတာကတော့ . . .

“ လက်လှမ်းမမီတာကို မိအောင်လှမ်း ” ဆိုတဲ့ ခံယူချက်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ အယူအဆကို ပြောပြရာမှာလည်း ရှင်းလင်းရိုးစင်းလှပါတယ်။

“ သိပ္ပံပညာရှင် တစ်ယောက်ဖြစ်တဲ့ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ အကြီးမားဆုံး ယုံကြည်ချက်၊ ခံယူချက်ကတော့ အများစု လူသားတွေအတွက် အကျိုးစီးပွား ဖြစ်ထွန်းစေနိုင်တာကို တီထွင်ကြံဆ လုပ်ကိုင်ဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

လို့ ပြောပါတယ်။ အဲဒီလိုခံယူခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဟာ ဒီနေ့ခေတ်မှာ ကျတော့ . . .

“ ဒါပေမယ့် အခုတော့ အသစ်ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားလာတဲ့ နည်းပညာကို အများစု လူတွေဆီကိုရအောင်ရောက်အောင် ဖြန့်ဝေပြီး အထူးထူးထူး

ဖန်တီးနိုင်ကြဖို့ စီမံရတာပဲဖြစ်ပါတယ် " လို့ပြောပါတယ်။

အဲဒီလို စိတ်ကူး စီမံချက်တွေကိုအကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ဖော်ဖို့ သိပ္ပံနည်းကျစွာ စနစ်တကျ အားသွန်ခွန်စိုက် စတင်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၉၇ခုနှစ်မှာ သူ့ရဲ့ ဖောင်ဒေးရှင်းဟာ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကျေးလက်ဒေသများ လေ့လာဆန်းစစ်မှုများ စနစ်တကျ ပြုစုခဲ့ပြီး အများစု လူထုအတွက် ဘယ်လို သတင်းအချက်အလက် အမျိုးအစားတွေက တိုးတက်အောင် လုပ်ပေးနိုင်သလဲ ဆိုတာ စူးစမ်းလေ့လာခဲ့ပါတယ်။ တွေ့သိရသော အဖြေတို့မှာ အံ့ဩထူးဆန်းလှပါတယ်။ အမျိုးသမီးတွေက ကုန်ထုတ်လုပ်မှုတွေရဲ့ သတင်းအချက်အလက်များကို စိတ်ဝင်တစား သိချင်တတ်ကြပြီး အမျိုးသားများကမူ အစိုးရ၏ စီမံကိန်းများ၊ လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ သတင်းများကို သိချင်တတ်ကြပါတယ်။

သေချာရေရာသော အချက်မှာ ကျေးလက်တောရွာသူ တောရွာသားများ မဟုတ်ကြ သူများကသာ သတင်းအချက်အလက်များ၊ လက်ဝယ်ပိုင်ပိုင် ရရှိခြင်း၊ ထို သတင်းအချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေပေးခြင်းများပြုလုပ် ဖို့လိုခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ သည်ဇာတ်လမ်း သည်တင်ပဲ နိဗ္ဗိတံ အဆုံးသတ်ရတော့မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်သွားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆရာကြီး ဆွာမိနာသန်ဟာ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းကို အားကိုးအားထားပြုသူမဟုတ်ပါ။ သူ၏ ဖောင်ဒေးရှင်းရန်ပုံငွေအများစုမှာ သူ၏ သိပ္ပံပညာရပ်ဆိုင်ရာ တီထွင်ဆန်းသစ် ဖန်တီးထုတ်လုပ်မှုများကြောင့် ရရှိသော ဆုငွေများ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ဖောင်ဒေးရှင်း၏ ပင်မမတည်ငွေ ဒေါ်လာ ၂၀၀,၀၀၀ဟာ ၁၉၈၇ ခုနှစ်က ကမ္ဘာ့အထွေထွေစားနပ်ရိက္ခာဆု အဖြစ် ဆရာကြီးရရှိခဲ့သော ဆုငွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာကြီးရဲ့ လုပ်ငန်း အဝဝကို ကိုယ်တိုင် စာရင်းပေးပြီး ပါဝင်ကူညီကြသူများရဲ့ အကူအညီနှင့် ပွန်ဒစ်ချယ်ရီဒေသတစ်ဝိုက်မှ ရွာအများဟာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တစ်ဝိုက်မှာ အွန်လိုင်းကွန်ယက်များ စတင်တတ်ဆင်ဆက်သွယ်ကြပါတယ်။ ဆရာကြီး ဆွာမိနာသန်ရဲ့ အဖွဲ့ဝင်များဟာ နည်းပညာရပ်များစွာကို အသုံးပြုကြရှုတာမျိုး၊ မီးလိုင်းကြိုး၊ ဖုန်းလိုင်းကြိုး မမိတဲ့ မရှိတဲ့ အရပ်တွေမှာ ကြိုးမဲ့ ဆက်သွယ်မှုများ တည်ဆောက်ကြရပါတယ်။ ကုန်ကျခံရိတ်များကိုတော့ အနည်းဆုံး ဖြစ်အောင်လုပ်ကြပါတယ်။

" ကျွန်တော်တို့ ဆရာကြီးကတော့ ကတ်စေးကုတ်ကြီး ခင်ဗျ " လို့ပြောပါတယ်။ ဆက်ပြီးတော့ . . . .

" ဆရာကြီးက လိုအပ်တာထက်တစ်ပြားတစ်ချပ်မှ ပိုပြီး သုံးတာကို မကြိုက်ဘူးခင်ဗျ " လို့ဆိုပါတယ်။

ဆရာကြီးရဲ့ လုပ်ရပ်၊ ဆရာကြီးရဲ့ စီမံကိန်းကို အမေရိကန်နိုင်ငံရဲ့ အကြီးဆုံး သတင်းပြန်ကြားရေး ကုမ္ပဏီကြီး ဖြစ်တဲ့ မိုတိုရိုလာ(Motorola)က အရမ်း သဘောကျသွားပြီး လောလောလတ်လတ် ရွာကိုးရွာရဲ့ တည်ဆောက်မှုတပ်ဆင်မှုတွေကို တာဝန်ယူပါတယ်။ ဖောင်ဒေးရှင်းကိုလည်း ဒေါ်လာ ၂၀၀,၀၀၀ လှူပါတယ်။

သတင်းအချက်အလက် ဖြန့်ဝေတဲ့စနစ်ကို ဒေသခံများက တာဝန်ယူကြရပါတယ်။ ရွာတိုင်းက မိမိရဲ့ သတင်းဆိုင်(Imfo-shop) ကိုတာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ကြရပါတယ်။ စက်များကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် ကာကွယ်ဖို့ ပြီးတော့ လျှပ်စစ် ဓာတ်အားခ ကျသင့်ငွေများကို ပေးဆောင်ဖို့အထိ လုပ်ကြံရပါတယ်။

အဲဒီသတင်းဆိုင်တွေဟာ ဒေသတွင်း သီးနှံနှင့် ကုန်ပစ္စည်းများရဲ့ ဈေးနှုန်းများ၊ မိုးလေဝသ သတင်းများကို အသံချဲ့ စက်များနှင့် ဧကြညာပေးရုံသာမကပါဘူး။ အီမေးလ် ဆက်သွယ်မှုလုပ်ငန်း၊ သတင်းဖြန့်ဝေမှု ကွန်ယက်လုပ်ငန်းအဝဝကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ပေးပါတယ်။ ဘမ်ဘလန်ကျေးရွာရဲ့ 'သတင်းဆိုင်'မှာဆိုရင် တစ်ဆိုင်လုံးရဲ့ လုပ်စရာလုပ်ငန်းအဝဝတွေကို အမျိုးသမီးတွေပဲ အားလုံးလုပ်ဆောင်ကြပါတယ်။ အဲဒီအမျိုးသမီးတွေဟာ အင်တာနက်နှင့် ဆက်သွယ်ပြီး လောလောလတ်လတ် နောက်ဆုံးဖြစ်နေတဲ့ ကုန်စည်ဈေးနှုန်း၊ သီးနှံဈေးနှုန်းတွေကို ဖြန့်ဝေတယ်။ အကျိုးဆက်ကတော့ . . .

" အခုဆိုရင် ရွာသူရွာသားတွေဟာ တောင်သူလယ်သမားပဲဖြစ်မြင်ပေါ့။ သူတို့ ကိုယ်တိုင် ဈေးကွက်ရဲ့ ဒီနေ့ပေါက်ဈေးကို တိတိကျကျ သိနေကြပြီဖြစ်တော့ ကြားပွဲစားက ဖြတ်ခုတ်တာတို့၊ အဆမတန် ဈေးနှိမ်ဝယ်တာတို့ မလုပ်နိုင်တော့ဘူးပေါ့။ မခံကြရတော့ဘူးပေါ့ "

လို့ ဖောင်ဒေးရှင်းရဲ့ အကြီးအကဲ တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ရာဂျာမိုဟန်က ပြောပါတယ်။

ပွန်ဒစ်ချယ်ရီ ဒေသရဲ့ ပြည်နယ်အစိုးရဟာ ဆရာကြီး ဆွာမိနာသန် ရဲ့ ဖောင်ဒေးရှင်း စီမံကိန်းကို ကျေးဇူးတင်ပေးပြီး ၂၀၀၀အထိ တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်စေ ချင်တဲ့ ဆန္ဒရှိနေပါတယ်။ အားပေးမှုလည်း ရှိနေပါတယ်။ ဒါဆိုရင်ပဲ ဆရာ ကြီးအတွက်တော့ အခြေခံ အစ ကောင်းနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီးရဲ့ ထင်မြင်ချက်၊ ယူဆချက်၊ခန့်မှန်းချက်ကတော့ ဒီလုပ်ငန်းကြီးလုပ်လိုက်တဲ့ အ တွက် အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ ကျေးလက် ဒေသတွေမှာ အလုပ်နေရာပေါင်း သန်းကျော် လုပ်စရာ ရှိလာမယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ သတင်းအချက်အလက် ဖြန့်ဝေပေး နိုင်မှုများ ဖြစ်လာမယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ ဆရာကြီးအဆိုကတော့-

“ အဲဒီ သတင်းဖြန့်ဝေတဲ့ လူတွေက အများပြည်သူကို “ ဘာတွေ သိစရာ ရှိတယ် ” လို့ သတင်းအချက်တွေ ဖြန့်ဝေပေးရင်းက “ဘာတွေလုပ် ရမယ် ” ဆိုတာကို သိမြင်သွားကြပါလိမ့်မယ် ” လို့ဆိုပါတယ်။

ဆရာကြီး ဆွာမိနာသန်ဟာ ဒီနေ့ ဒစ်ဂျစ်တယ်ခေတ်ရဲ့ သူရဲ ကောင်း ဓာတ်ဦးအဖြစ် ဂုဏ်ပြုရေးသားတဲ့ ဆောင်းပါးဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို ဆီ လျော်အောင်ပြန်ဆိုလိုက်တာပါ။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြရ ဖို့ပါပဲ။

ကလျာ၊ အောက်တိုဘာ၊ ၂၀၀၁



### အိုင်တီသူရဲကောင်းများ အမှတ်(၃)

မောင်မိုးသူ ရေးနေတဲ့ အိုင်တီ သူရဲကောင်းများ ဆိုတာ သတင်း နည်းပညာခေတ်မှာ သတင်းနည်းပညာ အိုင်တီကို တကယ့်တောကြိုတောင် ကြား အရောက်ပို့ဖို့ ကြိုးစားလုပ်ဆောင်နေကြသူ သူရဲကောင်းများ အကြောင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘာရီယိုဆိုတဲ့ ဒေသထက် ခေါင်တဲ့အရပ်၊ ချောင်ကျတဲ့အရပ်၊ဝေး လံသီခေါင်တဲ့ အရပ် ကမ္ဘာမြေပေါ်မှာ သိပ်ရှိမယ်မထင်ပါဘူး။ ဒီနေရာဟာ ဘော်နိုယိုကျွန်းပေါ်မှာ ရှိပါတယ်။ အရှေ့မလေးရှားရဲ့ ဆရာဝန်ပြည်နယ် ကလေးထဲကပါ။ လူဦးရေ တစ်ထောင်လောက်သာ ရှိတဲ့ အရပ်၊ တောတွေ တောင်တွေ အထပ်ထပ် ကာရံထားလို့ ခေတ်သစ် ကမ္ဘာကြီးနှင့် အဆက်အ သွယ်ပြတ်နေတဲ့ အရပ် ဖြစ်ပါတယ်။ လမ်းရယ်လို့လည်း ဖောက်ထားတာ မရှိပါဘူး။ တောလမ်းတောင်လမ်းပဲရှိပါတယ်။ ဒီ ဘာရီယို ဒေသလေးဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ ရာစုနှစ်ထဲကလောက်မှ ခေါင်းဖြတ်တဲ့ အလှေအထကို စွန့်ပစ်ခဲ့ ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒေသခံကီလာဘစ် တောင်ပေါ် လူမျိုးစုတွေဟာ မိုးရာ အတိုင်း အိမ်ရှည်ကြီးတွေနှင့် နေထိုင်ကြတုန်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဆန်စပါးစိုက် တယ်၊ အမဲလိုက်တယ်၊ ဒါပါပဲ။

သီဟရတနာစာပေ

ဒါပေမယ့် အခုတော့ တစ်ခုထူးခြားလာပါပြီ။

ဘာရီယိုက ကလေးတွေ ကွန်ပျူတာဂိမ်းတွေ ဆော့ကစားနေပြီး အင်္ဂလိပ်စာကို ပီစီ(P.C)တွေနှင့် သင်ကြားနေကြတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဇာတ်လမ်းအစကတော့ အသက် ၅၂နှစ် အရွယ်ရှိတဲ့ အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ဟဲရ်စ်ကြောင့်ပါပဲ။ ရောဂျာဟဲရ်စ်ဟာ မလေးရှား တက္ကသိုလ်က စမ်းသပ်မှု အစီအစဉ်အရ လုပ်ခဲ့လို့ပါပဲ။ အဲဒီပရိုဂျက်ကို "E-ဘာရီယို" လို့ အမည်ပေးထားပါတယ်။ ဒီ ပရိုဂျက် စီမံကိန်းအရ ဘာရီယိုကို ကွန်ပျူတာများ အိုင်တီ လေ့ကျင့်သင်ကြားရေးတွေ ရောက်နေပါပြီ။ ဘာရီယို ကနေ ပြုလုပ်တုက တစ်ဆင့် အင်တာနက် ဆက်သွယ်ဖို့ကိုလည်း ပြင်ဆင်နေကြပြီဖြစ်ပါတယ်။

ဒီမိုးနွယ်စုဟာ ၁၉၇၀ ခုနှစ်များ တစ်ဝိုက်မှာမှ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များ ဖြစ်လာကြသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ခုတော့ ဘာသာရေးမှာ ကိုင်းကိုင်းရှိုင်းရှိုင်း ဖြစ်ကြသူများ ဖြစ်ပြီး ပြင်ပကမ္ဘာကြီးနဲ့ အခုလို ဆက်သွယ်ခွင့်ရတော့မှ ဒါဟာ ဘုရားသခင်ရဲ့ ကောင်းချီးပေးတာပဲလို့ ခံယူကြပါတယ်။

ကျောင်းအုပ်ဆရာမကြီး ဖြစ်တဲ့ လူဆီဘူလန်က... .

"ကျွန်မတို့ တစ်တွေဟာ အိန္ဒိယ သူရဲဖြစ်ရပ်တွေနှင့် ကြုံခဲ့ရတာများပါပြီ" လို့ဆိုပါတယ်။

ဒေသခံ ခေါင်းဆောင် တစ်ဦးက တော့ ဒီပရိုဂျက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး... .

"မိုးရွာချလိုက်သလိုပေါ့ဗျာ။ ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ခုလုံး စွတ်စိုစိမ်းလန်းရှင်သန်လာတာပေါ့။ အင်တာနက် ရောက်လာပြီဆိုရင် ကမ္ဘာကြီးနဲ့ကျွန်ုပ်တို့ ဆက်မိသွားနိုင်ပြီပေါ့" လို့ ဆိုပါတယ်။

နည်းပညာတွေကို အကျယ်ပြန့်ဆုံးဆက်သွယ်မှုရအောင် လုပ်ခြင်းဟာ ရောဂျာဟဲရ်စ်ရဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုနယ်မြေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဟဲရ်စ်ဟာ ကွန်ပျူတာအသုံးချမှုကို တာဝန်ယူရသူ ဖြစ်ပါတယ်။

ဟဲရ်စ်ပြောတာကတော့... .

"ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် နည်းပညာကျွမ်းကျင်သူတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်က ကွန်ပျူတာတွေ ဘယ်လိုလုပ်တယ်ဆိုတာထက်ကွန်ပျူတာတွေကို ဘယ်လို အသုံးချမလဲဆိုတာ ပိုပြီး စိတ်ဝင်စားသူဖြစ်ပါတယ်" လို့ပြောပါတယ်။

ဟဲရ်စ်ဟာ ဟောင်ကောင် ပိုလီတက် တက္ကသိုလ်ရဲ့အိုင်တီအထောက်အကူပြု ဌာနကို တာဝန်ယူခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ကိုယ်တိုင်က Ph.D ဒေါက်တာဘွဲ့ ရသူတစ်ဦးဖြစ်ပြီး မလေးရှားနိုင်ငံကူးချင်းမှာရှိတဲ့ မလေးရှား ဆာရာဝပ် တက္ကသိုလ်ရဲ့ ကထိကရာထူးကို ၁၉၉၇ ခုနှစ်က တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ ဆရာဝပ် တက္ကသိုလ်မှာ အလုပ်လက်ခံလုပ်ဖြစ်လာရခြင်းကတော့ တကယ့် ကမ္ဘာကြီးရဲ့ လုပ်ငန်း လုပ်ကွက် ကွင်းဆင်းလုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိလာလို့ပဲလို့ ဟဲရ်စ်က ပြောပါတယ်။

ဘယ်လို ကွင်းများကို ဆင်းခဲ့ပါသလဲ?

ဘာရီယိုမှာ နေထိုင်ကြသူများ အနက် တချို့တလေမှာပဲ ရုပ်မြင်သံကြားစက်တွေ ပိုင်ဆိုင်ကြသူများ ဖြစ်ပေမယ့် ဟဲရ်စ် ရောက်လာချိန်မှာ ဒေသခံပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၊ ရှားရှားပါးပါး တစ်ဦးတည်းကပဲ "အင်တာနက်" ဆိုတာကို ကြားဖူးပါသတဲ့။ အဲဒီလို ဝေးလံသီခေါင်တဲ့အရပ်ကို နည်းပညာ အိုင်တီ ဆက်သွယ်ဖို့ ဖြန့်ကျက်ဖို့ ဆက်လက်တည်မြဲအောင် တည်တဲ့ဖို့ဆိုတာ တကယ့် ပြိုင်ပွဲကြီး တစ်ခုလိုပါပဲ။ ဒါကြောင့်လည်း ဟဲရ်စ်က... .

"ဘာရီယိုကနေ အင်တာနက် ဆက်သွယ်ထူထောင်နိုင်ခဲ့ရင် ကမ္ဘာကြီးရဲ့ ဘယ်နေရာကိုမဆို အင်တာနက် ကွန်ယက်ဖြန့်ကျက်ဆက်သွယ်လို့ ရပြီဗျ"

တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ကီလာဘစ်မျိုးနွယ်စုရဲ့ နည်းပညာအပေါ်မှာ စိတ် ဝင်စားမှုတက်ကြွမှုတွေအတွက် အများကြီး အားတက် ကျေနပ်နေပါတယ်။ ဟဲရ်စ်ရဲ့ ပရိုဂျက်ကို ကူညီထောက်ပံ့သူများကတော့ မလေးရှား အစိုးရနှင့် ကနေဒီယံ အုပ်စုတစ်ခု ဖြစ်တဲ့ IDRC (International Development Research Centre) နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးရေး သုတေသန ဗဟိုအဖွဲ့ တို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဟဲရ်စ်နှင့်အဖွဲ့ဟာ ဘာရီယိုကို လေကြောင်းခရီးနှင့် ကွန်ပျူတာ ၁၀ လုံးသယ်ယူလာပါတယ်။ ဘာရီယိုကို ရောက်တော့ ဆက်သွယ်ရေးကျောင်းမှာပဲ တပ်ဆင်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ အိုင်တီ နည်းပညာ သင်တန်းပို့ချပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ရှိတဲ့ ကလေးငယ်တွေအားလုံး သင်တန်း တက်ကြပါတယ်။

သက်ကြီး အရွယ်ရောက်သူများကတော့ ကွန်ပျူတာ ကိုင်တွယ်မှုကို သင်ကြားစေပါတယ်။ ဇွန်လထဲမှာပဲ ဘာရီယိုဟာ ဂြိုဟ်တုကတစ်ဆင့် ကွန်ရက်ချိတ်တွယ် အလုပ်လုပ်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

“ E-ဘာရီယို ” ဟာ သုတေသန စမ်းသပ်မှုတစ်ခုသာ မကပါဘူး။ ဟဲရစ်အတွက် တော့ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံး နည်းပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု လုပ်ရမယ်ဆိုတဲ့ ရည်မှန်းချက်၊ ဘာရီယိုဒေသမှာ နေထိုင်တဲ့ ကီလာဘစ် မျိုးနွယ်စုများဟာ ဟိုးယခင်က ခေါင်းဖြတ်တဲ့ ဓလေ့ကို ကျင့်သုံးခဲ့ကြတဲ့ မျိုးနွယ်စုဖြစ်ပါတယ်။ ယခုအခါ မျှော်လင့်နေရတာ ကတော့ အိုင်တီသတင်းကွန်ယက် ကျေးဇူးနဲ့ သူတို့ရဲ့ အထီးကျန်ဘဝမှ လွတ်မြောက်မယ်၊ ဝင်ငွေရမယ်၊ အကျိုးရှိမယ် ဆိုတာပါပဲ။ ကို လက်တွေ့ ဖြည့်ဆည်းနိုင်တာမို့ ကျေနပ်အားရနေပါတယ်။ ဟဲရစ်ဟာ အသက် ၂၀ အရွယ်က အာရှနှင့် အာဖရိက ဆင်းရဲတဲ့ နိုင်ငံများကို ခြေဆန့် အရောက်သွားခဲ့ပြီး အဲဒီလို နည်းပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ကြမယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဟဲရစ်ပြောတာကတော့...

“ ကျွန်တော်ဟာ အဲဒီအရပ်တွေက ဆင်းရဲသူ ဆင်းရဲသားတွေ နေထိုင်ရတဲ့ ဘဝကိုမြင်တွေ့ရပြီး ကြီးမားတဲ့ ခံစားမှုဖြစ်ပေါ်ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ အဲဒီလူတန်းစားတွေရဲ့ နွေးထွေးတဲ့ ဆက်ဆံရေး၊ ကြိုဆိုမှုကို မြင်တွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ အနောက်ကမ္ဘာမှာ အဲဒီလိုမျိုး မကြုံတွေ့နိုင်ပါဘူး ”

လို့ဆိုပါတယ်။ ခုတော့ဖြင့် ဟဲရစ်ဟာ ကြမ္မာရဟတ် တစ်ပတ်လည်ပြီး ဒီဒေသတွေရဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို သူ့ရဲ့အိုင်တီနည်းပညာ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် တည်ဆောက်လုပ်ကိုင်နိုင်ခွင့် ရနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘာရီယိုမှာ ဟဲရစ်ပထမဆုံး ရင်ဆိုင်ရတဲ့ ပြဿနာကတော့ ရွာသူရွာသားများကို အိုင်တီနည်းပညာက ဘယ်လိုလက်တွေ့ အသုံးကျတယ်၊ ကူညီနိုင်တယ်ဆိုတာကို ရှင်းပြရတာပဲဖြစ်ပါတယ်။ အီးမေးလ်နှင့် အဆက်အသွယ် ပြုလုပ်နိုင်ရင်ဘယ်လောက်မြန်ဆန် တိကျသက်သာ လက်လှမ်းမီ ဆက်သွယ်လာနိုင်မှာကို ရှင်းလင်းပြောပြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဟဲရစ်ပြောတာကတော့...

“ အဲဒီလို ရှင်းပြတော့ သူတို့ကချက်ချင်းပဲ စိတ်ဝင်စားလာကြတယ် ” လို့ ဆိုပါတယ်။

အင်တာနက် ဆက်သွယ်မှုတွေ ရလာရင် နိုင်ငံတကာ လွှမ်းမိုးမှုတွေ ဘာရီယိုရဲ့ ရိုးရာတွေအပေါ်မှာ သက်ရောက်လာမှာကိုစိုးရိမ်စရာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဘာရီယိုရဲ့ ကီလာဘစ်တွေဟာ ဒီနေ့ ရောက်ရှိ ရရှိလာတဲ့ နည်းပညာ အိုင်တီအရ အစစအရာရာ ခေတ်မီ တိုးတက်မှုဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်နေကြပါတယ်။ လက်တွေ့ကျတဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်တာပါ။

ဒေသမှ စိုက်တဲ့ ဆန်စပါး ဈေးနှုန်းကို ဘယ်နေရာမှာ ဘယ်လောက် ပေါက်နေတယ် ဆိုတာ အတိအကျ စုံစမ်းဆက်သွယ် သိလာနိုင်ပြီးအရောင်းအဝယ် တွေ လက်တွေ့ လုပ်လာကြတယ်။ ကွန်ယက်တွေဆက်သွယ်မှုကို အားပြုပြီး ခရီးသွားလုပ်ငန်းကို တိုးမြှင့်ဖို့ စီစဉ် လုပ်ဆောင်ကြတယ်။ သူတို့ဟာ ဆေးခန်းနှင့် အင်တာနက်ကို ဆက်ဖို့ ကြိုးပမ်းနေကြပါတယ်။ ဆေးပညာ ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာမှာ ခေတ်မီတိုးတက်စေဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ထူးခြားမှု တစ်ခုကတော့ ကီလာဘစ်မျိုးနွယ်စုဟာ သူတို့ရဲ့ မျိုးဆက်ဇယားကို ကွန်ယက်မှာ တင်ပြီး ဆက်စပ်ရေးဆွဲဖို့ ကြိုးစားကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာတစ်လွှားမှာ ကီလာဘစ် မျိုးနွယ်စုဝင်ပေါင်း ၅၀၀၀ လောက်ပဲ ရှိပါတယ်။ ဒီတော့ မိသားစု မျိုးဆက်ဇယားကို ဆွဲဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်သူနဲ့ ဘယ်သူက ဘယ်လိုတော်စပ်တယ်။ ဘယ်သူက ဘယ်သူ့ကို မွေးဖွားတယ် ပေါ့လေ။ ဒါမျိုး လုပ်ကိုင်တယ် လုပ်နိုင်တယ် ဆိုတာကို အကြောင်းပြုပြီး နည်းပညာအိုင်တီဟာ ရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများကို အားမနည်းစေတဲ့အပြင် ဝိုဝို ရှင်သန်အောင် ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ဟဲရစ်က ခံစားရပါတယ်။

ယခုကဲ့သို့ စောစီးတဲ့ ကာလမှာပင် ဟဲရစ်ရဲ့ ပရိလှက်ဟာ အောင်မြင်မှုရရှိပြီး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂနှင့် မလေးရှား အစိုးရတို့က အလားတူ ပရိလှက်စီမံကိန်းများ ပြုလုပ်ကြဖို့ စီမံဆောင်ရွက်နေကြပြီဖြစ်ပါတယ်။

ဟဲရစ်ဟာ ယခုအခါမှာ ဟောင်ကောင်ကိုပြန်ရောက်နေပြီး သူတို့ကူညီထောက်ပံ့ခဲ့တဲ့ အဖွဲ့အစည်း IDRC နှင့် တိုင်ပင်ပြီး ညှိနှိုင်းပြီး အာရှတိုက် တလွှား အဲဒီလို စီမံကိန်းများ စတင် လုပ်ဆောင်နေပြီဖြစ်တဲ့ ဖိလစ်ပိုင်ကနေ

မွန်ဂိုလီယားတို့မှာရှိတဲ့ နေရာများကို သွားရောက်စစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ရဲ့ ဆာဝေဝပ် အိုင်တီ ပရိုဂျက်စိတ်ကူး အကောင်အထည်ဖော်မှုဟာ မပြီးဆုံးသေးပါဘူး။ အခု ဟဲရစ်ဟာ လှေသင်္ဘောတစ်စင်း စင်းပေါ်မှာ ကြိုးမဲ့တယ်လီဖုန်း၊ ဗဟိုဌာနတစ်ခုကို တည်ဆောက်ပြီး တောကြီး မျက်မည်းထဲမှာ ရှိတဲ့ ရွာတွေနှင့် မိုဘိုင်းဖုန်းဆက်သွယ်ပေးဖို့ ကြိုးစားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီခြေလှမ်းဟာ ဟဲရစ်အတွက် တော့ သင့်တော်မှန်ကန်တဲ့ ခြေလှမ်းလို့ ဆိုရမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဟဲရစ်ရဲ့ ယုံကြည်မှုကတော့ ကမ္ဘာကြီးရဲ့ ဘယ်နေရာ ဘယ် ချောင်ကြိုချောင်ကြားမှ သတင်း ကွန်ယက်ရဲ့ အကျိုးအမြတ်ကို ရရှိဖို့ မဝေးလဲဘူး။ မရောက်နိုင်ဘူးဆိုတာ မရှိစေရဘူး ဆိုတာပါပဲ။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြ ရအောင်ပါ။

ကလျာ၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၂၀၀၁



## စာတောင်မှမဖတ်တတ်ဘဲဘယ်နှယ့်လုပ် ကွန်ပျူတာသုံးမှာလဲ

ဟုတ်ပါတယ်။ စာတောင်မှ မဖတ်တတ်တဲ့လူတွေ ကလေးတွေ ဘယ်နှယ့်လုပ်ပြီး ကွန်ပျူတာ PC တွေ ကိုင်မှာလဲ၊ သုံးမှာလဲဟေ့... .

လိုလျှင်ကြံဆ၊ နည်းလမ်းရပါ။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ သိပ္ပံပညာရှင်များဟာ တကယ့်ဆင်းရဲသူ၊ ဆင်းရဲသား များအတွက် ကွန်ပျူတာ ဒီဇိုင်းကြံဆထုတ်လုပ် လိုက်ကြပါပြီ။

အန်ဂလောပြည်နယ်က ချောင်ကြိုချောင်ကြားရွာကလေးတစ်ရွာက ကလေးတွေကို စင်ပျူတာ(Simputer)ကို ပြလိုက်တော့ ပထမဆုံး တုံ့ပြန်မှုက တော့ အံ့ဩသွားတာပါ။ တချို့က ကွန်ပျူတာကို မြင်ဖူးကြတယ်။ မြင်ဖူးတာ က ကျောင်းမှာ။ ကျောင်းကရုံးခန်းထဲမှာ သော့ခတ်ထားတာကို မြင်ဖူးတာ။ ခုတွေ့ လိုက်ရတာက သေးသေးလေး။ သေးသေးလေးမှ လက်ဖဝါးပေါ် တင် ထားလို့ရအောင် သေးတာ။ ဒါတင်လားဆိုတော့ မကသေးဘူး။ ဒီကွန်ပျူတာ လေးက အသံလည်း ထွက်တယ်။ စကားလည်းပြောတယ်။ ပြောတဲ့ စကားစာ လည်း သူတို့နားလည်ပြီးသား တိုင်းရင်းဘာသာစကား။

ဒီ ထူးဆန်းတဲ့ စက်ပစ္စည်းကလေးကို ကလေးတွေက သိပ်စိတ်ဝင်

စားကြပါတယ်။ အဲဒါကိုပဲ စင်ပူတာ တီထွင်ထုတ်လုပ်သူ တွေက လိုချင်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ တီထွင်သူများအဖွဲ့ဟာ ဂျပန်၊ ပါဝင်ပါတယ်။ သူတို့ အာရှကွန်ပျူတာ သိပ္ပံပညာရှင်များ(Computer Scientists)နှင့် အပျော့ထည် အင်ဂျင်နီယာများ(Software engineers) ပဲဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့အဖွဲ့ကလေးဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်အနည်းငယ်ကပဲ သူတို့ရဲ့ အချိန်တွေ၊ လုပ်အားတွေ၊ ကျွမ်းကျင်မှုတွေ ပေးလှူပြီး ဒီစက်ကလေးဖြစ်မြောက်အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်က သယ်ရပြုရာ ကိုင်ရလွယ်တဲ့ အင်တာနက် စက်ကလေး ဖြစ်ရမယ်။ စက်ကိုကိုင်တွယ်သုံးစွဲရာမှာ လွယ်ကူရမယ် (ဟုတ်တယ်လေ၊ သူတို့ရဲ့ စက်ကလေးကို စင်ပူတာ(Simputer)လို့ နာမည်ပေးတာကိုက ရိုးစင်းတဲ့ ကွန်ပျူတာ(Simple Computer) ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ဆောင်တာ မဟုတ်ပါလား။) စာမတတ်သူများ သုံးစွဲနိုင်တာဖြစ်ရမယ်။ ဈေးနှုန်းကလည်း ဒေါ်လာ ၂၀၀ ထက် မပိုစေရဘူး။

စင်ပူတာစက်ကလေးရဲ့အကြောင်းကို ရုပ်ရှင်ရိုက်ခဲ့တဲ့ ကိုနတ်ကုမာက-  
 “ဒီစင်ပူတာစက်ကလေးဟာ တကယ်ပဲ စွဲမက်စရာထူးခြားတဲ့စက်ကလေးပါပဲ။ အသုံးချစရာတွေ အသုံးစာည့်တာတွေကလည်း အများကြီးဗျ” လို့ ဆိုပါတယ်။

ခုလောလောလတ်လတ်မှာတော့ ပုံစံဟောင်းအတိုင်း ဖြစ်နေလေတော့ လက်ဖဝါးပေါ်တင်တဲ့ အကြီးစားစက်ကလေးပုံစံမျိုးပဲ ဖြစ်နေသေးတာပေါ့။ စက်ကလေးမှာပါတာက ကြည့်မြင်ရတဲ့ မှန်သားပြင်ပါတယ်။ AAAဓာတ်ခဲသုံး ဖြစ်တယ်။ ဒါမှ လျှပ်စစ်မီးမရှိတဲ့အရပ်မှာ သုံးနိုင်မှာကိုး။ ဒီစက်ကလေးရဲ့ ထူးခြားချက်ကတော့ စကားပြန်ပြောနိုင်တာပါပဲ။ မေးတဲ့မေးခွန်းမှန်သမျှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ တိုင်းရင်းဘာသာများနှင့် အမေးအဖြေ လုပ်နိုင်တာပါပဲ။ စာမတတ်တဲ့ ဘယ်သူတစ်ဦးမဆို ခလုတ်တစ်ခုကို နှိပ်လိုက်ရင် အဲဒီခလုတ်ရဲ့ ဘာအလုပ် လုပ်နိုင်တယ် ဆိုတာကိုပြန်ဖြေပါတယ်။ “ဒီတော့ သုံးစွဲသူ အတွက် လွယ်ကူတာပေါ့”လို့ ပရော်ဖက်ဆာဗီဂျေ့ချန်ဒရူက ပြောပါတယ်။ ပရော်ဖက်ဆာဒီဂျေ့ဟာ အန်ဂလောက အိန္ဒိယသိပ္ပံနှင့်နည်းပညာဌာနကဖြစ်ပြီး ဒီစက်ကလေးကို ဖန်တီးပြုလုပ်တဲ့ လူတွေထဲမှာ တစ်ဦးအပါဝင် ဖြစ်ပါတယ်။

စင်ပူတာ စိတ်ကူးကို ဘယ်ကရသလဲ ဆိုတော့ ၁၉၇၀ ခုနှစ်များမှာ အိန္ဒိယကျေးလက်တွေမှာ လူကြိုက်များ လူသုံးများလှတဲ့ ထရန်စစတူရား ရေဒီယိုကလေးဆီကရတာပါလို့ ပါမောက္ခ ဒီဂျေ့ကပြောပါတယ်။ ရည်ရွယ်ချက်မတော့ ဆင်းရဲတဲ့၊ စာမတတ်တဲ့ အိန္ဒိယကျေးလက်ပြည်သူလူထုကို ဒီနေ့ခေတ် သတင်းနည်းပညာကို ခံစားသိနားလည်နိုင်ဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ ပြောရရင် ကျေးလက်လယ်သမားတစ်ဦးဟာ ကျေးရွာအများသုံးကတစ်ဆင့် အစိုးရက အမြဲထုတ်လွှင့်နေတဲ့ စိုက်ပျိုးမှုဆိုင်ရာ အင်တာနက် သတင်းအချက် အလက်တွေအားလုံးကို တောင်းယူသိရှိထားနိုင်ဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ မြေယာသတ်မှတ်ချက်များကိုလည်း မေးမြန်းသိရှိနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ စိုက်ကိစ္စ ဘဏ်အပ်နှံမှုစနစ်ကိုလည်း အသုံးပြုနိုင်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်။ စမက်-ကတ်(Samart-card) နည်းပညာကို အကြောင်းပြုပြီး သုံးစွဲသူများရဲ့ကိုယ် ပိုင်သီးခြားကတ်ကို အသုံးပြုနိုင်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

စင်ပူတာကို သုံးစွဲနိုင်ကြဖို့အတွက် တီထွင်သူများက နိုးရိုးသာမန် ပီစီ ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားမှုနှင့်အတူ ကွဲပြားခြားနားတဲ့ ပုံဟန်ကို သုံးစွဲခဲ့ကြပါတယ်။

“ဘယ်လောက်ကြီးမားတဲ့ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးတွေပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီလို အမာထည် (Hardwave) ဒီဇိုင်းကို လုပ်ကြမယ်ဆိုရင် ငွေရေးကြေးရေး ဒေါ်လာ သန်းပေါင်းများစွာ ကုန်ကျမှာ ဖြစ်ပါတယ်” လို့ တီထွင်သူ အဖွဲ့ထဲမှာပါတဲ့ နောက်တစ်ယောက် ပရော်ဖက်ဆာ ဆွာမိ-မာနီဟာက ပြောပါတယ်။

ဒါကြောင့် တီထွင်ရေးအဖွဲ့ဟာ အမြတ်အစွန်းမယူရေး ရန်ပုံငွေ အဖွဲ့တစ်ခု တည်ထောင်လိုက်ပါတယ်။ နာမည်က WWW Simputer အဖွဲ့အစည်းလို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဲဒီအဖွဲ့အစည်းက ထောက်ပံ့ကြေးများကို သုံးစွဲပြီး ပွင့်လင်းတဲ့နည်းလမ်း (Open Sopure) အပျော့ထည်ကို အခမဲ့ သုံးစွဲကြပါတယ်။ ဒီအဖွဲ့ဟာ စင်ပူတာကို သူတို့ဘာသာ မထုတ်လုပ်ကြပါဘူး။ အဲဒီလိုသူတို့ ကိုယ်တိုင် ထုတ်လုပ်ကြမည့်အစား စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များကို ဒေါ်လာ ၂၀,၀၀၀ နှင့် ရောင်းချပြီး စီးပွားဖြစ် ထုတ်လုပ်သူများကို ထုတ်လုပ်စေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကွန်ပျူတာ ထုတ်လုပ်သူ ကုမ္ပဏီကြီးများဖြစ်တဲ့



ဘာရက်အိလက်ထရောနစ် လီမိတက် Bharat Electronics Limited, Wipro  
နှင့် TVS စသည့် ကုမ္ပဏီကြီးများက အမြောက်အမြား ထုတ်လုပ်ကြဖို့ စိတ်ဝင်  
စားနေကြပါတယ်။

ခုအချိန်ထိတော့ စင်ပူတာဟာ အထီးကျန် စမ်းသပ်မှုတစ်ခုပဲ ဖြစ်  
နေပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီစိတ်ကူးကို အကောင်အထည်ဖော်ဖြစ်သွား  
မယ်ဆိုရင် အိန္ဒိယနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းက ဆင်းရဲတဲ့ ကျေးရွာသူ ကျေးရွာသား ကလေး  
သူငယ်များဟာ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတဲ့၊ အကျိုးရှိတဲ့ ခေတ်သစ်သတင်း  
နည်းပညာကို လက်လှမ်းမီ လုပ်ကိုင်နိုင်ကြပြီး ခေတ်မီပျော်ရွှင်တဲ့ ကလေးများ  
ဖြစ်လာကြမှာတော့ အမှန်ပါပဲ။

ခေတ်သစ်နည်းပညာဆိုတာ ဒီနေ့လူသားတိုင်းအတွက် အသုံးပြုဖို့  
ဖြစ်မှ ကမ္ဘာကြီးဟာ တိုးတက်မှာ မဟုတ်ပါလား။ အဲဒီလိုဖြစ်အောင်လုပ်ကြဖို့က  
စေတနာထားတဲ့ ပညာရှင်တွေက ကြိုးစားကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ပညာရှင်တွေ  
ဆိုတာက ကြိုးစားတီထွင်မှုတွေ ပြုလုပ်ကြရမှာပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဒါမှလည်း...

ခေတ်မီမိ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်နိုင်ကြမှာပေါ့။

ရည်ညွှန်း။ ■ Asiaweek June 2000

ကလျာ၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၂၀၀၁



### ခေတ်မီမိ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်

ဆယ်လူလာဖုန်းဆိုတာ လူချမ်းသာတွေအတွက်ပဲလား?  
ဟောဒီဘဏ်သူဌေးဟောင်းကတော့ မဟုတ်သေးဘူးတဲ့

အက်ဘာကာဒါတစ်ယောက် ကမ္ဘာကြီးနှင့် အဆက်အသွယ်ပြတ် နေရ  
တာ ဘယ်လိုဆိုတာ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျသိတယ်။ ၁၉၇၁ ခုနှစ်ကပေါ့။ အဲဒီတုန်းက  
အက်ဘာကာဒါဟာ ၁၃ နှစ်ပဲရှိသေးတယ်။ သူ့ရဲ့အိမ်နိုင်း ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ဟာ  
စစ်မီးလောင်နေတဲ့ အချိန်ပေါ့။ လူလတ်တန်းစား မိသားစုတစ်စုဖြစ်တဲ့ အက်ဘာတို့  
မိသားစုဟာ မြို့ပြကအိမ်ရာကိုစွန့်ပြီး ဟိုတောကြိုတောင်ကြားထဲမှာ တစ်နှစ်လောက်  
သွားပြီပုန်းနေခဲ့ရတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာကျမှ အရပ်က သူ့ဘာသာအလိုအလျောက်  
ရနေတယ်လို့ သတ်မှတ်ထားတာတွေက ပျောက်ဆုံးကုန်တာကိုး။ ဥပမာ- ရေပိုက်  
ဖွင့်လိုက်ရုံနှင့် ရေလာတာတို့၊ လျှပ်စစ်မီးတို့၊ နောက်ဆုံး လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး  
အထိပါပဲ။ တိုက်ပွဲကပြင်းထန်လေတော့ သူတို့အနားက မြစ်ကူးကုတိုသည်ပင်  
မပြေးဆွဲတော့ရာ ပြင်ပလောကကြီးနှင့် အဆက်ပြတ်နေပါတော့တယ်။ တစ်နေ့  
ကျတော့ မိဘများကမြို့ကို ဆေးသွားဝယ်ခိုင်းပါတယ်။ အက်ဘာဟာ ၂၀ ကီလို  
မီတာလျှမ်းလျှောက်ပြီး မြို့လေးကို ဆေးသွားဝယ်ပါတယ်။ ဆေးဝယ်မရလို့  
လက်ဗလာနဲ့ ပြန်လာရပါတယ်။

သီဟရတနာစာပေ

“ကလေးဘဝကပဲ တစ်နေ့တာ အချိန်ကို အလကား ကုန်ဆုံးခဲ့ ရတာ ကို ကျွန်တော် မှတ်မိနေပါတယ်” လို့ ပြောပါတယ်။

ငယ်ဘဝက ပြန်လည် သတိရလာစရာလေးတွေဟာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာတဲ့အခါမှာ သူ့ ထပ်မံကြုံတွေ့ရပါတယ်။ သူ့ အလုပ်လုပ်နေတဲ့ ဘဏ်တိုက်က ကွန်ပျူတာကွန်ယက် ပျက်သွားတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာမှ လုပ်လို့ကိုင်လို့ ဆက်သွယ်လို့ မရတော့ပါဘူး။ လောကနှင့်အဆက်အသွယ်ပြတ်သွားသလိုပါပဲ။ ဒီတော့ အက်ဘာဟာ နည်းပညာရဲ့ စွမ်းအားကို အသိအမှတ်မပြုဘဲ မနေနိုင်အောင် ဖြစ်သွားပါတယ်။

“ဆက်သွယ်ရေးစနစ်ဆိုတာ ခေတ်ပေါ် ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့မှာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မဖွံ့ဖြိုးတဲ့ ကျေးလက်ရွာကလေးဖြစ်ဖြစ် ဘယ်လောက်အသုံးဝင်တယ်ဆိုတာကျွန်တော် ကောင်းကောင်းသဘောပေါက်သွားပါတော့တယ်” လို့ဆိုပါတယ်။

ယခုအခါမှာတော့ အဲဒီလို ဝေးလံခေါင်သီတဲ့ ကျေးရွာထောင်ပေါင်းများစွာ ဟာ အက်ဘာရဲ့ ကျေးဇူးနှင့် ဆက်သွယ်နိုင်ကြပြီဖြစ်ပါတယ်။

အသက် ၄၂ နှစ်ရှိပြီဖြစ်တဲ့ စီးပွားရေးပညာဘွဲ့ရ အက်ဘာဟာ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် ဝေးလံသီခေါင်တဲ့၊ သန်းချီတဲ့ ကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားတွေ အတွက် မိုဘုန်းဖုန်းတွေ သုံးစွဲနိုင်ခွင့် ပေးခဲ့ပြီးအရေးကြီးလှတဲ့ ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းကြီးကို သူ လုပ်ရပ်ပေါ်မှာ ယုံကြည်တဲ့ Grameen ဘဏ်ရဲ့ အကူအညီနှင့်ဖြစ်ပါတယ်။ အက်ဘာဟာGrameen ဖုန်းကုမ္ပဏီထူထောင်လိုက်ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ အမြတ်အစွန်းမဲ့လုပ်ငန်း စီမံကိန်းအဖြစ် “ ကျေးရွာဖုန်း ” ဆိုတာကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ကျေးလက်က ရွာသူရွာသားတွေဟာ ချေးငွေတချို့ ချေးလို့ရပါတယ်။ ဆယ်လူလာဖုန်း အတွက် ချေးတာပါ။ ပြီးတော့ ဆက်သွယ်ခရဲ့ ၅၀ ရာနှုန်းလျော့စျေးလည်း ရကြသေးပါတယ်။ အဲဒီလို ချေးငှားဝယ်ယူ တတ်ဆင်ကြပြီးတဲ့ နောက် သူတို့ရဲ့ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဖိုးရိုးသာမန်စျေးနှင့် တစ်ခါခေါ် ဘယ်လောက်ဆိုပြီး ဖုန်းသုံးခွင့်ပေး၊ ဖုန်းဆက်ခွင့် အခကြေးငွေ ယူပိုင်ခွင့်ရှိပါတယ်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ကျွမ်းကျင်သူတွေက ဒီအစီအမံကို စံပြအဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး ခေတ်မီဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာကို ဆင်းရဲသူ ဆင်းရဲသားများ လက်ထဲအထိ အရောက်ပို့နိုင်တယ်လို့ ယူဆယုံ

ကြည်ကြရပါတယ်။

နမူနာတစ်ခု ထုတ်ကြည့်ရအောင်ပါ။

ဂျာမီရမ်အက်ဟာ အသက် ၃၈ နှစ်အရွယ်ရှိ ကျေးရွာသူတစ်ဦး ဖြစ်ပြီး ကျီလာပါ ရွာကလေးမှာ နေပါတယ်။ သူ့နေတဲ့ ရွာဟာ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် မြို့တော်ဒက်ကာနှင့် တစ်နာရီခရီးအကွာလောက်ပဲ ရှိပါတယ်။ အများစုဟာ ရွှံ့အိမ်များနှင့် နေကြပြီး လယ်စိုက်ကြပါတယ်။ ဂျာမီရမ် ရဲ့ ရွှံ့အိမ်ကလေးမှာ ရပ်မြင်သံကြားစက်မရှိပါဘူး။ သီးသန့်ရေအိမ်လည်း မရှိပါဘူး။ ဒါပေမယ့် မိုဘုန်းဖုန်းတော့ ရှိနေတယ်လေ။ တချို့နေ့တွေမှာ မနက် ၆ နာရီမှာ ဖုန်းက ထမြည်ပါတယ်။ အဲဒါကို ဂျာမီရမ်ရှင်းပြတာက. . . .

“ ရပ်ဝေးရောက်နေတဲ့ လူတော်တော် များများဟာ ရွာမှာ ကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ ဆွေမျိုးတွေဆီကို ဖုန်းဆက်ချင်ကြတာရှင် ”

လို့ ရှင်းပြပါတယ်။ ဖုန်းလာတဲ့ အခါမှာ ဂျာမီရမ်က နီးရင် ချက်ချင်း သွားခေါ်ပေးပါတယ်။ မနီးရင် နောက်ထပ် ဘယ်အချိန်လောက်ကြာရင် ပြန်ဆက်ပါ။ ခေါ်ပေးပါမယ်လို့ ပြောရပါတယ်။ အဲဒီလိုပြောပြီး အိမ်မှာရှိတဲ့ သမီးငယ်ကို ဆက်သွယ်ချင်တဲ့ အမျိုးအဆွေတွေအိမ်ကို လွှတ်ပြီး ခေါ်ခိုင်းရတာကိုး။ ဒီနားတစ်ဝိုက် ရွာကလေးတွေမှာ လူဦးရေ ၃၅၀၀ ရှိပါတယ်။ အဲ၊ ဖုန်းကတော့ ဂျာအီရမ်အိမ်မှာ ဒီတစ်လုံးပဲရှိတာကိုး။

ဂျာမီရမ်က အနီးအနား ဆက်သွယ်မှု အတွက် တစ်မိနစ် ၂၀ ဆင့် လောက်ယူပါတယ်။ နယ်ဝေး ဆက်သွယ်တဲ့ အတွက် ပိုယူပါတယ်။ ပြည်ပ ဆက်သွယ်မှုကျတော့ ပိုယူတာပေါ့။ ဒီလို ဆက်သွယ်ပေးခအတွက် ဂျာအီရမ် တစ်လတစ်လ အမြတ်ငွေ ဒေါ်လာ ၁၀၀ လောက်ရပါသတဲ့။ သူ့မရဲ့ ဝင်ငွေဟာ သာမန်အရပ်သား တစ်ဦးဝင်ငွေထက် လေးဆလောက်ရပြီး မြို့ပြက သာမန်စက်ရုံလုပ်သားထက် အများကြီး ပိုရပါတယ်။

ဂျာမီရမ်က. . . .

“ ဒီစီမံကိန်းသာ မရှိရင် ကျွန်မဖုန်းတပ်ဖို့ စဉ်းတောင် မစဉ်းစားနိုင်ပါဘူးရှင်၊ ကျွန်မကို စစချင်း ရှင်းပြတော့ ကျွန်မဖြင့် ယုံတောင်မယုံနိုင်ပါဘူး ” ခုတော့ဖြင့် ဂျာမီရမ်ဟာ ဖုန်းရဲ့ဝင်ငွေနှင့် သမီးနှစ်ယောက်ကို ပညာ

သင် ကျောင်းထားဖို့ စီစဉ်နေပါပြီ။ သမီးလေးတွေကို ဝတ်လုံတော်ရကြီးတွေ ဖြစ်စေချင်ပါသတဲ့။

တစ်ကိုယ်ရေ မုဆိုးမ အမျိုးသမီးတွေကို . . .

“ဒီလို တိုးတက်မြင့်မားတဲ့ အခွင့်အရေး ဖန်တီးပေးနေတာဟာ စိမ့် ကိန်းရဲ့ အစီအစဉ်အများကြီးထဲက တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်ပေးခြင်းအား ဖြင့် ကျေးလက်အမျိုးသမီးတစ်ယောက်ရဲ့ တယ်လီဖုန်းခ ဝင်ငွေဟာ တော် ရုံတန်ရုံ တခြားရွာသား အမျိုးသားတွေထက် ပိုပြီး ရရှိလာစေပါတယ်။ ဒါတင် လားဆိုတော့ မကပါဘူး။ မိသားစု ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် ၊ ဆုံးဖြတ်နိုင်တဲ့ အခြေ အနေများလည်း ရရှိလာစေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ သားသမီး များကလည်း ပညာသင်နိုင်တဲ့ အနေအထားမျိုး ရလာပါတယ်။ တယ်လီဖုန်း ရှိလာတော့ ကုန်ပစ္စည်းဈေးနှုန်း သတင်းတွေ ရနိုင် သိလာနိုင်တာကိုး။ ဒါကို သိရတဲ့အတွက် ရွာရဲ့သီးနှံတွေကို မှန်ကန်တဲ့ ပေါက်ဈေးရနိုင်လာပြီး ဝင်ငွေပိုတိုးလာပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ တစ်မြို့တစ်ရွာ မှာနေတဲ့ ဆွေမျိုးတွေ၊ ရေခြားမြေခြား နိုင်ငံ ခြားမှာ နေထိုင်ကြတဲ့ ဆွေမျိုးတွေနှင့်လည်း အမြဲဆက်သွယ်နိုင်တာမို့ ၊ ငွေ ဈေးကြေးဈေး၊ လူမှုဈေး၊ ကျန်းမာရေးများကို သိရှိနိုင်ကြတာမို့ လိုအပ်တဲ့ကူညီ မှုတွေ ပေးနိုင်လာကြပါတယ်။

အက်ဘာရဲ့ ကျေးလက်တယ်လီဖုန်း စီမံချက်ဟာ ဂရာမင်ဘဏ် အတွက် လုပ်ကိုင်ပေးခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ (အဲဒီဘဏ် ဂရာမာဖုန်း စီမံချက် ရဲ့ ရှယ်ရာ ၃၅ ရာခိုင်နှုန်းကို သူပိုင်ပါတယ်) ဘဏ်ဟာ ဘဏ်လားဒေ့ရှ် ငွေ ချေးစီမံကိန်းကို လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅ နှစ်က စတင်ခဲ့တာပါ။ ပြန်ရတဲ့ အခြေအနေဟာ ၉၈ ရာနှုန်းအထိ ရှိပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းတွေထဲမှာ အဓိက ချေးငွားသူ တွေက အမျိုးသမီးတွေပဲဖြစ် လို့ လိုဆိုပါတယ်။ အမျိုးသမီးဟာ အမျိုးသား ထက် ချေးငွားမှုမှာ ပိုပြီး ပြန်ဆပ်ကြတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဂရာမင်ဘဏ်ရဲ့ တည်ထောင်သူတစ်ဦး ဖြစ်တဲ့ မိုဟာမက်ယူနစ်ရဲ့ အဆိုက . .

“ပိုက်ဆံ ချေးလိုက်တာနဲ့ ရတဲ့ ပိုက်ဆံကို အရက်သောက်ပစ်တဲ့ မိန်းမရယ်လို့ မရှိဘူးဗျ” လို့ ဆိုပါတယ်။

ဂရာမင်ဘဏ်က ယူနစ်ရဲ့ သဘောတူညီမှုကို ၁၉၉၄ ခုနှစ်က ရပြီး

တဲ့နောက်မှာတောင်မှ အက်ဘာကာဒါရဲ့ ဆင်းရဲသားများအတွက် ဖုန်းအစီ အစဉ်ဟာ အလွယ်တကူ စတင်လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး။ အက်ဘာ ဟာ သူ့ရဲ့ ဘဏ်အလုပ်က ထွက်လိုက်ပါတယ်။ နောက်သုံးနှစ်လောက် ကြီးစား ပမံစား လုပ်ကိုင်ခဲ့ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဇနီးသည်အဆိုက . . .

“စေ့ချင်းတော့ စိတ်ဓာတ်ကျစရာ ပဲရှင်၊ ကျွန်မရဲ့ခင်ပွန်းကဘင်္ဂလား ဒေ့ရှ်နိုင်ငံမှာ ကကြီးကနေစပြီး လုပ်ရတာကိုးရှင်”

လို့ပြောပါတယ်။

ဟုတ်ပါတယ်။ အက်ဘာဟာ ကမ္ဘာအနှံ့ ခရီးဆန်ပြီး ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ များကို ရှင်းပြပြီး ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံမှာ မိုဘိုင်းဖုန်း ဆယ်လူလာဖုန်း အစီအစဉ် ဟာ အလွန်ကျေနပ်စရာကောင်းတဲ့၊ ဈေးကွက်ရှိတဲ့ အလုပ်ဖြစ်ကြောင်း လိုက် ရှင်းပြရတာ ဖြစ်တာကိုး။

ဂရာမင်ဘဏ်ရဲ့ မန်နေဂျင်းဒါရိုက်တာဖြစ်သူ ခါပစ်ရှန်က ပြန် ပြောင်း သတိတရ ပြောတာကတော့ . . . . .

သူ စိတ်ကူးက အတော်ကို ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ စိတ်ကူးပဲဗျ။ ဒါပေမယ့် အက်ဘာကာဒါဟာ တကယ်ကို ဇွဲကောင်းတဲ့လူ၊ ဒီလူဟာ တကယ် ပဲ ဘာမဆိုဖြစ်မြောက်အောင် တွန်းတွန်းတိုက်တိုက် ဘူလ်ဒီဇာလီ လုပ်မယ့် လူမျိုးပဲဗျ” လို့ ဆိုပါတယ်။

နောက်ဆုံးတော့ အက်ဘာဟာ နော်ဝေနိုင်ငံအစိုးရရဲ့ တယ်လီကွန်း ကုမ္ပဏီဖြစ်တဲ့ တယ်လီနာ(Telenor) ရဲ့ ထောက်ခံမှုကို ရပါတယ်။ ဂရာမင် ဖုန်း စီမံချက်ရဲ့ ၅၁ ရာနှုန်း ထည့်ဝင်ဖို့ သဘောတူညီမှုရပါတယ်။ ဂျပန်နိုင်ငံ က မာရူဘီနိုကော်ပိုရေးရှင်း ရဲ့ အကူအညီ ရခဲ့ပါတယ်။ တခြား ကမ္ဘာ့ကူညီ ထောက်ပံ့ရေး ဖောင်ဒေးရှင်းများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စီမံကိန်းဘဏ်များထံ မှ ဒေါ်လာ ၆၅ သန်း ချေးငွားရရှိခဲ့ပါတယ်။ အစိုးရဆီက ဖုန်းလုပ်ပိုင်ခွင့် လိုင်စင် မရခင်ကလေးမှာ အက်ဘာဟာ . . .

“ကျွန်တော် လက်မြောက်ရတော့ မလို ဖြစ်နေပြီလေ။ မျှော်လင့်ချက် တော့ မရှိသလောက်ဖြစ်နေပြီ။ အဲဒီအချိန်မှာတုန်းက ကျွန်တော့်မှာ မယား

ကျေးဇူးဆိုသလို ဇနီးတစ်ယောက်နှင့် သမီးတစ်ယောက်ရဲ့ တာဝန်က ရှိနေသေးတယ်လေ။ အဲဒါတွေကို ချောင်ထဲမှာထားပစ်ခဲ့ပြီး စိတ်ကူးယဉ်ဇာတ်ကဏ္ဍ ကမ္ဘာအနှံ့ ခရီးဆန်နေလိုက်တာ သုံးနှစ်တောင် ကြာခဲ့မှပဲ။”

လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီလို လက်မြောက်ရတော့မယ်ဆဲဆဲမှာ လိုင်စင်ကကျလာတယ်။ လိုင်စင်ကျတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ထပ်လွှင့်တိုင်ကြီးတွေ ထောင်ရပါတယ်။ နိုင်ငံတော် မီးရထားလမ်း တစ်လျှောက်မှာ ဖိုင်ဘာ-အော့တစ်(Fiber optic) ကွန်ယက်တွေ ဆက်သွယ် ဖောက်လုပ်ရပါတယ်။ ယခုတော့ဖြင့် ဂရာမင်ဖုန်းကုမ္ပဏီဆိုတာ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံမှာ အကြီးဆုံး ဆယ်လူလာ ဖုန်းကုမ္ပဏီတစ်ခု ဖြစ်နေပါပြီ။ သုံးစွဲသူပေါင်း ၁၆၀,၀၀၀ ရှိနေပြီ။ အဲဒီထဲက ၅,၀၀၀ ဟာကျေးလက်ဖုန်းစီမံကိန်းဝင် ဖုန်းများ ဖြစ်ကြပါတယ်။ စဉ်းစားကြည့်မယ်ဆိုရင် တစ်ရွာတိုင်းမှာ ပျမ်းမျှလူဦးရေ ၁,၇၀၀ ရှိတယ်လို့ သတ်မှတ်မယ်ဆိုရင် ၈. ၅ သန်းသော ကျေးလက်နေ ဆင်းရဲသားတွေဟာ ကမ္ဘာ့သတင်းဆက်သွယ်မှုနယ်မြေနှင့် ဆက်စပ်မှု ရှိသွားခဲ့တယ် ဆိုတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒီနှစ်ကုန်လောက်ဆိုရင် ကျေးလက်ဖုန်းတွေဟာ နှစ်ဆတိုးလာဖွယ်ရှိပြီး ၁၀,၀၀၀ လောက် ရောက်လာနိုင်တော့မယ်လို့ ခန့်မှန်းထားကြပါတယ်။

ဂရာမင် ဖုန်းကုမ္ပဏီအတွက်လည်း ခုတော့ဖြင့် စီးပွားရေး အရ မြတ်စွန်းဖို့ ရှိနေပါပြီ။ ပုံမှန် တစ်လကို ဒေါ်လာ ၁၀၀ လောက် ကျသင့်တဲ့ ဖုန်းဖိုးကို ကျေးလက်ဖုန်းများက တစ်လ ၂၂ ဒေါ်လာပဲ ကောက်ခံတာကိုး။ အဲဒီလို လေးနှစ်လောက်အခွဲခံပြီး ကျေးလက်ကို ဖုန်းများထူထောင်ပေးခဲ့တဲ့ ဂရာမင် ဖုန်းကုမ္ပဏီဟာ ဒီနှစ်အစမှာပဲ ကျေးလက်ဖုန်းတွေက တစ်ဆင့် အမြတ်အစွန်းတွေ ရရှိလို့လာနေပါပြီ။

ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံရဲ့ မြေပြင်ညီမှု၊ လူဦးရေထူထပ်မှုတွေကြောင့် ကျေးလက်ဖုန်းစနစ်ဟာ တခြား နိုင်ငံတွေထက် မြတ်စွန်းဖို့ လွယ်ကူတဲ့ လုပ်ငန်း တစ်ခုဖြစ်လာပါတော့တယ်။

ဒါပေမယ့် အက်ဘာကာဒါကတော့ ဒီလိုကျေးလက်ဖွံ့ဖြိုးရေး ဆယ်လူလာဖုန်းစနစ်ဟာ ဘယ်ဖွံ့ဖြိုးစနိုင်ငံမှာပဲ သုံးသုံးအောင်မြင်နိုင်တယ် လို့ယုံကြည်ကြောင်း ပြောပါတယ်။

“ထောက်ပံ့ကူညီမှုတွေကို အသုံးပြုပြီး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်နိုင်တယ်”

ဆိုတဲ့ သဘောတရားကို အက်ဘာကာဒါဟာ ဝါတန်စီးပွားရေး ကျောင်းမှာMBA သင်တန်း ဘွဲ့ယူသင်တန်း ဘွဲ့ယူသင်ကြားခဲ့စဉ်က မှတ်သားထားခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

အက်ဘာဟာ ယခုထက်ထိ ဂရာမင် ဖုန်းကုမ္ပဏီရဲ့ အစုရှယ်ယာဝင် တစ်ဦးဖြစ်နေပေမယ့် သူ့ကိုယ်တိုင်ကတော့ ဟာဝန်ရှိသူအဖြစ်က နှုတ်ထွက် ပြီး အမေရိကားကို ပြန်သွားခဲ့ပါတယ်။ သူက နောက်ထပ် လုပ်ငန်းအသစ်၊ စွန့်စားခန်း အသစ်ကို လမ်းဖွင့်ချင်နေတဲ့သူကိုး . . . .

သူက . . . .

“ကျွန်တော်ဟာ နောက်ထပ် ပြဿနာ တစ်ခုရဲ့ အဖြေကို ရှာချင်နေပါတယ်။ အမြဲတန်း ပြဿနာတစ်ခုတည်း လုပ်ငန်းတစ်ခုထဲမှာ နစ်မြုပ်မနေနိုင်ပါဘူး”

လို့ ဆိုပါတယ်။

သူ ယခုလောလောလူစာလူစာ လုပ်ဖို့စဉ်နေတာကတော့ ဟားဗတ်ရဲ့ ကနေဒါကျောင်းမှာ “နည်းပညာနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု” သင်တန်း ပို့ချဖို့ စီစဉ်နေတာဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူဟာ တစ်ခါမှ စာမသင်ဖူးလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ ထံမှ သင်ယူကြရမယ့် ကျောင်းသားတွေဟာ သူ့ဆီက သင်ကြားလေ့လာစရာ အများကြီး ရနိုင်မှာကတော့ သေချာပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အက်ဘာကာဒါ ဆိုတဲ့လူဟာ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံက ကျေးလက်တွေကို ဆယ်လူလာဖုန်းသံမြည်အောင် လုပ်ဆောင်၊ စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့တဲ့ လူဖြစ်လို့ပါပဲ။



# ထိုးထွက်လာသောစီးပွားရေးအားမာန်ခေတ်နှင့် အမျိုးသမီးတွေ

ခေတ်သစ်နည်းပညာက ၂၁ ရာစုကို အရှိန်အဟုန်ကြီးမားစွာ ရှေ့သို့တွန်းပို့နေပါတယ်။ အဲဒီလို တွန်းပို့နေတဲ့ ခေတ်ကြီးထဲမှာ ဘယ်အင်တာနက် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးရဲ့ အဓိက တွန်းအားအဖြစ် ပါဝင်နေသလဲဆိုတာ စဉ်းစားစရာ၊ တွက်ချက်ကြည့်စရာ ဖြစ်ပါတယ်။ မလွဲမသွေ ပါဝင်နေတာ သေချာတာကတော့ 'အမျိုးသမီးထု' ရဲ့ စွမ်းအားပါပဲ။

ယနေ့ စီးပွားရေးကမ္ဘာမှာ အမျိုးသမီး စီးပွားရေးသမားများ အင်အားစုံဟာ သိသိသာသာမြင့်မားအောင် ဘယ်လိုလုပ်နိုင်ကြမလဲဆိုတာကို 'Economic Reform Today' က တင်ပြထားပါတယ်။ အမျိုးသမီးများ ပိုင်ဆိုင်ကြတဲ့၊ အမျိုးသမီးများ ဦးစီးတဲ့၊ အမျိုးသမီးများ အဓိကပါဝင်လှုပ်ရှားကြတဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများဟာ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးကို တိုးမြှင့်အောင် ဘယ်လိုလုပ်နိုင်စွမ်း ရှိကြသလဲ ဆိုတာကို လေ့လာဆန်းစစ် တင်ပြထားပါတယ်။

၂၁ ရာစုရဲ့ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးမှာ " နိုင်ငံတကာ ကုန်စည် ကူးသန်း ရောင်း ဝယ်မှု " ဟာ အဓိက တိုးတက်မှု အဖြစ်ပါဝင်လာနေပါတယ်။

ခေတ်သစ်နည်းပညာဟာ အမျိုးသမီးများကို ရှေ့ကို တွန်းပို့နေပါ

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်

တယ်။ ဒီအခြေအနေ အချက်အလက်ကို အားပြုပြီး " နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်မှု နယ်မြေ " ထဲကို တိုးဝင်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းနည်းပညာ(Information Technology)ဟာ ဈေးကွက်သတင်းတွေ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရတယ်။ စက်မှုလုပ်ငန်းတွေရဲ့ သတင်းကိုလည်း ပြည့်ပြည့်ဝဝ ရနိုင်တယ်။ ဒါတွေကို လက်ကိုင်ပြုပြီး အမျိုးသမီးထုက ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်ကြရမှာ ဖြစ်တယ်။

ဒီတော့ အခြေအနေတွေကို ခွဲခြမ်းပိုင်းခြားကြည့်ရရင်-

## ပိုင်ဆိုင်ခြင်း

နည်းပညာ သတင်းအချက်အလက်ရယူနိုင်ခြင်းဟာ အဓိက အရေးပါတယ် ဆိုတာ အသိအမှတ်ပြုရမယ်။ လျှော့တွက် လို့ လုံးဝမဖြစ်ဘူး။ သတင်းအချက်အလက်တွေအရ ဈေးကွက်ကို သိနိုင်တယ်။ စက်မှုလုပ်ငန်း အခြေအနေမှန်တွေကို သိနိုင်တယ်။ ဒါကို အသုံးချရမှာ။ သတင်းအချက်အလက်တွေကို အကြောင်းပြုပြီး ချေးငွေများရဲ့ မူရင်းအဖွဲ့အစည်းများကို ဆက်သွယ်နိုင်တယ်။ နိုင်ငံတကာ ကုန်သွယ်မှုရဲ့ သင်ကြားချက်များကို အရယူနိုင်မယ်။ တကယ်တမ်း လက်တွေ့လုပ်ကိုင်နေကြတဲ့ စီမံခန့်ခွဲမှုများကိုလည်း နည်းယူနိုင်တယ်။ အမျိုးသမီး အဖွဲ့အစည်းတွေကို ဆက်သွယ်အသုံးချရမှာ ဖြစ်တယ်။

## အဖွဲ့အစည်းများ

အမျိုးသမီးထုကြီးဟာ စီးပွားရေးလောကထဲကို ထိုးဖောက် ဝင်ရောက်တဲ့နေရာမှာ စုစုစည်းစည်း ရှိဖို့ ဆိုတာကို တလေးတနက် စဉ်းစားဖို့လိုတယ်။ မိမိ တို့ရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ရည်ရွယ်ချက်စီမံကိန်းများကို ချပြပြီး စုစုစည်းစည်း လုပ်ကြဖို့၊ တစ်ချိန်တည်းမှာ အဲဒီ အကျိုးစီးပွားများဘက်မှ ရှေ့နေလိုက်ပေးဖို့ ၊ အကျိုးစီးပွားတွေ၊ ကြံတွေ့လာတဲ့ ပြဿနာတွေမှာ ဖြေရှင်းဖို့၊ ခုခံတာကွယ်ဖို့ အဖွဲ့အစည်းတွေလိုတယ်။ အမျိုးသမီးထုရဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေ ကြီးထွားလာတာနှင့် အမျှစုစည်းထားတဲ့ အဖွဲ့အစည်းဟာလည်း ကြီးမား တိုးတက်လာပြီး လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်တဲ့ အရည်အသွေးများ တိုးမြှင့်

ဒီလိုအပ်တယ်။ ဒါမှ ခုခံကာကွယ် နိုင်မှာ။ ရှေ့နေလိုက်နိုင်မှာ။

**ခုခံကာကွယ်၊ ရှေ့နေလိုက်ခြင်း**

အနာဂတ် ကမ္ဘာမှာ အမျိုးသမီးစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ တိုးတက်လာတာနှင့်အမျှ အဲဒီ တိုးတက်များပြားလာတဲ့ အမျိုးသမီးထုရဲ့ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ အတွက် မားမားမတ်မတ် ရပ်ဖို့အဖွဲ့အစည်းတွေ လိုအပ်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ အဖွဲ့အစည်းတွေဟာ အမျိုးသမီးစီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များကို သတင်းကွန်ယက်တွေ က တဆင့် သတင်းအချက်အလက်တွေထုတ်ပြန်ပေးရုံနှင့် မလုံလောက်တော့ဘူး။ အခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင်ကြဖို့၊ ခုခံကာကွယ်ဖို့၊ ရှေ့နေလိုက်ဖို့ လိုတယ်။ ကမ္ဘာ့ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေကြောင်း များနှင့် အထောက်အကူ ပြုရမယ်။ ငွေအရင်းအနှီး ဖြန့်ခွဲမှုများရဲ့ ဥပဒေများ၊ အကျိုးအပြစ်များကို သိအောင် လုပ်ပေးရမယ်။ ဆောင်ရန် ရှောင်ရန်များကို သတိပေး ပညာပေးနေနိုင်ရမယ်။ ဒီအဖွဲ့အစည်း တွေကနေ ကမ္ဘာ့ ငွေရေးကြေးရေး အဖွဲ့အစည်းတွေဖြစ်တဲ့ နိုင်ငံတကာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းဖြစ်တဲ့ အသိအမှတ်ပြုအောင်၊ အကူအညီရအောင် လုပ်ဆောင်ပေးဖို့ လိုတယ်။

ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီနေ့ ကမ္ဘာဟာ စီးပွားရေးအဓိက ကမ္ဘာဖြစ်လာပြီ။ အဲဒီစီးပွားရေးကဏ္ဍရဲ့ တိုးတက်မှု အဓိက အားကြီးဟာ အမျိုးသမီးထု ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို အသိအမှတ် ပြုကြရမှာပဲ။

လွန်ခဲ့တဲ့ ရာစုနှစ်များက အမျိုးသမီးများ အခွင့်အရေး တန်းတူရည်တူရဖို့၊ မဲဆန္ဒ ပေးနိုင်ခွင့် ရှိခဲ့ဖို့ကို ရရှိအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေ့ခေတ်မှာတော့ အမျိုးသမီးတွေဟာ အိမ်ရှင်မနေရာ ကလေးမိခင်နေရာမှာ တင် နေကြမှာမဟုတ်တော့ပါဘူး။ ခေတ်သစ် နည်းပညာတွေကို အသုံးပြုပြီး ကမ္ဘာ့စီးပွားရေး တိုးတက်မှုကြီးမှာ အဓိက တွန်းအားအဖြစ် ပါဝင်လာကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဈေးရောင်းဈေးဝယ်ဆိုတာ ကမ္ဘာဦးအစကပဲ အမျိုးသမီးထုကြီးက သာ ဦးဆောင်ဦးရွက် လုပ်ခဲ့ကြတာပါ။ ဒီနေ့ ၂၁ ရာစုကို သုံးသပ်လေ့လာတဲ့အခါမှာ " ကုန်သွယ်မှုဟာ အဓိက ဖြစ်လာပြီ " ဆိုတာ အထင်အရှားပါ

ပဲ။ ဒီတော့ အခြေခံဈေးရောင်းဈေးဝယ် ကွမ်းကျင်ပြီး ဖြစ်တဲ့ အမျိုးသမီးထုရဲ့ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ဟာ ဘယ်လိုမှ နောက်ချန်ထားခဲ့လို့ မဖြစ်နိုင်တော့ပါဘူး။

၁၉၉၇ ခုနှစ် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု အသေးစား စီးပွားရေး အဖွဲ့အစည်းရဲ့ စာရင်းဇယားများအရ အမေရိကန်နိုင်ငံမှာ အမျိုးသမီးများ ပိုင်ဆိုင်တဲ့အသေးစား လုပ်ငန်းများက ၈.၅ သန်းရှိပါတယ်။ အလုပ်ပေါင်း ၂၃. ၈ သန်းအလုပ်ပေးထားပြီး ရောင်းအားဟာ ၃. ၁ ထရီလျံ ဒေါ်လာ ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ၂၁ရာစု တိုးတက်မြင့်မားလာမှုကတော့ အံ့မခန်းပါပဲ။

ဘာကြောင့် အမျိုးသမီး စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ တိုးတက်များပြားလာရပါသလဲ။ ပထမဆုံးအချက်ကတော့ အမျိုးသမီးတွေ လူဦးရေအရပိုမိုများပြားလာပါတယ်။ ပြီးတော့ ပညာတတ်တွေ ပိုများလာပါတယ်။ စာရင်းဇယားများအရ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ ကောလိပ်က ဘွဲ့ရသူများထဲမှာ အမျိုးသမီးများဟာ ၈ ရာခိုင်နှုန်းသာ ရှိပြီး အမျိုးသားများက ၁၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်ကျတော့ အမျိုးသမီးများဟာ ၁၇. ၆ ရာခိုင်နှုန်းထိ တက်လာပါတယ်။ အမျိုးသားများကတော့ ၂၃ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကိုကြည့်လိုက်ရင် အမျိုးသမီးရဲ့ တိုးတက်မှုဟာ ၄. ၈ ရာခိုင်နှုန်း ရှိခဲ့ပြီး အမျိုးသားဘွဲ့ရများရဲ့ တိုးတက်မှုဟာ ၂. ၈ ရာခိုင်နှုန်းသာ ရှိနေတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

အဲဒီလို ပညာတတ်တွေ တိုးတက်များပြားလာပြီးတဲ့အခါမှာ အမျိုးသမီးများဟာ စီးပွားရေးလုပ်ကိုင်ကြဖို့ အစစ ကြိုတင် ပြင်ဆင်လာကြပါတယ်။ အမျိုးသမီးတွေက အိမ်ထောင်ပြုဖို့ကို နောက်ဆုတ် ရွှေ့ဆိုင်းတန် ရွှေ့ဆိုင်းလုပ်လာကြတယ်။ အိမ်ထောင်ပြုပြီးသူများကလည်း သားသမီးယူဖို့ ကိစ္စမှာ နောက်ဆုတ်ရွှေ့ဆိုင်းမှုတွေ ပြုလာကြတယ်။ အဓိက အကြောင်းကတော့ လုပ်ငန်းခွင်မှာ ဝင်နိုင်ကြဖို့ပဲ ဖြစ်တယ်။ အသက် ၂၀ မှ ၂၉ နှစ်အတွင်း အိမ်ထောင်မပြုတဲ့ အမျိုးသမီးတွေဟာ ၁၉၈၀ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၉၀ ခုနှစ်အတွင်း ၁၁. ၄ ရာနှုန်းအထိ များပြားလာတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဒီနေ့ခေတ်ရဲ့ စွမ်းအင် အကြီးမားဆုံးဟာ " လူသားရင်းမြစ် " ဖြစ်တယ် ဆိုတာ အားလုံး သိပြီးသားပါ။ ဒီလို တိုးတက်များပြားလာတဲ့ အမျိုးသမီးထု လူသားရင်းမြစ်တွေ

ဟာ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု အသီးအပွင့်တွေကို ရရှိလာစေတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေ့ ၁၆-၁၂-၂၀၀၁ ရက်နေ့ပါ။ ၁၄ ရက်နေ့က ကလျာမဂ္ဂဇင်း မမဝင်း ဆီက မဂ္ဂဇင်းစာအုပ် စာမူခနှင့်အတူ စာတိုလေး တစ်စောင် ရပါတယ်။ ကိုမိုးသူရေ စာမူလေး အမြန်ရေးပေးပါဦး။ ခင်မင်ရင်းနှီးစွာဖြင့် မမဝင်း လို့ ပါပါတယ်။ မောင်မိုးသူ အိမ်မှာ မရှိတုန်း ရောက်နေတာပါ။ အဲဒီစာကလေး အောက်မှာ နောက်ထပ် ရေးထားတာလည်း ရှိလေသေးရဲ့ ။

အဲဒါကတော့-

ဦးမိုးသူရေ

စာမူအားလုံး ရပြီးပြီ။ ဦးမိုးသူ တစ်ယောက်တည်းပဲ ကျန်တော့တယ်။ ခဏခဏ မမဝင်း ဖုန်းဆက်ပါတယ်။

ခင်မင်ရင်းနှီးစွာဖြင့်  
သမီး

အဲဒါကတော့ သမီးအေးသီတာက နောက်သလိုလိုနှင့် အဖေကို သတိပေးတဲ့ စာပါ။ မမဝင်းဆီက ဖုန်းလာရင် အိမ်မှာ အမြဲရှိတဲ့ သမီးက ကိုင်ရ ဖြေရတာမို့မျက်နှာပူလို့ ဝင်ရေးထားပုံ ရပါတယ်။ မောင်မိုးသူလည်း ၁၆ ရက်နေ့ (တနင်္လာနေ့) နေ့ခင်းပိုင်း စာမူလာယူဖို့ ပြောပြီးသားပါ။ မနေ့ညက Economic Reform Today ဂျာနယ်လေးထဲက စီးပွားရေးကမ္ဘာနှင့် အမျိုး သမီးများအကြောင်း ဘာသာ ပြန်ရေးထားပြီးပါပြီ။

ဒီနေ့ မနက် ၆ နာရီ မှာ အိပ်ယာထ အခါတိုင်းလို ပန်းခြံဘက် လမ်းလျှောက် မထွက်ဘဲ မြေးမလေး မဘုတ်ဘုတ် ကျောင်းကားရှိရာကို လိုက် ပို့မယ်လို့ စောင့်နေပါတယ်။ ဘုတ်ဘုတ်ဟာ မနှစ်က ဆယ်တန်း အောင်ပါ တယ်။ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ် တက်ခွင့်ရပါတယ်။ စီးပွားရေး တက္ကသိုလ် က ရွာသာကြီးမှာပါ။ ကျောင်းအပ်တဲ့ နေ့မှာတော့ သူ့အဖေက ကားနှင့် လိုက်ပို့ ပြီး လိုအပ်တဲ့ဝင်ကြေးများ၊ စာအုပ်စာတမ်းတွေ အတွက် ပေးသွင်းပေးခဲ့၊ ဖယ် ရီ ကျောင်းကြိုပို့ ကားအတွက် စီစဉ်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ဒီနေ့ကျမှ ကျောင်းကားနှင့် တက်ရမှာမို့ ၆ နာရီ ထပါတယ်။ အိမ် က မဝင်းက ထမင်းဟင်း စောချက်ရပါတယ်။ ဘုတ်ဘုတ်နှင့် ဘိုဘို ကျောင်း

ကို ထမင်းချိုင့် ယူသွားဖို့ပါ။ ၇ နာရီမှာ အားလုံးအဆင်သင့် ဖြစ်ပါပြီ။ ဘုတ်ဘုတ်ဟာ ကျောင်းလွယ်အိတ်(လွယ်အိတ်မဟုတ်ပါ) ပန်းမှာလွယ်တဲ့ လက် ဆွဲလို အိတ်မျိုး၊ သူ့ ခေတ်နှင့် သူပေါ့လေ) ရယ်၊ နောက်ပြီးတော့ ထမင်းချိုင့် ရေပူလင်း၊ လက်သုတ်ပဝါ၊ ပါတဲ့ ပလတ်စတစ်ခြင်းငယ်တစ်ခုရယ် ကိုင်ပြီး ၃၁ လမ်း အထက်လမ်းကနေ မြေးအဘိုးနှစ်ယောက်သား မဟာဗန္ဓုလလမ်း နှင့် ကုန်ဈေးတန်းထောင့် အထိလာကြပါတယ်။ ပန်းဘဲတန်း တက္ကသိုလ် ကျောင်းကြိုပို့ကားနှစ်စီးတော့ ရောက်ပါပြီ။ ဒဂုံနှင့် သံလျင်ကားတွေ ဖြစ်နေ ပါတယ်။ ခဏအကြာ ရွာသာကြီးကားလာတော့ ဘုတ်ဘုတ် ကားပေါ်မှာထိုင် အဘိုးလုပ်သူက အနားက လိမ္မော်သီးဆိုင်က လိမ္မော်သီးနှစ်လုံး၁၀၀ နဲ့ ဝယ် ပြီး ထည့်ပေးလိုက်ရသေး။ ငါ့ မြေးလေး ကားပေါ်မှာ မူးနေရင် စားဖို့ပေါ့လေ။ မောင်မိုးသူကသာ ပူပန်နေတာပါ။ ဟိုကောင် ငဘုတ်ကတော့ နှိုးနဲ့မိုးနဲ့ ဘာမှ ဝရမစိုက်တော့ပါဘူး။ 'အေးဆေးပါ' ပါပဲ။

တကယ်တော့ ဘုတ်ဘုတ်ဟာ ဆယ်တန်းဖြေပြီး ကတည်းက အခု ထိ အနား မရသေးပါဘူး။ တက္ကသိုလ်သာ အခုမှ တက်ရတာ၊ စာမေးပွဲပြီး ကတည်းက သင်တန်းပေါင်းစုံ တက်နေရတာ၊ စာရင်းကိုင် သင်တန်း ဆိုရင် စာမေးပွဲနှစ်ကြိမ်၊ အဆင့်နှစ်ဆင့် ဖြေပြီးပြီ။ ဘုတ်ဘုတ်လိုပါပဲ။ မိန်းကလေး တွေဟာ အနားမနေကြဘူး။ ကွန်ပျူတာသင်တန်း၊ စာရင်းကိုင် သင်တန်း အင်္ဂလိပ်စာ သင်တန်း၊ စက္ကတေရီ သင်တန်း၊ ဘာသင်တန်း၊ ညာသင်တန်း တက်နေကြတာ မဆုံးနိုင်ပါဘူး။

ကုမ္ပဏီ ဂျာနယ် ဆိုတာ မောင်မိုးသူနှင့်မကင်းတဲ့ဂျာနယ်၊ မောင်မိုးသူ တို့ ဓန မဂ္ဂဇင်းနှင့် လုံးဝပတ်သက်တဲ့ ဂျာနယ်ပါ။ အဲဒီ ဂျာနယ်မှာ သတင်း ထောက်လုပ်နေတာ မိန်းကလေး အတော်များပါတယ်။ အဝေးသင်တက္ကသိုလ် တက်ကြရင်း သတင်းထောက်လုပ်နေကြတာတဲ့။ "သင်းသင်းထွေး"ဟာ အခု ပညာနယ်မြေ ကာဝန်ယူရလို့ ဆိုပြီး မောင်မိုးသူဆီကို ပေးလွှတ်လို့ ရုပ်ရှင်စိတ် ပန်းချီနယ်များက မိတ်ဆွေများနှင့် မိတ်ဆက်ပေးလိုက်ရသေးတယ်။ ခုတော့ သတင်းတွေ အင်တာဗျူးတွေ ရေးနေပါပြီ။

တလောက မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ရဲ့ သမီးလေး ဒီနှစ်မှ ဆယ်တန်း

အောင်တဲ့ ကလေးမလေးကို သူ့အမေက အိမ်ခေါ်လာပါတယ်။ သမီးက စာ  
ရေး ဝါသနာပါတာတဲ့။ သူ့ရေးတဲ့ စာမူလေးဖတ်ကြည့်ပါ။ သင်တော်ရာ ပို့ပေး  
ပါဆိုလို့ ဖတ်ကြည့်ပြီး ကလျာကို ပို့လိုက်ပါတယ်။ ကြိုက်ရင်သုံး၊ မကြိုက်ရင်  
မသုံး ပြန်ပေးပါပေါ့။ ကလျာက ကြိုက်လို့ ရွေးလို့ ၂၀၀၂ ခုနှစ်နိုဝင်ဘာထုတ်မဂ္ဂဇင်း  
မှာပါတယ်။ ကလောင်နာမည်က “စုသဲမွန်” ပါတဲ့။ ဝတ္ထုနာမည်က “ကြယ်  
ကြွေည” ပါ။ သမီးလေး စုသဲမွန်ဟာ တကယ့် ကလေးပဲရှိပါသေးတယ်။ သူက  
ခုလို စာရေးတာ ဝမ်းသာရတာပေါ့။

ဒီတော့ ဇာတ်ပြန်ပေါင်းလိုက်ရင်

- ကလျာမဂ္ဂဇင်း ထုတ်နေတဲ့ မမဝင်း(ကလျာ)
  - အလုပ်ကိုအမြဲလုပ်ဖို့ သတိပေးတဲ့ သမီး အေးသီတာ၊
  - သင်တန်းတွေ ကြားမှာ မအားတဲ့ကြားက စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်ကို  
ပြေးတက်နေတဲ့ မြေးမ ဘုတ်ဘုတ်၊
  - ကုမ္ပဏီမှာ သတင်းထောက်လုပ်ရင်း အဝေးသင်တက်နေတဲ့ သင်း  
သင်းထွေး၊
  - ဆယ်တန်းပဲအောင်ရသေးတယ်၊ စာ စုရေးနေတဲ့ စုသဲမွန်၊
  - အလိုလေးလေး မိန်းကလေးတွေချည့်ပါပဲလား။
- အောင်မြင်တိုးတက်ကြပါစေ . . .

ကလျာ၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၂၀၀၂



### ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်

ဒီလ ရေးချင်တဲ့အကြောင်းက စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်ပါတယ်။ စာအုပ်  
ကတော့ The Horse that Flow How Indla's Sillon Guruse Spread  
Their Wingsဆိုတဲ့ စာအုပ်ပါ။ စာရေးဆရာက Childanand Rajgha Ha  
ပါ။ Haper Collins စာအုပ်တိုက်က ထုတ်ဝေပါတယ်။ စာမျက်နှာ ၃၅၅  
မျက်နှာ ရှိပါတယ်။ ရောင်းချေးက ၁၂-၄၀ ဒေါ်လာ ဖြစ်ပါသတဲ့။ (စာအုပ်  
မြန်မာပြည် မှာရောင်းရင်လည်း မောင်မိုးသူ ဝယ်နိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ စာအုပ်တစ်အုပ်  
သောင်းကျော်ပေးပြီး ဝယ်မဖတ်နိုင်လို့ပါပဲ။) စာအုပ်ဝယ်မှ မဖတ်နိုင်ဘဲ စာအုပ်  
ဘယ်လိုရသလဲ မမေးပါနဲ့။ ဘယ်လိုမှ မရပါ။ ဒါဖြင့် ဘယ်လို ရေးမှာလဲ ဆို  
တော့ စာအုပ်ဝေဖန်ချက်ကို ဆီလျော်အောင် ပြန်ဆိုပေးလိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။  
ခုခေတ် မြန်မာ မဂ္ဂဇင်းများမှာပါတဲ့ စာမြည်း၊ စာညွှန်းမျိုးဆိုပါတော့၊ စာညွှန်း  
ရေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က A.Jay Singh ဖြစ်ပါတယ်။

စချီပြီးဖွင့်လိုက်ပုံက . . .

အိန္ဒိယနိုင်ငံသားတွေ အနောက်တိုင်းကို သွားကြတဲ့အခါမှာ သူတို့  
ဟာ ကွန်ပျူတာ Code တွေ ရေးနေရုံနှင့် ကျေနပ်ကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။  
ဒီစာအုပ်သစ်မှာ dot com ခေတ် ရှေးဦးလမ်းထွင်သူများရဲ့ စွန့်စားခန်း ခဏီ

သီဟရတနာစာပေ



ကြမ်းကို ခြေရာကောက်ထားပါတယ်လို့ ဖွင့်ဆိုပါတယ်။

ပြီးမှ . . .

တေးဂီတမှာ Beatles တွေဟာ နာမည်ကျော်ကြားလူကြိုက်များနေချိန်ဖြစ်ပြီး အိန္ဒိယကြီးတပ်တူရိယာ Sitar ပညာရှင်ကြီး Ravi Shabar ကလည်း ကမ္ဘာကျော်ဖြစ်နေပေါ့။ အဲဒီလိုအချိန်မှာ အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်း ကန်ပူက Kanwal Rekhin ဆိုတဲ့ ကွန်ပျူတာ အင်ဂျင်နီယာကလေးဟာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ကာလီဖိုးနီးယားက စီလီကွန်ဗဲလီမှာ သူ့ရဲ့ပထမဆုံးအလုပ်လုပ်ဖို့ ရောက်ရှိလာပါတယ်။ အချိန်အားဖြင့်ဆိုရင် ၁၉၇၀ ခုနှစ် ဦးပိုင်းကာလမှာ ဖြစ်ပြီး ကွန်ပျူတာအင်ဂျင်နီယာလေး ရိမိဟာ ၂၅ နှစ်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒီခေတ်၊ အဲဒီအချိန်မှာ ကွန်ပျူတာနယ်ပယ်မှာ၊ စီလီကွန်ဗဲလီမှာ အိန္ဒိယနွယ်ဖွားတွေက ခပ်နည်းနည်းပဲရှိပါသေးတယ်။ အခုတော့ဖြင့် စီလီကွန်ဗဲလီမှာ အိန္ဒိယစားကုန်သောက်ကုန် အထွေထွေ ကုန်စုံဆိုင်၊ အိန္ဒိယစားသောက်ဆိုင်၊ ရက်စတော့ရင့်တွေရှိနေတဲ့အပြင် ဘောလီဝုဒ်လို့ခေါ်ကြတဲ့ အိန္ဒိယရုပ်ရှင်များ သာပြတဲ့ ရုပ်ရှင်ရုံတောင်ရှိနေပါပြီ။ အိန္ဒိယလူမျိုးတွေ ဘယ်လောက်များသလဲဆိုတာ ခန့်မှန်ကြည့်နိုင်လောက်ပါတယ်။ အဲ၊ အခုအချိန်မှာတော့ ရိမိဟာလည်း တစ်ဦးမဟုတ်တော့ဘဲ စီလီကွန်ဗဲလီရဲ့အထင်ရှားဆုံး စွန့်ဦးတီထွင်လုပ်ငန်းရှင်ကြီးများထဲမှာ တစ်ယောက်ပါအောင်ဖြစ်နေပါပြီ။ သူဟာ Indus Entrepreneurs (TIE) ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌကြီးပဲ။ အဲဒီကုမ္ပဏီဟာ အဲဒီဒေသရဲ့ ကြီးမားတဲ့အိန္ဒိယကွန်ယက် လုပ်ငန်းစုကြီးတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကုမ္ပဏီက Start-up ၁၉ ခုကို ထူထောင်နိုင်ဖို့ ကူညီလုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး Start-upတိုင်းဟာ အိန္ဒိယနွယ်ဖွားများ ပိုင်ဆိုင်ကြတဲ့ အဆင့်မြင့်နည်းပညာလုပ်ငန်း ရှင်ကြီးများရဲ့ ကွန်ယက်နှင့် ဆက်သွယ် ထားပါတယ်။ အများစုက အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုအတွင်းမှာပဲ တည်ရှိကြပါတယ်။ သူတို့အားလုံးရဲ့ ဈေးကွက် တန်ဖိုးဟာ မနှစ်က တွက်ချက်မှုအရဆိုရင် ဒေါ်လာ ၂၃၅ ဘီလျံ ရှိမယ်လို့ ခန့်မှန်းကြပါတယ်။

ရိမိတစ်ယောက်အိန္ဒိယ dot com လောကီသားတွေရဲ့ခေါင်းတိုင် ဖခင် (Good father) ဖြစ်ပုံလာပုံကတော့ အစောဆုံးနှင့် အထူးခြားဆုံး ဇာတ်လမ်းအဖြစ် 'ပျံတက်တဲ့မြင်း' စာအုပ်မှာ တွေ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ကို ရေးသား

ပြုစုသူကတော့ Chidanand Raijgha Ha ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ The Times of India မဂ္ဂဇင်းရဲ့ ဝါရှင်တာဒီစီကသတင်းထောက်ဖြစ်ပါတယ်။ မကြာခင်နှစ်များအတွင်းထိ စာရေးဆရာရေးလိုက်ပုံက စီလီကွန်ဗဲလီမှာ ရှိကြတဲ့ အိန္ဒိယနွယ်ဖွားများအပေါ် အမေရိကန်ပြည်သူလူထုအများစုရဲ့ ယေဘုယျအမြင်ကတော့ ထူးချွန်တဲ့ ကွန်ပျူတာ အင်ဂျင်နီယာတွေဖြစ်ကြတယ်။ ထက်မြက်တဲ့ အပျော့ထည် ပရိုဂရမ်ရေးသူများ (Software programmers) ဖြစ်ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် စီမံခန့်ခွဲမှုမှာ (Managers) တော့ ခပ်ချာချာတွေပဲလို့ သတ်မှတ်ထားကြပုံ ရတာပါတဲ့။ အဲဒီ ပုံရိပ်ဟာ ခုတော့ဖြင့်ပြောင်းလဲသွားပါပြီ။ ရိမိလိုစောစော စီးစီးဦးဆောင်စွန့်စားလုပ်ဆောင်ပြသတဲ့ အိန္ဒိယနွယ်ဖွားတွေကို အားကျပြီး အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ရောက်ရှိခဲ့လို့ နေထိုင်လာကြတဲ့ အိန္ဒိယနွယ်ဖွားတွေဟာ သတင်းနည်းပညာ စီးပွားရေးနယ်ပယ် (Infotech Business) မှာ အထူးအောင်မြင်တဲ့ လုပ်ငန်းရှင်တွေ တစ်သိတစ်တန်းကြီး ဖြစ်ပေါ် အောင်မြင်နေပြီဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို ၂ ဒီဂရီလောက်ရှိတဲ့ အောင်မြင်သူတွေ၊ အောင်မြင်တဲ့အုပ်စုတွေကို ခြေရာကောက်ပြီး ရေးသားထားတဲ့ စာအုပ်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ နှစ်ဦး နှစ်အုပ်စုကတော့ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ အခြေစိုက်ပါတယ်။ 'မြင်းပျံ' စာအုပ်ဟာ ဖန်တီးရှင်တွေဖြစ်တဲ့ အခြေအနေကိုသုံးသပ်ပြီး အခြေအနေအလိုက် အောင်မြင်အောင်လုပ်ကြတဲ့ အိန္ဒိယနွယ်ဖွား စွန့်ဦးတီထွင် ထူးချွန်သူတွေရဲ့ ဘဝကို စေ့စေ့ငုငုလေ့လာတင်ပြထားပြီး ကမ္ဘာ့အဆင့်မြင့် နည်းပညာနယ်ပယ်မှာ ဘယ်လောက်အကျိုးပြုလုပ်ဆောင်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို ရေးသားထားပါတယ်။

အဲဒီအထဲမှာ Sabeer Bhatia လို အင်တာနက် အခြေပြု အီးမေးလ်လုပ်ငန်းကြီးရဲ့ ဖန်တီးခဲ့သူအကြောင်း ပါပါတယ်။ ကုမ္ပဏီနာမည်ကတော့ Hotmail ပါ။ အဲဒီလို အောင်မြင်ပြီးတဲ့နောက်မှာ သူ့ရဲ့လုပ်ငန်းစုကို ၁၉၉၇ ခုနှစ်မှာ Microsoft Corp ကုမ္ပဏီကြီးကို ဒေါ်လာသန်း ၄၀၀ နှင့် ရောင်းချနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ဘာတီးရှားဟာ ၁၉၈၈ ခုနှစ် စီလီကွန်ဗဲလီကို ရောက်လာတုန်းက အိတ်ထဲမှာ ဒေါ်လာ ၂၅၀ပဲ ပါ၊ ပါတယ်။ ဒါလည်း တစ်နည်းအားဖြင့်တော့ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ နိုင်ငံခြားငွေပိုင်ဆိုင်မှုကို ကန့်သတ်ထားခြင်းရဲ့ ကျေးဇူးလို့ ဆို

ရမှာပေါ့။ ဘာတီရှားလို ဒေါ်လာ ၂၅၀ နှင့် ၁၉၈၈ ခုနှစ်ကို ရောက်လာခဲ့သူ ဟာ ၉ နှစ် အကြာမှာ သူ့ရဲ့ လုပ်ငန်းကို ဒေါ်လာသန်း ၄၀၀ နှင့် ရောင်းချ ချမ်းသာအောင်မြင်မှုဟာ တကယ်တော့ နတ်ရေကန်ထဲ ချလိုက်တဲ့ ပုံပြင်တစ် ပုဒ် နှင့် တူလှပါတယ်။ သူ့ရဲ့ အရင်းအနှီးဟာ ငွေကြေးမဟုတ်တာတော့ ဒီနေ့ ခေတ်ဟာ 'ပညာခေတ်' လို့ သတ်မှတ်ကြတာပေပဲ။ ကမ္ဘာ့အချမ်းသာဆုံးနံပါတ် တစ်ဟာ ဟိုးရှေးယခင်ကလို ရေနံသွေးကြီးတွေ၊ မော်တော်ကားစတဲ့ စက်မှု လုပ်ငန်းသွေးကြီးတွေမဟုတ်တော့ဘဲ Microsoft ပိုင်ရှင် Bill Gate ဖြစ်နေ တာပဲ ကြည့်လေ။

နောက်ပြီး စာအုပ်ထဲမှာ Viod Khosla အကြောင်းလည်း ပါပါ တယ်။ Khosla ဆိုတာတစ်ချိန်က "The Wall Street Journal" ကြီးကဘယ် လိုများအသိအမှတ်ပြုခဲ့သလဲဆိုရင် "စီလီကွန်ဗဲလီမှာလိုချင်သူ အများဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်" လို့တောင် အမွန်းတင်ခြင်း ခံရသူပေပဲ။ သူဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အတွင် ကျယ်ဆုံး အင်အားအကြီးဆုံး ဖြစ်တဲ့ Kleiner Perbins Caulfield Byers ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးရဲ့ ပါတနာတစ်ယောက် ဖြစ်လာသူဖြစ်ပါတယ်။ ကိုစလာ ဟာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို ၁၉၇၆ ခုနှစ်က ရောက်လာသူဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်များ သတင်းနည်းပညာ (IT) အောင်မြင်ထွန်းကား လာတဲ့ ဒီရေလှိုင်းနှင့်အတူ လိုက်ပါအောင်မြင်လာကြတဲ့ ပထမဦးဆုံး အောင် မြင်သူများစာရင်းမှာ ပါဝင်ခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ သူ့လို အိန္ဒိယနွယ်ဖွား **Prashant Sinha** ရဲ့အလှူ ဝင်ငွေ ၈ ဘဏ်ထောင်ခွဲသူ ဖြစ် ပါတယ်။ လေးနှစ် အတွင်းမှာပဲ ချေးကွက်ရဲ့ဒေါ်လာ ၇၅ ဘီလျံကို အပိုင်စီးနိုင်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့အကြီး ဆုံး ဒီနယ်မြေမှာ ခေါင်းဆောင်လို့သတ်မှတ်ထားတဲ့ Ciso ကို ပခုံးချင်းယှဉ်နိုင် လာတဲ့အထိ စွမ်းဆောင်လာသူဖြစ်ပါတယ်။

"မြင်းပျံ" စာအုပ်ဟာ သတင်းစာအုပ်ဖြစ်ပေမယ့်ဖတ်ရှုရသူများအတွက် နိဗ္ဗာန်ဝတ္ထုကောင်းကြီးတစ်အုပ်လိုဖတ်ရတာ အရသာရှိလှပါတယ်။ အရေး အသားဟာ သွက်လက်ပြီးဟာသဉာဏ်ရွှင်ရွှင်နှင့် ရေးထားတဲ့အပြင် ရိုးရာ ထုံးတမ်းပုံပြင်များကိုလည်း နေရာတကျ သုံးစွဲထားတာကို တွေ့ရပါတယ်။

စာအုပ်ရဲ့ ခေါင်းစီး 'မိုးပေါ်ပျံတဲ့မြင်း' တဲ့ (The Horse that Flow)

ခေါင်းစဉ်ကို စာရေးသူက မဂိုအင်ပါယာ ဘုရင်ကြီး အက္ကဘာ (Abbar) လက် ထက်က ပေါ်ခဲ့တဲ့ ပုံပြင်ကလေးကို အခြေခံ ပေါက်ပွားယူခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခါတော့ အက္ကဘာဘုရင်ကြီးဟာ သူ့ရဲ့ နန်းတွင်းပျော်တော်ဆက် လူရွှင်တော် Birbal ကို အပြစ်တွေ့ရှိတဲ့အတွက် သေဒဏ်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ဒီအခါမှာ ဘုရင်ကြီးရဲ့ ရောဂါဟာ သိတယ်လေ။ ဘုရင်ကြီးဟာ မကြာခဏ စိတ်ကူးယဉ်တတ်သူလေ။ သူ့ စိတ်ကူးထဲမှာ သူဟာ နတ်မြင်းပျံကြီးကို ပိုင်ဆိုင် ပြီး ကမ္ဘာကို စိုးမိုးနိုင်မယ်လို့ စိတ်ကူးယဉ်တာတဲ့။ အဲဒါကို သိတဲ့ လိမ္မာတဲ့ နပ်တဲ့ လူရွှင်တော်က သူ့အသက်ကို တစ်နှစ်ချမ်းသာပေးမယ့်ဆိုရင် သူက ဘုရင်ကြီးကို ယုံနိုင်တဲ့ နတ်မြင်းပျံတစ်ကောင် ဆက်သပါမယ်လို့ လျှောက်သတဲ့။ ဒါနှင့် ဘုရင်ကြီးကလည်း ချက်ချင်းမသတ်သေးဘဲ တစ်နှစ်ချမ်းသာပေးလိုက် ပါတယ်။ ဒီအကြောင်းကိုသိသွားတဲ့ လူရွှင်တော်ရဲ့ သူငယ်ချင်းတစ်ဦး လူရွှင် တော်ရဲ့ ဖိုက်မဲမှုကိုဝေဖန်ပြစ်တင်ပါတယ်။ မဖြစ်နိုင်တာကို လုပ်မယ်လို့ ဘာဖြစ် လို့များ ကတိပေးလိုက်ရတာလဲလို့ပေါ့။

ဒီတော့ ဟာသဉာဏ် ထက်လှတဲ့ လူရွှင်တော်က-  
 "ဟကောင် သူငယ်ချင်း တစ်နှစ်အတွင်း ဘာမဆို ဖြစ်နိုင်တာချည်း ပဲကွ။ အက္ကဘာဘုရင်ကြီး နတ်ရွာစံချင်စံသွားနိုင်တယ်။ ငါလည်း သဘာဝ အတိုင်းသေဆုံးနိုင်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် ငါစမ်းသပ်တီထွင်နေတဲ့ မြင်းဟာ သေဆုံး သွားနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်သူပြောနိုင်မှာလဲကွ။ အဲဒီမြင်းဟာ ယုံချင်ယုံ နိုင်သွားမှာပေါ့" လို့ ပြန်ပြောသတဲ့လေ။

စာရေးဆရာက အဲဒီ ပုံပြင်လေးကို အခြေခံပြီး စာအုပ်ခေါင်းစီးကို အသုံးပြုခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

မနှစ်တစ်နှစ်က အင်တာနက်လုပ်ငန်း ဆပ်ပြာဘူဘောင်းဟာ တွဲ ကျေလာတဲ့ အခါမှာ ဝေဖန်သူတချို့ က "စာအုပ်နာမည် အတိုင်းဖြစ်တော့တာ ပဲပေ့" လို့ သရော်မှုများ ရှိခဲ့ပါတယ်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ကာလီဖိုးနီးယားကို ဒိုလ်ကူးပြောင်းလာ ကြတဲ့ အိန္ဒိယနွယ်ဖွား ပညာရှင်တော်တော်များများဟာ သူတို့ရဲ့ မိခင်နိုင်ငံ ဖြစ်တဲ့ အိန္ဒိယကို ပြန်သွားစေခဲ့ပါတယ်။

ဘာပဲပြောပြော “မြင်းပျံ” စာအုပ်ဟာဖြင့် အင်တာနက်စီးပွားရေး ခေတ်ကြီးရဲ့ ထူးခြားတဲ့ ဖြစ်ပေါ်မှု နဲ့ ပုံဖော်ပြနိုင်ခဲ့တဲ့ စာအုပ်ဆိုတာကိုတော့ ဘယ်သူမှ ငြင်းနိုင်ကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

အင်တာနက်လောကမှာ အိန္ဒိယနွယ်ဖွားများရဲ့ ပါဝင်ပတ်သက်မှု စွမ်းဆောင်နိုင်မှုများကို ဖော်ပြနိုင်တဲ့ စာအုပ်ဖြစ်ပါတယ်လို့ စာညွှန်းဆရာက ဆိုပါတယ်။

စာအုပ်ကိုတော့ မောင်မိုးသူ မရသေးပါဘူး။ မဖတ်ရသေးပါဘူး။ ။

ရောက်လာ၊ ရလာရင်လည်း အဲဒီလို အောင်မြင်သူ စာအုပ်များ အရောင်းသွက် ဖတ်ရှုသူ များနေချိန်မှာ သူ ထက်ငါဦးအောင် ပြန်ဆိုနိုင်ကြဖို့ မောင်မိုးသူ နတ်လမ်းညွှန်၊ အဲလေ၊ စာအုပ်လမ်းညွှန်လုပ်လိုက်တာပါ။

အရေးကြီးတာက ဘယ်သူပဲ ရရ ဘယ်သူပဲ ပြန်ပြန်၊ စာဖတ်သူတွေ ဖတ်ရရင် အားကျစိတ်ပေါ်နိုင်၊ ကြိုးစားလို စိတ်ဖြစ်ပေါ်၊ “ပညာခေတ်” ရဲ့ စွမ်းအားကို သိပြီး အကျိုးရှိနိုင်မယ် မဟုတ်ပါလား။

ပြောချင်တဲ့စကားက “ဒီခေတ်ဟာ ပညာခေတ် ဖြစ်လာပြီ၊ ပညာကို ရှာဖွေ ကြိုးစားစေချင်တယ်” ဆိုတဲ့ အကြောင်းပါပဲ။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြဖို့ပါ။

တလျှာ၊ မတ်၊ ၂၀၀၂



### သတင်းနည်းပညာတော်လှန်ရေးသမားကြီးများ

အဆင့်မြင့်နည်းပညာ ဟိုင်းတက်ပိုင်ဆိုင်လုပ်ကိုင်နေသူတွေရဲ့ရှေ့ကို ချော့ကြည့်ကြည့် အများစုအမြင်စိတ်ကူးကတော့ လာမယ့်တက္ကသိုလ်မှာ ဘယ်လိုနည်းလဲ ဆိုတာလောက်ပဲ ထင်ကြမြင်ကြတတ်ပါတယ်။ ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ ဆင်းရဲတဲ့ကျေးလက်တွေက တောင်သူလယ်သမားတွေအတွက် အင်တာနက်လိုသလားတို့ နယူးဒေလီလမ်းမပေါ်က ကလေးတွေဟာ ကွန်ပျူတာဂိမ်းကြောင့် ဘဝအမြင် ပြောင်းလဲလာလော့မလားတို့ မွန်ဂိုလီယာနယ်စွန်ဖျားက ဖျားနာနေတဲ့ ကလေးတစ်ယောက်ကို အွန်လိုင်း(On Line)ကျေးဇူးကြောင့် ကျန်းမာနေကောင်းသွားနိုင်ကြောင်းတို့ကို စဉ်းစားကြမယ် မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအကြောင်းတွေကို စဉ်းစားတဲ့ ရှိတဲ့ လုပ်တဲ့သူတွေရှိတယ်။ သူတို့ ကို သတင်းနည်းပညာ တော်လှန်ရေးသမားများ လို့ ခေါင်းစဉ်တပ်ခေါ်ရတော့တာပဲပေါ့။

သတင်းနည်းပညာဆိုတာ ရေပေါ်ဆီတွေအတွက်ပဲလို့ ယူဆနေကြသူများရဲ့ အတွေးအခေါ်ကို တော်လှန်လိုက်ပြီး သူတို့ရဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် သူတို့ရဲ့ စိတ်ကူးစိတ်သမ်းများကို နည်းပညာ ပညာရှင်တွေမေ့လျော့ ချွန်လှုပ်ထားတဲ့ နယ်မြေတွေမှာ လုပ်ကိုင်နေကြလေရဲ့။ သူတို့ကိုမှ ‘နည်းပညာတော်လှန်ရေးရေး ပုဂ္ဂိုလ်များ’ လို့ အမည်မတပ်ရင် ဘယ်သူတွေကို တော်လှန်ရေး

သီဟရတနာစာပေ

အမည် တပ်ကြရမှာလဲ။

မွန်ဂိုလီယားမှာ နည်းပညာကို အသုံးချလိုက်တဲ့ D. Enkhbat က . . .  
“နည်းပညာဆိုတာ လူမှုဘဝအတွက် လက်နက်ပစ္စည်းတစ်ခုပဲ”  
လို့ ရဲရဲကြီး ပြောလိုက်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ မွေးရပ်မြေ မွန်ဂိုလီယားရဲ့ မဖွံ့  
ဖြိုးသေးတဲ့ ဒေသများကို အင်တာနက် ရောက်အောင် လုပ်နေသူဖြစ်ပါတယ်။

သူက . . .

“နည်းပညာဟာ လူမှုပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းဖို့ လုပ်ဆောင်ပေး  
ကြရပါမယ်” လို့ ပြောပါတယ်။

မွန်ဂိုလီယားရဲ့ တချို့ဒေသတွေမှာ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးတောင်  
ကောင်းကောင်းမရှိဘဲ ခက်ခဲနေပါသေးတယ်။

ဒီတော့ အခြေခံ ပညာရေး စနစ်တောင်ကောင်းကောင်းမထွန်းကား  
သေးပါဘူး။ အဲဒီလိုနေရာမှာ ဆောင်ရွက်နေသူဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူ  
အကြောင်း ခေါင်းစဉ်ကို . . .

D. Enkhbat ကလေးငယ်များအတွက် အင်တာနက်လို့ အမည်ပေး  
လိုက်ရတာပါ။

မွန်ဂိုလီယားနိုင်ငံရဲ့ ကြီးမားကျယ်ပြောမှုနှင့် လူဦးရေနည်းပါးမှုဟာ  
အင်တာနက်ရဲ့ ကြီးထွားမှုကို နှောင့်နှေးစေပါတယ်။ အဲဒီကြားထဲကပဲ စွန့်ဦး  
တီထွင်ပညာရှင်တစ်ဦးဟာ ကြီးမားကျယ်ပြန့်တဲ့ နယ်မြေ၊ နည်းပါးတဲ့ လူဦး  
ရေတွေကြောင့်ပဲ တို့တိုင်းပြည်ဟာဖြင့် အမြန်ဆုံး အင်တာနက်နဲ့ ဆက်မှပဲ  
ဖြစ်မယ်လို့ ယုံကြည်တယ်။ လုပ်ဆောင်တယ်။ တဖြည်းဖြည်းနှင့် ဖြစ်မြောက်  
အောင်မြင်၊ လမ်းကြောင်းပေါ်တော့ ရောက်စပြုနေပါပြီ။

ဧပြီလရောက်ပြီဆိုမှဖြင့် မွန်ဂိုလီယားလွင်ပြင်ကြီးကို ဖြတ်တိုက်  
လာတဲ့လေအဟုန်မှာသဲမှုန့်ဖုန်မှုန့်တွေပါလွန်းလို့လူဦးရေ၄၀,၀၀၀(လေးသောင်း)  
ပဲရှိတဲ့ Choibalsan မြို့ကလေးက လူတွေ အားလုံးရဲ့မျက်လုံးအိမ်တွေဟာ  
မျက်ရည်တွေ စုနေတတ်ပါသတဲ့။ ဒီကြားထဲမှာ အမျိုးသမီးကြီးတစ်ဦးဖြစ်တဲ့  
O. Dolgormaa ကတော့ မျက်ရည်တွေ စုနေရုံ၊ ဥနေရုံမက၊ ပါဘူး။ မျက်ရည်  
များတောင်ကျလို့လာပါတယ်။ မြို့စာကြည့်တိုက်ရဲ့ သေးငယ်တဲ့ အင်တာနက်

အခန်းလေးထဲမှာထိုင်ရင်း ဂျာမဏီနိုင်ငံက မမြင်မသိဖူးတဲ့ မိတ်ဆွေထံမှ အီး-  
မေးလ် (e-mail) တစ်စောင်လက်ခံရရှိပါတယ်။ အီးမေးလ်ထဲမှာက နှလုံးရောဂါ  
နှင့် သေကောင်ပေါင်းလဲ ဖြစ်နေတဲ့ သူမရဲ့ သမီးလေးရဲ့ရောဂါကို ဘယ်လို  
ခွဲစိတ်ကုသရမလဲဆိုတာ နည်းလမ်းရှာတွေ့ပြီ” ဆိုတဲ့ အကြောင်းကြားစာပဲ  
ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီစာကိုဖတ်လိုက်ရတော့ O. Dolgormaa ဟာ . . . .

“ကျွန်မ ဒီသတင်းကို ကြားလိုက်ရတော့ ဝမ်းသာလွန်းလို့ ကျလာ  
ပါတော့တယ်” လို့ ပြောပါတယ်။

၁၁ နှစ်သာ ရှိနေသေးတဲ့ သူ့သမီးလေးရဲ့ ရောဂါကုထုံး ခရီးရှည်  
ကြီးဟာ ခုတော့ ပြီးဆုံးသွားခဲ့ပါပြီ။ တကယ်တော့ ဒီလို ဖြစ်မြောက်အောင်မြင်မှု  
ဟာ သူမကိုယ်တိုင် ဘာမှ ကောင်းကောင်းကန်းကန်းသိန်းမလည်တဲ့ အင်တာ  
နက်ရဲ့ ကျေးဇူးကြောင့်ပါပဲ။ သည်တုန်းက သူတို့မြို့လေးကိုရောက်လာတဲ့ဂျာမန်  
လေ့လာရေး ပညာရှင် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးက သူမရဲ့ အင်တာနက်ကိုအသုံးပြုပြီး  
သမီးရောဂါနှင့်ပတ်သက်ပြီး မေးမြန်းစုံစမ်း၊ ကုထုံးကိရုယူကမ်းလှမ်းဖို့ အကြံပေး  
ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါနှင့်ပဲ သမီးလေးရဲ့ဖြစ်ရပ်စဉ်ကို တင်ပြပြီး အင်တာနက်  
ကတစ်ဆင့် အကြောင်းကြား အကူအညီတောင်းခဲ့တာပါ။ အဲဒါက ဂျာမဏီက  
မိတ်ဆွေများက သိရဖတ်ရပြီး ခုတော့ဖြင့် ဂျာမဏီနိုင်ငံကဆေးရုံတစ်ရုံဟာအဲဒီ  
ဖြစ်နေတဲ့ နှလုံးရောဂါကို ခွဲစိတ်ကုသပေးနိုင်တယ်။ အဲဒီလို နှလုံးရောဂါ ခွဲစိတ်  
ကုသဖို့ သွားဖို့ လာဖို့ ခရီးစရိတ်အပါအဝင် ကုန်ကျဖွယ်ရှိတဲ့ ဒေါ်လာ ၄၀,၀၀၀  
ကိုလည်း ရံပုံငွေထူထောင်ပြီး ရှာဖွေစုဆောင်းပေးဖို့ကူညီလိုက်လို့ပါပဲ။ ဒါ  
ကြောင့် မျက်ရည်ကျရတာပါ။ ဝမ်းသာလွန်းလို့ပါ။

တကယ်တော့ သူမနေထိုင်ရတဲ့အရပ်ဒေသနှင့်နိုင်ငံဟာစာဖို့လုပ်ငန်း  
ဆိုတာ ရေရာတာ ယုံကြည်ရတာမဟုတ်လို့ အရေးကြီးတဲ့ စာရွက်စာ တမ်းဆို  
ရင် လေဆိပ်ကိုဆင်း၊ လူကြိုအသိရှာပြီး ပေးမှဖြစ်တဲ့ အရပ်ဒေသမျိုးပါ။ ခုတော့  
ဖြင့် အင်တာနက်ကျေးဇူးဂုဏ်ကြောင့် စာတိုက်က အရောက်လာမည့် စာတို  
လည်း လည်ပင်းကိုးတောင်ရှည်အောင် စောင့်စရာမလိုဘဲ ခုပို့ ခုရ ခုသိလို့  
နေရာတဲ့ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိနေပါပြီ။

ဒီအောင်မြင်မှုမျိုးကိုပဲ ပညာရှင် D. Enkhbat က စိတ်ထဲက မျှော်မှန်းယုံကြည်ပြီး သူက Datacom (မွန်ဂိုလီယားနိုင်ငံရဲ့ ပထမဆုံး အင်တာနက်ဆက်သွယ်ရေးလုပ်ငန်း) ကို စတင်တည်ထောင်လုပ်ဆောင်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအင်တာနက် ကျေးဇူးဂုဏ်ကြောင့် မိခင်ကြီး Dolgorman ရဲ့ ကယ်ပါယူပါ SOS သတင်းကို ဖြန့်လွှင့်ခဲ့ပြီး ဂျာမဏီက ခွဲစိတ်ကုသမှုဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများ စက်များ လှူဒါန်းပေးဖို့ပဲ ဖြစ်ခဲ့တာပါပဲ။

Enkhbat က အင်တာနက်ဟာဖြင့် သူ နိုင်ငံကို ဝေးလံသီခေါင် ချောင်ဂလောင်ထဲ ရောက်နေတဲ့ အခြေအနေက ဆွဲတင်နိုင်လိမ့်မယ်လို့ ယုံကြည်သူ ဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ Choibalsan မှာ အင်တာနက် စင်တာ တစ်ခု ထူထောင်ခဲ့တဲ့အပြင် Soros ဖောင်ဒေးရှင်းနှင့် ပူးပေါင်းပြီး တခြားတခြား ဝေးလံသီခေါင်တဲ့ အရပ်တွေမှာ အင်တာနက် စင်တာတွေ ဖွင့်လှစ် လုပ်ဆောင်နေပါတယ်။ ဒီလို လုပ်ကိုင်ရာမှာ အစိုးရမဟုတ်တဲ့ လူမှုရေးကူညီမှု အသင်း အဖွဲ့များရဲ့ အထောက်အကူကို ရယူပြီး အင်တာနက်တွေ ဖွင့်လှစ်တပ်ဆင်၊ ဒေသခံ တွေကို အောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်နေသူ တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

သူဟာ MIDAS ကောင်စီရဲ့ ကောင်စီဝင်တစ်ဦး ဖြစ်နေပါပြီ။ ဒီကောင်စီကတော့ ကုလသမဂ္ဂ နိုင်ငံတကာ ဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်နှင့် Soros ဖောင်ဒေးရှင်းတို့ရဲ့ ပူးပေါင်းဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ကောင်စီပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကောင်စီ က တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု အတွက် အိုင်တီနှင့် ပတ်သက်တဲ့ လိုအပ်တဲ့ ပစ္စည်းပစ္စယများ ထောက်ပံ့ကူညီပါတယ်။

မွန်ဂိုလီယားနိုင်ငံ ဆိုင်ရာ Soros ဖောင်ဒေးရှင်းရဲ့ အုပ်ချုပ်မှုဒါရိုက်တာ Chris Finch က . . . .

“Enkhbat ဟာ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူဟာ အချိန်များစွာပေးပြီး လူမှုဘဝ မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းတွေကို လုပ်ဆောင်ပါတယ်။ အင်တာနက်လုပ်ငန်းကြီး ဖြစ်မြောက် အောင်မြင်လာဖို့ကို အစွမ်းကုန် ကြိုးစား လုပ်ဆောင်တယ်။ ဒီလုပ်ငန်းဟာ အမြတ်အစွန်း မရှိနိုင်ဘူးဆိုတာ သိသိကြီးနှင့် လူမှုရေးတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှုကိုပဲ ကြည့်ပြီး လုပ်ဆောင်

နေသူ ဖြစ်ပါတယ်” လို့ ချီးကျူး အားပေးစကား ပြောကြားပါတယ်။

Enkhbat ဟာ အသက် ၄၁ နှစ်သာ ရှိသေးပြီး ရုရှားနိုင်ငံမှာ အင်ဂျင်နီယာ ပညာရပ် သင်ကြားလာသူ ဖြစ်ပါတယ်။

“မွန်ဂိုလီယားနိုင်ငံကို ပိုပြီးတော့ ပွင့်လင်း တိုးတက်လာအောင် လုပ်ဆောင်ပေးနေတာပါ” လို့ ဆိုပါတယ်။

ဆိုဝီယက်အင်ပါယာခေတ် နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကာလမှာ . . .

“မွန်ဂိုလီယား ဆိုတာ ဝေးလံ သီခေါင် လွန်းလှပါတယ်ဗျာ၊ ကျွန်တော်တို့ မွန်ဂိုလီယား လူမျိုးတွေရဲ့ ဘဝမှာ အဲဒီဝေးလံသီခေါင်မှုကြီးပဲ အမြဲဖိစီးနေခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံထဲမှာတောင် အချင်းချင်း ဆက်သွယ်နိုင်ဖို့ ခက်ခဲလှပါတယ်။ ကျွန်တို့ ကမ္ဘာကြီးနှင့် ဆက်ဖို့ ဆိုတာကတော့ဝေလာဝေးပေါ့။ အင်တာနက် နည်းပညာဟာ အဲဒီ သမိုင်းပေး ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး ပြဿနာကြီးကိုဖယ်ရှားကျော်လွှားနိုင်ပါတယ်။ အင်တာနက်ဆိုတာအကွာအဝေးလုံးဝမရှိတဲ့ နည်းပညာကြီးကိုး ” လို့ ပြောပါတယ်။

၁၉၉၄ ခုနှစ်ကပဲ Enkhbat ဟာ နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်တွင်းက လူမှုရေး အဖွဲ့အစည်းများရဲ့ ငွေရေးကြေးရေး ထောက်ပံ့မှု အတူအညီ ရယူပြီး Ulaanbaatar မှ စတင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ယခုအခါမှာ တခြားမြို့ငါးမြို့မှာ စခန်းခွဲများ ဖွင့်လှစ်ပေးနိုင်ခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ခုတော့ဖြင့် ဝေးလံသီခေါင်လှပါတယ် ဆိုတာ အကွာအလှမ်း မရှိတဲ့ လက်နက် နည်းပညာကြီးပဲ ဆိုတာကို ကောင်းကောင်းကြီး အသုံးပြုနေကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဝေးလံသီခေါင်တဲ့ အရပ်တွေက ဆရာဝန်တွေဟာ အင်တာနက်က တစ်ဆင့် ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်း နောက်ဆုံးပေါ် သိပ္ပံနည်းပညာ သတင်းတွေကို ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျောင်းသူကျောင်းသားများဟာ အင်တာနက်က တစ်ဆင့် ခေတ်မီ လိုအပ်တဲ့ ကွန်ပျူတာကျွမ်းကျင်မှုတွေကို ဆက်သွယ်ပြီး ဒီနေ့ခေတ် ဝင်ငွေကောင်းတဲ့ ကွန်ပျူတာ ပညာရပ်တွေကို သင်ကြားလေ့လာနိုင်ခွင့် ရှိနေကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဝေးလံခေါင်သီတဲ့ အရပ်မှာ နေထိုင်ကြတဲ့ မိဘတွေဟာ

တော်မှာနေတဲ့ သားသမီးတွေနှင့် ဆက်သွယ်နေကြပါပြီ။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ရှင်များဟာလည်း အင်တာနက်က တစ်ဆင့်စီးပွားရေး သတင်းတွေ လုပ်ငန်း တွေကို သင့်တော်သော ဈေးနှုန်းနှင့် ဆက်သွယ် လုပ်ကိုင်နိုင်ကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

Enkhbat က ဝန်ခံပါတယ်။ သူ့ရဲ့ အင်တာနက် အောင်မြင်မှုဟာ စီးပွားရေးမြှုပ်နှံ ဆက်သွယ်မှုတွေ တိုးပွားလာမှသာ ပိုမို ကျယ်ပြန့်စွာ အောင်မြင်လာနိုင်မှာ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံရဲ့ သုံးဆလောက် ကျယ်ပြန့်တဲ့ မွန်ဂိုလီယားနိုင်ငံမှာ လူဦးရေ နှစ်သန်းခွဲ လောက်ပဲ ဖြန့်ကျက် နေထိုင်ကြတာ ဖြစ်လေတော့ မွန်ဂိုလီယားဆိုတာ အင်တာနက်ဈေးကွက်မှာ အလှအယက်တော့ မဟုတ်သေးပါဘူး။ Enkhbatကတော့ အဲဒီလို လူဦးရေကျဲတာကြောင့် အင်တာနက်ဟာ ပိုပြီးအသုံးဝင်အသုံးတည့်ပြီးတိုးတက် မှုများဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်သူဖြစ်ပါတယ်။ သူဟာ နောက်တစ်ဆင့်တိုးပြီး E-commerce ကို နယ်တွေအထိ ဖြန့်ကျက်ဖို့ကြိုး စားနေပါတယ်။ တချို့ကတော့ သူ့အောင်မြင်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဆုံးရှုံးမှာပဲလို့ ယူဆနေကြပါတယ်။ အဲဒီလို ယူဆနေကြသူများအား ၁၀ နှစ်သမီးလေးကို အသက်ကယ်ခွင့် ရသွားတဲ့ Dolglmaa ကတော့ အနာဂတ်ရောင်ခြည် ရှိနေတယ်လို့ ပြောမှာယုံမှာသေချာ လှပါတယ်။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်နိုင်ကြဖို့ပါ။

ကလျာ၊ ဧပြီ၊ ၂၀၀၂



### သတင်းနည်းပညာတော်လှန်ရေးသမားကြီးများ

“အိုင်တီဆိုတဲ့ သတင်းနည်းပညာ” ဟာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ချမ်းသာတဲ့ လူတွေ အတွက်ပဲလား။ ဆင်းရဲသူ ဆင်းရဲသားတွေ အတွက်ကော အာမှ မစွမ်းဆောင်နိုင်တော့ဘူးလား။ ဘယ်ဟုတ်ပါ့မလဲ၊ လုပ်တဲ့လူတွေရှိတယ်၊ အောင်မြင်မှုတွေလည်း ရနေတယ်။ အဲဒီ အိုင်တီ သူရဲကောင်းတွေအကြောင်းပါ။

ဗီယက်နမ်နိုင်ငံ ကျေးလက်က အများပြည်သူတွေဟာ သတင်းတော်လှန်ရေးခေတ်ကြီးရဲ့ အသီးအပွင့်တွေကို စံစား ခံစားနိုင်ခွင့် မရှိကြပါဘူး။ အကြောင်းကတော့ သူတို့ဟာ ဈေးကြီးလှတဲ့ ကိုယ်ရေးကွန်ပျူတာတွေကို ဝယ်မသုံးနိုင်လို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ပညာရှင်တစ်ယောက်ကတော့ အဲဒီပြဿနာ အဖြေရှာနေပါတယ်။ အပျော့ထည် (Software) တစ်မျိုးတီထွင်လိုက်ပြီး အဲဒီအပျော့ထည်ဟာ လက်ကိုင်ဖုန်းကတစ်ဆင့် အင်တာနက်နှင့် ဆက်သွယ်နိုင်အောင် လုပ်လိုက်တာပါပဲ။ သူက ထရဲဘသိုင်းဖြစ်ပါတယ်။

ထရဲဘသိုင်း (Tran Ba Thai) ဟာစစ်အတွင်းကာလမှာ စစ်ထဲဝင်ဖို့ အသက်က ငယ်လွန်းနေသေးတယ်လေ။ ယခုတော့ အသက် ၅၀ အရွယ်ရှိနေပြီး ပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်နေပါပြီ။ သူ့ကို အများက 'ပိန်ပိန်' လို့ အခေါ်ခံခဲ့ရပါတယ်။ သူ့ရဲ့ ဆယ်ကျော်သက် ဘဝ ဗီယက်နမ် စစ်ကာလအတွင်းမှာ

သီဟရတနာစာပေ

အစားအစာ ရှားပါးခက်ခဲ ကြပ်တည်းခဲ့တဲ့ အတွက် အရပ်ကလည်း ၂၀ စင်တီမီတာပဲ ရှိပါတယ်။ အခုအရပ်အားမောင်း ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် ဘယ်ရှိမလဲ။ ဒါကြောင့်လည်း သူ စစ်ထဲကိုဝင်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ရာမှ အပယ်ခံခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီလို အပယ်ခံခဲ့ရတဲ့အတွက် အလွန်ဝမ်းနည်း ကြေကွဲခဲ့ရပါတယ်။ တကယ် တော့ သူမိဘ မျိုးရိုးတွေဟာ စစ်သားမျိုးရိုးပါပဲ။ သူ့ဖခင်ဟာဆိုရင် ဝိယက်နမ် အလယ်ပိုင်းမှာ အမေရိကန်ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲဝင်စစ်သားတစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။ စစ်တပ်ထဲဝင်ပြီး တိုင်းပြည်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခွင့်မရတော့ တခြားနည်းလမ်း ရှာဖွေရတော့တာပေါ့။

အဲဒီလို နည်းလမ်းရှာ လုပ်ကိုင်ခဲ့ရတာ နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကြာမြင့်ခဲ့ပါတယ်။ သူဟာအရှေ့ဥရောပရဲ့နည်းပညာကိုလေ့လာသင်ကြားခဲ့ပြီးအထူးသဖြင့် အင်တာနက် ဘာသာရပ်ကို အထူး စိတ်ဝင်စားခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ အနေနှင့် အမိဗီယက်နမ်တိုင်းပြည်ကို အကျိုးပြုနိုင်တဲ့နည်းလမ်းကို ရှာဖွေတွေ့ရှိ အခွင့်အလမ်းရရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒီတစ်ကြိမ်မှာတော့ ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်လာတဲ့ အမေရိကန်စစ်တပ်များကို ခုခံတိုက်ခိုက်တော်လှန်ရတာ မဟုတ်တော့ဘဲ တစ်ကမ္ဘာလုံးရဲ့ သတင်းတော်လှန်ရေးခေတ်ကြီးထဲမှာ ဝိယက်နမ်နိုင်ငံက နှေးနှေးကွေးကွေး ဖြစ်နေခဲ့တာကို ပြောင်းလဲပစ်ချင်ခဲ့တာပါ။ 'သိုင်း'ရဲ့ဆန္ဒက အင်တာနက် အသုံးပြုပိုင်ခွင့်ကို ဆင်းရဲသား ဝိယက်နမ်ပြည်သူတွေကို အသုံးပြုနိုင်စေချင်တာပါ။ အဲဒီအချိန်မှာ မြို့တော်နေ လူတွေကလွဲရင် ကျန်တဲ့ လူအများစုဟာ ကိုယ်ပိုင်ကွန်ပျူတာPCတွေ မဝယ်နိုင်၊ မသုံးနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် 'သိုင်း'က နည်းစနစ်တစ်ခုကို တီထွင်ပါတယ်။ အဲဒီနည်းစနစ်ကို အသုံးပြုပြီး အင်တာနက်ကို ဆက်သွယ် နားထောင်နိုင်အောင် ပြုလုပ်ထားခြင်းပါပဲ။

ဟန့်ဇိုင်းမြို့တော် သတင်းနည်းပညာသိပ္ပံမှာ လုပ်ကိုင်နေကြတဲ့ 'သိုင်း'နှင့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေဟာ ကွန်ပျူတာ အပျော့ထည် (Software) တစ်မျိုး တီထွင်စမ်းသပ်ကြတယ်။ အဲဒီ အပျော့ထည်ဟာ ဝိယက်နမ်စာကို ဖတ်တတ်တယ်။ အီမေးလ်(e-mail) ပို့သလိုပဲ ဖတ်ပြီးစကားလုံးတွေကို အသံအဖြစ် ဖော်ထုတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အွန်လိုင်းပေါ်က ကွန်ပျူတာဟာတစ်ဖက်ကနားထောင်

သူထံသို့ ပြောလိုက်တဲ့စနစ်ပါပဲ။ အီးမေးလ်ပို့မည့်အစား ဖုန်းနှင့်ပဲ ပြောဆိုင်းလိုက်တာပေါ့။ များသောအားဖြင့် ဈေးကွက်နေ လူထုဟာ ကိုယ်ပိုင်ဖုန်း ရှိကြတာ မဟုတ်ဘူး။ စုပေါင်း စပ်ပေါင်း ဘဲဖုန်းကို သုံးကြရတာ။ သူတို့နှင့် တိုက်ခိုက်ဆက်သွယ်နိုင်ဖို့ဆိုတာ လွယ်တဲ့ကိစ္စ မဟုတ်ဘူး။ အီးမေးလ်ကတော့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ရေးချင်ရာရာကိုပါ ပေးပို့နိုင်တာပေါ့လေ။ ဘာပဲပြောပြော 'သိုင်း'ကတော့ သူတို့ရဲ့ တီထွင်မှုဟာ သူ့ရဲ့ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ကို လှမ်းတက်ရာမှာ အရေးကြီးတဲ့ ခြေလှမ်းတစ်လှမ်းပဲလို့ သူယုံကြည်ပါတယ်။ အခု သူ့ရဲ့ တီထွင်မှုဟာ စာသားများကို အသံထွက်ပြီးဖတ်ပြနိုင်တဲ့ အပျော့ထည်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကိစ္စနှင့် ပတ်သက်ပြီး ဝိယက်နမ်မြို့တော် ဟန့်ဇိုင်းရဲ့အီးမေးလ် ပလက်ဖောင်းကနေ စတင်စမ်းသပ်လုပ်ဆောင်တော့မှာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ 'သိုင်း'ဟာ သူ့ရဲ့အပျော့ထည်ကို ရေစေ့ရုံပြုလုပ်ဖို့အစီအစဉ်ရှိပါတယ်။ ဒါမှ ဝိယက်နမ်တစ်နဲ့တစ်လျားက တယ်လီဖုန်း ဆက်သွယ်ရေးဌာနများက တစ်ဆင့် အသုံးပြုနိုင်မှာ ဖြစ်လို့ပါပဲ။

တကယ်တော့ ဝိယက်နမ်နိုင်ငံဟာ ဒီဂျစ်တယ်ခေတ်ကြီးထဲမှာ နောက်ကျကျန်တဲ့ ကမ္ဘာဘက်မှ ရှိနေခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ လူဦးရေ ၇၈ သန်းရှိတဲ့ အနက်မှာ လူပေါင်း ၂၇၀,၀၀၀သာ အင်တာနက်ပိုင်ဆိုင်မှုရှိပါတယ်။ ကံကောင်း ထောက်မစွာ အင်တာနက်ကို ပိုင်ဆိုင်နိုင်ခွင့်ရှိသူများကလည်း အစိုးရရဲ့စီမံမှု၊ ကြပ်မတ်မှုအောက်မှာ ဆက်သွယ်မှု ပြုလုပ်နေကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ချိန် တည်းမှာပင် အင်တာနက်ကြီးမားလွန်းလို့ ၂၀၀၄ ခုနှစ်ကျရင် အင်တာနက် ပိုင်ဆိုင်ဆက်သွယ်နိုင်သူများဟာ ၁.၆ သန်း ဖြစ်လာလိမ့်မယ်လို့ ခန့်မှန်းကြပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ သိုင်း စိတ်ပူတာက အင်တာနက်ရဲ့ အသီးအပွင့်ကိုမြို့နေ လူတန်းစား အပေါ်ယံအလွှာက အသုံးပြုနိုင် ကြပြီ။ ဆင်းရဲနှင့် ချမ်းသာကွာဟမှု ဟာ ကြီးမားသည်ထက်ကြီးမားလာမှာ ကိုစိုးရိမ်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သူက-

"တကယ်လို့ ကျေးလက်တောရွာ နေ လူထုဟာ မြို့နေလူတန်းစားရဲ့ နောက်မှာ အဝေးကြီး ကျန်ရစ်မယ်ဆိုရင် ဝိယက်နမ်နိုင်ငံဟာ ဒုက္ခရောက်ပေ တော့မပေါ့" လို့ သူက ပြောပါတယ်။ ဆက်ပြီးတော့-

“ပညာဟာ အားပဲ၊ ပါဝါပဲဆိုရင် ဝီယက်နမ်နိုင်ငံ လူဦးရေရဲ့ စဝ ရာခိုင်နှုန်းဟာ ပညာပျောက်ဆုံးဘူးနိုင်ပါတယ်။

သိုင်းက ပညာရဲ့ တန်ဖိုး၊ သတင်းနည်းပညာ ပိုင်ဆိုင်မှုရှိခြင်းနှင့်မရှိ ခြင်းတို့ ကွာဟခြားနားမှုကို သိတယ်။ ‘သိုင်း’ ဟာ ငယ်ငယ်က စစ်တပ်ထဲကို ဝင်ခွင့်မရတဲ့အခါမှာ သူ့ကိုသူ ကျောင်းစာဘက်ကို အားစိုက်လိုက်ပါတယ်။ စစ်အတွင်းကာလမှာ ပညာရှာရတာမလွယ်ပါဘူး။ သူတို့မိသားစုဟာ အမေရိ ကန်တိုရဲ့ ငှက်ကျဲတိုက်ခိုက်မှုများက လွတ်မြောက်အောင် အမြဲရွှေ့လျားနေကြ ရပါတယ်။ ဒီကြားထဲကပဲ သိုင်းဟာ အရမ်းကြိုးစားခဲ့ပါတယ်။ ကြိုးစားခဲ့လို့ လည်း စကောလားရှစ်(ပညာထူးချွန်ထောက်ပံ့ကြေး) ရရှိခဲ့ပြီး ချက်ကိုစလို ဗက်ကီးယားနိုင်ငံရဲ့ ဘူဒါပက်မြို့တော်မှာ အီလက်ထရွန်နစ်ပညာ သင်ကြား ခွင့် ရပါတယ်။ ဘူဒါပက်မှာ ၆ နှစ် သင်ကြားခဲ့ပြီးနောက် ၁၉၇၅ခုမှာ အမိမြေ ပြန်လာခဲ့ပါတယ်။ ‘သိုင်း’ ရင်ထဲ အသည်းထဲမှာတော့ သူတတ်ကျွမ်းလာတဲ့ အီလက်ထရွန်နစ်ပညာနှင့် တိုင်းပြည် အကျိုးရှိရာ ရှိကြောင်းကို လုပ်သွား မယ်ဆိုတဲ့ အိပ်မက်ပါ။

သိုင်းက ပြောပါတယ်။

“ကျွန်တော်ဟာ အမိမြေကို ပြန်မလာဘူးဆိုတဲ့ အတွေးမျိုး တွေးကို မတွေးမိခဲ့ပါဘူး”

‘သိုင်း’ က အဲဒီလို လူမျိုးပါ။

‘သိုင်း’ ရဲ့ အိုင်တီ ကျွမ်းကျင်မှုကို နေသားတကျ ဖြစ်အောင် သုံးရ ပါတော့တယ်။ စ၊ စချင်းတော့ ဝီယက်နမ်နိုင်ငံရဲ့ လူမှုရေး အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီအောင် ညှိပေးရတာလည်း ရှိပါတယ်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ် ကျတော့ သိုင်း နှင့် အပေါင်းပါတို့ဟာ တရား မဝင်၊ တဝင်အီးမေးလ်စနစ်တစ်ခုကိုတည်ထောင် လိုက်ကြပါတယ်။ ပညာရှင်များသာ သက်သက်သုံးစွဲကြတဲ့ အီးမေးလ် စနစ် တစ်ခုပါပဲ။ တစ်ချိန်တည်းမှာ ဝီယက်နမ်အစိုးရရဲ့ ရေဒါစနစ်ကို တိမ်းရှောင်ပြီး လုပ်ခဲ့ရတာဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၉၄ ခုနှစ်ကျတော့ ‘သိုင်း’ ကို ဝီယက်နမ်နိုင်ငံ ဝန်ကြီးချုပ်ရုံးက ခေါ်ယူတွေ့ဆုံပါတယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်က အီးမေးလ်စာရင်းတစ်ခုဖွင့်ဖို့ လုပ်

နေပါတယ်။ အဲဒါကို ဝီယက်နမ်နိုင်ငံရဲ့ အကြီးဆုံးစာတိုက်နှင့် ကြေးနန်းကုမ္ပဏီ ကြီးက မလုပ်တတ်ဘူး ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ ‘သိုင်း’ ဟာ တတ်တဲ့ပညာ မနေသာဆို သလို လုပ်ကိုင်ပေးခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီကျေးဇူးရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းလည်း ဖြစ်နိုင်တာပေါ့လေ။ အဲဒီ နှစ်မှာပဲ အစိုးရက ‘သိုင်း’ တို့ရဲ့ သတင်းနည်းပညာ သိပ္ပံအဖွဲ့ကို အင်တာနက် ဝီယက်နမ် အတိုကောက်အားဖြင့် နက်-နမ် (Net-nam) ကိုတည်ထောင်ခွင့်ပေး ခဲ့ပါတယ်။ အခု အချိန်မှာတော့ ဝီယက်နမ်နိုင်ငံရဲ့ အင်တာနက်လုပ်ငန်းလေး ခုအနက် တစ်ခုဖြစ်နေပြီဖြစ်ပါတယ်။

သိုင်းရဲ့ လုပ်ဆောင် စီမံချက်ဟာ မတည်ငွေအားဖြင့် ဒေါ်လာ ၁၀၀,၀၀၀ ကုန်ကျဖို့ရှိပါတယ်။ သိုင်းတို့ရဲ့ Net nam က သုံးပုံနှစ်ပုံ ထည့်ဝင် မှာဖြစ်ပြီး ကျန်တာကိုတော့ ဝီယက်နမ်နိုင်ငံမှာ Intel ကုမ္ပဏီနှင့် ကနေဒါ အစိုး ရ အေဂျင်စီတို့ထံမှရမှာဖြစ်ပါတယ်။

အကယ်၍ ‘သိုင်း’ရဲ့စနစ် အောင်မြင်သွားမယ်ဆိုရင် တိုင်းပြည် အတွက် အပြောင်းအလဲတစ်ခုဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။ အကြောင်းကတော့ဝီယက် နမ်နိုင်ငံဟာ သတင်းဖြန့်ချိမှုကို ချုပ်ကိုင်မှုအောက်မှာထားရမယ်လို့ ယုံကြည်တဲ့ နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်လို့ပါပဲ။ ‘သိုင်း’ဟာ ဒီအချက်ကို သတိပြုမိပါ တယ်။ ဒါကြောင့် ‘သိုင်း’ဟာ သူ့ရဲ့ စနစ်ကို တရားဝင်ခွင့်ပြုချက်များရပြီးသူများကိုသာ ပေးပို့ စေမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဘာပဲပြောပြော သတင်းအချက်အလက် ပေးပို့တယ်ဆိုရင် လည်း သတင်းပါပဲ။ အသုံးတည့်တာပါပဲ။ အစိုးရရဲ့ လုပ်ဆောင်နေတဲ့ စီမံချက် အသေးစိတ်တွေကို ကျေးလက်ကနေ တောသူတောင်သားများ သိစေရင်ပဲ အကျိုးများစရာပဲ မဟုတ်ပါလား။ ဒီနောက်တော့ ‘သိုင်း’ဟာ သူ့ ရဲ့ စနစ်နှင့်ပဲ စီးပွားရေးဆိုင်ရာများ၊ သိပ္ပံဆိုင်ရာများကို ပေးပို့နိုင်အောင် အထိပေးပို့နိုင် အောင် လုပ်ဆောင်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်။

‘သိုင်း’ နှင့် သူ့အပေါင်းအသင်းတွေ အားလုံးရဲ့ ရင်ထဲမှာ တိုင်းပြည် အတွက် ကောင်းရာကောင်းကြောင်းပဲ လုပ်ပြဖို့ ရှိပါတယ်။

Intel Vietnam ကုမ္ပဏီ အင်တာနက်စာရင်း မန်နေဂျာ Nam Thiem က “သိုင်းဟာ တကယ်ကို ကြီးမြတ်တဲ့မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ပါပဲ” လို့ပြောပါတယ်။



သိုင်းဟာ စစ်ထဲတော့ မဝင်ခဲ့ရပါဘူး။  
 ဒါပေမယ့် 'မိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်' ပါပဲလို့ အခေါ်ခံရတာဟာ-  
 စစ်တပ်မျိုးရိုးဖြစ်တဲ့ သိုင်းမိသားစု အတွက်တော့ ဂုဏ်ယူစရာ  
 ကောင်းနေတာ အမှန်ပါပဲ။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြရအောင်ပါ။

ကလျာ၊ မေ၊ ၂၀၀၂



### နိမ့်ကျသူများအတွက်လက်ကမ်းခြင်း

အိန္ဒိယက ဆေးပညာရှင်တစ်ဖြစ်လဲ ကွန်ပျူတာပညာရေး ကျွမ်းကျင်သူ  
 ဆူဂါတာမိတရာက ပြောပါတယ်။ ဒီနေ့ ကမ္ဘာ့အိုင်တီလော့ကျင့်ရေးမှာ သင်ကြား  
 ပေးနေတဲ့ ဆရာတွေကို ဖြုတ်လိုက်ဖို့ပါပဲတဲ့။

ဆူဂါတာမိတရာရဲ့ အယူအဆကတော့ ဒီနေ့ခေတ် ဖစ်ဂျစ်တယ်ရဲ့  
 ခြားနား ကွာဟမှုဟာ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခံယူချက်ထက်လည်း ပိုတယ်။ အစိုးရရဲ့  
 စာရင်းဇယားတွေ ထက်လည်းများတယ်လို့ ခံယူတတ်သူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကိစ္စ  
 ဟာ အာရုံ ခံစားမှုနှင့်ဆိုင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

မိတရာရဲ့ ရုံးခန်းတစ်ဖက်နံရံတစ်ချပ်ခြားမှာအိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့အကြီးဆုံး  
 အိုင်တီလော့ကျင့်ခန်း ကုမ္ပဏီကြီး NIIT ရှိပါတယ်။ တကယ့်ကို အဆင့်မြင့်  
 နည်းပညာ ကွန်ပျူတာပစ္စည်းတွေ ရှုပ်ယှက်ခတ်နေတာပါ။ တခြားဘက်ကတော့  
 ဆင်းရဲသား ရပ်ကွက် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီဆင်းရဲသားရပ်ကွက်မှာတော့ ဖိနပ်  
 ဗလာနှင့် ကလေးတွေ လမ်းအပေါက်အပြဲနှင့် အမှိုက်ပုံး အမှိုက်ပုံကြားမှာဖြော  
 ဆော့ကစားနေကြလေရဲ့။ အခုအချိန်မှာတော့ အဲဒီ ဆင်းရဲသားရပ်ကွက် ဖိနပ်  
 မပါတဲ့ကလေးတွေဟာ အင်တာနက်ပေါ်တက်နေကြပါပြီ။ ဟင်ဒီဘာသာ တေး  
 သီချင်းတွေကို ထုတ်ယူကစားနေကြပါပြီ။ သူတို့ ကစားနေကြပါပြီ။ သူတို့

သီဟရတနာစာပေ

ကစားနေကြ ဆော့နေကြတဲ့ ကွန်ပျူတာတွေကတော့ NIITရဲ့ အုတ်နံရံ နံဘေးမှာ မိတရာက တပ်ဆင်ပေးထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ စက်တွေက အင်တာနက်နှင့် ဆက်ထားပြီး ဘယ်သူမဆို အခမဲ့ ဆက်သွယ်ကစားနိုင်၊ နားဆင်နိုင်၊ လေ့လာနိုင်ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအလုပ်ဟာ ခေတ်သစ်နည်းပညာ ကွာဟမှုများကို ကျော်ဖြတ်လိုက်တဲ့ ကိစ္စတစ်ခုပါပဲ။ မိတရာက သူ့ရဲ့ စီမံချက်ကို “နံရံပေါ်ကအပေါက်” လို့ အမည်ပေးထားပါတယ်။ ဒီလို မရှိတဲ့ မမိတဲ့ အရပ်ဒေသမှာ အင်တာနက် ကွန်ယက် ထူထောင်ပေးခြင်းဟာ မိတရာရဲ့ စီမံချက်ထဲက တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသာဖြစ်ပါတယ်။ မိတရာရဲ့ စီမံချက်ကတော့ အိန္ဒိယနိုင်ငံက မရေမတွက်နိုင်တဲ့ ကလေးသူငယ်များ အင်တာနက်ကို လက်လှမ်း မမီတော့ပါဘူးလို့ ခံယူနေကြတဲ့ ကလေးများဆီကို အိုင်တီပညာရေးကို ဈေးအပေါ်ဆုံးနည်းနှင့် အရောက်ပို့ဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

မိတရာ သုံးမည့်နည်းကတော့ဈေးကြီးမြင့်မားတဲ့ နည်းပြဆရာတွေ၊ ဈေးကြီးယူတဲ့ ကျောင်းတွေမပါတဲ့နည်းပါတဲ့။ မိတရာအယူအဆတော့ ကလေးတွေလက်ထဲကို ကွန်ပျူတာထည့်ပေးလိုက်ရင် လူကြီးတွေက ညွှန်ကြား သင်ပြပေးစရာမလိုဘဲ ကလေးတွေဘာသာသင်ကြားတတ်ကျွမ်းသွားနိုင်ပါသတဲ့။ “သူတို့ကို ကွန်ပျူတာ ချပေးလိုက်၊ သူတို့ကိုယ်တိုင် ဘယ်လိုကိုင်တွယ်ရမယ်ဆိုတာ တတ်ကျွမ်းသွားလိမ့်မယ်” လို့ဆိုပါတယ်။ မိတရာဟာ သူ့ ယူဆချက်အတိုင်း ကွန်ပျူတာစက်ကို မှန်လုံခန်းတစ်ခုထဲထည့်ပြီး ဘယ်သူမဆို၊ ဘယ်ကလေးမဆို ဝင်ရောက်ဆော့နိုင် ကစားနိုင် လုပ်နိုင်တယ်။ အဲဒီစက်တွေကို ဘယ်လို ကိုင်တယ်၊ သုံးစွဲရမယ်ဆိုတဲ့ ညွှန်ကြားချက်တောင်မပါဘူး။ အဲဒီလို ကွန်ပျူတာ တပ်ဆင်ပေးလိုက်တဲ့အခါမှာ အနီးဝန်းကျင်က ကလေးတွေကို ဆွဲဆောင် ပိုင်းအုံလာရောက်စေခဲ့ပါတယ်။ ကလေးတွေက ဘာ ညွှန်ကြားချက်မှမပါဘဲ ကွန်ပျူတာကို ဆော့ရင်း ကစားရင်း၊ အမှားတွေ လုပ်ရင်းကပဲ ပန်းချီပရိတ်ကို ထုတ်ယူတတ်လာပြီး အရောင်တွေခြယ်ကြ၊ ကွန်ယက်ကို ဖြတ်လမ်းက ဆက်သွယ်လာတတ်ကြ၊ စားလုံးရိုက်တဲ့ Desktop အစီအစဉ်ကို သူတို့ဘာသာ ပြောင်းတတ်လာပြီး ကစားနည်းတွေကို ထုတ်ယူကစားတတ်လာကြပါတယ်။ ဒါတောင်မှ ကွန်ပျူတာ မြင်ကွင်းပေါ်မှ ပေါ်လာတဲ့ စာတွေဟာ

ကလေးတွေရဲ့ မိခင် ဘာသာစကားဖြင့် ပေါ်လာတာ မဟုတ်ဘဲ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားနှင့် ပေါ်နေတာကိုပဲ လုပ်တတ်လာတာဖြစ်ပါတယ်။ စာလုံးဝ မတတ်တဲ့ ကလေးတွေတောင် အမြင် အသိစိတ်နှင့်ပဲ ကွန်ပျူတာကို လုပ်တတ်ကိုင်တတ်လာတာ တွေ့ရပါတယ်။

အောဂဲနစ် ဆီမီး ကွန်ပျူတာဘာသာရပ်နှင့် ဒေါက်တာဘွဲ့ (Ph.D) ရလာတဲ့ လူတစ်ယောက် ကလေးတွေကို မိုက်ခရိုဆော့ဖ်ကွန်ပျူတာနှင့် ပန်းချီဆွဲတတ်ချင်တဲ့စိတ်ကို နှိုးဆော်လုပ်ဆောင်ပေးနေကြတယ်ဆိုတာ ထူးဆန်းတဲ့ ကိစ္စတစ်ခုလို့ ထင်မှတ်စရာ ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် မိတရာရဲ့ ဖခင်ဟာ ထင်ရှားတဲ့ ပညာရေး စိတ်ပညာရှင်တစ်ယောက်ဖြစ်တယ်။ တစ်ဦးတည်းသောသားအဖြစ် သိပ္ပံပညာစကားတွေအကြား ကြီးပြင်းလာရသူတစ်ဦး ဖြစ်တဲ့အတွက် ပညာရေးနှင့် လူမှုရေးဝန်းကျင်ဟာ အမြဲတွဲစပ်နေတယ်လို့ ယူဆပါတယ်။ မိတရာရဲ့ အယူအဆကတော့ သဘာဝတရားကြီး ဟာ သူ့ရဲ့ သဘာဝအရာကို ပြုပြင်ပြင်ဆင်တဲ့သဘောရှိတယ်။ ကိုယ်တိုင်ဖန်တီးတဲ့စနစ်ရှိတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ပညာသင်ကြားရေးဆိုတာလည်း သဘာဝတရားရဲ့ အခက်အလက်တစ်ခုသာ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါလိမ့်။

မိတရာဟာ သူ့ရဲ့ သိဝရီကို စမ်းသပ်ကြည့်ဖို့ အချိန်တွေ အများကြီး ရခဲ့ပါတယ်။ သူတို့အဖွဲ့ဟာ ပထမဆုံးစမ်းသပ်မှုကို ၁၉၉၀ ခုနှစ်မှာလုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီးတဲ့ နောက် မိတရာတို့အဖွဲ့ဟာ ဒေလီမြို့တော်နေရာ အနွံအပြားမှာကလေးသူငယ်များ အခမဲ့လေ့လာ စမ်းသပ်လုပ်ကိုင်နိုင်ဖို့ ကွန်ပျူတာစခန်း ၃၀ ကျော် ဖွင့်လှစ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ ရရှိလာတဲ့ ရလဒ် အဖြေကတော့ စိတ်အား ထက်သန်စရာကောင်းလှပါတယ်။ မိဘများ ကိုယ်တိုင်က ကွန်ပျူတာကို ကိုင်တွယ်ဖို့တွန့်ဆုတ်နေကြချိန်မှာ သူတို့ရဲ့ သားသမီးများက ကွန်ပျူတာအပေါ်မှာ ညီတွယ်ကြပုံ၊ အနေအထားပြောင်းလဲလာမှုကို သတိမမူဘဲ မနေနိုင်အောင် ထင်ရှားနေတာတွေ့ရပါတယ်။ ဒီလိုပြောင်းလဲမှုဟာ ဒီနေ့အရေးကြီးတဲ့ လူမှုရေး ပြောင်းလဲမှုပဲလို့ မိတရာက ခံယူထင်မြင်ပါတယ်။

“ရိုးခြင်း၊မရိုးခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်ခြင်း၊မပိုင်ဆိုင်ခြင်း ကွာဟမှုကနေ အလွန်အမြန်ကြီးကို သိခြင်း၊ မသိခြင်းကို ပြောင်းလဲသွားပါတယ်။ ကျွန်ုပ်မသိတာကို

ခင်ဗျားကသိရင် အဲဒါကို ရနိုင်ဖို့ ဝိနိုင်ဖို့အတွက် ခင်ဗျားကို ရန်ဖြစ်နေလို့ မရနိုင်ဘူး၊ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ကျုပ်က ခင်ဗျားနှင့် သိကျွမ်း မိတ်ဆွေဖွဲ့ထားပါမှ ဖြစ်မှာ၊ သိရမှာလေ ”

ဒီလိုပြောပြီး ကွန်ပျူတာနှင့် သိကျွမ်းဝင်အောင် လုပ်ထားဖို့ လိုတယ် ဆိုတဲ့ အယူအဆကို မိတရာ တင်ပြတာဖြစ်ပါတယ်။

မိတရာရဲ့ လုပ်ရပ်ကြောင့် ကွန်ပျူတာ ထူးချွန်သူတွေ ပေါ်ပေါက်လာ၊ မလာတော့ မပြောတတ်နိုင်သေးပါဘူး။ ဒါပေမယ့် မိတရာရဲ့ စိတ်ကူးစိတ်သန်းကို စိတ်ဝင်စားသူ စိတ်အား ထက်သန်သူတွေတော့ အများကြီး ရရှိလာခဲ့ပါတယ်။ ဖက်စပ် ကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခုက မဟာရာရှတရာပြည်နယ်မှာ စက်ဆယ်လုံး တပ်ဆင်ပေးဖို့ တာဝန်ယူ တည်ဆောက်ပေးနေကြပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ် အဖွဲ့ကြီးက ဒေါ်လာ ၁. ၆ သန်း သုံးစွဲပြီး တိုင်းပြည်တစ်ဝှမ်းမှာ စခန်း ၆၅ ခု ဆောက်လုပ်ပေးဖို့ ထူထောင် လုပ်ဆောင်ပေးလာပါတယ်။

ဆင်းရဲသူ ဆင်းရဲသား ရပ်ကွက်တွေမှာ ကွန်ပျူတာတွေ အခမဲ့ စမ်းသပ် ကိုင်တွယ်နိုင်ဖို့ တပ်ဆင် ပေးကြရာမှာ အကူအညီမပါရင် ဘယ်အသုံးဝင်တော့မှာလဲ ၊ တစ်ခုခု လွဲမှားသွားရင် ဘယ်သူကလာပြီး လုပ်ကိုင်ပေးမှာလဲ။ မိတရာနှင့် သူ့အဖွဲ့ဟာ နည်းပညာတစ်ရပ်တည်ဆောက်ထားပြီး ကွန်ပျူတာ စခန်းလေးတွေကို အဝေးမှ ထိန်းချုပ်ပေးနိုင်အောင် စီစဉ်ထားကြပါတယ်။ ကွန်ပျူတာရဲ့ စခန်းလေးတိုင်းမှာပီဒီယိုကင်မရာတပ်ဆင်ပေးထားပြီးသတင်းများ ဆက်သွယ်ဖို့ စီစဉ်ပေးထားပါတယ်။ ရာသီဥတုရဲ့ အနေအထားအလိုက် အပူအအေးမျှတအောင်၊ လေထုထဲမှာ ရေခိုးရေငွေ့တွေကြောင့် ကွန်ပျူတာ အလုပ်လုပ်ရာမှာ၊ ဖွင့်ရာမှာ အခက်အခဲမရှိအောင် ပြင်ဆင်ထားပြီး အဲဒါတွေကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်အခန်းက ကူညီလုပ်ဆောင်ပေးနိုင်အောင် စီစဉ်ထားရှိပါတယ်။

နောက်ခြေလှမ်းကတော့ ဒီလိုကွန်ပျူတာအခန်းလေးတွေများသည် ထက်များအောင် တပ်ဆင်နိုင်ဖို့ ငွေကြေးရရှိနိုင်အောင် စီစဉ်ဖို့ပါပဲ။ မိတရာ စဉ်းစားနေတာက ကွန်ပျူတာဖန်သားပြင်ပေါ်မှာ ခြောက်ငြာထည့်ပေးဖို့နှင့် သူ့ရဲ့ ကွန်ပျူတာအခန်းကလေးတွေမှာ ကြောငြာတပ်ဆင်ခွင့် ပေးဖို့ပါပဲ။ ဒီလို မိမိဘာသာ ကွန်ပျူတာသင်ကြားရေးစနစ်ဆိုတာ ကွန်ပျူတာသင်တန်းကျောင်းကြီး

တွေကို ခွကျကျဖြစ်သွားလေမလားဆိုတာ စဉ်းစားတွေးတောဖို့ ခက်ခဲစရာ ဖြစ်ပေမယ့်မိတရာယုံကြည်နေတာကတော့သူ့ရဲ့ဆက်သွယ်ရေးစခန်းကွန်ပျူတာ ခန်းလေးတွေဟာ အိန္ဒိယနိုင်ငံကြီးရဲ့ အနာဂတ်ကွန်ပျူတာခေတ် တက်လှမ်းရာမှာ နည်းလမ်းတစ်သွယ်ဖြစ်တယ်လို့ ယုံကြည်လို့နေပါတယ်။

တကယ် အစစ်အမှန်က သိပ္ပံပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ မိတရာဟာ သူ့ရဲ့လုပ်ရပ်ဟာ စမ်းသပ်တီထွင်ချက်တစ်ခုသာ ဖြစ်ပါတယ်လို့ဝန်ခံပါတယ်။ ပညာရေးစနစ်ကို တော်လှန်ပြောင်းလဲဖို့ ဦးဆောင်ဦးရွက်လုပ်နေသူကြီး မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ သူ့ရဲ့ တကယ်ခံစားမှုကိုလိုလားမှုကတော့ အသိပညာကို ဖြန့်ဝေပေးလိုခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

မိတရာရဲ့ အစွဲလန်းဆုံး ရုပ်ရှင်ကားကတော့ “2001 A Space Odyssey” ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါရိုက်တာကြီး စတီလင်ဘူးဘရစ်ရဲ့ သိပ္ပံခေတ် လွန်ခေတ်ဦးဇာတ်ကားဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ သိပ္ပံခေတ်လွန် ဇာတ်ကားကပဲ လူသားတွေကို အာကာသဂြိုဟ်များဆီဆီ ခရီးသွားဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်မှု ပြုခဲ့ပါသတဲ့။ ဒါကြောင့် သူ့ရဲ့လုပ်ရပ်ဟာ-

“တကယ်လို့ အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ လမ်းဘေး လမ်းပေါ်က ကလေးတွေဟာ အိုင်တီကို ရှာဖွေတွေ့ ရှိမယ်ဆိုရင် သူတို့ဟာ ဂြိုဟ်များဆီကို ခရီးသွားနေသလို ခံစားနိုင်ကြမှာပဲ။ အဲဒါဆိုရင် သူ့ရဲ့ လုပ်ရပ်အောင်မြင်တယ်လို့ ယူဆပါကြောင်း”

ပြောဆိုပါတယ်။

ဒါကတော့ အိန္ဒိယနိုင်ငံက ပညာရှင် တစ်ယောက် ဆင်းရဲသူ ဆင်းရဲသား လမ်းဘေး လမ်းပေါ်က ကလေးသူငယ်များရဲ့ ဝန်းကျင်ထဲ၊ ဘဝထဲမှာ ကွန်ပျူတာတွေ တပ်ဆင်၊ အိုင်တီနှင့် ရင်းနှီးအောင် လုပ်ပေးနေတဲ့ အကြောင်းအရာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီလူ၊ ဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အိုင်တီ သူရဲကောင်းများ ဖြစ်ကြောင်း Asia-week မဂ္ဂဇင်းက ထောက်ပြခဲ့တာ၊ ဖော်ပြခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

ခေတ် ရေစီးကြောင်းက အချိန်အဟုန်နှင့် ပြောင်းလဲနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို ဘယ်သူမှ ဘယ်အရာမှ ဟန့်တားလို့ရတာ မဟုတ်ပါဘူး။

အတားအဆီးတွေကိုကျော်ဖြတ်ပြီးခေတ်ရေစီးကဖြတ်သန်းသွားမှာပါပဲ။

ဒါကြောင့် ခေတ်မီမီ ကန္တာကြည့် ကြည့်မြင်ကြရအောင်ပါ။

ကလျာ၊ ဇွန်၊ ၂၀၀၂



### အာရှနှယ်ဖွားပညာရှင်များမွေးရပ်မြေကိုစွန့်ခွာသွား

ဪ။ လောကကြီးမှာ ကိုယ့်ရကွနှင့်ကိုယ်၊ ကိုယ့်ရှူးကိုယ်ပတ်ဆိုတဲ့ စကားရှိတယ်။ မောင်မိုးသူရဲ့ အဖြစ်က အဲဒီလိုပဲ။ ကိုယ့်ဘာသာ ဆတ်ဆော့တာ၊ အမှန်က စေတနာပါ။ မောင်မိုးသူ ရန်ကုန် ပြန်ရောက်လာတော့ ကလျာက မမဝင်းက စာမူတောင်းတယ်။ အတွေ့အကြုံ တစ်ခုခုကို ခေါင်းစဉ်တစ်ခုယူပြီး ရေးပေးခဲ့ရင် အရသာ။ မဟုတ်ဘူး၊ လျှာရှည်တယ်။ ကလျာ လေး ငါးဆယ်အုပ် တောင်းဖတ်တယ်။ ကလျာကို ခေတ်သစ်နည်းပညာအကြောင်း ပါဝင်မှုနည်းတယ်။ စာဖတ်ပရိသတ် သိသင့်တယ်။ ဘာညာ ဘာညာပေါ့။ ဒီတော့ ကိုယ်လည်း သိတယ်မဟုတ်ဘဲနဲ့ ကလျာက ရေးပေးပါပေါ့။ ကောင်းပြီကောင်းရဲ့နဲ့ ခေတ်မီမီကဏ္ဍ ဖွင့်ပြီး ရေးခဲ့ပါတယ်။ စာဖတ်သူ တော်တော်များများက ကျေနပ်ကြပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် မောင်မိုးသူဘက်ကျတော့ မချောင်ဘူး။ စာတွေရှာရ၊ ဖတ်ရ၊ သင့်လျော်မယ့် ထင်တာပြန်ရကိုး.....။

တကယ်တမ်းကျတော့ ဒီနေ့ခေတ်နည်းပညာကို မောင်မိုးသူ ကိုယ် တိုင်က တတ်သိ၊ ကျွမ်းကျင်၊ နားလည်သူ မဟုတ်ပါဘူး။ စာတွေကို ဖတ်ပြီး နားလည်ဖို့ ကြိုးစားနေရသူဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေ့ မြန်မာလူငယ်တွေအတွက် ထိုက်တန်သလောက် အသိရစေချင်လို့ အားထုတ်နေတာဖြစ်ပါတယ်။

သီဟရတနာစာပေ

မောင်မိုးသူဟာ ဓနမဂ္ဂဇင်းရဲ့ အယ်ဒီတာ အဖြစ်နှင့် နိုင်ငံတကာ ဘာနယ်မဂ္ဂဇင်းများ ရနိုင်သလောက် ရှာဖွေပြီးဖတ်ရပါတယ်။ မဂ္ဂဇင်းတိုက်က ဝယ်ပေးတာပေါ့။ ကိုယ်တိုင် ဆိုရင်တော့ ဘယ်ဝယ်နိုင်ပါ့မလဲ။ အဲဒီအထဲက သင့်နီးရာရာထုတ်နုတ်ပြီး ကလျာအတွက် ဘာသာပြန်ပေးရတာပါ။ ကံအား လျော်စွာ မောင်မိုးသူဖတ်ရတဲ့ နိုင်ငံတကာမဂ္ဂဇင်းတွေထဲမှာ Asia Week ပါ တယ်။ Asia Week မဂ္ဂဇင်းက အာရှတိုက်သားတွေနှင့် နည်းပညာအကြောင်း သတင်းဆောင်းပါး တစ်ပုဒ်နှစ်ပုဒ်တော့ ပါတယ်။ အဲဒါတွေနဲ့ မောင်မိုးသူ လည်း ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့်၊ ကြည့်မြင်နေခဲ့တာပေါ့။ ဟော၊ ပြန်ပြန်ဒိုင်းဒိုင်း Asia Week မဂ္ဂဇင်းက ရုပ်သွားပါတော့တယ်။ မောင်မိုးသူလည်း ကုန်ကြမ်း ပြတ်ပြီး ဒုက္ခရောက်တော့တာပေါ့။ ဒါကို မမဝင်း(ကလျာ)က မသိဘူး။ အချိန် တန်ရင်စာမူလာယူတဲ့ ကလေးကို လွှတ်တယ်။ မောင်မိုးသူဘက်က စာမူက မပြီးသေး၊ အားနာစရာတွေ ဖြစ်ကုန်တာပေါ့။ စာမူလာယူတဲ့ ကလေးရဲ့ ပြော စကားက မောင်မိုးသူစိတ်ထဲမှာ သိပ်ကိုထိခိုက်သွားတယ်။ သူက "မဂ္ဂဇင်းက မောင်ပိတ်နေပြီ၊ ဆရာ စာမူတစ်ခုပဲ လိုတော့တာ" တဲ့။ မောင်မိုးသူ မျက်နှာပူပြီး နက်ဖြန်လာခဲ့ပါကွာ လို့ ပြောလိုက်ရတယ်။ အမှန်တော့ မမဝင်းကဖုန်းနှင့် တောင်းနေကျ ဖြစ်ပါတယ်။ မောင်မိုးသူရဲ့ တယ်လီဖုန်းက '၂၇' နှင့် စ.တယ်။ ဒစ်ဂျစ်တယ်မဖြစ်သေးတော့ သိပ်ကို ဆက်ရခက်နေတော့ မရတာကများလို့ လူလွတ်တောင်းရှာတာ။

နက်ဖြန် လာယူကွာလို့ ပြောလိုက်မိပြီးမှတော့ ဖတ်လက်စ၊ ဖတ်ပြီး သား နိုင်ငံတကာဂျာနယ်မဂ္ဂဇင်းများကို လှန်ရပြန်ပါတယ်။ စိတ်တိုင်းကျကို မတွေ့လှဘူး။ တွေ့မယ် တွေ့တော့ Asia Week မှာပဲ။ စာအုပ်က ၂၀၀၁ စက်တင်ဘာ ထုတ်စာအုပ်။ တစ်နှစ်နီးပါးတောင်ရှိပြီပဲ။ ဒါပေမယ့်အကြောင်း အရာက သဘောကျစွာဖြစ်၊ ခေတ်မီနေသေးတယ်လို့ ယူဆတာကြောင့် . . .

\* \* \*

ဒီနေ့ခေတ်ဟာ ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း ဖြစ်နေပြီ။ ကမ္ဘာကြီးကို အိုင်တီ ကျေးဇူးနှင့် တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်းဖြစ်နေပြီဆိုတာ ရေးဖူးပေါင်းများ လှပါပြီ။ အိုင်တီခေတ်ဆိုတာ သတင်းခေတ်ပါပဲ။ သတင်းရဲ့ နည်းပညာဟာ

အရာရာကိုပြောင်းလဲ သွားစေတော့တာပေါ့။ သိမှုနဲ့ မသိမှုရဲ့အကြားမှာ နယ် နိမိတ်တစ်ခုရှိတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာအလိုကတော့ မသိမှုဆိုတဲ့ အဝိဇ္ဇာဖုံးနေရင် ဘာမှ မမြင်နိုင်တော့ဘူး။ အားလုံးဟာ အမှောင်ဖုံးနေတော့တာကိုး။ အဲဒီမသိ မှုကိုအကြောင်းပြုပြီးနွားခြေရာခွက်ထဲက ဖားသူငယ်ဖြစ်ခဲ့ကြရတာကလား။

မောင်မိုးသူ ရုပ်ရှင်ကားတစ်ကားကြည့်ဖူးတယ်။ "ဇူးလူး" ပဲထင်ပါရဲ့။ ကြာတော့ ကြာလှပေါ့။ အာဖရိတ်တိုက်က "ဇူးလူး" လူမျိုးတွေရဲ့အကြောင်းပါပဲ။ "ဇူးလူး" လူမျိုးတွေရဲ့အကြောင်းကို မောင်မိုးသူငယ်ငယ်လေးကတည်းက စိတ် ဝင်စားတယ်။ ဆရာကြီးဒဂုန်ရွှေမျှားရဲ့ ကျေးဇူးပါပဲ။ မုဆိုးကျော် အလန် ကွာတာမိန်းရဲ့စွန့်စားခန်းတွေကို ဖတ်ရင်းနှင့်ပေါ့။ အလန်ကွာတာမိန်းကို စွဲ လိုက်ပုံများ မြန်မာဘာသာပြန်တွေကုန်သွားချိန်မှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် စာအုပ် တွေကို ရှာဖွေဖတ်ရှုခဲ့မိတဲ့အထိပါပဲ။ အလန်ကွာတာမိန်းဟာ မောင်မိုးသူရဲ့စံပြ သူရဲကောင်းကြီး ဖြစ်ခဲ့တဲ့နည်းတူ သတ္တိကောင်းပြီး ရဲရင့်တဲ့ ဇူးလူးလူမျိုးတွေကို ချစ်ခင်ကြည်ညိုမှုမျိုးဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါတယ်။ ငယ်ငယ်ကအစပဲပေါ့။ 'ဇူးလူး' ဇာတ် ကားကိုကြည့်ရတော့ အသက် ၄၀ ကျော်နေပါပြီ။ စာရေး၊ ရုပ်ရှင်ရိုက် လုပ်နေ ပါပြီ။ အဲဒီကားထဲမှာ 'ဇူးလူး' ဘုရင်ကြီးက အင်္ဂလိပ်စစ်ဗိုလ်ကိုပြောတယ်။ ဝိတိုရိယဘုရင်မကြီးဟာ အိမ်ထောင်မရှိကြားတယ်ပေါ့။ ဒီတော့ သူ့အနေနှင့် မိဖုရားအရာမြောက် ခိုးမြှောက်လိုတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဇူးလူးဘုရင်ကြီးမှာ မိဖုရား မောင်းမမိသံတွေ အများကြီးပါ။ ဒါပေမယ့် ဝိတိုရိယဘုရင်မကြီးကိုသနားတော် မူလို့သူက ခိုးမြှောက်လိုတဲ့သဘောပါပဲ။ အဲဒီကားကြည့်တုန်းက၊ အဲဒီ စကား ပြောတုန်းက မောင်မိုးသူသဘောကျပြီး ရယ်လိုက်ရတာလေ။ နောက်တော့မှ စဉ်းစားမိတယ်။ ဒါဟာ သူမသိလို့ပဲ။ သူ့ကိုယ်သူသူနယ်သူပယ်သူပိုင်သလောက် ဇီးရွက်လောက်ကိုသာသိလို့ပဲ။ ဟို အင်္ဂလန်တိုင်းပြည်က ဘယ်လောက်ကြီးသလဲ ဆိုတာသူမသိဘူး။ အင်္ဂလိပ်အင်ပါယာဟာ အဲဒီအချိန်မှာ ဘယ်လောက်ကြီး သလဲ သူမသိဘူးလေ။ သူကတော့ စေတနာနှင့် ခိုးမြှောက်ချင်တဲ့ဆန္ဒနှင့်တွေး ပြီးပြောတာကိုး။

အဲဒါဟာ သတင်းအရေးပါမှုရဲ့ သာဓကပါပဲ။  
မသိမှုဟာ နယ်ပယ်ကျဉ်းမြောင်းစေပါတယ်။

ဒါကြောင့်လည်း သတင်းနည်းပညာ လျင်မြန်စွာ ထွန်းကားလာတဲ့ အခါမှာ ကမ္ဘာကြီးဟာ ရွာကြီးတစ်ရွာပဲ။ သေးသေးလေးပဲလို့ ဆိုလာ ပြောလာ ကြတာပဲပေါ့။

သတင်းနည်းပညာရဲ့ ထွန်းကားမှုဟာ တိုင်းပြည် နယ်နိမိတ် အား လုံးကို ဖြတ်တောက်ပစ်နေပါပြီ။ တစ်နေ့ည၊ အဲလေ၊ နံနက်ပိုင်း ၁ နာရီ ၁၅မိနစ်မှာ ဘောလုံးကန်ကြတဲ့ ယူအီးအက်ဖ်အေ ဥရောပချန်ပီယံဘောလုံးပွဲ ဖိုင်နယ် ရိုးယယ်မက်ဒရစ်နှင့် လီတကူဆန်တို့ ကစားတဲ့ပွဲကို မောင်မိုးသူတို့ မြန်မာဘောလုံးဝါသနာရှင်တွေ ညဉ့်နက်သန်းခေါင်းထပြီး တိုက်ရိုက် ထုတ်လွှင့် ပေးတဲ့ ကစားနေကြပုံကိုကြည့်ခဲ့ကြသေးတယ်မဟုတ်လား။ မကြာမီ ကစား တော့မည်ကမ္ဘာ့ဖလားပွဲကို ကစားနေချိန်မှာပဲ တိုက်ရိုက်ထုတ်လွှင့်တာ ကြည့် ကြဖို့ ပြင်ဆင်နေကြပြီလေ။

ဒါ သတင်းနည်းပညာရဲ့ အစွမ်းပါပဲ။

အဲဒီ သတင်းနည်းပညာ အစွမ်းထက်လာဖို့ မြန်မာလူငယ်တွေ သတင်းနည်းပညာအကြောင်း နီးစပ်ယဉ်ပါးလာစေချင်တာကို အကြောင်းပြုပြီး "ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့်၊ ကြည့်မြင်" ခေါင်းစဉ်နှင့် မောင်မိုးသူ ဆောင်းပါးရေးခဲ့ တာဖြစ်ပါတယ်။ "ကမ္ဘာကြည့်၊ ကြည့်မြင်" ပါလို့ ဆောင်းပါးသာရေးနေတာ၊ ကိုယ့်တိုင်းပြည် ကိုယ့်လူမျိုးကို ပိုတိုးတက်စေချင်တဲ့ဆန္ဒက ပါနေတာပဲ။ ဒီထက် တိုးလိုက်ရင် အာရှတိုက်သားများ ပိုပြီးတိုးတက်လာနေမှုကို မီးမောင်းထိုး အား ကျအောင်တင်ပြနေဖြစ်သေးတာပဲ။

ဒါပေမယ့် တစ်ချိန်တည်းမှာ သတိမမူမိဘဲ မနေနိုင်တဲ့ အချက်က တော့ သတင်းခေတ် ကျယ်ပြန့်လာတာနှင့်အမျှ ပညာရှင်များရဲ့အရည်အသွေး ဟာ ပိုပြီးစင်စင်ကောင်းတဲ့၊ ပိုပြီး လုပ်ခွင့်ကိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ နိုင်ငံရပ်ခြားဆီကို ရွှေ့ ပြောင်းလုပ်ကိုင်သွားကြတာကို နဖူးတွေ့ခွေးတွေ့မြင်တွေ့နေရတော့တာပါပဲ။

Asia Week ဆောင်းပါးရှင် ရီဗက်ကာအေဖင်နင် က... .

"အာရှတိုက်သား နည်းပညာရှင်များဟာ ကမ္ဘာ့ အချမ်းသာဆုံးအိုင်တီ ဈေးကွက်၊ စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ငွေကြေးတို့ရဲ့ ဆွဲဆောင်မှုကြောင့် အာရှတိုက်ဖွား ပညာရှင်များဟာ အမေရိကန်ပြည် ဆီလီကွန်တောင်ကြားကို သွားကြ၊ အဲဒီမှာ

ကြီးပွားချမ်းသာမှုတွေ ရှာဖွေကြလုပ်ကိုင်နေကြပါသတဲ့" လို့ ရေးသားထားတာ ဖတ်ရပါတယ်။

မောင်မိုးသူတို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကွန်ပျူတာနည်းပညာကိုတက္ကသိုလ်မှာ သင်ကြားနေခဲ့တာတော့ ကြာပေါ့။ ဒါပေမယ့် တက္ကသိုလ်ထိ တက်ရောက် သင်ကြားနိုင်မှု မရှိသူများအတွက် ဈေးကွက်စီးပွားရေးခေတ်မှာ MCC တို့၊ KMD တို့၊ ACE တို့စတဲ့ ကွန်ပျူတာသင်တန်းကျောင်းတွေပါ။

မောင်မိုးသူဟာ ဓနစီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းရဲ့ အယ်ဒီတာတစ်ဦးဖြစ်လေ တော့ ဒီသင်တန်းတွေကို တည်ထောင်၊ စီမံအုပ်ချုပ်သူများနှင့်လည်း သိက္ခန်း သူတို့ ခင်းကျင်းပြသတဲ့ ပွဲတိုင်းလိုလိုလည်းတက်ခဲ့၊ သူတို့ဆီက ပညာရှင်များ ဆီကလည်း စာမူများတောင်း၊ မဂ္ဂဇင်းမှာဖော်ပြခဲ့တဲ့အတွက် အတော်ရင်းနှီး ကျွမ်းကျင်ဝင်စွာ သိမြင်ခဲ့ရပါတယ်။

ဆယ်နှစ်ကျော်ကာလအတွင်းမှာဒီကွန်ပျူတာသင်တန်းများရဲ့ကြီးထွား အောင်မြင်မှုကိုလည်း တွေ့ရ၊ သင်တန်းကဆင်းလာကြတဲ့ လူငယ်လေးများ ဈေးကွက်စီးပွားရေးခေတ်မှာ အသုံးတည့် အသုံးဝင်ပြီး အောင်မြင်ကြီးပွား အလုပ်ဖြစ်နေကြတာ တွေ့ရလို့ ကျေးဇူးလည်းတင်၊ ဝမ်းသာသာရပါတယ်။

မောင်မိုးသူရဲ့မိတ်ဆွေနှစ်ဦးရဲ့သမီးနှစ်ယောက်ဟာရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကွန်ပျူတာပထမဆုံးပတ် ဘွဲ့ရကလေးမများ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့နှစ်ဦးလုံး ရန်ကုန်မှာ လာရောက်ဖွင့်လှစ်ထားတဲ့ နိုင်ငံခြားလုပ်ငန်း ကုမ္ပဏီကြီးနှစ်ခုမှာ လစားလုပ်နေကြလေရဲ့။ မြန်မာစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များက အဲဒီလောက် လခ ပေးပြီး အလုပ်သမားတစ်ယောက်ကို ဘယ်ခန့်နိုင်ပါ့မလဲ။ ဒီတော့ ပညာရှင် မိန်းကလေးနှစ်ယောက်ဟာ သူတို့ပညာအရည်အသွေးအရ ထိုက်တန်တဲ့ ငွေ ကြေး လစာပေးတဲ့ နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီမှာပဲ အလုပ်လုပ်ကြတာပေါ့။ ဒါဟာ သဘာဝတရားပါပဲ။

တလောက ဓနမဂ္ဂဇင်းရဲ့ ပညာရှင်စကားပိုင်းမှာ ACE ရဲ့ ဦးသိန်းဦး နှင့်ဆိုပါတယ်။ သူနှင့် စကားစပ်မိရာက ဒီနေ့မြန်မာနိုင်ငံက ကွန်ပျူတာ ပညာ ရှင်လေးများဟာ ဈေးကွက်ရဲ့ ဆွဲဆောင်မှု၊ ဝင်ငွေရဲ့ဆွဲဆောင်မှု၊ သူတို့ရဲ့ စွမ်း ရည် လုပ်ပြပိုင်ရုံနှင့် ကျယ်ပြန့်မှုတွေကို အကြောင်းပြုပြီး စင်ကာပူတို့၊ မလေး

ရွားတို့၊ ဩစတြေးလျတို့ ကို သွားဖို့ ကြိုးစားနေကြောင်း ပြောဖြစ်ကြပါတယ်။

ဒါကြောင့်... . . . .

“အာရှနွယ်ဖွား ပညာရှင်များ မွေးရပ်မြေကို စွန့်ခွာသွား”

ဆောင်းပါးကို ရေးဖြစ်တာပါ။

ရှေ့လကျရင် အာရှနွယ်ဖွားများ ဘယ်ကိုသွား၊ ဘာတွေ လုပ်နေ

ကြသလဲ ဆိုတာရေးပါမယ်။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြရအောင်ပါ။

ကလျာ၊ ဇူလိုင်၊ ၂၀၀၂



### အာရှနွယ်ဖွားပညာရှင်များမွေးရပ်မြေကိုစွန့်ခွာသွား

၂၀၀၁ခုနှစ် နှစ်ဆန်းလောက်တုန်းက ကွန်ပျူတာ Chip ဒီဇိုင်းလုပ်ငန်းကို တည်ထောင်လုပ်ကိုင်ခဲ့သူဖြစ်တဲ့ ပညာရှင် ယင်ရှန်းက ဒေါ်လာ သန်း ၈၀ နှင့်ရောင်းချလိုက်ပါသတဲ့။ ဒီသတင်းဟာ စီလီကွန်ဗဲလီရဲ့ အောင်ပွဲခံ ဇာတ်လမ်းများထဲက ဘာမှ ထူးဆန်းလှတဲ့ သတင်း မဟုတ်တော့ပါဘူး။ ကွန်ပျူတာ ပညာရှင်တွေ တီထွင်ကြ၊ ကုမ္ပဏီထောင်ကြ၊ အောင်မြင်ကြ၊ ရောင်းစားကြပေါ့။ ဒါဟာ အခုတော့ဖြင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရဲ့ ကွန်ပျူတာ တိုင်းပြည်လို့ခေါ်ရမယ့် စီလီကွန်ဗဲလီရဲ့ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် တစ်ခု ဖြစ်နေပါပြီ။

ဒါပေမယ့် ရှန်း တည်ထောင်ရောင်းချခဲ့တဲ့ News wave ဆီမီး ကွန်ဒပ်တာ လုပ်ငန်းဟာတော့ ကွဲပြားခြားနားတာ တစ်ခုရှိပါတယ်။ ဒါကတော့ ပထဝီသဘောပါပဲ။ အာရှဒေသရဲ့နည်းပညာဖွံ့ဖြိုး တည်ဆောက်မှုမှာ လျင်မြန်စွာ အကောင်အထည်ပေါ်လာရေးမှာ အထောက်အကူ ပြုနေလို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို အာရှတိုက်မှာ မြောက်အမေရိကတိုက်မှာ စွန့်ဦး တီထွင်ပညာရှင်တွေ အများကြီး ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါတယ်။ သူတို့ဟာ Biotech မှာ Optical Networking မှာ Seme Conductors နယ်မြေတွေမှာ စူးစမ်း ရှာဖွေမှုတွေ လုပ်ကြတယ်။ လိုအပ်ချက်တွေကိုဖန်တီးပေးကြတယ်။ နောက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း

တွေ စတင်တည်ထောင်ကြပါတယ်။ စီမံခန့်ခွဲမှု၊ ငွေရင်း မြှုပ်နှံမှုနှင့် ရောင်းချမှုတွေကို ဒေသတွင်းမှာပဲ လုပ်ကြပါတယ်။ အဲဒါ အခြေခံသုတေသနပြုမှုတွေကိုတော့ စီလီကွန် ဝဲလီမှာပဲ ကျင့်သုံးနေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို ချဉ်းကပ်နည်း အသစ်ဟာ အာရှတိုက်ရဲ့ အိုင်တီ လုပ်ငန်းရှင်တွေရဲ့ ကြံ့တွေ့နေရတဲ့ အခက်အခဲ ပြဿနာတွေကိုဖြေရှင်းပေးဖို့ပါပဲ။ ဒါနဲ့ ပတ်သက်ပြီး News wave လုပ်ငန်းကို ဝယ်ယူသိမ်းသွင်းလိုက်တဲ့ Walden International ကုမ္ပဏီ အကြီးအကဲဖြစ်သူ Lip-bu-Tan က ဘယ်လိုပြောသလဲဆိုတော့-

“ကျွန်တော်တို့ဟာ ပစိဖိတ်ဒေသရဲ့ ဟိုဘက်ဒီဘက်ကမ်းခြေ ထူးချွန်တဲ့ ပညာရှင်တွေကိုရအောင် စုစည်းပြီး အခွင့်အလမ်းအသာစီးယူတာပါပဲ” လို့ ဆိုပါတယ်။

ရှန်းရဲ့ News wave China ဟာ အဲဒီလို အရည်အသွေးပြည့်ဝတဲ့ ကုမ္ပဏီမို့ ငွေကြေး အမြောက်အမြားပေး ဝယ်ယူခံရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

“အာရှတိုက်မှာ သန္ဓေတည်၊ အမေရိကားမှာ သားပေါက်”

ဆိုတဲ့ စိတ်ကူး အကောင်အထည် ဖော်မှုကို မလေးရှားနိုင်ငံဖွား၊ Walden ကုမ္ပဏီကြီးကို အကောင်အထည် နေတဲ့ မစ္စတာTan (အသက် ၄၁ နှစ်လုပ်ရပ်ပါပဲ။ သူဟာ အိုင်တီလုပ်ငန်းမှာ ၁၃ နှစ်အကြာ နှစ်မြှုပ်နှံပြီး အာရှတိုက်ရဲ့ စွန့်ဦး တီထွင်ပညာရှင်၊ လုပ်ငန်းတို့ကို မြေတောင်မြောက်ပေးတယ်။ အားဖြည့်ပေးတယ်။ နည်းပညာပံ့ပိုးတယ်။ ပြီးတော့ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ရောက်အောင် ပို့ပေးလုပ်ဆောင်နေသူတစ်ဦးဖြစ်ပါတယ်။

မစ္စတာတန်ဟာ အဲဒီလို ပညာရှင်တွေရဲ့ တီထွင်မှုများ၊ စတင်မှုများကို ပြုစု ပို့ပေးထောင် မြေတောင်မြောက်ပေးပြီး သူရဲ့ စီလီကွန်ဝဲလီ ဗဟိုနှင့် ဆက်သွယ်ပေးမြှင့်တင်ပေး၊ လုပ်ဆောင်နေပါတယ်။

တန်ဟာ အာရှတိုက်အတွင်း ရှာဖွေရေး ပညာရှင်ပေါင်း ၃၅ ဦးရွေးထားပါတယ်။ အဲဒီရှာဖွေရေး စစ်တွေက အာရှတိုက် စာလွှားမှာရှိတဲ့ ပညာရှင်စွန့်ဦးတီထွင်မှု တွေစခါစ လုပ်ငန်းငယ်တွေကို တီထွင်ရှာဖွေပြီး ငွေကြေးပံ့ပိုး၊ နည်းပညာပံ့ပိုးပြီး ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်တွင်း ပို့ပေးတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

မစ္စတာတန်ရဲ့ အောင်မြင်ခြင်း ဇာတ်လမ်း တစ်ပုဒ် ကတော့ စင်ကာပူ အခြေစိုက် Creative Technology ကုမ္ပဏီပါပဲ။ ဒီကုမ္ပဏီကို မစ္စတာတန်က ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်မှာ တွေ့ရှိ ပူးပေါင်း၊ ကူညီလုပ်ဆောင်ပေးခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ Creative က အသံပိုင်း ဆိုင်ရာတွေမှာ ထူးခြားမှု လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဗီဒီယို ဂိမ်း ကစားနည်းတွေမှာ အောင်မြင်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် လည်း ခုဆိုရင် Creativeရဲ့ တန်ဖိုးဟာ ဒေါ်လာ ၁.၂ ဘီလီယံ ရှိတဲ့ လုပ်ငန်းကြီးဖြစ်သွားပါပြီ။

ရှန်းရဲ့ News wave ကိုတော့ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်နှစ်က မစ္စတာတန် ရှန်ဟဲ ကိုအလည် သွားစဉ်က တွေ့ရှိခဲ့ပြီး ၂၀၀၁ မှာ စာချုပ် ချုပ်ဆိုနိုင်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

မစ္စတာတန် ရဲ့ စီမံကိန်းတွေကတော့ အာရှ အမေရိကန် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင် မှုပါပဲ။

ရှန်ဟဲရဲ့ ရှေးဟောင်း လေဆိပ်နံဘေး ရှန်းရဲ့ အင်ဂျင်နီယာတွေ အလုပ်လုပ်နေတာကို မစ္စတာတန် တွေ့ခဲ့တာပါ။ အဲဒီအချိန်တုန်းက News wave ရဲ့ အင်ဂျင်နီယာတွေကတော့ တယ်လီဖုန်းကို အင်တာနက်နှင့် ဆက်သွယ်နိုင်ဖို့ စမ်းသပ် တီထွင်နေကြစဉ် ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ မစ္စတာတန်က ညှိနှိုင်း ကူညီ လုပ်ဆောင်ပေးခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

တကယ်တော့ရှန်းဟာလည်း စီလီကွန် ဝဲလီရဲ့ စုပါစတားတစ်ဦးပါပဲ။ သူက Sierra ကုမ္ပဏီရဲ့ ဆက်သွယ်ရေး Chip များ လုပ်ပေးခဲ့တဲ့ လူပေါ့။ ခုတော့ News wave ကုမ္ပဏီရဲ့ CEO အဖြစ်ရှန်ဟဲ ကနေ ကာလီဖိုးနီးယားကို ပြောင်းရွှေ့ပြီး ဌာနချုပ်ကနေ တီထွင်မှု ဖြန့်ချိရောင်းချမှုများ စီစဉ်မှုတွေ လုပ်ပေးနေပါတယ်။

ဒါကြောင့်လည်း ရှန်းက... “စီလီကွန်ဝဲလီရဲ့ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက် နိုင်စွမ်း ကုမ္ပဏီကြီး တစ်ခုလုံးရဲ့ ဦးနှောက်ပါပဲ” လို့ ပြောတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီလို News wave ကုမ္ပဏီကို အမေရိကား ရွှေ့ပြောင်း လိုက်တာဟာ တကယ် လိမ္မာတဲ့ အမြော်အမြင် ကြီးမားတဲ့ လှုပ်ရှားမှု တစ်ခုပါပဲ။



ဘာကြောင့် လဲဆိုတော့ နှစ်ဆန်းက ရွှေ့ခဲ့တဲ့ News wave ဟာ ဧပြီလကျတော့ အာရှ ဈေးကွက်မှာပဲ ဒေါ်လာ ၆ သန်းဖိုးကျော်ရောင်းချခဲ့ပြီး အမေရိကန် ဈေးကွက်ကိုလည်း ထိုးဖောက်နိုင်မည့် အလားအလာ တွေ တွေ့နေရပါတယ်။

လို့ ဆိုနေကြပါသေးတယ်။

ဘာပဲ ပြောပြော.....

အာရှနွယ်ဖွား ပညာရှင်များကတော့ မွေးရပ်မြေကို စွန့်ခွာပြီး ကမ္ဘာ အနှံ့မှာ ကျက်စားဖို့ လုပ်ဆောင်နေကြတာကို တွေ့နေရပါတယ်။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြဖို့ပါ။

ကလျာ၊ ဩဂုတ်၊ ၂၀၀၂



### ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာပြဿနာ

ကမ္ဘာကြီးဟာ တစ်နေ့တခြား လူဦးရေတိုးပွားနေတဲ့ကမ္ဘာကြီး ဖြစ် ပါတယ်။ ဒီတော့ တိုးတက်များပြားတဲ့ လူဦးရေနှင့် အညီ တိုးတက်များပြား လာတဲ့ ပါးစပ်ပေါက်တွေအတွက် စားနပ်ရိက္ခာ လုံလောက်ကြပါရဲ့လား။ ဒီ မေးခွန်းဟာ မေးသင့်တဲ့ မေးခွန်း၊ သိသင့်သိထိုက်တဲ့ အဖြေ ဖြစ်ပါတယ်။

မောင်မိုးသူတို့ မြန်မာနိုင်ငံကတော့ စိုက်ပျိုးသီးနှံထွက်မှုဟာ ပြည် တွင်းစားသုံးမှု ဖူလုံတဲ့အပြင် အထိုက်အလျောက် နိုင်ငံခြားကို တင်ပို့နိုင်တဲ့ နိုင်ငံဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် အာဖရိကတိုက်လိုနေရာမှာ စားနပ်ရိက္ခာ ပြတ်လတ် ငတ် မွတ် ခေါင်းပါးတဲ့ သတင်းတွေကို စိတ်မချမ်းမြေ့စရာ ဖတ်ရှုနေရပါတယ်။ ဂြိုဟ်တသတင်း ရုပ်ပုံတွေအရ အစာရေစာ မစားသောက်ရတဲ့ အရိုးပေါ်အရေ တင် ယင်တလောင်းလောင်းနှင့် ကလေးငယ်များရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာများကို မြင်ရတိုင်း စိတ်ထဲမှာ မချိုတင်ကဲဖြစ်ရပါတယ်။

ရာသီဥတု ဆိုးဝါးဖောက်ပြန်ခြင်း၊ ဆင်းရဲမွဲတေခြင်းဟာ လူသားမို့ နွယ်ရဲ့ လေးပုံတစ်ပုံ နီးပါးကို ဖိစီးနှိပ်စက်မှု ပြုနေတယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။

ဇွန်လ ၁၅ ရက်နေ့ထုတ်Economist မဂ္ဂဇင်းမှာ သတင်းဆောင်း

သီဟရတနာစာပေ

ပါးတစ်ပုဒ် ဖတ်ရပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုပါတဲ့။ ခေါင်းစဉ်က "ရာသီဥတုကိုပဲ အပြစ်တင်မနေပါနဲ့" တဲ့လေ။ ကမ္ဘာကြီးဟာ ကမ္ဘာကြီးမှာ ကောက်ပဲသီးနှံတွေလုံလောက်အောင် စိုက်ပျိုးနိုင်ပါသတဲ့။ ငတ်မွတ်ခေါင်း ပါးမှုကို ဖြေရှင်းဖို့ တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းကတော့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် လုပ်ကြဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ငတ်မွတ် ခေါင်းပါးခြင်းဟာ လူသားတို့ အမြဲကြုံတွေ့ ဖြေရှင်းနေကြ ရတဲ့ ပြဿနာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သတင်းကောင်းကတော့ လူသားတွေ အဲဒီဘေးရန်က ဖယ်ထွက်နိုင်ဖို့ အသင့်ဖြစ်နေပါပြီ။ ကမ္ဘာ့ လူဦးရေ တိုးပွား နှုန်းဟာ ပြီးခဲ့တဲ့ရာစုနှစ် နှစ်ခုအတွင်းမှာ ၆ ဆလောက် တိုးလာခဲ့ပေမယ့် စားနပ်ရိက္ခာ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်နိုင်မှုတွေကလည်း တိုးတက်များပြားလာခဲ့ပါ တယ်။ နည်းပညာတိုးတက်မှုတွေ၊ ဖျိုးပွားဖျိုးစေ့တွေ၊ ဓာတ်မြေဩဇာတွေကို သုံးစွဲနိုင်လာကြတဲ့အတွက် တောင်သူလယ်သမားတွေဟာ သီးနှံအထွက်နှုန်း တွေတို့ သီး နှံတွေက ပိုမိုအာဟာရပြည့်အောင် ဆောင်ရွက် နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဆက်ပြီး တော့လည်း " မျိုးစိတ် " များကို သစ်ဆန်းခေတ်မီဖို့ တီထွင်လုပ်ကိုင်လာကြ ပြီး ဒီမြေကမ္ဘာပေါ်က လူသားတွေ အတွက် လုပ်ဆောင်နိုင်ကြမှာ အမှန်ပါပဲ။

ဒါပေမယ့် ဇွန်လထဲမှာပဲ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ စားနပ်ရိက္ခာနှင့် စိုက်ပျိုး ရေး အဖွဲ့ ထိပ်သီး ညီလာခံ ရောမမြို့မှာ ပြုလုပ် ကျင်းပခဲ့ပါတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့ ၆ နှစ်က ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ ဒီလို ထိပ်သီး ညီလာခံကပဲ ကမ္ဘာ့လူထုတစ်ရဲ့ ငတ်မွတ် ခေါင်းပါးခြင်း ဖြစ်နေတဲ့ လူဦးရေ အရေအတွက်ရဲ့ ထက်ဝက်ကို ၂၀၁၅ခုနှစ် မှာ လျော့ချပစ်နိုင်မယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေချ၊ စီမံချက်တွေ ချမှတ်ခဲ့ကြပါ တယ်။ တကယ်တမ်း လုပ်ကိုင် အကောင်အထည်ဖော်တဲ့ အခါကျတော့ နှေး ကွေးလွန်းလို့ အခုပုံအတိုင်းဆိုရင် ၂၀၃၀ ပြည့်နှစ်မှ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးနေတဲ့ ကမ္ဘာ့လူဦးရေရဲ့ထက်ဝက်ကိုလျော့ချပစ်နိုင်တော့မယ်လို့ယူဆလာရပါတော့တယ်။

တရုတ်ပြည်ကြီးလို့ အငတ်ဘေးဆိုက်နေခဲ့တဲ့ နေရာမှာ ငတ်မွတ် ခေါင်းပါးမှုက တဟုန်ထိုး လျော့ကျသွားခဲ့ပေမယ့် အာဖရိကတိုက်မှာတော့ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုက တရုန်ထိုး မြင့်တက်လာနေခဲ့ပြန်ပါတယ်။

သီဟရတနာစာပေ

ဒီကြားထဲမှာ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်ဆိုးဝါးမှုဒဏ်၊ AIDS ရောဂါတူး စက်ပြန့်ပွားမှုဒဏ်ကို ခံရပြန်တော့ ပိုပြီးဆိုးဝါးတော့တာပေါ့။ ကမ္ဘာ့ ထိပ်သီး စက်မှုနိုင်ငံရဲ့ အစည်းအဝေးမှာ အာဖရိက ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဆောင်ရွက် ကြဖို့ လှုံ့ဆော် ဆုံးဖြတ်ချက်တွေ ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီအချက်ပဲ အာဖ ရိကတိုက်ရဲ့ ပကတိအခြေအနေကို ထင်ဟပ် ပြသနေတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

AIDS ရောဂါနှင့် ပတ်သက်ပြီး ထုတ်လုပ်နေတဲ့ ဆေးဝါးများ ဈေး ကြီးနေမှုကို အာဖရိကနိုင်ငံများက အဲဒီဆေးဝါးတွေကို မိမိပြည်မှာပဲ ၎င်း ဖော်မြူလာအတိုင်း ထုတ်လုပ်ခွင့်ရယူ ထုတ်လုပ်နေမှုတွေရှိနေပါပြီ။ ဒါပေမယ့် ကူညီထောက်ပံ့မှုတွေကတော့ အများကြီးမှ အများကြီး လိုနေသေးတာပါပဲ။

ငတ်မွတ် ခေါင်းပါးခြင်းကို ပြန်လည်ဆန်းစစ် သုံးသပ်ကြည့်လိုက် တော့ သီးနှံစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်မလာဘဲ ကျဆင်းလာလို့ ဖြစ်တယ်လို့ ယေဘုယျ ကောက်ချက်ချ သတ်မှတ် နိုင်ပါတယ်။

တကယ့်တကယ်က ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်မှု ထက်စီမံခန့်ခွဲမှု ညံ့ ဖျင်းခြင်းကြောင့် ပိုပြီး အဓိက ကျပါတယ်။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ ယနေ့ ငတ်မွတ်ခေါင်း ပါးမှုဒဏ်ကိုခံစား နေရတဲ့ နိုင်ငံ ၂၅ နိုင်ငံ ရှိပါတယ်။ အဲဒီ ၂၅ နိုင်ငံစလုံး ဟာ စီမံခန့်ခွဲမှု ညံ့ဖျင်းတာကို တွေ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်တာကို တားဆီးဖို့ လုပ်ဆောင်ရာမှာ အချိန် ကြာမြင့်နိုင်သေးပေမယ့် စီမံခန့်ခွဲမှု ညံ့ဖျင်းတာက တော့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲ နိုင်ပါတယ်။

တိုးတက်ခေတ်မီလာတဲ့ နည်းပညာကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် အသုံးပြုပြီး ကောင်းမွန်တဲ့ စီမံခန့်ခွဲ ပြုကြမယ်ဆိုရင် ကမ္ဘာမြေပြင်မှာ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး ခြင်းဘေးမှ ကင်းဝေးနိုင်မှာ ဖြစ်ကြောင်းပါ။

ခေတ်မီမိ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြရအောင်ပါ။

ကလျာ၊ စက်တင်ဘာ၊ ၂၀၁၂



# ခေတ်မီမိ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်

တစ်လ ခေတ်မီမိ မောင်မိုးသူ ကမ္ဘာကြည့် မကြည့်မြင်နိုင်မိတဲ့ အတွက် ကလျာပရိသတ်ကို မောင်မိုးသူ တောင်းပန်ပါတယ်။ မောင်မိုးသူ ရေး ရေးနေတဲ့ နောက်ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ခေါင်းစီးအတိုင်းပါပဲ။ 'လွယ်အိတ်တစ်လုံးနှင့်ရွာစဉ် လည်' နေလိုက်မိတာ ပြင်ဦးလွင်၊ ကျောက်မဲ၊ ဓမ္မလေးဘက်လည်း အတော်ကြာကြာ ရောက်၊ ပြည်ကိုလည်း တစ်ညအိပ်သွား၊ ဓလွန်ဘုရားတောင် နေချင်းပြန်တစ်ခေါက် သွားလိုက်တော့ စာရေးစားပွဲမှာ မထိုင်ဖြစ်လို့ပါ။ အဲဒီရက်ထဲမှာ 'ကံကောင်းချင်လို့ လားအဆင်ပြေချင်လို့လား' မသိပါဘူး။ မောင်မိုးသူတို့အိမ်က တယ်လီဖုန်းက ၂၇ နှင့် စတင်လေ။ အဲဒီ ၂၇ နှင့်စတင်ဖုန်းတွေဟာ လုံးဝသုံးလို့ မရသလောက် ဖြစ်သွားပါပြီ။ ဒါနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဒစ်ဂျစ်တယ်တယ်လီဖုန်းများ လဲလှယ်တပ်ဆင်ဖို့ စီစဉ်ပေးပါတယ်။ ဒစ်ဂျစ်တယ်ပြောင်းလဲတပ်ဆင်ခွင့် တစ်သိန်းလေးသောင်း ကျပ်ကိုပေးသွားပြီး လိုင်းများ၊ ဖုန်းများပြုပြင်ဖို့ တစ်လစောင့်ရပါတယ်။ ခုတော့၃၇ ဖြစ်သွားပြီ။ ကောင်းသွားပါပြီ။ အဲ၊ မကောင်းသေးတဲ့ ဟိုဘက် ကာလတွေနှင့် စောင့်ဆိုင်းဆဲကာလတစ်လ လောက်မှာ ဖုန်းကဆက်မရပါဘူး။ ဒီတော့ မမဝင်း(ကလျာ)ရဲ့ နားပူနားဆာဒဏ် သက်သာသွားတာလည်းပါနိုင်ပါတယ်။ ဘာပဲပြော ပြောခုတော့ဖြင့် ဖုန်းကလည်း ကောင်းသွားပါပြီ။ မမဝင်းကလည်း

## နားပူပါပြီ။ မောင်မိုးသူလည်း ရေးရပါပြီ။

ဒီတစ်လ ရေးချင်တာကတော့ အီလက်ထရောနစ် လောကကြီးခေတ် အဟုန် နှင့် လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲနေချိန်မှာ နှေးကွေးနေသေးတဲ့ ကိစ္စတွေ လည်း ရှိနေသေးလေရဲ့ အထင်သားပြလိုက်တဲ့ ကမ္ဘာမြေကြီး ထိပ်သီး အစည်း အဝေးအကြောင်းပါ။

## ကမ္ဘာမြေထိပ်သီးအစည်းအဝေး

ကမ္ဘာမြေကြီး ထိပ်သီးအစည်းအဝေးကို တောင်အာဖရိက ကျွဲဟန် နက်စဘတ် မြို့မှာ စက်တင်ဘာ လဆန်းက ပြုလုပ်ကျင်းပပါတယ်။ ကမ္ဘာ ခေါင်းဆောင် ၁၀၀ လောက်တက်ကြပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ အမေရိကန် သမ္မတ ဂျော့ဘုရှ် မပါပါဘူး။ ဂျော့ဘုရှ်က သူ့ကိုယ်တိုင် မတက်ဘဲ နိုင်ငံခြား ရေးဝန်ကြီး ကောလင်းပါဝဲလ်ကိုပဲ တက်စေပါတယ်။ ညီလာခံ နောက်ဆုံးပိုင်း လောက်မှ ဇန်ဘာတွေကိစ္စ ပြောတဲ့အတွက် ညီလာခံမှာ မကျေနပ် ဆူသံ ပူ သံတွေ ညံ့သွားခဲ့ပါတယ်။ သူ မိန့်ခွန်းပြောတဲ့အချိန်မှာ တိုက်ရိုက်ထုတ်လွှင့် တဲ့ သတင်းလည်း ပြိုလဲတုစလောင်းကတစ်ဆင့် မောင်မိုးသူ ကြည့်လိုက်ရ ပါတယ်။ တကယ့်ကို အော်ကြဟစ်ကြတာကိုး။ လူတစ်ယောက်များ အတော် ဆူနေလို့ အစောင့်တွေက အပြင်ရောက်အောင် အတော် တွန်းထိုးပို့ရတာ မြင်ရပါတယ်။ မစွတာကောလင်း လည်း မျက်နှာမသာမယာနှင့်မိန့်ခွန်းပြော နေတာကို တွေ့ရလေရဲ့။

ကမ္ဘာမြေကြီး ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ကြဖို့ လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်နှစ် ကလည်း ရီယိုဂျေနေရိုမှာ ပြုလုပ်ခဲ့ကြဖူးပါတယ်။ သတ်မှတ်ချက်များလည်း ချခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီတုန်းကပဲ ကမ္ဘာမြေကြီး ပူလောင်လာတာကြောင့် လေ ထုထဲကို ကာဘွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်တွေ ထုတ်လွှင့်နေကြတဲ့ စက်ရုံများ၊ မော် တော်ကားများကို ကတိမပေးနိုင်ခဲ့ပါဘူး။ အမေရိကန်ကလည်း စက်ရုံတွေ အများဆုံး ရှိနေတာကိုး ။ အဲဒီကတည်းက ကမ္ဘာမြေကြီး ထိန်းသိမ်းရေး အဖွဲ့ တွေက ကျေနပ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း ခုတစ်ကြိမ် ကျွဲဟန်နက်စ ဘတ်မြို့မှာ ထိပ်သီးအစည်းအဝေး ပြုလုပ်ကျင်းပတော့ လမ်းမပေါ်မှာ အစိမ်း

ရောင် အဖွဲ့တွေက ဆန္ဒပြခဲ့ကြတာပါ။ ဆန္ဒပြသူတွေက ကွာဟမှုကို ညီလာခံကြီးက ပီပီပြင်ပြင် ဘာမှ မလုပ်နိုင်ဘူးလို့ ပြောနေကြတာပါ။

အဲဒီရက်တွေမှာပဲ The Strait Times စက်တင်ဘာ ၃ရက် နေ့ထုတ် သတင်းစာရဲ့ သတင်းတစ်ပုဒ်က စိတ်ဝင်စားစရာပါ။

ရီယို ထိပ်သီး ပြီးခဲ့တဲ့ ဆယ်နှစ်ကြာသွားခဲ့ပေမယ့် ကလေးတွေရဲ့ ဘဝဟာ ညှိုးနွမ်းနေဆဲပါပဲတဲ့။

ရီယိုမှာ လွန်ခဲ့တဲ့ဆယ်နှစ်က ထိပ်သီးအစည်းအဝေး လုပ်ပြီးတဲ့ နောက် ကုလသမဂ္ဂUN က ကလေးငယ်ရှစ်ဦးရဲ့ ဘဝကို စူးစမ်းလေ့လာမှု ပြုခဲ့ပါတယ်။

ဆယ်နှစ် ကြာပြီးတဲ့နောက် ဆင်းရဲမွဲတေမှု တိုက်ဖျက်ရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး၊ ထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲကြီး ပြုလုပ်ချိန်မှ လေ့လာစူးစမ်းခဲ့တဲ့ ကလေးရှစ်ဦးအနက် လေးဦးဟာ ငတ်မွတ်ခြင်း၊ ဆင်းရဲမွဲတေခြင်း ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းခြင်း၊ ခုပွဲကဏဇဒဏ်၊ သေဆုံးခြင်းဒဏ်များကို ခံလိုက်ကြရတာ တွေ့ရပါတယ်။

ရီယိုမှာ ကမ္ဘာမြေကြီး ထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲကြီး ကျင်းပနေချိန်မှာ အီရိဒို၊ ကေကေ၊ ဗီစူဖီ၊ ပင်ဂျင် တို့ဟာ ကမ္ဘာမြေပြင်မှာ မွေးဖွားလာခဲ့ပါတယ်။

ထောင်နှင့်ချီတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တော်များ လွန်ခဲ့တဲ့ ဆယ်နှစ် ဘရာဇီး နိုင်ငံရီယိုမှာ မပြီးပြတ် မလုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ကြတာတွေကို ခုတစ်ကြိမ်တော့ လုပ်ကြဦးစို့ရဲ့လို့ တောင်အာဖရိက ဂျီဟန်နက်စဘတ်မှာ ဆွေးနွေးကြ၊ ငြင်းခုံကြ၊ ဦးတည်ချက်တွေ ချနေကြချိန်မှာ ဒီကလေးတွေရဲ့ ဘဝလေ့လာချက်တွေက ကမ္ဘာမြေကြီး ထိပ်သီး ဆွေးနွေးပွဲကြီးမှာ ကျော်လွှားဖို့ အခက်အခဲတွေ အများကြီး ရှိနေတာကို ပြသလိုက်သလိုပါပဲလို့ Observerသတင်းစာက ဆိုပါတယ်။

(၁) တိုက်ပွဲတွေကြားထဲမှာနေရသူ အီရိဒို

ကင်ညာ မြောက်ပိုင်းမှာ မွေးပါတယ်။ လက်နက်ရောင်းဝယ်မှုတွေ ကြားမှာနေရသူပါ။ လက်နက်ကိုင် လူဆိုးတွေရဲ့ လူယက်တိုက်ခိုက်မှုတွေ

အကြိမ် ကြိမ်ခံခဲ့ရပါတယ်။ ဒီနေ့အချိန် အာဖရိကတိုက်မှာ လက်နက်ပေါင်းသန်း ၁၀၀ လောက်အရောင်းအဝယ် လုပ်ဖြစ်နေကြပါတယ်။

အီရိဒိုဟာ အမြဲ ခြောက်လှန့်ခံနေရပါတယ်။ သူတို့မိသားစုကိုကပ်လာတဲ့ လူမှန်သမျှ “ ပစ်သတ်မယ် ” လို့ ပြောနေပါတယ်။ သူ့ရဲ့ အလိုချင်ဆုံးက ဘာလဲမေးတော့ “ ရေသန့်သန့် လိုချင်တယ် ” လို့ပြောပါတယ်။

(၂) ညစ်ညမ်းပတ်ဝန်းကျင်မှာ နေရသူလေးပင်ဂျီ

ပင်ဂျီရဲ့ ဖခင်ဟာ ပင်ဂျီကို မွေးဖွားအပြီး ရက်ပိုင်းမှာပဲ ဓာတုအဆိပ်မိပြီး သေဆုံးခဲ့ရပါတယ်။ ပင်ဂျီရဲ့ အဖေဟာ အိန္ဒိယ တောင်ပိုင်း တမိန်နာဒူးဒေသ စက်ရုံလုပ်သားပါ။

ပင်ဂျီရဲ့ အစ်ကိုအကြီးဆုံးဟာ ဓာတုအဆိပ်သင့်ပြီး အိပ်ရာထ လဲနေပါတယ်။ မိခင်ဖြစ်သူကတော့ နာရီ ၈၀ ကုန်ရုန်းလုပ်နေရပါတယ်။

ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်း နေရလို့ ကျောင်းမတတ်နိုင်ဘဲ အလုပ်ခွင် ဝင်နေရပါပြီ။

(၃) ဆင်ခြေဖုံးကျပ်ကျပ်တည်းတည်းထဲ နေရသူ ကေကေ

ကေကေကတော့ လူဦးရေတွေ လူထပ်လှတဲ့ တရုတ်ပြည် တွင်မြို့ရဲ့ ဆင်ခြေဖုံးမှာ နေရသူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆင်ခြေဖုံးမှာ လူတွေက ပြတ်ကျပ်နေလွန်းလို့ အမေနှင့် အဖေဟာ အလုပ်လုပ်ရက်တွေမှာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ကွဲနေကြရပါတယ်။ တစ်ယောက် အလုပ်လုပ်တဲ့ နေရာနဲ့ တစ်ယောက် အလုပ်လုပ်တဲ့ နေရာက သွားဘို့ခက်ခဲပေတာကိုး။

သားသမီး တစ်ယောက် စီမံကိန်းအရ မွေးလာတဲ့ တစ်ယောက်တည်းသော ကေကေဟာ သူမိဘတွေကို တစ်နေ့တစ်နေ့ မိနစ်အနည်းငယ်ပဲ တွေ့နိုင်ပါသတဲ့။

(၄) သေခြင်းတွေအကြားမှာနေရသူ ဗီဖီမီ

ဗီဖီမီဟာ တောင်ပိုင်း အာဖရိကလူမည်းများရဲ့ ဒေသမှာ ဆင်းရဲ

ငတ်မွတ်ခြင်းနှင့် တိုက်ပွဲတွေအကြားမှာ မွေးဖွားလာသူပါ။ ယမန်နှစ်က ကိုးလအတွင်းမှာ တိုက်ပွဲအကြား လူပေါင်း ၁၅,၀၁၀ သေဆုံးခဲ့ပါတယ်။

ဗီဒီဗီ မွေးဖွားတဲ့ သွမ်းဟီရ် မြို့ကလေးဟာ မွေးဖွားကြီးပြင်းဖို့ မတော်တဲ့ အရပ် ဖြစ်နေပါတယ်။

HIV ရောဂါဆိုးကြီးက အမြဲခြိမ်းခြောက်နေပြီး အာဖရိက တောင်ပိုင်းဒေသမှာ ကိုးဦးမှာ တစ်ဦး HIVရောဂါ ဖြစ်နေပေမယ့် ထိပ်သီးအစည်းအဝေးက ဘာမှ ခုခံဖို့ လုပ်မပေးနိုင်သေးဘဲ ရှိနေပါတယ်။

ဒီကလေး ၄ဦးဟာ ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ ထိပ်သီးဆွေးနွေးပွဲရက်မှာ မွေးဖွားပြီး ကုလသမဂ္ဂ(UN) က လေ့လာ စူးစမ်းမှုပြုခဲ့တဲ့ ကလေး ရှစ်ဦးထဲက လေးဦးဖြစ်ပါတယ်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံက ပင်ဂျီဟာ သိန်းနှင့် သန်းနှင့် ချီပြီး ဒုက္ခဆင်းရဲကို ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ ကလေးငယ်တွေထဲက တစ်ယောက်ပါပဲ။ သူတို့ရဲ့ဘဝဟာ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းခြင်း၊ သေဆုံးခြင်း၊ များကိုရင်ဆိုင်ပြီး ညှိုးလျှော့နွမ်းလျနေကြဆဲ ဖြစ်ပါသတဲ့။

ဆယ်နှစ်တာ လေ့လာမှုများ အရ ကလေးငယ်များကို အများဆုံး သေကျေဖျက်စီးစေတဲ့ “ရောဂါဘယ” ကိုတိုက်ဖျက်ရေးမှာ မပြည့်စုံ မလုံလောက် နှေးကွေးနေဆဲပါပဲတဲ့။

ရီယိုထိပ်သီးအစည်းအဝေး ပြီးလို့ သုံလဲပဲ ကြာသေးတယ်။ လေ့လာစူးစမ်းမှုပြုနေတဲ့ ကလေးရှစ်ဦးအနက် တစ်ဦးဟာ ဗင်နီဇွဲလားနိုင်ငံ၊ အမေရိကန်မိုးတောကြီးထဲမှာ အမည်တောင် မမှည့်ရသေးခင် သေဆုံးသွားခဲ့ရပါတယ်။ ကလေးမလေးရဲ့ မိဘများက သူတို့အရပ်မှာ ကလေးငယ်တွေက သေဆုံးကြလွန်းလို့ တစ်နှစ်ပြည့်မှ နာမည်ပေးမယ်လို့ စီစဉ်ထားကြလေတော့ ကလေးမလေးဟာ နာမည်တောင် မမှည့်ရသေးခင်မှာ ကွယ်လွန်သွားရှာပါတယ်။

ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှု တိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့ ဒါရိုက်တာ မစ္စတာဘယ်ရီကုတ်က တကယ် ပြုပြင်ရေးတွေကို ထိထိရောက်ရောက် မလုပ်နိုင်ကြသေးဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။

“ ကျုပ်တို့ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တွေက ရီယိုရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တွေကို

လက်တွေ့အကောင်အထည် ဖော်ကြမယ့်အစား မသိကျိုးကျွန် လုပ်နေကြတယ် ” လို့ဆိုပါတယ်။

စာရင်းဇယား များအရ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်မှာ မွေးဖွားတဲ့ ကလေး ၁၀၀ မှာ ၅၃ ယောက်ဟာအာရှတိုက်မှာ မွေးဖွားကြတာဖြစ်တယ်။ ၁၉ယောက်ဟာ အိန္ဒိယမှာ မွေးပြီး၊ တရုတ်က ၁၅ ယောက်ပွေးပါတယ်။ အာဖရိက ဆာဟာရနယ်မြေက ၁၉ ယောက်မွေးပြီး ချမ်းသာတဲ့နိုင်ငံများ၊ စက်မှုနိုင်ငံများကတော့ ၇ ယောက်ပဲ မွေးပါသတဲ့။

ကုလသမဂ္ဂ ကလေးသူငယ်များ ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ ယူနီဆက်ရဲ့ တာဝန်ခံ တစ်ဦး ပြောတာက... .

“ ခုလို လူမှုပြုပြင်ရေးတွေ နှောင့်နှေးနေကြဦးမယ် ဆိုရင် မွေးဖွားလာတဲ့ ကလေး ၁၀၀ မှာ ၁၉ ယောက်ဟာ သန့်ရှင်းတဲ့ သောက်ရေ သောက်သုံးစရာမရှိဘဲ ဖြစ်နေမယ်။ အယောက် ၄၀ ဟာ ကျန်းမာသန့်ရှင်းမှု၊ ဆေးဝါးကုသမှု မရှိဘဲ ဖြစ်နေမယ်။ အယောက် ၃၀ ဟာ သူတို့ရဲ့သက်တမ်း ပထမငါးနှစ်မှာ အာဟာရ ချို့တဲ့နေမယ်။ ရောဂါထယများနှင့် ရင်ဆိုင်ရမယ်”

ပညာရေးနှင့် ပတ်သက်ပြီး လေ့လာချက်အရ ၂၀၀၀ပြည့်နှစ်မှာ မွေးဖွားတဲ့ ကလေးတွေရဲ့ ၁၇ ရာနှုန်းဟာ ကျောင်းကိုလုံးဝ မသွားနိုင်ဘူး။ ကျောင်းသွားနိုင်တဲ့ သူတွေထဲကလည်း လေးပုံတစ်ပုံလောက် ဟာ ၁၁ နှစ်အရွယ်မှာ ကျောင်းကထွက်ပြီး အလုပ်ထဲ ဝင်ရမယ်။

ဒါပေမယ့် ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်မှာ မွေးတဲ့ ကလေးတစ်ယောက်ရဲ့ သက်တမ်းဟာ ၆၃ နှစ်တော့ ရှိနိုင်တယ်လို့ ခန့်မှန်းကြတယ်။ တစ်ခုတော့ ရှိတာပေါ့လေ။ အဲဒီကလေးဟာ ဘယ်မှာ မွေး၊ ဘယ်မှာ ကြီးသလဲဆိုတဲ့ ကြီးကြီးမားမား ရှိနိုင်ပါသတဲ့။

စက်မှုနိုင်ငံတွေမှာ ၇၈ နှစ်အထိ နေနိုင်သလို အခြားနိုင်ငံပေါင်း ၄၀ နိုင်ငံမှာတော့ အိတ်စ်ရောဂါ အပါအဝင် ရောဂါဘယ ဒဏ်တွေကြောင့် ၅၈ နှစ်လောက်ပဲ နေနိုင်မယ်လို့ ခန့်မှန်းကြတယ်။

ဂျီဟန်နက်စဘတ်မှာ ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင် ၁၀၀ ကျော်တို့ဟာ ၁၀ ရက်ကျော်အစည်းအဝေး ထိုင်ပြီး ကမ္ဘာ တစ်ဝန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက်

မောင်ရိုးသူ

ခရစ်နှစ် ၂၀၁၂ ခု အကောင်အထည်ဖော်ရေး ညှိနှိုင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။  
တကယ် လက်တွေ့ လုပ်ဖြစ်နိုင်မှ အကျိုးရှိနိုင်တာပါ။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြရအောင်ပါ။

ကလျာ၊ အောက်တိုဘာ၊ ၂၀၀၂



### ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်

သူဟာ ကမ္ဘာကြီးကိုပြောင်းလဲခဲ့တယ်။ ပြည်သူလူထုရဲ့ မဲဆန္ဒကတ်  
ပြားတစ်ပြားမှလည်း မပါခဲ့ဘူး။ စစ်တပ်ကြီးကိုလည်း မထူထောင်ခဲ့ဘဲနဲ့ပါ။  
အဲဒီသူဆိုတာက အဲလ်ဘတ်အိုင်းစတိုင်းပါပဲ။ အိုင်းစတိုင်းဟာ စိတ်ကူးလေး  
တစ်ခုနှင့်ပဲ အနာဂတ်ကမ္ဘာကြီးကို ပြောင်းလဲစေခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ စိတ်ကူး  
ကို တစ်စတစ်ဆုံး ထဲထဲဝင်ဝင် ဖမ်းယူဆုပ်ကိုင်နိုင်ဖို့ မလွယ်လှပေမယ့် ၁၉၁၅  
ခုနှစ် သူထုတ်ပြန်လိုက်တဲ့ ရီလေတစ်ဗတ်သဘောတရား အခြေခံကတော့ ကလေး  
ကစားသလို ရိုးစင်းလှပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလိုရိုးစင်းတဲ့ သဘောတရားကပဲ  
ရှုပဗေဒရဲ့ ရွှေခေတ်ကြီးကို ဖန်တီးနိုင်ခဲ့ပြီး ၂၀ ရာစုခေတ်ကြီးရဲ့ အနာဂတ်ခရီးကို  
ပြုပြင်ပြောင်းလဲနိုင်စေခဲ့ပါတယ်။ ကမ္ဘာကြီးရဲ့ အနာဂတ်ဆိုတာကိုစစ်ပွဲတွေ၊  
တော်လှန်ရေးတွေနှင့် ပြောင်းကြရမှာ မဟုတ်ဘူး။ သိပ္ပံရဲ့ အတွေးအမြင်နှင့် ပြောင်းရ  
မှာလို့ ပြသလိုက်တာပါပဲ။

ဟုတ်ပါပြီ။ ဆရာကြီးအိုင်းစတိုင်း စလိုက်ရာက ရှုပဗေဒဟာ ငွေငွေ  
ယခင် အချိန်တွေကနဲ့ မတူတော့ဘူး။ အစစအရာရာ ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပါပြီ။  
အင်တာနက်တွေ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါပြီ။ အနုမြူဇွဲတွေလည်း တည်ဆောက်ခဲ့ကြပါပြီ။  
ဆရာကြီးအိုင်းစတိုင်းရဲ့ ထက်မြက်ထူးချွန်တဲ့ စွမ်းရည်ဟာ ၂၀ ရာစုကို အချိန်

သီဟရတနာစာပေ

မြင့်ပေးခဲ့ပါပြီ။ ကဲ၊ နောက်လာမယ့် တစ်ခေတ်ကကော ဘယ်လိုများ ဖြစ်ကြမှာ ပါလိမ့်။ အဲဒီလို ကြီးကျယ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘုရားဘုရားက အနာဂတ်ကမ္ဘာကိုပြုပြင် စေဦးမယ်လား။ အဲဒီလိုတော့ ဖြစ်လာနိုင်တော့မယ် မဟုတ်ပေဘူး။

အချိန်တွေ ခေတ်တွေက ပြောင်းလဲလာခဲ့ပြီလေ။

ဆရာကြီးအိုင်းစတိုင်း ခေတ်ကလို နေ့မှာရုံးတက်၊ ညကျတော့ သိပ္ပံ ပညာလေ့လာသူလေ့လာ လုပ်ကြတဲ့ခေတ် မဟုတ်တော့ဘူး။ အဲဒီခေတ်တုန်းက တော့ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုတာ သိပ္ပံပညာရှင် တစ်ဦးဦးရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အားထုတ် တီထွင်မှု အချိန်လေ။ သူတို့ရဲ့ အိမ်ခြေအောက်ခန်းဂိုထောင်လို နေရာ တိုင်းမှာ စမ်းသပ် တီထွင်မှုတွေ လုပ်ခဲ့ကြရတာ။

ခုခေတ်ကျတော့ အလွန်ကြီးမားတဲ့ ဓာတ်ခွဲခန်းတွေ၊ သုတေသနခန်း တွေအများကြီးကို အစိုးရက၊ တက္ကသိုလ်တွေက၊ ဧရာမ ကော်ပိုရေးရှင်းလုပ် ငန်းကြီးတွေက၊ ချမ်းသာတဲ့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်ကြီးတွေက သိပ္ပံပညာရဲ့ နည်းပညာရဲ့ အသစ် အသစ် တွေ့ရှိဖို့အတွက် သူထက်ငါ ဦးအောင် သုတေသ န ပြုကြ၊ စမ်းသပ်ကြလုပ်နေကြတာလေ။ အဲဒီ ဓာတ်ခွဲခန်းကြီးတွေ၊ သုတေ သနဌာနကြီးတွေမှာ တော်ပေ၊ တတ်ပေ၊ စွမ်းပေဆိုတဲ့ လူတွေကိုစုပေါင်း ခေါ် ယူထားပြီး အချိန်ပြည့် သုတေသနလုပ်၊ ဓာတ်ခွဲပြီး အသစ်အသစ်တွေကိုရှာ ဖွေစမ်းနေကြတာ။ ဒီတော့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ ထူးချွန်ပြောင်မြောက် မှုဟာ တန်ဖိုးကြီးဆဲဖြစ်ပေမယ့် ယေဘုယျခြုံငုံတဲ့ သဘောတရားအရတော့ စွမ်းမော်ထုတ်ရရှိမှုတရားတွေဟာလူတစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းအပေါ်မှာတည် တဲ့ သဘောတော့ သိပ်မရှိတော့ဘူး။

ယေလ်တက္ကသိုလ်က သမိုင်းပညာရှင် ဒင်နီရယ်ကိလ်က-

“၁၉ ရာစု နောက်ပိုင်းတုန်းက တစ်ကိုယ်တော် တစ်ဦးချင်း တီထွင် မှုတွေ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ကြပါတယ်။ ခုတော့ဖြင့် စုပေါင်းတီထွင်မှုတွေ ပြုလုပ်လာ ကြတယ်။ သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာလောကမှာ တကယ့်ချန်ပီယံဂျီနီယပ်စ် (Ge- niuses) တွေအပြည့်ညစ်နေပြီး လူတိုင်းဟာ ပြဿနာ၊ လုပ်စရာအများကြီးကို အချိန်ပြည့်လုပ်နေကြတဲ့ ခေတ်ပါပဲ” လို့ဆိုပါတယ်။

ဆိုလိုတာက ဖြစ်နေတဲ့အခြေအနေက ဒီနေ့ကမ္ဘာကြီး၊ လူ့လောက

ဟာ ပိုပြီးတိုးတက်ဖြစ်ပေါ်ထွန်းကားမှုတွေကို စနစ်တကျ ယုံကြည်အားထား စရာ လုပ်ကိုင်နေကြခြင်းပါပဲ။

ထိုးဖောက် တီထွင်မှုတွေဟာ အစတုန်းကတော့လိုအပ်ချက်တွေ ကြောင့် ကြုံစည်၊ ဖန်တီး၊ တီထွင်ကြရတာကိုး။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးကာလတုန်း က အမေ ရိကန်တပ်မတော်ဟာ ကောင်းကင်ထက်ကလေးယာဉ်တွေကို ပစ်ချ နိုင်ဖို့၊ လေယာဉ်ကို တိုက်ရိုက်မထိတောင်မှ လေယာဉ်ကိုဖျက်ဆီးဖို့လို အပ်လာ တယ်လေ။ အဲဒီ အချိန်မှာလေထဲမှာရောက်နေတဲ့ ဝဲးဆဲဟာ ဘယ်အချိန်မှာ ဘယ်လို ပေါက်ကွဲရမယ်ဆိုတာမသိဘူး။ ဒီတော့အမေရိကန်စစ်ဌာနချုပ် ပင်တဂွန်ကအသုံးချ ရူပဗေဒပညာရှင်တွေရဲ့ ဓာတ်ခွဲခန်း၊ ဘဲလ်တီမိုး တက္ကသိုလ်ရဲ့ ဓာတ်ခွဲခန်းကိုတာဝန်ပေးခဲ့ရတယ်။ အဲဒီမှာကပလတ်စတစ် အီလက်ထရောမက်ဂနက်တစ်နှင့်တခြား စပယ်ရှယ်လစ်တွေရှိတယ်။ သူတို့ တီထွင်ဖန်တီးလိုက်ကြတဲ့သတ်မှတ်ထားချိန်၊ လေထုထဲမှာပေါက်ကွဲစေနိုင်တဲ့ ဝဲးဆဲတွေဟာစစ်ကြီးမှာအနိုင်ရစေဖို့အထောက်အကူ ပြုနိုင်ခဲ့တယ်။ နောက်တော့ အနုမြူဝဲးတီထွင်ခဲ့ကြတာပေါ့။

အဲဒါ အဲဒီအချိန်က တီထွင်မှုပဲ။

ခုခေတ် စုပေါင်းတီထွင် လုပ်ဆောင်မှုခေတ်ဟာတစ်ဦးချင်းရဲ့အရည် အသွေးကို ကျန်တစ်ယောက်က မသိနိုင်တော့ဘူးဖြစ်လာတယ်လေ။

ဝါရှင်တန်ရှိ ကျေးမေဆန်တက္ကသိုလ် နည်းပညာကျွမ်းကျင်သူ ဆရာ ကြီး ဒွန်ကက်ရှ်က-

“အမေရိကန်ပြည်က မော်တော်ကားသူဌေးကြီး ဟင်နရီဖို့ဒ်ဟာ သူ့မော်တော်ကား အစိတ်အပိုင်းတွေကို ဘယ်သူလုပ်တယ်၊ ဘယ်လို တပ်ဆင် တယ်ဆိုတာ အသေးစိတ် သိနိုင်ခဲ့ပေမယ့် ခုခေတ် တိုယိုတာက ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဘယ်သူမှ တစ်ခုစီရဲ့ အသေးစိတ်ကို မသိနိုင်ကြတော့ပါဘူး” လို့ဆိုပါတယ်။ သဘောကတော့ ဟိုးရှေးတုန်းကလို တစ်ကိုယ်ချင်းက အားလုံးသိနိုင်တဲ့ခေတ်၊ သိရတဲ့ခေတ်မဟုတ်တော့ဘဲ နယ်မြေတစ်ခုစီ ၊ တစ်ပိုင်းတစ်စိတ်စီမှာ ကျွမ်း ကျင်မှုတွေ စူးစိုက်ကြပြီး၊ ပိုပြီး တိုးတက်သည်ထက် တိုးတက်အောင်လုပ်ကြ တဲ့သဘောကို ပြောတာပါ။

ကြုံလို့ ပြောရဦးမယ်။ မောင်မိုးသူ ချော်လဲ၊ ခြေထောက်ကျိုးလို့ ဆေးရုံတက်ခဲ့စိတ်ကုသရတဲ့အကြောင်း စာတွေမှာ ရေးဖူးပါတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်က မောင်မိုးသူရဲ့ အမေလည်း တင်ပဆုံအတွင်းက အရိုးဆွေးတာကို အစားထိုးလဲလှယ်ကုသပါတယ်။ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်စွာမန္တလေးဆေးရုံအရိုးဌာနကိုအမြဲလာရောက်ကူညီလူဒါန်းနေတဲ့ ပြင်သစ်နိုင်ငံက ပါမောက္ခဆရာကြီးပီတစ်ခွဲစိတ်ကုသပေးတာပါ။ သူ့ကိုကူညီပေးနေကြရတဲ့ စာသင်တပည့်ဆရာဝန်မလေးရဲ့ ပြောကြားချက်အရ ဆရာကြီးပီတစ်ဟာ အရိုးခွဲစိတ်ကုသရေးပါရဂူကြီး ဖြစ်ပေမယ့် ခြေထောက်ပဲအထူးပြုခဲ့သူဖြစ်ပါသတဲ့။ လက်တို့တခြားနေရာတို့က အရိုးပြဿနာများကို သူမလုပ်ဘူး၊ မခွဲဘူးဆိုပဲ။ တစ်မျိုးတစ်ခုတည်းပဲ ဖူးစူးစိုက်စိုက်လေ့လာဆည်းပူး၊ ကျွမ်းကျင်မှုဖြစ်သည့်ထက်ဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်နေပါတယ်လို့ ဆိုသကဲ့။

အဲလေ၊ ကျန်တဲ့ အရိုးအစိတ်အပိုင်းဆိုင်ရာများလည်း သူနည်းတူချွန်ပိယံတွေရှိကြ၊ လုပ်နေကြလေတော့ ဖြစ်တာပေါ့၊ ရတာပေါ့၊ မရှိတဲ့နေရာကျတော့ ခွဲစိတ်ဆရာဝန်ဆိုရင် ခြေရယ်၊ လက်ရယ်၊ ဘယ် ရွေးနေနိုင်ပါ့မလဲ အကုန် ခွဲစိတ်ကြရတာပေါ့။

ထပ်ပြီး ကြုံတာ တစ်ခု ပြောရဦးမယ်။ နိုင်ငံခြားက သတင်းမဂ္ဂဇင်း တစ်စောင်က အယ်ဒီတာတစ်ဦးကို မောင်မိုးသူတို့က တစ်ည စားသောက်ဆိုင်တစ်ဆိုင်မှာ ကျွေးမွေးဧည့်ခံ စကားပြောကြပါတယ်။

စကားပြော ကြတော့ အကြောင်းအရာ တော်တော်များများမှာ မောင်မိုးသူ ကသိနေတာတွေ့ရတော့ သိပ် အံ့ဩသွားပါတယ်။ သူက ပြောတယ်။ "ခင်ဗျားတို့ အယ်ဒီတာဆိုတာ တယ်တော်ပါတယ်လား" တဲ့။ ချီးကျူးတာပေါ့လေ။ မောင်မိုးသူ ရှက်သွားလိုက်တာ၊ ရှက်ရတာက ဒီလိုလေ။ မောင်မိုးသူ တို့တိုင်းပြည်၊ မောင်မိုးသူတို့ရဲ့အခြေအနေက အယ်ဒီတာတစ်ယောက်ဟာ ကိစ္စအားလုံးကို နည်းနည်းစီ သဘောပေါက်ထား၊ တစိုက်ထားရတာကိုး။ အဲ၊ ဘယ်တစ်ခုမှ စပယ်ရှယ် ကျွမ်းကျင်မှုရှိအောင် မတတ်ကြတာပါပဲ။ " အရှေ့တောင်အာရှ စီးပွားရေးပြဿနာ" ကိုဆွေးနွေးမိကြတော့မှ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ လေ့

လာစူးစမ်းထားပုံကိုတွေ့ရပြီး မောင်မိုးသူများသွားရတော့တာလေ။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ တကယ့်ကို နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ်၊ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း၊ ဒီအကြောင်း အရာတစ်ခုတည်းကိုပဲ စပယ်ရှယ်လေ့လာထားတာကိုး။ အဲဒီမှာ မောင်မိုးသူ သိသမျှက အားလုံးအပေါ်ယံအသေးအဖွဲ့တွေချည်းပါပဲ။ အဲဒီလိုခြားနားပါတယ်။

ဒီနေ့ခေတ်ရဲ့ ပြောင်းလဲမှုက အဲဒီလိုပါ။ သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာ ပြောင်းလဲမှုဟာ ပေါက်ကွဲမှုလို ဆိုရလောက်အောင် ဖြစ်ထွန်းနေပါတယ်။ ဒီနေ့ထုတ်တဲ့ ထွက်တဲ့ ပစ္စည်းတစ်ခုဟာ မနက်ဖြန်မှာ ခေတ်မမီတော့ဘူး ဖြစ်နေပါတယ်။ ဥပမာ- ကွန်ပျူတာကိုပဲ ကြည့်။ ကွန်ပျူတာ တစ်လုံး ဒီနေ့ဝယ်လိုက်ရင် လက်ထဲရောက်တာနဲ့ နောက်ကျသွားပြီး နောက်အသစ်တစ်မျိုးက ပေါ်လာနေပြီလေ။ ထွက်နေပြီလေ။

အဲဒီလို သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာ ပေါက်ကွဲ မှုဟာ လူသားတွေရဲ့ တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်မှု အတွက် အများကြီး အထောက်အကူပြု နေတာမို့ နောက် ၁၀ နှစ် ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှာ ဘာဖြစ်မလဲဆိုတာ မှန်းဆဖို့တောင် ခက်လှပါတယ်။

အဲဒီ သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာ ဖန်တီးတီထွင်မှုများမှာ ပစ္စည်းများကို ဆန်းသစ်စေမှု၊ တီထွင်မှုဟာ ခု နောက်ဆုံး တွေ့ရှိလာကြတဲ့ မျိုးရိုးဗီဇ ဂျင်နက်တစ် (Genetics) နယ်မြေမှာ တွေ့ရှိလာတဲ့ တွေ့ရှိမှုလောက် ဘာမှမကြီးကျယ်ဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။ ဘယ်လောက် စွမ်းပါသလဲဆိုရင် ပုံတူမျိုးပွားတိရစ္ဆာန်များကို ဖန်တီးလာနိုင်ရာက လူသားတွေကိုလည်း ပုံတူမျိုးပွားများ ဖန်တီးနိုင်လာပြီမို့ ဖန်တီးမလား၊ မဖန်တီးရဘူးလားဆိုတာ ပြဿနာတက်နေကြပြီလေ။

ဆရာကြီးတိုင်စတိုင်းရဲ့ တီထွင်မှုအသီးအပွင့်ကို ဒီနေ့ လူသားများ ခံစား စံစားနေကြရသလို... .

ဒီနေ့ သိပ္ပံနှင့်နည်းပညာ တီထွင်သူများရဲ့ စိုက်ပျိုးတဲ့ ပျိုးစေ့က ဘာအပင်များ ပေါက်လာမှာပါလိမ့် ၊ ဘာအသီးများ လူသားတွေ စားသုံးကြရမှာပါလိမ့်။ တွေးစရာပါ။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြရအောင်ပါ။





# ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်

ခေတ်မီမီကို မောင်မိုးသူ ရေးခဲ့တာ အတော်ကြာပါပြီ။

မမဝင်း(ဒေါ်စောကလျာ- 'စော'က အပိုထည့်ထားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အမြဲတမ်း စောစောကြီး သတိပေး၊ ဝီရိယကောင်း၊ စာမူတောင်းတတ်လွန်းလို့ ကလျာရှေ့မှာ စောတတ်ထားတာပါ)က ခုလည်း ဇန်နဝါရီ မဂ္ဂဇင်း မမြင်ရသေးဘူး။ ဖေဖော်ဝါရီအတွက် တောင်းနေပါပြီ။ တောင်းပြန်တော့လည်း ရေးရပြန်တာပါပဲ။

မမဝင်း အကြောင်းပြုလေတော့ ဒီတစ်လတော့ဖြင့် 'အမျိုးသမီး'တွေ အကြောင်း ရေးချင်ပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ ထိပ်တန်းနေရာမှာ ဟိုယခင်ယခင်လောက် များကတော့ အမျိုးသားများကပဲ အပိုင်စီးနေရာယူခဲ့ကြတာကလား။ ခုတော့ဖြင့် အမျိုးသမီးတွေ နေရာယူ၊ နေရာရလာလိုက်ကြတာအံ့မခန်းပါပဲ။ အမျိုးသမီးခေတ်ကြီးပဲ ရောက်တော့မယောင်ယောင်ပဲ။ ချက်ချင်းလက်ငင်း မြန်မြန် ဆန်ဆန်ကြီးတော့ ရောက်ချင်မှ ရောက်မယ်ပေါ့လေ။ ဒါပေမယ့် တစ်ရိပ်ရိပ်တက်လာတဲ့ အမျိုးသမီးရဲ့ နေရာရမှုကတော့ ဘယ်သူ့မှ မငြင်းပယ် နိုင်ကြတော့ပါဘူး။ အထူးသဖြင့် အိုင်တီခေါ်တဲ့ သတင်းခေတ်ကြီးထဲမှာ သိသိသာသာ မြန်ဆန်လာတာကို တွေ့နေရပါတယ်။

အမေရိကန်မှာHollywood Reporter သတင်းစာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီ သတင်းစာက လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၁ နှစ်က အားမာန်ရှိပြီး နေရာရလာကြတဲ့ အမျိုးသမီးကြီး ၅၀ကို ရွေးချယ်ပြီး နံပါတ်စဉ်ထိုးဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။ ယခု ၁၀နှစ်ပြန်လာတဲ့ အခါမှာတော့ ကျော်ကြားအောင်မြင်လုပ်ငန်းရှင် အမျိုးသမီးကျော်၅၀ ကနေ အရေအတွက်အားဖြင့် ၁၀၀ရှိလာခဲ့ပါပြီ။ အဲဒါက မနှစ်ကပါပဲ။ ဒီတော့ ၁၀နှစ် ကာလအတွင်းမှာ အရေအတွက် ၅၀ကနေ ၁၀၀အထိ နှစ်ဆတိုးလာတာကို တွေ့ရတာ အံ့မခန်းဖြစ်ရပ်ပဲလို့ ဆိုရတော့မှာပါ။ ဒီသတင်းစာကြီးက ဟောလီဝုဒ်ကို အခြေပြုလေတော့Show Big ခေါ်တဲ့ ဖျော်ဖြေရေး စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကို အထူး ပြု လေ့လာထားတာပါ။

ပါရမောင့် ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီကြီးရဲ့ ပထမဆုံးအမျိုးသမီးချယ်ယာမင် ရှယ်ရိုလန်စင်းဟာအမျိုးသမီးကျော်တစ်ရာရဲ့ထိပ်ဆုံးနေရာကဖော် ပြခဲ့ရပါတယ်။

ရှယ်ရီဟာ ၁၉၉၂ ခုနှစ်က ပထမဆုံး ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီကြီးတစ်ခုရဲ့ အမျိုးသမီးချယ်ယာမင်ဖြစ်လာသူတစ်ဦးပါပဲ။ ရှယ်ရီဟာ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကား ထုတ်လုပ်ရာမှာ စွန့်စွန့်စားစား အန္တရာယ်များလှတဲ့ ဇာတ်ကားမျိုး ထုတ်လုပ် ရိုက်ကူးဖို့ သတ္တိကောင်းလှသူ အဖြစ်နာမည်ရပါတယ်။ ငွေရေးကြေးရေးတာဝန် ယူမှုလည်း တခြား စတူဒီယိုတွေနှင့် မျှဝေခံယူရဲတယ်။ စိတ်ဓာတ်အားမာန် ကောင်းကောင်းနှင့် ဖျော်ဖြေရေးလုပ်ငန်းနယ်မြေကြီးကို ငွေရေးကြေးရေး အောင်မြင်မှုပါရအောင်၊ တိုးတက်မြှင့်မားအောင် ပထမနေရာ ရပေတာပဲလို့ အယ်ဒီတာများက ဝေဖန်ချီးကျူးခံရသူဖြစ်ပါတယ်။

နံပါတ် ၂ နေရာကိုတော့ ယူနီဗာဆယ် ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီရဲ့ထုတ်လုပ်ရေး ချယ်ယာမင် စတေစီစနိုက်ဒါကရပါတယ်။ (မနှစ်ကပထမရခဲ့သူဖြစ်ပါတယ်)

ထိပ်ဆုံးက ၅ယောက်မှာတတိယနေရာကိုတော့ဆိုနီရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီ ချယ်ယာမင် အေမီဝါစကယ်ကရပါတယ်။ စတူထ္တနေရာကိုတော့ C.B. S အင် တာတိုန်းမင့်ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်တဲ့ နင်စီတယ်လင်ကရပါတယ်။ ပဉ္စမကတော့ ဆိုနီ တေးဂီတလုပ်ငန်းက အမှုဆောင်အရာရှိ မစ်ရှယ်အန်သိုနီကရပါတယ်။

ကဲ ထိပ်ဆုံးက ငါးနေရာမှာရတဲ့ အမျိုးသမီး ၅ ဦးဟာ လုပ်ငန်း ကုမ္ပဏီကြီးတွေမှာ ဦးစီးဦးဆောင်ပြုပြီး အောင်မြင်အောင်လုပ်ဆောင်နေသူများ

ဆိုတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဟို ယခင်ယခင်တုန်းက ဒီနေရာတွေမှာ အမျိုးသားများသာ မောင်ပိုင်စီးထားကြပြီး အမျိုးသမီးများနှင့် လားလားမှ မဆိုင်ဆိုတဲ့ နေရာမျိုးတွေဖြစ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ဟိုလီဝုဒ်လို နေရာမျိုးမှာ ချယ်ယာမင်၊ ဥက္ကဋ္ဌဆိုတဲ့ နေရာဟာရတောင့်ရခဲ၊ ရပြန်ရင်လည်း ဖင်ပူအောင်နေရဖို့ခက်တဲ့ နေရာ၊ ရာထူးတွေဖြစ်ပါတယ်။ အနုပညာစီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုတာ မရေရာ၊ မသေချာလှတဲ့လုပ်ငန်းလေ။ အဲဒီလို ထိပ်သီးပိုင်းကနေရာတွေဆိုတာ အောင်မြင်မှုရတုန်းမှာခန့်ကြတာပေးကြတာ။ ခုနဲ့၊ ခုကဲ့ကြည့် ခုထွက်ပဲ။ အဲဒီလိုနေရာမျိုးတွေမှာ အမျိုးသမီးတွေ ရောက်နေကြပြီး ရနေကြပြီးမို့ 'အမျိုးသမီးကျော် ၁၀၀'လို့ ရွေးတဲ့သူက ရွေးပေးကြတာပေါ့လေ။

ဒီ 'အမျိုးသမီးကျော် ၁၀၀' ရွေးချယ်မှုဟာ လုပ်ငန်း၊ စီးပွားရေးအောင်မြင်မှု ရှုထောင့်က ရွေးတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ထင်ရှားတဲ့ အောင်မြင်ကျော်ကြားတဲ့ 'စတား' ကြီးတွေလည်း ပါဝင်လာတာ တွေ့ရပါတယ်။

"ရုပ်ရှင်နယ်မှာလည်း အမျိုးသမီးဇာတ်ဆောင်တွေဟာ သရုပ်ဆောင်သက်သက် မဟုတ်တော့ဘူးလေ။ လုပ်ငန်းခွင်ထဲမှာ တာဝန်ယူလုပ် ဆောင်ကြတဲ့ အခြေအနေကို ရောက်ရှိနေကြပြီ" လို့ ပြောပါတယ်။

"ဥပမာပေးရရင် ဂျူလီယာ ရောဘတ်ပေါ့၊ ဂျူလီယာရောဘတ်ဟာ ကားတစ်ကားရိုက်မယ်ဆိုရင် ပိုက်ဆံအများကြီးတောင်းလို့လည်းရပြီ၊ ကိုယ်ပိုင်ထုတ်လုပ်ရေးကိုလည်းလုပ်နိုင်ပြီ၊ ကြိုက်နှစ်သက်ရာ ဇာတ်လမ်း၊ ဇာတ်ဆောင်၊ ဒါရိုက်တာကိုလည်း ရွေးချယ်လို့ရပြီလေ။ လုပ်ငန်းတစ်ခုလုံးကို ဦးဆောင်ဦးရွက်လုပ်နိုင်သူတစ်ဦး ဖြစ်လာခဲ့ပြီ" လို့ ထောက်ပြပါတယ်။

ဂျူလီယာရောဘတ်လိုပဲ ရိပ်ဝီသာ စပွန်းတို့၊ ဂျန်ဖာလိုပက်စ်တို့လည်း ဦးဆောင်လာကြတာ တွေ့ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့်ပေါ့လေ။ သရုပ်ဆောင်မဟုတ်တဲ့အခြားအမျိုးသမီးတွေကနေရာတက်လာတာတွေ့ရပြီးဂျူလီယာရောဘတ်တို့ မဒေါနားတို့က အဆင့်လျှော့ကျသွားတာကို တွေ့ရပါတယ်။

ယခင်နှစ်က နံပါတ်၃နေရာမှာချိတ်ခဲ့တဲ့ဂျူလီယာရောဘတ်ဟာဒီနှစ်တော့ နံပါတ် ၁၂ နေရာထိလျှော့ကျခဲ့ပြီး မဒေါနားကတော့ မနှစ်က ၄၂နေရာမှာ ချိတ်ခဲ့ပေမယ့် ဒီနှစ် နံပါတ် ၆၀ အထိ လျှော့ကျခဲ့ပါတယ်။

ရွေးချယ်သူများက စီးပွားရေးအောင်မြင်မှုကို အဓိက ထားလေတော့ ဂျူလီယာရောဘတ်တို့၊ မဒေါနားတို့ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍဟာ လုပ်ငန်း အောင်မြင်မှု နေရာမှာ ထိပ်ဆုံးမှာ ဘယ်နေနိုင်ပါ့မလဲလေ။ သူ့ထက် သူ လူစွမ်းကောင်းအမျိုးသမီးတွေက လုပ်ငန်းခွင်တွေမှာ ပေါ်လာနေကြတာကိုး။

လုပ်ငန်းအောင်မြင်မှုများကို လေ့လာကြည့်တဲ့အခါမှာ ဟိုလီဝုဒ် ရုပ်ရှင်လုပ်ငန်းမှာ ဦးဆောင်အဖြစ် လုပ်ကြတဲ့ အမျိုးသမီးများ နေရာရလာကြတာကိုတွေ့နိုင်ပါတယ်။

ဟိုလီဝုဒ် ရုပ်ရှင်သမိုင်းမှာ ဒီနှစ်ဝင်ငွေအကောင်းဆုံးဖြစ်တဲ့ Spider Man ဇာတ်ကားရဲ့ ရိုက်ကူးမှုလုပ်ငန်း စ.လိုက်တော့လို့ စီစဉ်ပေးတဲ့သူဟာ အမျိုးသမီး တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ထုတ်လုပ်သူ တာဝန်ခံကလည်း အမျိုးသမီးတစ်ဦးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ပါစကယ်ဟာ မနှစ်က ၁၃ နေရာချိတ်ရာက ဒီနှစ် နံပါတ် ၃ နေရာအထိ တက်ခဲ့တာပါပဲ။

ထုတ်လုပ်သူ လော်ရာဇစ်စကင်ဟာ နံပါတ် ၇၂ ကနေ နံပါတ် ၃၇ နေရာကို တက်လာနိုင်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲ၊ အခုလို လုပ်ငန်းလောက၊ စီးပွားရေးလောကမှာ အမျိုးသမီးအောင်မြင်မှုတွေ ကြီးမာလာချိန်မှာ စာရင်းဇယား အရ အမျိုးသမီး စာရေးဆရာမ နှုန်းထားကတော့ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်မှာ ၁၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိရာက ၂၀၀၁ ခုနှစ်မှာ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း အထိကျသွားပါသတဲ့။ အမျိုးသမီး ဒါရိုက်တာလောကမှာ လည်း ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တုန်းက ၁၁ ရာခိုင်နှုန်း ရှိရာက ၂၀၀၁ ခုနှစ်မှာ ၆ ရာနှုန်း အထိ ကျခဲ့ပါသတဲ့။

အမျိုးသမီး လုပ်ငန်းရှင် စီးပွားရေးနယ်မှာ ပိုများလာပြီး အနုပညာနယ်များ မှာတော့ လျော့ပါး သွားလေသလားလို့ စဉ်းစားစရာပါ။

အဲ မြန်မာပြည်အကြောင်းလည်း ပြောဦးမှာ ထင်ပါရဲ့။ မြန်မာ့စီးပွားရေးနယ်ပယ်မှာ အမျိုးသမီး လုပ်ငန်းရှင်တွေ များသည်ထက် များလာတာ အထင်အရှားပါပဲ။

ကြုံတုန်းတော့ ပြောရဦးမယ်။  
မောင်မိုးသူကို ချစ်ခင်တဲ့ သူငယ်ချင်း မိတ်ဆွေတွေက 'ပွဲစားကြီး'

လို့ခေါ်လေ့ စ,လေ့ ရှိပါတယ်။

ဇာတ်လမ်းက ဒီလိုပါ။

မောင်မိုးသူ တို့ မန္တလေးဟာ ဈေးမြို့ဖြစ်ပါတယ်။ ခေတ်အဆက်ဆက် က ဈေးမြို့၊ ခုထိလည်း ဈေးမြို့ပါပဲ။ ဈေးမြို့ဆိုတော့ ဈေးဆိုင်တွေ၊ ပွဲရုံတွေ ရှိကြတာ ပေါ့။ ဈေးဆိုင်တွေ၊ ပွဲရုံတွေမှာ ဆိုရင် တကယ်တမ်း ဦးစီးဦးရွက် ရောင်းဝယ်ဖောက်ကား အစအဆုံး လုပ်နေကြသူတွေ က အမျိုးသမီးများဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ ' ဦးဘ ပွဲရုံကြီး ' ဆိုပါစို့ ၊ ပွဲစားကြီးဦးဘက ဟန်ပြပဲ။ ဘုရားသွား၊ ကျောင်းတက်၊ လူမှုရေး ၊ အလှူအတန်း ကိစ္စတွေမှာသာ ရှေ့ကထွက်ပြီးလုပ်နေတာ၊ တကယ်တမ်း ပွဲရုံမှာ ဇယ်စက်သလို အလုပ်လုပ်နေသူကတော့ ပွဲကတော်ကြီး ' ဒေါ်မြ ' သာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် မန္တလေးသား မောင်မိုးသူ တို့ တစ်တွေဟာ ဘာအလုပ်မှ မလုပ်ကြတဲ့ ' ပွဲစားကြီး ' တွေလို့ စ,တာပါ။

မောင်မိုးသူရဲ့ ဇနီး ' မအမာ ' ကလည်း အလုပ်သိပ်လုပ် ၊ စီးပွားရှာ ခဲ့ပေတာကိုး။ ဒါကြောင့် မောင်မိုးသူ ကို ' ပွဲစားကြီး ' လို့စ, ကြတာပါ။ ခုတော့ ဇနီး မအမာက ကွယ်လွန်သွားခဲ့ပါပြီ။ မောင်မိုးသူ ခမာမှာ စီးပွားရေးကို ဘာမှ မလုပ်တတ်လေတော့ သူများကို စာတွေဖတ်၊ ဆရာပဲ လုပ်ရတဲ့ ' ဇနီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းမှာ အယ်ဒီတာ လုပ်နေလေရဲ့။

ဘာပဲပြောပြော...

ခေတ်ကြီးက ပြောင်းလဲ နေတာ အမှန်ပါ။

ဒါကြောင့် 'ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်ကြဖို့' က... .

အရေးကြီးလှပါတယ်။

ကလျာ၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၀၃



### ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်

ကလျာမဂ္ဂဇင်းမှာ မောင်မိုးသူ 'ခေတ်မီမီ' ဆောင်းပါးတွေ စရေးကတည်းက ကမ္ဘာကြီးရဲ့ အရှိန်အဟုန်နဲ့ တိုးတက်ပြောင်းလဲနေတဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေကို ကလျာပရိသတ်အတွက် တတ်နိုင်သမျှဖောက်သည်ချပေးဖို့ပါ။ ဒီနေ့ခေတ်ကလည်း နည်းပညာပေါက်ကွဲမှုတွေက သိပ်ကြီးတာကိုး။ အဲဒီလို နည်းပညာခေတ်ကြီးမှာ ဒီတစ်လ မောင်မိုးသူရေးချင်တာကဘေးထွက်အကြောင်းအရာတစ်ခု ဖြစ်နေပါတယ်။ စဉ်းစားစရာလေးတစ်ခုဖြစ်တာမို့ စာနာစဉ်းစား စေချင်လို့ရေးတာပါ။ ဒီအကြောင်းအရာကို တခြားမဂ္ဂဇင်းမှာ ရေးမယ်ဆိုရင်တော့ အဖြစ်သားပေါ့။ ' ခေတ်မီမီ ' ခေါင်းစဉ်အောက်က ရေးဖို့ကောင်းမကောင်း ချိန်မိသေးရဲ့။ ဒါပေမယ့် ဝဒါဒေါ် (လူထုဒေါ်အမာ)ရဲ့ ဆောင်းပါးဖြစ်တဲ့ နဲ့နဲ့နှင့်ယဲ့ယဲ့ကိုဖတ်ပြီး သိပ်ပြီးမကျန်းမာကြတော့တဲ့ လူထုဒေါ်အမာနှင့် ခင်နှင်းယုအကြောင်း၊ အဲဒီ ဆောင်းပါးကိုပြန်ရေးမယ်၊ ဆက်ရေးမယ်ဆိုတဲ့ ခင်နှင်းယု၊ နိုင်ဝင်ဘာ ၄ ရက်နေ့ ထုတ် Newsweekမဂ္ဂဇင်းထဲက ဆောင်းပါးတစ်စောင်၊ အဲဒါတွေ ပေါင်းပေးလိုက်တော့ ကလျာမှာပဲ ရေးတော့မယ် ဆိုပြီး ဆုံးဖြတ်လိုက်တာပါ။ 'ခေတ်မီမီ'ဟုတ်မဟုတ်တော့ စာဖတ်သူစဉ်းစားဖို့ပါပဲ။

ပထမဆုံးNewsweek ထဲက ဆောင်းပါးက ဒီလိုပါပဲ။ ဂျပန်မှာတဲ့။

သီဟရတနာစာပေ

ဂျပန်မှာ အသက်ရလာတဲ့ အလုပ်မရှိတော့တဲ့ သက်ကြီးရွယ်အိုတွေ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အများဆုံးဆိုတာ အားလုံးသိပြီးသားပါ။ အဲဒီလို ပင်စင်နာ (ပင်စင်စားမဟုတ်ဘူးနော်၊ ပင်စင်နာဆိုတာ မောင်မိုးသူဆရာတစ်ဦးရေးခဲ့တဲ့ စာလုံး) အဲ၊ ဂျပန်မှာတဲ့၊ Benriya ဆိုတာ 'လိုအပ်တာသုံးပေါ့' ဆိုတဲ့ လုပ်ငန်းသမားတစ်ဦးပေါ့။ သူ့ နာမည်က 'ယူကွန်' ပါတဲ့။ အသက်က ၆၁ နှစ်ပါ။ သူ့လုပ်တဲ့ အလုပ်ကတော့ တောက်တိုမယ်ရ။ ဘာပဲခိုင်းခိုင်းလုပ်ပေးပါတယ်။ သူ့ဆီကို ဆက်သွယ်ပြီး ဟိုနားဒီနားသွားခိုင်းလို့ရတယ်။ အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်ကို အလုပ်များတဲ့ အိမ်ရှင်တွေကမကြည့်နိုင်ရင် ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ပေးတယ်။ အိမ်မှာအသေးအဖွဲ့ ပြုပြင်စရာရှိတယ်ဆိုရင် သူ့ကိုခိုင်း၊ သူကပြုပြင်ပေးတယ်။ အဲဒီလို၊ အဲဒီလို တောက်တိုမယ်ရတွေ အလုပ်ခိုင်းရင် လုပ်ပေးပါသတဲ့။ သူ့အတွက်လည်း ဝင်ငွေရ၊ အလုပ်များတဲ့ လုပ်ငန်းရှင်တွေအတွက်လည်း အလုပ်ဖြစ်တာပေါ့လေ။

တစ်နေ့တော့ သူ့ ဆီကို အလုပ်ပေးဖို့ ဖုန်းဝင်လာပါတယ်။ ဖုန်းဆက်သူက အသက် ၇၀ ရှိပြီဖြစ်တဲ့ အမျိုးသမီးကြီးပါ။ အဲဒီကျက်သရေရှိတဲ့အမျိုးသမီးကြီးရဲ့ အခန်းကို ယူကွန်ရောက်မှမြင်ဖူးတာပါ။ ဟိုရောက်တော့ ဘာများလုပ်ပေးရမလဲ ဆိုတော့ ဘာမှ လုပ်ကိုင်ပေးစရာမလိုဘဲ သူနှင့်အတူ ညစာစားဖို့ပါပဲတဲ့။ အဲဒီအချိန်ကစပြီး နောက်တစ်နာရီကျော်ကျော်အထိ ယူကွန်ဟာ အမျိုးသမီးကြီးနှင့်အတူ ညစာစားရပါတယ်။ အဲဒီတစ်ချိန်လုံးမှာ အမျိုးသမီးကြီးကပဲ စကားတွေပြောနေခဲ့ပါတယ်။ အမျိုးသမီးကြီးကသူ့အကြောင်း၊ သူ့အဖြစ်အပျက်၊ သူ့ဘာကြောင့် သားရဲ့ အိမ်မှာမနေဘဲ ထွက်လာခဲ့ရတဲ့အကြောင်း (အဲ-သားနှင့် မတည့်လို့မဟုတ်ပါဘူး၊ ချွေးမနှင့် မတည့်တာပါ။ ချွေးမကို ကြည့်မရတာ) အဲဒီလိုစကားတွေ ဖောင်ဖွဲ့ပြောဆိုပြီးတဲ့နောက် အချိန်စေ့လို့ ယူကွန်ပြန်မယ်ဆိုတော့ ယန်းငွေတစ်သန်း (ဒေါ်လာ ၈,၄၀၀) ပေးပါသတဲ့။ ယူကွန်က များတယ်ဆိုပြီးငြင်းပေမယ့် အတင်းယူခိုင်းပါသတဲ့။ ခုလိုစိတ်ရှည်ရှည် နားထောင်ပေးဖော်ရတဲ့အတွက် ပေးတာပါတဲ့။ ယူကွန် သတ်မှတ်လိုက်တာကတော့ "အထီးကျန် ငွေတစ်သန်း" လို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အသက်ကြီးလာလို့ အထီးကျန် ဖြစ်လာတတ်တာကိုဖော်ပြနေတာပါ။ ဒီလထဲမှာ မောင်မိုးသူ လူကြီးသူမ နှစ်ဦးဆီကို ကိုယ်တိုင်ရောက်

ပြီး တစ်ဦးဆီကို ဖုန်းဆက်ဖြစ်ပါတယ်။ အားလုံးဟာ မောင်မိုးသူ အင်မတန်ချစ်ခင် လေးစားရသူများ ဖြစ်ပါတယ်။

ပထမဆုံး ပြောချင်တဲ့ အကြောင်းကတော့ 'ဆရာကြီး မင်းသုဝဏ်' ကို သွားကန်တော့ကြတာပါ။ လူအများကြီး သွားကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ နည်းနည်းလေးပါ။ ဦးဆောင်သူကတော့ မောင်သာနိုး။ မခင်လေးနွယ် လင်မယားပါ။ အရင်အရင် နှစ်တွေတုန်းကလည်း ဒီလို သွားနေကျပါ။ မောင်မိုးသူကတော့ တတိယအကြိမ်မြောက် ပါဝင်ကန်တော့ရခြင်းပါ။ ကန်တော့တဲ့ ပစ္စည်းများကို ဒေါ်ခင်လေးနွယ်က တာဝန်ခံဝယ်ပြီး ကန်တော့သူများက အချိုးကျထည့်ဝင်ကြတာပါ။ ကန်တော့ သွားကြသူများကတော့ မောင်သာနိုးတို့ မောင်နှံ၊ ကိုလှဆောင်တို့မောင်နှံ၊ စိုင်းအောင်ဝင်း၊ မောင်ဝံသ၊ မောင်မိုးသူနှင့် မောင်မိုးသူ ခေါ် လို့ပါလာတဲ့ ကျော်ရင်မြင့် နှင့်သားငယ် ညီညီမိုးသူ တို့ပါ။

မောင်မိုးသူတို့ ရောက်သွားတော့ ဆရာကြီးက အိပ်ယာထဲမှာ လဲနေတယ်။ မောင်မိုးသူတို့တစ်တွေက ဆရာ လှဲနေပါ။ ကျွန်တော်တို့ ကုတင်ဘေးမှာပဲ လာပါမယ်ဆိုတာ ဆရာကြီးက မရပါဘူး။ ထမှာပဲ ဆိုပြီး ထ၊ လေးချောင်းထောက် စတီးခုံကို ရှေ့မှာထားပြီး စည့်ခန်းထဲက ပက်လက်ကုလားထိုင်ရှိရာကို လာပါတယ်။ ပြီးတော့ ပြောသေး... .

"ခုမှ လမ်းလျှောက် သင်တန်းကွ" တဲ့။

ဆရာ ရဲ့ ဟာသကို မောင်မိုးသူတို့ အားလုံး ပွဲကျသွားပါတယ်။ ဆရာထိုင်ပြီးတော့ မောင်မိုးသူတို့ က ကန်တော့၊ ဆရာက ဆုပေးပြီးတော့ ဆရာတပည့် မြေးအဘိုးတစ်တွေ စကားဖောင်ဖွဲ့ ပြောမဆုံးပေါင်တော့သုံးတောင်ပါပဲ။

ဆရာရဲ့ ကဗျာဟောင်းတွေကိုလည်း ပြန်ရွတ်ကြပေါ့။ ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို စိုင်းအောင်ဝင်းနှင့် ဆရာကြီးတို့ ပြန်ရွတ်ကြရင်း ပြီးတော့ ဆရာက ပြောတယ်။

"ဟ ဒီကဗျာ တယ်ကောင်းပါလား၊ ဘယ်သူ ရေးတာပါလိမ့်" ဆိုတော့ အားလုံးကို ပျော်သွားကြပါတယ်။ ဆရာက အဲသလို နုပျိုသွားတာ။

မောင်မိုးသူရဲ့ ဘဝမှာ ဆရာရဲ့ ကဗျာတွေက လွမ်းမြဲ လွမ်းမိုး တိုက်ဆိုင်ခဲ့တာတွေ အများကြီးပါပဲ။

'သပြေညို'ကို တမ်းတ၊ လွမ်းရလို့ ဆရာ့ဆီကို သပြေပန်းတွေနှင့် အမာ (ကွယ်လွန်သူ ဇနီး) ကိုလွှတ်ပြီး ကန်တော့ခိုင်းခဲ့ဖူးတယ်။

တစ်ခါတော့ မောင်မိုးသူနှင့် မောင်ဝံသတို့ရဲ့ဘဝမှာ ဆရာကဗျာ နှစ်ပုဒ်က အတော်ထိခိုက်ဖူးတယ်၊ ကြုံကြိုက်ဖူးတယ်။

တစ်ပုဒ်က . . . .

'ကာမဘောင် ရွတ်အထွေးကိုလ ပျိုလေးမယ် မခင်တွယ်လို့ ရုန်းချင်ပြီ ဆုပန်ကြားသူရဲ့ တားမြစ်ဖို့ ခွင့်မသာ'

ဆိုတဲ့ ကဗျာ။ မောင်ဝံသ ဇနီး မြင့်မြင့်က တရားအားထုတ်မယ်၊ အားထုတ်မယ် ဆိုလို့ မောင်မိုးသူက ဆရာကဗျာနှင့် မောင်ဝံသကို စပျိုးရွတ်ခဲ့တာ။

မောင်ဝံသကတော့ . . . . .

'အမောင်ပြောက်ကျား' ကဗျာကို အသည်းစွဲလေ။

မိဘကို ဦးတင်၊ ဇနီးကိုစွန့်လွှတ်၊ တိုင်းပြည်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်လို့ မပြီးခင် ကွယ်လွန်ခဲ့ရတဲ့ အတွက် အားမနာကြောင်း ပြောတဲ့ ကဗျာပါ။ မောင်ဝံသကသိပ်ကြိုက်တယ်။ ခဏခဏ ရွတ်တယ်။

တစ်နေ့တော့ မောင်မိုးသူ မူးလဲပါတယ်။ ကမ္ဘာကြီးကို ချာချာလည်ပြီး မူးနေတာ၊ ခေါင်းလုံးဝ မထောင်နိုင်ဘူး၊ ဆေးရုံကို ကပ်နဲ့တင်ပို့ရတာ။ ဆေးအဖွဲ့ မလာခင် မောင်ဝံသက မောင်မိုးသူကို ပြုစုတာပေါ့လေ။ သူကပြောတယ် 'တရားမှတ်ပါ' တဲ့။

မှတ်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ မောင်မိုးသူကလည်း တရားမှတ်ဖို့ ကြိုးစားနေတာပါပဲ။ မလွယ်ဘူးလေ။ ခေါင်းက ချာလည်မတ်လည် မူးနေတာ။ စာဆန်ဆန် ပြောရရင် ကမ္ဘာမြေကြီးဟာ အိုးတိန်းစက်ကဲ့သို့ လည်နေပါတယ် ပြောရမလားပေါ့။

အဲဒီလို ဖြစ်နေချိန်မှာ မောင်ဝံသ ပြောတယ်။ 'ဘာမှာမလဲဟင်' တဲ့။

သူက စိတ်ပူပြီး ပြောရှာတာပါ။

မောင်မိုးသူက ရယ်ချင်နေတယ်။ ဒါနဲ့

'အားနာတယ်လို့သာ ပြောလိုက်ပါဗျာ'

ဆိုပြီး သူ ခဏခဏ ရွတ်နေကျ 'အမောင်ပြောက်ကျား' ကဗျာထဲက စာသားကို ပြောလိုက်ပါတယ်။

ဒီမှာတင် မောင်ဝံသ မျက်ရည်တွေကျသွားတော့တာပေါ့။

အဲဒီ အကြောင်းကို ဆရာ့ရှေ့မှာ နှစ်ယောက် အတူရှိနေတဲ့ မောင်မိုးသူ၊ မောင်ဝံသ တို့က ပြောဖြစ်ကြပါတယ်။

ဆရာနှင့် မောင်မိုးသူတို့ လူသိုက် စကားလက်ဆုံ ပြောလို့မကုန်ဖြစ်နေကြတာ၊ ဆရာပင်ပန်းမှာစိုးလို့၊ 'သပြေညို' ကဗျာကို သံပြိုင် အတူရွတ်ပြီး ဆရာကို တစ်ခါကန်တော့ပြီး ပြန်ခဲ့ကြရပါတယ်။

နောက်နှစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဒေါ်ဒေါ် (လူထုဒေါ်အမာ) ဆီကို နှစ်ခေါက် သွားခဲ့၊ ခင်နှင့်ယု ဆီကို ဖုန်းဆက်ဖြစ်တဲ့ အကြောင်းထပ်ရေးပါမယ်။ အကြောင်းအရာကို အနားသတ်ချင်လို့ပါ။

အသက်ကြီးလာရင် အထီးကျန် ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ သဘောကို ပြောတာပါ။

ဒီသဘောတရားဟာ ပကတိ အရှိတရားပါပဲ။ ဘယ်သူမဆို တွေ့ကြုံကြရမယ့် လောကဓံတရားပါပဲ။

ခေတ်သစ်၊ ခေတ်ပေါ် နည်းပညာတွေ ထွန်းကားလာတဲ့ အချိန်မှာ အဲဒီအထီးကျန်ရောဂါကို ကုသဖို့ နည်းလမ်းရှာဖွေကြဖို့ မလို ကြဘူးလား ဆိုတဲ့ အကြောင်းပါ။

အထီးကျန်မှုကို ကယ်မ၊ ကူညီဖို့ ကတော့ တွေ့ဆုံ စကားပြောခြင်းဟာ အရေးပါတဲ့ အလုပ်တစ်ခု ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဂျပန်က ယူကွန်ကို အမျိုးသမီးကြီးက စကား နားထောင်ပေးတဲ့ အတွက် ယန်းတစ်သန်း ပေး ခဲ့တာပေါ့။

မောင်မိုးသူတို့ မြန်မာပြည်မှာလည်း အနုပညာလောက၊ ကသက်  
ကြီးရွယ်အို၊ ဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးတို့ တစ်တွေ ရှိပါတယ်။ သူတို့ဆီကို မောင်  
မိုးသူတို့တစ်တွေ အကြိမ်ကြိမ်အခေါက်ခေါက် သွားရောက်ပြီး စကားပြောဖော်  
လုပ်ပေးဖို့ လိုတယ်လို့ ထင်တယ်လေ။

ဆရာကြီးမင်းသုဝဏ်ကို မောင်မိုးသူ တို့ သွားကန်တော့၊ စကားပြော  
ဖော် လုပ်ကြတော့ဆရာလည်း ကြည်နူး တပည့်များလည်း ကြည်နူးပီတိဖြစ်  
တော့ အသက်ပိုရှည်နိုင်တာပေါ့နော်။

ဒါကို...

ခေတ်မီမိ မြန်မာကြည့် ကြည့်မြင်လို့ ဒီတစ်လယူဆကြပါ။

တလျှာ၊ ဖေဖော်ဝါရီလ၊ ၂၀၀၃

မောင်မိုးသူ

